

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ І ЗМІСТУ ОСВІТИ

ПРОГРАМИ

**для 1–4 спеціальних класів загальноосвітніх
навчальних закладів I ступеня для дітей
сліпих та зі зниженим зором зі складними
вадами розвитку**

Частина 1

Київ
Видавництво
«Неопалима купина»
2006

ББК 74.3

П78

П78 Програми для 1–4 спеціальних класів загально-освітніх навчальних закладів I ступеня для дітей сліпих та зі зниженим зором зі складними вадами розвитку – К.: Видавництво «Неопалима купина», – 2006 – Ч. 1. – 336 с. – ISBN 966-8093-48-8.

ББК 74.3

*Рекомендовано Міністерством освіти і науки України
(Лист Міністерства освіти і науки України №1/11-1986
від 16.05.2006 р.)*

Видано за рахунок державних коштів. Продаж заборонено.

ISBN 966-8093-48-8

© Міністерство освіти і науки України, 2006

© Інститут інноваційних технологій
і змісту освіти, 2006

© Видавництво «Неопалима купина», 2006

ЗМІСТ

ВСТУП	4
--------------------	---

УКРАЇНСЬКА МОВА

Пояснювальна записка	5
Програма для дітей зі зниженим зором з розумовою відсталістю	
Підготовчий клас	12
1 клас	30
2 клас	55
3 клас	83
4 клас	118
Програма для сліпих дітей з розумовою відсталістю	
Підготовчий клас	158
1 клас	175
2 клас	192
3 клас	218
4 клас	248

МАТЕМАТИКА

Пояснювальна записка	282
Програма	
Підготовчий клас	286
1 клас	293
2 клас	302
3 клас	311
4 клас	320

ВСТУП

До навчальних програм для підготовчого та 1–4 класів для дітей із складними вадами розвитку (сліпих та зі зниженим зором з розумовою відсталістю) загальноосвітніх навчальних закладів входять предмети: українська мова (читання і письмо), математика, «Я і Україна», трудове навчання, музика.

Програми з усіх предметів розроблено на основі Державного стандарту початкової освіти дітей з порушеннями зору та з обмеженими розумовими можливостями, а також відповідних чинних навчальних програм для початкової школи, з урахуванням особливостей сприймання та способів засвоєння навчального матеріалу учнями цього віку.

За структурою програма охоплює основні компоненти змісту навчального матеріалу, який представлено у 5 колонках. У 1-й – нумерація тем програми, у 2-й – кількість годин на вивчення кожного розділу змісту, яка є орієнтовною. Кількість годин на вивчення програмових тем учитель може змінювати, зважаючи на складність матеріалу та рівень підготовленості учнів до його сприймання та засвоєння. У 3-й колонці подано зміст навчального матеріалу з кожного предмета; в 4-й – визначено навчальні досягнення учнів, тобто ті знання та вміння, якими вони мають оволодіти в результаті засвоєння навчального матеріалу під час вивчення конкретної теми або розділу програми. У 5-й колонці, відповідно до змісту навчання та очікуваних навчальних досягнень учнів, визначаються основні напрямки корекційно-розвивальної роботи на заняттях упродовж навчального року. Окреслено також орієнтовні досягнення учнів на кінець навчального року з кожного навчально-предмета.

Зміст навчальних програм «Українська мова» (читання і письмо) і «Трудове навчання» різний для дітей сліпих та зі зниженим зором з розумовою відсталістю (з огляду на специфіку засвоєння навчального матеріалу дітьми цих категорій). У змісті ж інших навчальних програм (з математики, курсу «Я і Україна», музики) даються вказівки щодо особливостей вивчення окремих тем чи розділів сліпими чи дітьми зі зниженим зором.

УКРАЇНЬСЬКА МОВА*

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програма з української мови для дітей із складними вадами розвитку (сліпих та зі зниженим зором з розумовою відсталістю) має на меті забезпечення практичного оволодіння мовою як засобом спілкування та пізнання, а саме:

- навчити учнів правильно, усвідомлено й виразно читати доступні їхньому розумінню тексти;
- виробити навички грамотного письма;
- навчити логічно і граматично правильно створювати власні висловлювання;
- сформувати та розвинути у них діалогічне і монологічне мовлення;
- сформувати інтерес до самостійного читання.

Одночасно з розвитком основних видів мовленнєвої діяльності (слухання-розуміння, говоріння, читання, письма) в підготовчому, 1–4 класах для дітей із складними вадами розвитку розв'язуються й специфічні завдання, спрямовані на корекцію відхилень у розвитку, зумовлених як розумовою відсталістю, так і порушеннями зору. Такими є: порушення процесів пізнавальної діяльності (сприймання, уявлення, пам'яті, уваги, працездатності, мови й мислення), недорозвиненість емоційно-вольової сфери, порушення моторики та координації рухів, недостатнє орієнтування в мікро- і макропросторі, уповільненість виконання дій, недорозвиненість дотикової чутливості пучок пальців та дрібної моторики рук, невміння раціонально користуватися залишковим зором та ін.

Ось чому спеціальним завданням навчального курсу української мови визначено формування та корекцію зв'язного мовлення, які мають відбуватися в тісному зв'язку з розвитком пізнавальної діяльності дітей зі складними роз-

* При розробці програми було враховано зміст та відповідну методичку навчання української мови, розроблені для розумово відсталих школярів (Програми з української мови для 1–9 класів допоміжної школи/ Укл. Л.С.Вавіна.– К.: РНМК, 1992), а також зміст Програм для загальноосвітніх навчальних закладів I ступеня для сліпих дітей та дітей зі зниженим зором (підготовчий – 1 класи) (К.: Початкова школа, 2005.).

ладами, зокрема, сенсорики, предметно-практичного, образного, абстрактного мислення, спостережливості, уваги тощо. Відтак зміст даного навчального предмета, з метою посилення його компенсаторно-корекційних та розвивальних функцій, має комунікативно-практичну спрямованість: містить фактичний матеріал, опанування якого має забезпечити формування комунікативних умінь, конкретизацію в слові чуттєвого і практичного досвіду учнів, розвиток основних пізнавальних процесів на предметно-практичній і вербальній основі.

Своєрідність розвитку і підготовленості учнів даної категорії передбачають необхідність тривалішого добукварного періоду, зменшення і спрощення за структурою обсягу знань і вмінь, більш повільного темпу навчання, застосування спеціальних прийомів роботи, більшої індивідуалізації навчання.

Навчання грамоти

Цей період включає підготовчий (добукварний), основний (букварний) і підсумковий (післябукварний) етапи.

Основними завданнями **підготовчого (добукварного)** періоду є: розвиток у школярів навичок мовленнєвої діяльності (слухання-розуміння усного мовлення, говоріння); збагачення і конкретизація словника, підготовка руки і очей до письма, розвиток фонематичного слуху, дотикового, слухового, зорового сприймання, орієнтування в найближчому просторі; підготовка до оволодіння навичками читання і письма; виховання інтересу до навчання; накопичення життєвого досвіду.

Уміння *слухати* і *розуміти* усне мовлення є надзвичайно важливим для формування та розвитку навичок мовленнєвої діяльності. У зв'язку з цим змістом програми передбачено навчання учнів уважно слухати, розуміти звернену до них мову, розуміти словесні інструкції вчителя.

Уточнення і розвиток слухового сприймання і мовного слуху в добукварний період є основою для засвоєння звуків. Учні навчаються розрізняти звуки довкілля, мовленнєві одиниці (звуки, слова, речення), інтонацію та гучність голосу.

З метою формування у дітей навичок *говоріння* необхідно створювати на уроках ситуації, які б спонукали їх висловлюватись, давати відповіді на запитання, запитувати.

З цією метою використовується спеціальне унаочнення (предметні та сюжетні малюнки, рельєфні малюнки, предмети, муляжі, макети), проводяться бесіди на цікаві та близькі дітям теми, вивчаються з голосу вчителя доступні віршовані тексти, висловлювання на основі прослуханого тощо.

Важливою специфічною складовою змісту підготовчого (добукварного) періоду є *підготовка руки та очей до письма*. Основною метою в цей період є розвиток в учнів дрібної моторики пальців і кисті руки. У цей період сліпі діти навчаються орієнтуватися на приладі для письма шрифтом Брайля, закладати папір у прилад для письма, розпізнавати крапки шестикрапки, правильно тримати грифель, розташовувати письмовий прилад і користуватися ним. Слабозорі учні навчаються орієнтуватися в зошиті, користуватися олівцем та ручкою (малюють за трафаретом, вивчають написання елементів букв), здійснювати ритмічні рухи руками; ознайомлюються із розташуванням ліній у зошиті.

Для дітей зі зниженим зором здійснюється також спеціальна робота з розвитку зорового аналізу, окоміру, просторових уявлень і орієнтування в малому просторі, кольоророзрізнення; для сліпих дітей – з розвитку дотику, просторового орієнтування, аналізуючого обстеження предметів.

Основний зміст роботи з розвитку фонематичного слуху спрямований на формування вміння слухати й розрізняти звуки, слова, впізнавати, розрізняти і виділяти окремі звуки слова, правильно артикулювати всі звуки.

Букварний період. Завданнями цього періоду є: сформувати у дітей уявлення про звукову структуру слів; допомогти опанувати механізм читання прямого складу з орієнтацією на голосний та слова з опорою на голосні й наголос; навчити писати букви та слова, написання яких збігається з вимовою; сформувати вміння слухати, відповідати і запитувати, правильно висловлюватись.

У післябукварний період передбачається закріплення вміння зливати букви у склади, правильно читати слова, речення, нескладні тексти; давати правильні відповіді на запитання вчителя за змістом прочитаного; повторення написання вивчених букв; удосконалення списування слів і речень, вміння писати на слух після аналізу, контролювати своє письмо шляхом зіставлення; розвиток усного мовлення.

Читання

До важливих завдань читання належать: оволодіння свідомим, правильним, виразним читанням в оптимальному (для кожного учня) темпі вголос і мовчки; формування найпростіших умінь повноцінного сприймання художніх і пізнавальних текстів; розвиток діалогічного і монологічного мовлення; виховання в учнів позитивних рис особистості на основі аналізу змісту прочитаного і ставлення до нього; формування в учнів інтересу до книжки, самостійного читання.

Техніка читання вдосконалюється послідовно. При цьому основну увагу необхідно приділяти формуванню правильного читання, оскільки, з огляду на особливості психічного і мовного розвитку даної категорії дітей, їм важко оволодіти цією навичкою.

Техніка читання охоплює такі компоненти, як спосіб читання, правильність, виразність, темп. Від кожного з них залежить усвідомлення *змісту прочитаного*. Ось чому в процесі роботи над текстом особливу увагу слід звертати на встановлення послідовних, часових і причинових зв'язків. Учні вчаться відповідати на запитання за змістом прочитаного, а також самостійно переказувати спочатку невеликі епізоди, а потім увесь прочитаний текст після аналізу змісту (з допомогою вчителя).

Учні початкових класів оволодівають двома видами читання: вголос і мовчки. Систематична робота над читанням мовчки починається у класах для слабозорих дітей з II півріччя 2-го класу, в класах для сліпих – з 3-го класу.

У процесі навчання читання ведеться робота з розвитку усного мовлення: учні вчаться правильно, повно і послідовно переказувати прочитане. Це робиться за допомогою запитань, готового плану, колективно складеного плану, поділу тексту на частини, розповіді за ілюстрацією до тексту тощо. Робота з розвитку усного мовлення має бути спрямована на те, щоб діти розуміли зміст прочитаного, навчилися граматично правильно будувати речення і зв'язно висловлюватися.

На уроках читання необхідно дотримуватись режиму зорового і дотикового навантаження. За гігієнічними нормами для слабозорих дітей, читання не повинно перевищувати їхнього 10-хвилинного безперервного навантаження.

Тематику читання та відповідну кількість годин учитель визначає, зважаючи на матеріал наявних підручників, а також на складність матеріалу та рівень підготовленості учнів до його сприймання та засвоєння.

Позакласне читання – складова частина читання й розвитку мовлення. Мета його – ознайомити учнів з різноманітною дитячою літературою, сформуванати інтерес до книжки, виховати позитивне ставлення до самостійного читання.

Структурно цей розділ роботи передбачає такі етапи: підготовчий (він опрацьовується в 1-му класі протягом 15–20 хвилин на одному з уроків читання на тиждень); початковий (у 2–3 класах один урок на тиждень, у 4-му класі – один урок на два тижні); перехідний та основний етапи опрацьовуватимуться в середніх та старших класах.

Українська мова

Відповідно до Державного стандарту початкової освіти дітей з порушеннями зору та з обмеженими розумовими можливостями у програмі з української мови реалізовано такі основні змістові лінії: комунікативна, лінгвістична, українознавча, діяльнісна та корекційно-розвивальна.

Ці змістові лінії відображено в програмі для кожного класу в таких підрозділах: «Розвиток навичок мовленнєвої діяльності», «Знання про мову. Мовні уміння», «Техніка письма».

Основні завдання уроків української мови полягають у тому, щоб учні оволоділи навичками усних та письмових видів мовлення, засвоїли необхідний мінімум відповідних мовних знань, навчилися правильно говорити, грамотно писати, а також любити й цінувати рідну мову.

Розвиток навичок мовленнєвої діяльності. Головна мета в роботі з аудіювання – навчити дітей сприймати на слух і правильно розуміти фактичний зміст сприйнятого висловлювання (тексту, завдання, пояснення, інструкції тощо). При цьому не передбачається виконання учнями якогось усного чи письмового завдання. Це наприклад, може бути виконання завдання та дотримання інструкції вчителя при його виконанні; виконання описаної в тексті дії; добір малюнків (предметів) до змісту тексту та ін.

Головна мета в роботі з розвитку усного мовлення (говоріння) – навчати учнів будувати власні висловлювання

(у вигляді словосполучень, речень); формувати у них навички діалогічного та монологічного мовлення; спонукати їх до самостійних висловлювань. Для цього передбачається проводити роботу над умінням дітей відповідати на запитання, репліки, самим формулювати і ставити запитання. Слід також навчати учнів правильно, емоційно сприймати мовлення дорослих і однолітків, використовувати під час спілкування різні засоби: жести, міміку, інтонацію тощо. Необхідно залучати школярів до діалогу, до участі в колективному обговоренні прослуханого (прочитаного, побаченого), до переказу епізодів прочитаного тексту; залучати їх до спеціально створюваних ситуацій, які спонукали б їх висловлюватись, виявляти відповідні емоції.

Навчання української мови, як і інших дисциплін, завжди розпочинається з *читання* (вголос, мовчки) завдань, вправ тощо, перевірки розуміння сприйнятого. Тому в роботі над розвитком читання, як одним із найважливіших видів мовленнєвої діяльності, слід звертати увагу на правильне вимовляння звуків і слів, наголошування слів, інтування різних за метою висловлювання речень, дотримання пауз як у середині речень, так і між реченнями та частинами тексту.

Розвиток *письма* як виду мовленнєвої діяльності має бути спрямованим на те, щоб навчити учнів користуватися писемним мовленням не лише на уроках української мови (виконання вправ за підручником; списування – в тому числі вибіркове нескладних слів, речень, текстів; написання під диктовку тощо), а й під час вивчення інших предметів.

Розділ «Знання про мову. Мовні уміння» передбачає отримання учнями елементарних відомостей з мови на різних рівнях – фонетико-графічному, граматичному, орфоепічному, орфографічному, а також на рівні тексту (зв'язного висловлювання). Відповідно до цього програмою передбачено вивчення таких підрозділів, як: «Мова і мовлення», «Текст», «Речення», «Звуки і букви», «Слово». При цьому головна увага приділяється практичному формуванню в учнів мовних умінь: стежити за розвитком думки під час слухання або читання, членувати тексти на складові частини, визначати тему й головну думку тексту; бу-

дувати розповіді за сюжетними (рельєфними) малюнками, змістом прослуханого і прочитаного, за власними спостереженнями. Учні ознайомлюються з різними за метою висловлювання реченнями, навчаються визначати головні і другорядні члени речення, встановлювати зв'язки між словами за допомогою запитань.

Основою формування фонетично правильного письма є звуко-буквений аналіз, робота над яким здійснюється протягом навчання у 2–4 класах. Всі теми розділу вивчаються практично, під час виконання різноманітних усних і писемних вправ.

З 2 класу учні починають вивчати розряди слів: назви предметів, їх дій та ознак. Ці знання надалі стануть основою систематичного вивчення елементарного курсу граматики й правопису.

Одним із важливих завдань початкового навчання мови є формування у сліпих і учнів зі зниженим зором з розумовою відсталістю навичок правильного письма. Ось чому правопис у програмі виділено в окремий підрозділ, хоча робота над ним відбувається постійно під час вивчення будь-якої граматичної теми і виконання будь-якого завдання. На вправи з написання букв відводиться 5–8 хвилин на кожному уроці української мови.

ПРОГРАМА
для дітей зі зниженим зором з розумовою відсталістю

Підготовчий клас

(280 год; 8 год на тиждень)

Пор. №	К-сть год	Зміст навчального матеріалу	Навчальні досягнення учнів	Спрямованість корекційно-розвивальної роботи та очікувані результати
1	52 16	<p>Підготовчий період</p> <p>Формування навичок навчальної діяльності (протягом року) Знайомство з приміщенням класу, орієнтування в ньому. Знайомство зі шкільним приміщенням, орієнтування в ньому.</p> <p>Орієнтування у малому просторі (на площині парти, столу, зошита, альбома).</p>	<p><i>Учень:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – орієнтується в приміщенні класу, знає місце розташування та призначення меблів і речей у класі; – орієнтується в межах шкільного приміщення, знає, як пройти до класу, в їдальню тощо; – орієнтується на площині парти, столу (знаходить середину, верхній, нижній, правий, лівий край); – дотримується правил розта- 	<p>Корекція та розвиток просторової орієнтації; формування вміння орієнтуватися в малому просторі; формування та розвиток слухового та слухо-зорового сприймання; формування та розвиток зорової та рухової пам'яті; корекція постави; збагачення словника словами-назвами навчального прилад-</p>

	<p>Основні правила поведінки учня (правильно сидіти за партою, вставати, слухати, підносити руку тощо).</p> <p>Знайомство з навчальним приладдям. Користування навчальним приладдям.</p>	<p>шування навчального приладдя на поверхні парти;</p> <ul style="list-style-type: none"> – орієнтується на площині зошита, альбома (знаходить середину, верхній, нижній, правий, лівий край); – правильно сидить за партою під час роботи; – зберігає правильну поставу під час уроку (при нагадуванні вчителя); – підносить руку при бажанні щось сказати, попросити дозволу тощо; – встає чи сідає за парту з дозволу вчителя, дотримуючись порядку в класі; – знає назву, призначення та властивості навчального приладдя: папір, альбом, зошит, книга, графітові й кольорові олівці, ручка, фломастери; – правильно тримає ручку, олівець, фломастер (тримає пальцями, не затискуючи в кулаці, 	<p>дя та відповідних дій;</p> <p>розвиток дрібної моторики кисті руки;</p> <p>розвиток координації рухів;</p> <p>формування та розвиток відчуття ритму;</p> <p>формування та розвиток довільної уваги;</p> <p>формування уміння слухати і сприймати інструкцію вчителя, керуватися нею при виконанні дій;</p> <p>формування та розвиток уміння зрозуміти поставлену мету;</p> <p>формування вміння користуватися допомогою, орієнтуватися на зразок при виконанні завдання;</p> <p>формування мисленневих операцій порівняння;</p> <p>формування уміння обстежувати предмети за допомогою дотику та (або) збереженого зору, визначати їх просторове розташування;</p>
--	--	--	---

		<p>М'язове (рухове) тренування руки.</p> <p>Розуміння завдання та інструкції педагога. Підготовка до роботи та виконання навчального завдання.</p>	<p>вільною рукою підтримує зошит);</p> <ul style="list-style-type: none"> – користується навчальним приладдям (папером, альбомом, зошитом, книгою, графітовими й кольоровими олівцями, ручкою, фломастерами) за призначенням; – вміє здійснювати ритмічні рухи руки (з допомогою, за зразком та за командою вчителя); – виконує вправи для рук за зразком або з допомогою вчителя (кругові рухи обома руками, стискання пальців у кулаки та розведення пальців тощо); – за можливості виконує рухи пальцями, кистю руки, кожною рукою окремо і разом, поперемінно, синхронно; – уважно слухає запитання, прохання, наказ, пояснення вчителя; – розуміє завдання та інструкцію педагога; 	<p>формування навичок роботи в групі;</p> <p>виховання дисциплінованості, вміння поводитися в колективі.</p>
--	--	--	---	--

		<p>Елементарні правила спільної роботи (в класі, їдальні, спальні; робота індивідуальна, групова, фронтальна).</p>	<ul style="list-style-type: none"> – відповідає на запитання, говорить чітко, не перебиваючи інших; – виконує завдання з допомогою вчителя, за наслідуванням, за зразком та з опорою на унаочнення; – виконує різні дії з предметами за вказівкою вчителя, за словесною інструкцією; – порівнює результат зі зразком; – працює індивідуально, в групі, бере участь у фронтальній роботі класу; – дотримується правил поведінки в класі, їдальні, спальні тощо. 	
16	<p>Розвиток сприймань, відчуттів та просторової орієнтації (протягом року)</p> <p>Сприймання та визначення звуків довкілля. Сприймання та визначення звуків мовлення. Порівняння звуків мов-</p>	<p><i>Учень:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – слухає, сприймає, розрізняє та називає звуки довкілля (шумить дощ, гримить грім, шелестить листя, гуде бджола); 	<p>Виявлення та розвиток слухового відчуття; розвиток уміння сприймати, слухати, чути, ідентифікувати</p>	

	<p>лення із звуками довкілля.</p> <p>Спостереження за довкіллям (людьми, предметами, явищами, тваринами, рослинами).</p> <p>Визначення кольору, форми, величини, просторового розташування предметів. Порівняння предметів.</p> <p>Розглядання кольорових предметних та сюжетних малюнків.</p>	<p>– за прикладом учителя наслідує звуки предметів, явищ, тварин (<i>тук-тук, ку-ку, ш-ш-ш</i>);</p> <p>– спостерігає за довкіллям: людьми, предметами, явищами, тваринами, рослинами (бачить, чує, сприймає, називає, відповідаючи на запитання вчителя <i>хто це?, що це?, що робить?</i>);</p> <p>– за питаннями вчителя розказує про те, що бачив, чув під час прогулянки, екскурсії, як провів вихідний день;</p> <p>– правильно визначає і називає основні кольори (чорний, білий, червоний, синій, зелений, жовтий), форму, величину, просторове розташування предметів з допомогою вчителя;</p> <p>– знаходить різницю (за однією ознакою) у схожих предметах;</p> <p>– разом з однокласниками розглядає предметні та сюжетні малюнки з попереднім поясненням учителя;</p>	<p>і розрізняти звуки довкілля; формування вміння сприймати, слухати, чути та розпізнавати мовленнєві звуки; формування вміння імітувати звуки;</p> <p>виявлення та розвиток зорового відчуття;</p> <p>розвиток кольорового зору;</p> <p>розвиток довільної уваги;</p> <p>розвиток довільної форми відчуття та сприймання кольору, форми, величини, просторового розташування предметів;</p> <p>корекція процесів форморозрізнення та аналізуючого спостереження (порівняння і виділення суттєвих ознак);</p> <p>розвиток просторового уявлення за допомогою аналізу форми предметів;</p> <p>формування оцінного ставлення до побаченого;</p> <p>розвиток тактильного відчуття, сприймання і тактильної</p>
--	--	--	---

		<p>Визначення та порівняння предметів за їх зовнішніми ознаками (кольором, формою, величиною, будовою, розташуванням у просторі).</p>	<ul style="list-style-type: none"> – за питаннями вчителя називає предмети та дії, зображені на них; – показує та називає зображення предметів у певній послідовності (в горизонтальному напрямку, зліва направо); – впізнає в ілюстраціях зображення предметів, тварин, рослин, людей, відомих із найближчого оточення, називає їх; – сприймає сюжет малюнків; – бере участь у колективному обговоренні розглянутих малюнків та картин; – висловлює емоційне ставлення до зображеного на малюнках (сподобалося – не сподобалося; чому?); – розрізняє предмети за суттєвими ознаками, правильно називає їх, відповідаючи на питання <i>що це?, хто це?</i>; – виділяє ознаки і властивості (без засвоєння термінів) (від- 	<p>пам'яті; формування перцептивних дій (дій обстеження); розвиток дрібної моторики рук; формування та розвиток навичок коментування практичних дій; формування колективних форм роботи; формування навичок зорового контролю та самоконтролю; формування та розвиток умінь обстежувати предмети за допомогою дотику та (або) збереженого зору, визначати їх просторове розташування.</p>
--	--	---	---	---

	<p>Обстеження предметів руками. Визначення на дотик форми, величини, якості поверхні предметів.</p> <p>Порівняння на дотик предметів за формою, величиною, якістю поверхні, розташуванням у просторі.</p> <p>Індивідуальна та групова робота з мозаїкою, конструктором, пластиліном, сипучими предметами (з коментуванням дій та властивостей предметів).</p>	<p>повіді на питання <i>який?</i>), а також дії, пов'язані з рухом предметів, тварин, людини (<i>що робить?</i>, <i>що з ним можна зробити?</i>);</p> <ul style="list-style-type: none"> – порівнює предмети (за однією з ознак) за кольором, величиною, розташуванням у просторі під час практичних дій із ними; – за інструкцією та з допомогою вчителя обстежує предмети руками; – з допомогою вчителя визначає на дотик і називає форму, величину, якість поверхні предметів; – знаходить різницю (за однією з ознак) між схожими предметами, називає її, відповідаючи на питання вчителя; – працює (з допомогою вчителя) з мозаїкою, конструктором, пластиліном, сипучими предметами (індивідуально або в парі); 	
--	---	--	--

			<ul style="list-style-type: none"> – пояснює власні дії з предметом та його властивості за питаннями вчителя; – з допомогою вчителя порівнює кінцевий результат зі зразком. 	
	20	<p>Підготовка руки та очей до письма (протягом року) Сприймання та розрізнення кольорів.</p> <p>Сприймання та розрізнення геометричних фігур.</p>	<p><i>Учень:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – сприймає та розрізняє основні кольори (чорний, білий, червоний, синій, зелений, жовтий); – за завданням учителя добирає предмети однакового кольору; – сприймає та розрізняє основні геометричні фігури (круг, квадрат, трикутник); – добирає предмети однакової форми; – визначає місце розташування предметів у просторі; – показує й називає предмети (зображення предметів) у певній послідовності; – сприймає найпростіші ком- 	<p>Виявлення та розвиток зорового відчуття;</p> <p>розвиток довільної уваги;</p> <p>розвиток довільної форми відчуття та сприймання кольору, форми, величини, просторового розташування предметів;</p> <p>корекція процесів форморозрізнення та аналізуючого спостереження (порівняння і виділення суттєвих ознак);</p> <p>розвиток просторового уявлення за допомогою аналізу форми предметів;</p> <p>розвиток тактильного відчуття;</p>

	<p>Визначення місця розташування предметів у просторі.</p> <p>Ліплення з пластиліну (здавлення, розплющення, розкачування).</p> <p>Згинання паперу.</p> <p>Вміння користуватися олівцем та ручкою. Проведення ліній на папері. Обведення трафаретів за вкладкою чи контуром. Малювання елементів букв.</p>	<p>бінації з прямих ліній та (або) фігур, предметів і відтворює їх шляхом добору дублікатів із паличок або паперових смужок різного кольору (або смужок із паперу різної якості);</p> <p>– ліпить із пластиліну предмети простої форми за зразком та з допомогою вчителя (із застосуванням прийомів здавлення, розплющення, розкачування);</p> <p>– згинає папір за показом та (або) з допомогою вчителя;</p> <p>– правильно тримає в руці олівець, ручку;</p> <p>– проводить лінії на папері (вертикальні, горизонтальні, з нахилом вліво та вправо);</p> <p>– обводить трафарети простої форми;</p> <p>– малює за трафаретом та зафарбовує прості контурні малюнки добре знайомих предметів (будиночок, ялинка тощо);</p>	<p>формування перцептивних дій (дій обстеження);</p> <p>розвиток і координація рухів кисті руки та пальців;</p> <p>розвиток дрібної моторики рук (м'язового тону, сили утримання предмета, точності рухів);</p> <p>формування та розвиток навичок коментування практичних дій;</p> <p>розвиток зорового сприймання та просторової орієнтації з метою підготовки до сприймання образу букви;</p> <p>формування навичок контролю та самоконтролю (в тому числі й зорового).</p>
--	--	---	---

			<ul style="list-style-type: none"> – зафарбовує геометричні фігури, контурні малюнки, які нагадують обриси букв; – у межах можливого пише лінії, подібні до елементів букв (овал, півовал, петелька). 	
2	128	Мовленнєва діяльність. Усне мовлення (протягом року)		
	26	Слухання-розуміння усного мовлення. Говоріння. Сприймання на слух чужого мовлення. Реагування на голос. Слухання-розуміння зв'язного мовлення (усного, грамзаписів). Слухання-розуміння запитань, прохань, пояснень, вказівок, завдань та інструкцій учителя.	<p><i>Учень:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – зосереджено слухає вчителя; – реагує на голос, повертаючись у бік того, хто говорить; – фіксує початок і закінчення мовлення; – уважно слухає, сприймає, розуміє запитання, прохання, наказ, пояснення вчителя; відповідно реагує; – правильно відповідає на запитання; – за питаннями педагога називає предмети, явища, людей, що його оточують; 	<p>Розвиток довільної уваги; розвиток слухового сприймання; накопичення та збагачення словника на основі розширення знань та уявлень про довкілля; розвиток уміння співвідносити слово з реальним предметом; стимуляція мовленнєвої активності; формування процесів аналітичного сприймання (виділення та аналіз деталей);</p>

	<p>Слухання-розуміння змісту віршів, казок, загадок, скоромовок. Розрізнення на слух віршованого та прозового тексту.</p> <p>Заучування з голосу вчителя загадок, скоромовок, віршів.</p> <p>Співвідношення предметів з малюнками, реальних об'єктів зі словами, які позначають їх. Відповіді на запитання педагога щодо змісту предметних та сюжетних малюнків.</p> <p>Практичне ознайомлення (без засвоєння термінів) зі словами, що означають назви предметів, їх дії; іменники: назви</p>	<ul style="list-style-type: none"> – застосовує нові слова в повсякденному житті; – уважно слухає вірш, казку тощо; – відповідає на запитання до змісту віршів, казок; – розпізнає на слух віршовані та прозові тексти; – повторює та заучує за педагогом короткі приказки, вірші, загадки; – співвідносить слово і реальний предмет (об'єкт); – правильно називає знайомі та вивчені об'єкти; – відповідає на запитання щодо змісту предметних і сюжетних малюнків; – називає предмети, за допомогою вчителя відповідає на питання <i>хто це?</i>, <i>що це?</i>; – повторює за вчителем слова-ознаки предмета; – з допомогою та за підказкою вчителя розрізняє предмети 	<p>активізація засвоєння семантичної (сміслової) сторони слова;</p> <p>стимулювання емоційного сприймання;</p> <p>удосконалення звуковимови; розвиток сигніфікативної функції мовлення (функція означення);</p> <p>збагачення активного словника (назви предметів, їх якостей, властивостей, дій);</p> <p>конкретизація уявлень про довкілля;</p> <p>формування та розвиток уміння знаходити предмети за словесним описом;</p> <p>формування вміння ідентифікувати предмети та групувати їх за різними ознаками; формування процесів аналітичного сприймання (виділення та аналіз деталей);</p> <p>формування логічного мислення;</p>
--	---	--	---

	<p>машин, рослин, фруктів, овочів, домашніх тварин; дієслова, прикметники, що означають колір, смак та ін.; прислівники (<i>вчора, сьогодні, завтра, близько, далеко, низько, високо</i>).</p> <p>Використання у мовленні просторових прийменників (<i>в, на, за, під, над</i>) (без засвоєння термінів).</p> <p>Слова, що означають один-кілька предметів.</p>	<p>за їх суттєвими ознаками;</p> <p>– з допомогою вчителя визначає та називає дії, пов'язані з рухом предмета у просторі та на малюнках, відповідає на питання <i>що робить?, що з ним можна зробити?</i>;</p> <p>– відповідає на питання вчителя (<i>хто?, що?, кого?, чого?</i>);</p> <p>– повторює за вчителем відповіді на питання: <i>який?, яка?, яке?</i>;</p> <p>– за допомогою вчителя характеризує предмети за їх суттєвими ознаками (<i>хто це?, що це?, що з ним можна зробити?</i>);</p> <p>– знаходить предмети за словесним описом, вказівками вчителя, загадками, віршиками;</p> <p>– використовує в усному мовленні прийменники (<i>в, на, за, під, над</i>);</p> <p>– розрізняє та називає один – кілька предметів;</p>	<p>розвиток оперативної пам'яті; регулювання інтонаційної виразності мовлення, темпу і сили голосу;</p> <p>активізація засвоєння семантичної (сислової) сторони слова;</p> <p>розвиток умінь пояснювального мовлення;</p> <p>розвиток виразності мовлення;</p> <p>розвиток невербальних засобів спілкування (міміка, жести); корекція та розвиток фіксованого мовлення (мовленнєвий звіт про те, що виконувалося); формування монологічного мовлення;</p> <p>формування вміння правильно та зв'язно говорити;</p> <p>навчання способів взаємодії з однолітками;</p> <p>формування уважного, доброзичливого ставлення до співрозмовника.</p>
--	---	---	---

	<p>Слова, що належать до певних тематичних груп (іграшки, одяг, меблі, овочі, фрукти, посуд, тварини, рослини, професії, знаряддя праці).</p> <p>Звертання із запитанням чи проханням до дорослого, однолітка.</p> <p>Слова вітання, прощання, подяки.</p> <p>Розповідь про почуте, побачене.</p> <p>Промовляння фраз і речень з різною інтонацією (розповідною, питальною, окличною).</p>	<p>– використовує у мовленні слова, що належать до певних тематичних груп, розуміє їх значення;</p> <p>– за вказівкою та інструкцією педагога звертається із запитаннями до дорослого, однолітка;</p> <p>– самостійно або після нагадування вітається, прощається, дякує;</p> <p>– за питаннями та з допомогою вчителя дає короткий звіт-пояснення про виконану дію (<i>Для чого береш олівець?</i>);</p> <p>– застосовує нові слова в повсякденному житті;</p> <p>– розповідає про свої враження про почуте, побачене (після попередньої бесіди);</p> <p>– вимовляє фрази і речення з різною інтонацією за наслідкуванням.</p>	
30	Звук і буква	<i>Учень:</i>	

	<p>Практичне ознайомлення з голосними та приголосними звуками, твердими і м'якими приголосними.</p> <p>Вправління у правильній вимові усіх звуків.</p> <p>Практичне розрізнення на слух за звучанням та за артикуляційними особливостями голосних і приголосних звуків, твердих і м'яких приголосних.</p> <p>Поняття про основні органи мовлення.</p> <p>Утворення звуконаслідувальних сигналів.</p> <p>Практичне ознайомлення з гра-</p>	<p>– повторює за вчителем голосні та приголосні звуки, тверді і м'які приголосні;</p> <p>– сприймає і розрізняє їх на слух та за артикуляційними особливостями, намагається правильно вимовляти;</p> <p>– знає, показує та називає основні органи мовлення;</p> <p>– виконує артикуляційні вправи за показом та словесною інструкцією вчителя;</p> <p>– за прикладом учителя наслідує звуки предметів, явищ, тварин (<i>тук-тук, ку-ку, ш-ш-ш</i>; каченя: <i>кря-кря</i>; кошеня: <i>няв-няв</i>);</p> <p>– добирає іграшки, предмети, назва яких починається на певний звук;</p> <p>– при вимові того чи іншого</p>	<p>Розвиток слухового і слухозорового сприймання;</p> <p>розвиток фонематичного слуху;</p> <p>підготовка артикуляційного апарату до правильної вимови звуків;</p> <p>розвиток рухливості артикуляційного апарату;</p> <p>досягнення чіткої артикуляції звуків, їх диференціації учнями;</p> <p>корекція та удосконалення звуковимови;</p> <p>формування вміння розпізнавати немовленнєві звуки;</p> <p>розвиток умінь розрізняти звуки, схожі за звучанням;</p> <p>розвиток зорового сприймання графічного зображення букви, просторового розташування її елементів;</p> <p>розвиток довільної уваги;</p> <p>розвиток уявлення;</p> <p>удосконалення вимови слів відповідно до норм літератур-</p>
--	---	---	--

		фічним зображенням букви.	звучає, ознайомлюється із його графічним зображенням (буквою), що показує вчитель; – пише в зошиті лінії, подібні до елементів літер (вертикальні, горизонтальні та похилі лінії, овал, півовал, коло, петелька).	ної мови; формування та розвиток слухової уваги та слухової пам'яті; вправлення у правильній вимові звуків рідної мови.
32	Слово Практичне ознайомлення зі словом. Розрізнення звуків у слові. Місце і роль звука у слові. Виділення із слів деяких голосних і приголосних звуків [а, о, у, с, х, р, з, б]. Розрізнення їх у словах. Поділ на склади двоскладових слів. Побудова моделі слова за допомогою фішок.	<i>Учень:</i> – виділяє слово з мовленнєвого потоку, називає його; – вичленовує звук при чіткій вимові слова; – виділяє і називає окремі звуки (на початку, в середині, в кінці слова); – добирає іграшки, предмети, назва яких починається на певний звук; – чітко вимовляє фонему, слова (повторює за вчителем); – разом з учителем, плескаючи в долоні, поділяє слова на склади; – разом з учителем будує мо-	Формування уявлень про слово як самостійну смислову одиницю; формування та розвиток процесів аналізу і синтезу; корекція розумового розвитку дитини за допомогою створення моделі (схеми) слова; розвиток уміння розрізняти слова, близькі за звуковим складом; формування та розвиток слухової уваги та слухової пам'яті; формування вміння співвідносити слово з реальним предметом;	

	<p>Розрізнення слів, схожих і різних за звучанням (звуковим складом). Поняття про послідовність звуків у слові.</p> <p>Правильна вимова, розуміння лексичного значення слів та їх застосування.</p> <p>Практичне ознайомлення зі словами, що означають приналежність предмета.</p>	<p>делі одно-, двоскладових слів за допомогою фішок;</p> <ul style="list-style-type: none"> – повторює за вчителем складу і слова з певним звуком; – за завданням учителя добирає слова, що починаються на один і той же звук (з опорою на унаочнення); – застосовує нові слова в усному мовленні; – за питаннями педагога по пам'яті називає предмети, явища, дії, людей; – пояснює значення слів; – застосовує на практиці слова, що вказують на приналежність предмета (відповіді на питання <i>чий?, чия?, чие?, чий?</i>). 	<p>розвиток фонематичного слуху;</p> <p>збагачення і конкретизація уявлень про предметний світ; запобігання вербалізму слів і уявлень.</p>
30	<p>Речення</p> <p>Практичне ознайомлення з реченням. Виділення речення з мовленнєвого потоку, визначення меж речення в усно-</p>	<p><i>Учень:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – виділяє на слух речення з мовленнєвого потоку, визначає його межі, повторює його; – членує речення на слова з 	<p>Корекція та удосконалення звуковимови; корекція розумового розвитку; формування та розвиток слу-</p>

		<p>му мовленні. Поняття про послідовність слів у реченні. Поділ речення на слова.</p> <p>Складання речень з одного, двох, трьох слів за предметними та сюжетними малюнками.</p> <p>Побудова графічних моделей речення. Складання речень за графічними моделями.</p> <p>Розрізнення речень, схожих і різних за інтонаційним звучанням.</p>	<p>допомогою вчителя; – під контролем учителя правильно, чітко, послідовно і виразно вимовляє звуки у слові та слова у реченні; – з допомогою та за питаннями вчителя складає речення з одного, двох, трьох слів за предметними та сюжетними малюнками, за унаочненням; – спільно з учителем складає фразу з 2–3 слів (на основі дій із предметами, опису малюнка); – будує графічні моделі речень з допомогою вчителя; – складає речення, що відповідають графічним моделям (з допомогою вчителя та з опорою на унаочнення); – вимовляє речення з заданою інтонацією, розуміє інтонаційне значення речення.</p>	<p>хової уваги та слухової пам'яті; розвиток і конкретизація уявлень; формування вміння виконувати дії заміщення та символізації (за допомогою моделей і схем речення). виховання інтонаційної виразності мовлення;</p>
3	10	Повторення в кінці року.		

Орієнтовні досягнення учнів на кінець навчального року:

- під час виконання практичних дій використовувати збережені аналізатори (слух, залишковий зір, дотик та ін.);
- мати достатньо розвинену дотикову чутливість пальців та координацію рухів;
- орієнтуватися в просторі, шкільному приміщенні, приміщенні класу;
- орієнтуватися в малому просторі та часі;
- користуватися навчальним приладдям;
- слухати-розуміти усне мовлення, завдання та інструкцію педагога;
- слухати-розуміти зміст прослуханих з голосу віршів, казок, загадок тощо;
- відповідати на поставлені запитання;
- сприймати та розрізняти на слух голосні та приголосні звуки, тверді та м'які приголосні;
- виділяти і називати окремі звуки в слові;
- поділяти двоскладові слова на склади;
- виділяти на слух слово і речення з мовленнєвого потоку;
- складати речення за малюнками, завданнями та запитаннями вчителя;
- писати в зошиті лінії, подібні до елементів літер;
- використовувати засвоєний словник у власному мовленні;
- користуватися допомогою вчителя та унаочнення під час виконання завдань;
- дотримуватися основних правил поведінки в класі;
- виявляти старанність, охайність, уважність.

1 клас

(280 год; 8 год на тиждень)

Пор. №	К-сть год	Зміст навчального матеріалу	Навчальні досягнення учнів	Спрямованість корекційно-розвивальної роботи та очікувані результати
1	42 6	Добукварний період Формування навичок навчальної діяльності (протягом року) Орієнтування в класі, школі. Режим дня.	<i>Учень:</i> – орієнтується в приміщенні класу, школи, на шкільному подвір'ї; – дотримується встановленого порядку в класі; – знайомий з учителем та учнями свого класу, з учителями та учнями інших класів; – знає імена та по-батькові вчителя, імена та прізвища учнів свого класу; – знайомий з призначенням перерви; – дотримується правил поведінки у школі;	Корекція та розвиток просторової орієнтації; розвиток координації рухів; формування вміння орієнтуватися на площині парти, зошита, альбома; збагачення словника словами-назвами навчального приладдя та відповідних дій; корекція постави; розвиток дрібної моторики кисті руки; формування умінь слухати і сприймати інструкцію вчителя, керуватися нею при вико-

	<p>Орієнтування у малому просторі (на площині парти, столу, дошки, зошита, альбома).</p> <p>Основні правила поведінки учня (правильно сидіти за партою, вставати, слухати, підносити руку тощо).</p>	<ul style="list-style-type: none"> – орієнтується на площині парти, столу, класної дошки (знаходить середину, верхній, нижній, правий, лівий край); – дотримується правил розташування навчального приладдя на поверхні парти; – орієнтується на сторінці зошита, альбома (знаходить середину, верхній, нижній, правий, лівий край); – правильно сидить за партою під час роботи; – вміє правильно сідати за парту, вставати з-за парти на уроці та під час перерви; – зберігає правильну поставу під час сидіння за партою (при нагадуванні вчителя); – сидить на уроці тихо, не порушуючи дисципліну; – підносить руку при бажанні щось сказати, попросити дозволу тощо; – встає чи сідає за парту з доз- 	<p>нанні дій;</p> <p>формування та розвиток уміння зрозуміти поставлену мету; формування вміння користуватися допомогою, орієнтуватися на зразок при виконанні завдання, порівнювати свою роботу зі зразком;</p> <p>формування та розвиток довірливої уваги;</p> <p>розвиток розуміння зверненого мовлення;</p> <p>розвиток правильності звуковимови і чіткості самостійного мовлення;</p> <p>виховання уважності, охайності, дисциплінованості, самостійності, вміння поводитися в колективі;</p> <p>виховання культури спілкування.</p>
--	--	--	---

		<p>Користування навчальним приладдям.</p> <p>М'язове (рухове) тренування руки.</p>	<p>волю вчителя, дотримуючись порядку в класі;</p> <ul style="list-style-type: none"> – уважно слухає пояснення і вказівки вчителя; – знає назву, призначення та властивості навчального приладдя: папір, альбом, зошит, книга, графітові й кольорові олівці, ручка, фломастери та ін.; – правильно тримає ручку, олівець, фломастер (тримає пальцями, не затискуючи в кулаці, вільною рукою підтримує зошит); – користується навчальним приладдям за призначенням; – дотримується охайності при користуванні навчальним приладдям; – вміє здійснювати ритмічні рухи руки (з допомогою, за зразком та за командою вчителя); – виконує вправи для рук за зразком або з допомогою вчителя; 	
--	--	--	---	--

	<p>Розуміння завдання та інструкції педагога. Підготовка до роботи та виконання навчального завдання.</p> <p>Елементарні правила спільної роботи (в класі, їдальні, спаль-</p>	<ul style="list-style-type: none"> – уважно слухає пояснення, інструкцію, запитання, прохання, розпорядження, вчителя; – розуміє завдання та інструкцію педагога; – відповідає на запитання, говорить чітко, не перебиваючи інших; – уміє організувати робоче місце; – добирає посібники та матеріали для роботи; – з допомогою та за питаннями вчителя аналізує зразок виконання завдання; – виконує завдання з допомогою вчителя, за наслідуванням, за зразком та з опорою на унаочнення; – виконує різні дії з предметами за вказівкою вчителя, за словесною інструкцією; – порівнює результат зі зразком (за питаннями вчителя); – працює індивідуально, в групі, бере участь у фронтальній 	
--	--	---	--

		ні; робота індивідуальна, групова, фронтальна).	роботі класу; – дотримується правил поведінки в класі, їдальні, спальні, на подвір'ї тощо.	
2	4	<p>Розвиток навичок мовленнєвої діяльності (протягом року)</p> <p>Слухання-розуміння усного мовлення</p> <p>Слухання мовлення і читання вчителя, інших осіб. Розуміння змісту прослуханого (хто?, що?, де?, коли? та ін.), послідовності подій.</p> <p>Розпізнавання на слух незрозумілих слів.</p>	<p><i>Учень:</i></p> <p>– уважно слухає мовлення і читання вчителя, інших осіб; – розуміє зміст прослуханого; – відповідає на запитання за змістом прослуханого; – висловлює емоційне ставлення до почутого (сподобалося – не сподобалося; чому?); – разом з учителем визначає послідовність описуваних подій; – співвідносить зміст прослуханого з ілюстрацією, малюнком (предметним, сюжетним, рельєфним); – з допомогою вчителя розпізнає на слух незрозумілі слова; – уважно слухає пояснення,</p>	<p>Розвиток та вдосконалення слухового сприймання; виховання цілеспрямованої та довільної уваги; формування усвідомленого розуміння фактичного змісту прослуханого; розвиток емоційного ставлення до почутого та побаченого (до вчинків людей, фактичних подій); конкретизація уявлень про довкілля; збагачення словникового запасу учнів; формування навичок користування інструкціями вчителя</p>

		Розуміння завдань і пояснень вчителя.	інструкцію, запитання, прохання, вказівки вчителя; – розуміє завдання та інструкцію педагога.	при виконанні завдань.
		Говоріння Регулювання дихання і голосу в процесі усного мовлення. Розвиток діалогічного мовлення.	<i>Учень:</i> – з допомогою та за нагадуванням учителя регулює дихання, силу голосу, темп мовлення під час відповідей на запитання, усного висловлювання, читання вголос; – відповідає на поставлені запитання; – включається в діалог з учителем, учнями за умови стимулювання з боку вчителя; – бере участь у колективному обговоренні прослуханих казок (оповідань тощо), розглянутих ілюстрацій (малюнків тощо) (за умови стимулювання з боку вчителя); – починає виявляти зацікавленість у спілкуванні з допо-	Формування вміння довільно володіти та доцільно користуватися артикуляційним та дихальним апаратом; формування та розвиток чіткості та виразності усного мовлення; розвиток зв'язного усного мовлення; формування та розвиток діалогічного й монологічного усного мовлення; розвиток культури спілкування; формування правильної звуковимови, інтонації мовлення; формування невербальних засобів спілкування (міміка,

		Розвиток усного монологічного мовлення (самостійне висловлювання).	<p>могою вчителя;</p> <ul style="list-style-type: none"> – з допомогою та за нагадуванням учителя дотримується правил культури спілкування; – за питаннями вчителя розповідає про побачене, почуте; – з допомогою та за питаннями вчителя переказує прослухану розповідь; – з допомогою та за питаннями вчителя коментує та пояснює власні дії; – словесно описує обстежувані предмети, спостережувані явища тощо (з допомогою та за питаннями вчителя); – за запитаннями переказує епізоди з переглянутої (прослуханої) теле- (радіо-) передачі, мультфільму тощо. 	жести); розвиток емоційного ставлення до побаченого, почутого; розвиток цілеспрямованої уваги, аналізуючого спостереження, дотикового обстеження; розвиток зорового, слухового, тактильного та інших збережених аналізаторів; виховання уважного, доброзичливого ставлення до співрозмовника.
3	6	Уточнення та розвиток слухового сприймання учнів. Розвиток мовного слуху (протягом року)	<i>Учень:</i>	

	<p>Звуки мовні і немовні (звуки довкілля). Їх порівняння і розрізнення.</p> <p>Повторення за вчителем звуків, складів, слів, речень, скоромовок. Розрізнення слів, схожих за звучанням.</p> <p>Поділ простого речення на слова. Поділ простих за структурою слів на склади. Звуко-</p>	<p>– слухає, сприймає, розрізняє та називає звуки довкілля (стук, дзвін, гудіння, дзижчання тощо);</p> <p>– слухає, сприймає, розрізняє та за прикладом учителя наслідує звуки предметів, явищ, тварин (<i>тук-тук, ку-ку, ш-ш-ш, дз-з</i>);</p> <p>– повторює за вчителем звук чи ряд звуків;</p> <p>– чітко повторює склади, слова і речення, сказані вчителем;</p> <p>– повторює за вчителем (у повільному та прискореному темпі) скоромовки зі звуками, вимову яких необхідно засвоїти;</p> <p>– за прикладом учителя повторює слова з акцентуванням наголошеного складу;</p> <p>– розрізняє слова, схожі за звуковим складом (<i>коса – роса, ніс – ліс</i>);</p> <p>– поділяє прості речення (з двох–трьох слів) на слова;</p> <p>– поділяє прості за структурою</p>	<p>Удосконалення диференційованого слухового сприймання; розвиток мовного слуху (уміння слухати, чути, ідентифікувати і розрізняти звуки довкілля, розпізнавати та повторювати мовленнєві звуки); розвиток фонематичного слуху; корекція та удосконалення звуковимови; розвиток довільної уваги; розвиток слухової уваги та слухової пам'яті; формування та розвиток аналітико-синтетичних процесів; збагачення словникового запасу; розвиток усного зв'язного мовлення.</p>
--	--	--	--

		буквений аналіз складу, слова. Розпізнавання у словах заданих голосних [а, о, у] та приголосних [м, д, ж, в] звуків.	слова на склади (о-са, ма-ма, ма-ши-на); – розпізнає та називає слова, що починаються на заданий учителем звук; – добирає слова, що починаються на заданий учителем звук.	
4	6	Уточнення та розвиток сприймань, відчуттів та просторової орієнтації (протягом року) Спостереження за довкіллям (людьми, предметами, явищами, тваринами, рослинами). Визначення кольору, форми, величини, просторового розташування предметів. Порівняння предметів за цими ознаками.	<i>Учень:</i> – спостерігає за довкіллям (бачить, чує, відчуває, сприймає, називає, відповідаючи на питання вчителя <i>хто це?, хо це?, що робить?, що з ним можна зробити?</i>); – за питаннями вчителя розповідає про те, що бачив, чув під час прогулянки, екскурсії, як провів вихідний день; – знає, правильно визначає і називає основні кольори (чорний, білий, червоний, синій, зелений, жовтий), форму, ве-	Виявлення та розвиток зорового відчуття; розвиток довільної уваги; розвиток довільної форми відчуття та сприймання кольору, форми, величини, просторового розташування предметів; корекція процесів форморозрізнення та аналізуючого спостереження (порівняння і виділення суттєвих ознак); розвиток просторового уявлення за допомогою аналізу форми предметів;

		<p>Розглядання кольорових предметних та сюжетних малюнків. Показування й називання зображень предметів у певній послідовності.</p>	<p>личину, просторове розташування предметів з допомогою вчителя;</p> <ul style="list-style-type: none"> – знаходить різницю (за однією ознакою) у схожих предметах; – разом з однокласниками розглядає предметні та сюжетні малюнки із супутнім поясненням учителя; – за питаннями вчителя називає предмети та дії, зображені на них; – впізнає в ілюстраціях зображення знайомих предметів, тварин, рослин, людей, відомих із найближчого оточення, називає їх; – розуміє зміст малюнків; – бере участь у колективному обговоренні розглянутих малюнків та картин; – висловлює емоційне ставлення до зображеного на малюнках (сподобалося – не сподобалося; чому?); 	<p>формування оцінного ставлення до побаченого;</p> <p>розвиток тактильного відчуття, сприймання і тактильної пам'яті;</p> <p>формування перцептивних дій (дій обстеження);</p> <p>розвиток дрібної моторики рук;</p> <p>формування та розвиток навичок коментування практичних дій;</p> <p>формування колективних форм роботи;</p> <p>формування навичок зорового контролю та самоконтролю;</p> <p>формування та розвиток конкретних уявлень про предмети і явища довкілля;</p> <p>розвиток усного зв'язного мовлення;</p> <p>розвиток оцінної діяльності.</p>
--	--	--	--	---

	<p>Складання за зразком простих комбінацій та фігур із роздаткового матеріалу (смужки, палички, деталі конструктора тощо).</p> <p>Визначення та порівняння предметів за їх зовнішніми ознаками (кольором, формою, величиною, будовою, розташуванням у просторі).</p> <p>Обстеження предметів руками. Визначення на дотик форми, величини, якості поверхні предметів.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – сприймає, називає та складає за зразком найпростіші комбінації та фігури з роздаткового матеріалу (будиночок, ялинка, драбинка, лавка тощо); – розрізняє предмети за суттєвими ознаками, правильно називає їх, відповідаючи на питання <i>що це?, хто це?</i>; – виділяє ознаки і властивості (без засвоєння термінів) (відповіді на питання який?), а також дії, пов'язані з рухом предметів, тварин, людини (<i>що робить?, що з ним можна зробити?</i>); – порівнює предмети (за однією з ознак) за кольором, величиною, розташуванням у просторі під час практичних дій із ними; – за інструкцією та з допомогою вчителя обстежує предмети обома руками; – з допомогою вчителя визначає на дотик і називає форму, ве- 	
--	--	--	--

		<p>Порівняння на дотик предметів за формою, величиною, якістю поверхні, розташуванням у просторі.</p> <p>Індивідуальна та групова робота з мозаїкою, конструктором, пластиліном, сипучими предметами (з коментуванням дій та властивостей предметів).</p>	<p>личину, якість поверхні предметів;</p> <ul style="list-style-type: none"> – знаходить різницю (за однією з ознак) між схожими предметами, називає її, відповідаючи на питання вчителя; – працює (з допомогою вчителя) з мозаїкою, конструктором, пластиліном, сипучими предметами (індивідуально або в парі); – пояснює власні дії з предметом та його властивості за питаннями вчителя; – з допомогою вчителя порівнює кінцевий результат зі зразком. 	
5	20	<p>Спеціальна підготовка до письма (<i>протягом року</i>)</p> <p>Правила сидіння за партою під час малювання та письма. Розташування навчального приладдя на поверхні парти.</p>	<p><i>Учень:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – правильно сидить за партою, зберігає правильну поставу під час письма та малювання; – правильно розташовує на парті зошит; – правильно тримає в руці 	<p>Корекція постави; розвиток довільної уваги; уточнення та розвиток просторової орієнтації та просторових уявлень; розвиток моторики пальців і</p>

	<p>Ознайомлення з призначенням крейди, олівця, фломастера, ручки, користування ними. Орієнтування в зошиті.</p> <p>Розвиток і координація рухів кисті руки і пальців (ліплення, складання й розрізування паперу ножицями, складання фігурок за зразком, робота з мозаїкою).</p> <p>Малювання крейдою на дошці. Застосування олівця та ручки. Проведення ліній на папері, малювання за трафаретами. Малювання елементів букв.</p>	<p>олівець;</p> <ul style="list-style-type: none"> – орієнтується на сторінці зошита; знаходить основний рядок і додаткові лінії у сітці зошита для письма; – намагається утримувати потрібний рядок; – ліпить із пластиліну предмети простої форми за зразком та з допомогою вчителя; – складає папір, розрізає його по прямих лініях та лініях згину (з допомогою вчителя); – працює з мозаїкою; – правильно тримає в руці олівець, ручку; – малює крейдою на дошці та олівцем (ручкою, фломастером) на папері прямі лінії у різних напрямках (вертикальні, горизонтальні, з нахилом вліво та вправо), переходить з одного напрямку на інший; – обводить трафарети простої форми (коло, квадрат, трикут- 	<p>кисті руки;</p> <p>корекція процесів аналізуючого спостереження (порівняння і виділення суттєвих ознак); розвиток і координація рухів кисті руки та пальців;</p> <p>розвиток дрібної моторики рук (м'язового тону, сили утримання предмета, точності рухів);</p> <p>розвиток зорового сприймання та просторової орієнтації з метою підготовки до сприймання образу букви;</p> <p>розвиток окоміру;</p> <p>формування навичок контролю та самоконтролю (в тому числі й зорового);</p> <p>формування умінь точно, повно, самостійно виконувати всі рухові дії, необхідні для письма;</p> <p>формування навички правильно обирати поставу під час письма;</p>
--	--	--	---

			<p>ник), зафарбовує та заштриховує їх;</p> <ul style="list-style-type: none">– дотримується меж під час заштриховування прямими лініями;– малює прості предмети з прямих ліній (драбинка, конверт, віконна рама тощо);– проводить прямі, ламані, хвилясті, петельні лінії перервним і неперервним рухом руки (у межах можливого);– пише основні елементи рукописних букв на дошці та в зошиті у такій послідовності: пряма довга й коротка палички з різними інтервалами, пряма паличка в поєднанні з похилою, пряма паличка із заокругленням угорі, із заокругленням унизу, із заокругленням угорі й унизу, пряма паличка із петлею внизу, лівий і правий напівовал, овал.	<p>виховання акуратності та старанності в роботі.</p>
--	--	--	--	---

1	198 25	<p align="center">Букварний період</p> <p>Звуки і букви I етапу Вивчення звуків і букв: а, у, м, о, с, х. Правильна і чітка вимова вивчених звуків, розрізнення їх у словах. Практичне розрізнення голосних і приголосних звуків.</p> <p>Зіставлення графічної форми друкованих і рукописних рядкових і великих букв. Практичне розрізнення голосних і приголосних букв.</p> <p>Проговорювання та правильне вимовляння складів та слів з двох-чотирьох звуків. Злиття звуків для утворення обернених і прямих відкритих складів. Порівняння їх. Складання й читання слів з таких складів. Проговорювання слова з акцентуванням</p>	<p><i>Учень:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – правильно і чітко вимовляє вивчені звуки; – розрізняє вивчені звуки в словах (визначає, чи є певний звук у даному слові, виділяє перший звук у слові); – розрізняє на слух голосні та приголосні звуки; – порівнює та розрізняє друковані та рукописні рядкові і великі букви; – розрізняє голосні та приголосні букви (з допомогою вчителя); – проговорює за вчителем та правильно вимовляє склади (прямі та обернені) і слова; – уміє зливати звуки для утворення обернених і прямих відкритих складів; – знаходить різницю між такими складами; 	<p>Розвиток слухового та слухозорового сприймання; досягнення чіткої артикуляції звуків, їх диференціації учнями; розвиток фонематичного слуху; розвиток уміння розрізняти слова, близькі за звуковим складом; корекція та удосконалення звуковимови; розвиток оперативної пам'яті; розвиток уміння розрізняти звуки, схожі за звучанням; розвиток усного зв'язного мовлення; розвиток зорового сприймання графічного зображення букви, просторового розташування її елементів; формування усвідомленого зорового образу кожної букви;</p>
---	-----------	---	--	--

		<p>наголошеного складу.</p> <p>Написання вивчених рядкових і великих букв. Письмо літер на дошці та в зошитах.</p> <p>Читання та письмо (на дошці і в зошитах) засвоєних складових структур.</p> <p>Культура мовлення. Правильна вимова голосних і приголосних звуків, слів з ними. Поєднання звуків і букв у складі.</p>	<p>– складає слова з таких складів;</p> <p>– наслідує проговорювання слова (по складах) за вчителем так, щоб було чітко чути наголошений склад;</p> <p>– пише і читає рядкові та великі букви;</p> <p>– пише літери на дошці та в зошиті;</p> <p>– читає та пише на дошці і в зошиті прочитані та проаналізовані засвоєні складові структури з вивченими буквами;</p> <p>– правильно вимовляє голосні та приголосні звуки, слова з ними;</p> <p>– поєднує звуки і букви у складі.</p>	<p>розвиток довільної уваги; розвиток уявлень;</p> <p>розвиток навичок зорового контролю;</p> <p>координація рухів руки та пальців;</p> <p>розвиток дрібної моторики рук;</p> <p>удосконалення вимови слів відповідно до норм літературної мови;</p> <p>формування та розвиток слухової уваги та слухової пам'яті; формування уявлень про слово як самостійну смислову одиницю;</p> <p>формування та розвиток процесів порівняння, аналізу і синтезу;</p> <p>виховання культури мовлення.</p>
2	38	<p>Звуки і букви II етапу</p> <p>Повторення засвоєних звуків і букв.</p> <p>Вивчення звуків і букв: и, ш,</p>	<p><i>Учень:</i></p> <p>– правильно і чітко вимовляє вивчені звуки;</p> <p>– розрізняє вивчені звуки в</p>	<p>Розвиток слухового та слухозорового сприймання;</p> <p>досягнення чіткої артику-</p>

	<p>р, п, н, л, к. Правильна і чітка вимова вивчених звуків, розрізнення їх у словах. Практичне розрізнення голосних і приголосних звуків.</p> <p>Співвіднесення звуків з відповідними буквами, визначення їх місця у словах (на початку або в кінці).</p> <p>Практичне розрізнення голосних і приголосних букв.</p> <p>Злиття звуків для утворення обернених і прямих відкритих складів; читання їх.</p> <p>Складання з розрізної азбуки</p>	<p>словах; – розрізняє на слух голосні та приголосні звуки;</p> <p>– співвідносить вивчені звуки з відповідними буквами; – визначає місце звука у словах (на початку або в кінці слова); – порівнює та розрізняє друковані та рукописні рядкові і великі букви; – розрізняє голосні та приголосні букви (з допомогою вчителя); – проговорює за вчителем та правильно вимовляє склади (прямі та обернені) і слова; – зливає звуки для утворення обернених і прямих відкритих складів; – читає прямі та обернені склади; – складає з розрізної азбуки</p>	<p>ляції звуків, їх диференціації учнями; розвиток фонематичного слуху; розвиток звуко-буквеного аналізу; розвиток уміння розрізняти слова, близькі за звуковим складом; корекція та удосконалення звуковимови; розвиток оперативної пам'яті; розвиток уміння розрізняти звуки, схожі за звучанням; розвиток зорового сприймання графічного зображення букви, просторового розташування її елементів; збереження правильної форми, широти, висоти букв; корекція розумового розвитку дитини в процесі створення моделі (схеми) складу та слова; удосконалення вимови слів відповідно до норм літератур-</p>
--	---	---	---

	<p>й читання слів з двох засвоєних складових структур (ло-ша, пил-ка), а також речень із двох слів (<i>Са-ша ма-ла</i>). Графічна схема слова.</p> <p>Утворення й читання трибуквених закритих складів (<i>сом</i>). Написання вивчених рядкових і великих букв. Письмо літер на дошці та в зошитах. Опанування способів поєднання букв у процесі написання слів.</p> <p>Читання, письмо (на дошці і в зошитах) складів. Списування по складах з проговорюванням прочитаних і проаналізованих двоскладових слів.</p>	<p>слова з двох засвоєних складових структур, читає їх;</p> <ul style="list-style-type: none"> – складає з розрізної азбуки речення із двох слів; – наслідує проговорювання слова (по складах) за вчителем так, щоб було чітко чути наголошений склад; – з допомогою вчителя складає графічну схему слова; – утворює та читає трибуквені закриті склади; – пише і читає вивчені рядкові та великі букви; – пише літери на дошці та в зошиті; – читає та пише на дошці і в зошиті склади і слова з вивченими буквами; – списує по складах з проговорюванням прочитані і проаналізовані двоскладові слова з вивченими буквами. 	<p>ної мови;</p> <p>розвиток усного зв'язного мовлення;</p> <p>розвиток навичок зорового контролю;</p> <p>координація рухів руки та пальців;</p> <p>розвиток дрібної моторики рук;</p> <p>розвиток довільної уваги;</p> <p>розвиток уявлення;</p> <p>формування та розвиток слухової уваги та слухової пам'яті;</p> <p>формування уявлень про слово як самостійну смислову одиницю;</p> <p>формування та розвиток процесів порівняння, аналізу та синтезу.</p>
--	--	--	--

3	70	<p>Звуки і букви III етапу Повторення засвоєних звуків і букв. Вивчення звуків і букв: е, т, б, і, д, г, ґ, в, ж, з, й, ь та сполучень: йо, ьо. Правильна і чітка вимова вивчених звуків, розрізнення їх у словах. Добір слів із даним звуком і визначення його місця в слові (на початку, в кінці). Співвіднесення звуків з відповідними буквами. Практичне розрізнення голосних і приголосних букв.</p> <p>Утворення й читання прямих відкритих і закритих складів з твердими і м'якими приголосними на початку слова: па, лі, жар, віз.</p>	<p><i>Учень:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – правильно і чітко вимовляє вивчені звуки; – розрізняє вивчені звуки в словах; – розрізняє на слух голосні та приголосні звуки; – добирає слова із даним звуком; – визначає місце звука у слові (на початку або в кінці слова); – співвідносить вивчені звуки з відповідними буквами; – порівнює та розрізняє друковані та рукописні рядкові і великі букви; – розрізняє голосні та приголосні букви, називає їх; – разом з учителем утворює та правильно вимовляє прямі відкриті та закриті склади з твердими і м'якими приголосними на початку слова; – читає прямі відкриті та закриті склади; 	<p>Досягнення чіткої артикуляції звуків, їх диференціації учнями; розвиток фонематичного слуху; розвиток уміння розрізняти звуки, схожі за звучанням; розвиток уміння розрізняти слова, близькі за звуковим складом; розвиток аналітико-синтетичної діяльності; розвиток зорового сприймання графічного зображення букви, просторового розташування її елементів; формування усвідомленого зорового образу кожної букви; формування уміння розрізняти оптично схожі букви; розвиток навичок читання та переказу; корекція та удосконалення звуковимови;</p>
---	----	--	--	--

	<p>Практичне розрізнення складу, слова, речення. Складання з розрізної азбуки й читання складів і слів із засвоєних складових структур (<i>се-ло, ма-шина, пал-ка, пе-нал</i>). Наголос у слові.</p> <p>Графічна схема речення.</p> <p>Написання вивчених рядкових і великих букв. Письмо літер на дошці та в зошитах.</p> <p>Читання, письмо (на дошці і в зошитах) складів. Списування по складах з проговорюванням прочитаних і проаналізованих двоскладових слів з вивченими буквами і речень з двох слів. Велика буква на початку речен-</p>	<p>– практично розрізняє та називає склад, слово, речення;</p> <p>– з допомогою вчителя складає з розрізної азбуки і читає слова із засвоєних складових структур;</p> <p>– наслідуює проговорювання слова (по складах) за вчителем так, щоб було чітко чути наголошений склад;</p> <p>– розуміє значення наголосу в слові;</p> <p>– з допомогою вчителя складає графічну схему речення;</p> <p>– пише і читає вивчені рядкові та великі букви;</p> <p>– пише літери на дошці та в зошиті;</p> <p>– читає та пише на дошці і в зошиті склади з вивченими буквами;</p> <p>– списує по складах з проговорюванням прочитані і проаналізовані двоскладові слова;</p> <p>– знає про написання великої</p>	<p>розвиток мовленнєвої моторики;</p> <p>розвиток оперативної пам'яті; удосконалення вимови слів відповідно до норм літературної мови;</p> <p>розвиток усного зв'язного мовлення;</p> <p>розвиток навичок зорового контролю;</p> <p>розвиток навичок самоконтролю при виконанні завдання; корекція розумового розвитку дитини в процесі створення моделі (схеми) складу та слова; координація рухів руки та пальців;</p> <p>розвиток дрібної моторики рук;</p> <p>розвиток довільної уваги;</p> <p>розвиток уявлення;</p> <p>формування та розвиток слухової уваги та слухової пам'яті; формування уявлень про слово як самостійну смислову одиницю;</p>
--	---	---	--

		ня, крапка в кінці речення.	букви на початку речення та про крапку в кінці речення; – списує з проговорюванням прочитані і проаналізовані речення з двох слів.	збагачення й уточнення словникового запасу; формування та розвиток процесів порівняння, аналізу та синтезу.
4	65	<p>Звуки і букви IV етапу</p> <p>Повторення засвоєних звуків і букв.</p> <p>Вивчення звуків і букв: я, ю, є, ї, ч, ц, щ, ф.</p> <p>Правильна і чітка вимова вивчених звуків. Співвіднесення звуків з відповідними буквами. Практичне розрізнення під час читання і письма голосних і приголосних звуків і букв.</p> <p>Наголос у слові. Роль голосного у слові.</p>	<p><i>Учень:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – правильно і чітко вимовляє вивчені звуки; – розрізняє вивчені звуки в словах; – розрізняє на слух голосні та приголосні звуки; – добирає слова із даним звуком; – визначає місце звука у слові (на початку або в кінці слова); – співвідносить вивчені звуки з відповідними буквами; – порівнює та розрізняє друковані та рукописні рядкові і великі букви; – розрізняє голосні та приголосні букви, називає їх; – чітко вимовляє наголошені склади; 	<p>Досягнення чіткої артикуляції звуків, їх диференціації учнями;</p> <p>розвиток фонематичного слуху;</p> <p>розвиток уміння розрізняти звуки, схожі за звучанням;</p> <p>розвиток уміння розрізняти слова, близькі за звуковим складом;</p> <p>розвиток зорового сприймання графічного зображення букви, просторового розташування її елементів;</p> <p>розвиток уміння розрізняти оптично схожі букви;</p> <p>розвиток аналітико-синтетичної діяльності;</p>

	<p>Читання по складах коротких текстів з букваря. Написання вивчених рядкових і великих букв. Письмо літер на дошці та в зошитах. Читання, письмо (на дошці і в зошитах) складів. Списування (рукописний шрифт) слів із засвоєних складових структур і речень з двох–трьох слів.</p> <p>Графічна схема слів і речень.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – розуміє значення наголосу в слові; – читає по складах короткі тексти з букваря; – пише і читає вивчені рядкові та великі букви; – пише літери на дошці та в зошиті; – з допомогою вчителя складає, читає і пише (списує рукописний шрифт) слова із засвоєних складових структур; – списує (рукописний шрифт), з проговорюванням прочитані і проаналізовані речення з двох–трьох слів; – практично розрізняє та називає склад, слово, речення; – складає з розрізної азбуки склади, слова, речення із двох слів; – з допомогою вчителя складає графічну схему складу, слова, речення; 	<p>формування та розвиток усвідомленого образу кожної букви; корекція та удосконалення звуковимови;</p> <p>розвиток оперативної пам'яті; удосконалення вимови слів відповідно до норм літературної мови;</p> <p>розвиток навичок читання та переказу;</p> <p>розвиток навичок зорового аналізу, окоміру, контролю;</p> <p>корекція розумового розвитку дитини в процесі створення моделі (схеми) складу та слова;</p> <p>координація рухів руки та пальців;</p> <p>розвиток дрібної моторики рук;</p> <p>розвиток довільної уваги;</p> <p>розвиток уявлення;</p> <p>формування та розвиток слухової уваги та слухової пам'яті;</p> <p>розвиток уявлень про слово як самостійну смислову одиницю;</p>
--	---	--	--

		<p>Велика буква в іменах людей і кличках тварин (практично).</p> <p>Написання під диктовку двоскладових слів з попереднім аналізом.</p> <p>Складання з розрізної азбуки слів з трьох–чотирьох букв з наступним їх записом. Графічна схема слова.</p>	<p>– знає та пояснює написання з великої букви імен людей та кличок тварин.</p> <p>– пише під диктовку двоскладові слова після попереднього аналізу;</p> <p>– з допомогою вчителя складає з розрізної азбуки слова з трьох–чотирьох букв, записує їх;</p> <p>– складає графічну схему слова.</p>	<p>розвиток усного зв'язного мовлення;</p> <p>формування та розвиток процесів аналізу і синтезу.</p> <p>розвиток навичок самоконтролю при виконанні завдання;</p> <p>збагачення й уточнення словникового запасу учнів.</p>
5	30	<p>Післябукварний період (використання набутих навичок)</p> <p>Читання по складах слів, речень, коротких текстів (з букваря).</p> <p>Розпізнавання слова в реченні та речення в тексті за певними візуальними характеристиками.</p>	<p><i>Учень:</i></p> <p>– читає по складах прості речення та короткі тексти з букваря;</p> <p>– з допомогою вчителя розпізнає в тексті знайомі найуживаніші слова з двох–трьох букв;</p> <p>– розпізнає в тексті, не перечитуючи його, речення за певними характеристиками (велика буква на початку – крапка в кінці, інтервал) (за необхідності – з допомогою вчителя);</p>	<p>Розвиток навичок правильного читання по складах;</p> <p>формування та розвиток навичок упізнавання найуживаніших слів;</p> <p>корекція просторового орієнтування;</p> <p>розширення поля зору;</p> <p>розвиток орієнтування в прочитаному реченні (тексті);</p> <p>формування та розвиток навичок</p>

	<p>Інтонування речень під час їх читання.</p> <p>Букви голосні та приголосні. Їх написання та розрізнення. Складова структура слова.</p> <p>Слово. Місце звука (букви) у слові.</p> <p>Речення з правильним порядком слів.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – наслідуючи вчителя, інтонує речення, що містять звертання, однорідні члени речення, питання, оклик; – знає вивчені звуки, розрізняє їх на слух з допомогою вчителя; – аналізує слова за звуковим складом; – знає вивчені букви, розрізняє їх при читанні; – з допомогою вчителя розрізняє голосні та приголосні букви; – пише вивчені букви; – визначає місце звука (букви) в слові (на початку, в кінці); – списує прочитані та проаналізовані засвоєні складові структури; – списує по складах з проговоруванням прочитані та проаналізовані двоскладові слова з вивченими буквами; – списує прочитані та проаналізовані невеликі речення з двох–трьох слів. 	<p>чок слухання-розуміння і читання-розуміння слів, речень і текстів;</p> <p>розвиток виразності читання і усного мовлення;</p> <p>збагачення словникового запасу учнів;</p> <p>формування та розвиток звуко-буквеного аналізу;</p> <p>корекція звуковимови;</p> <p>розвиток фонематичного сприймання;</p> <p>розвиток слухового сприймання;</p> <p>розвиток полісенсорного сприймання;</p> <p>конкретизація уявлень про предмет, слово і його значення;</p> <p>формування охайності при письмі.</p>
--	--	---	--

6	10	Повторення в кінці року.		
<p style="text-align: center;"><i>Орієнтовні досягнення учнів на кінець навчального року:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – уважно слухати мовлення та читання вчителя, інших осіб; – розуміти зміст прослуханого; – відповідати на запитання за змістом прослуханого; – розуміти завдання та інструкцію педагога; – відповідати на поставлені запитання; – включатися в діалог з учителем, учнями; – знати вивчені звуки і букви; – знати напам'ять короткі вірші (два–три), вивчені з голосу вчителя; – розрізняти звуки на слух; – аналізувати слова за звуковим складом; – складати слова з букв і складів різної азбуки; – визначати місце звука в слові (на початку, в кінці); – читати по складах слова, речення; – писати рядкові та великі букви; – списувати прочитані та проаналізовані слова, невеликі речення з двох–трьох слів; – правильно сидіти під час письма; – користуватися письмовим приладдям; – орієнтуватися в букварі та на сторінці зошита. – використовувати засвоєний словник у власному мовленні; – користуватися допомогою вчителя та унаочненням під час виконання завдань; – дотримуватися основних правил поведінки в класі; – виявляти старанність, охайність, уважність. 				

2 клас

(280 год; 4/4 год на тиждень)

Пор. №	К-сть год	Зміст навчального матеріалу	Навчальні досягнення учнів	Спрямованість корекційно-розвивальної роботи та очікувані результати
1		<p style="text-align: center;">Читання</p> <p>Коло читання (на весь рік) Твори усної народної творчості (загадки, прислів'я, приказки, казки), літературні казки. Твори різних жанрів (оповідання, вірші) класиків української літератури, сучасної української та зарубіжної літератури, дитяча періодика та ін.</p>	<p><i>Учень:</i></p> <ul style="list-style-type: none">– уважно слухає читання вчителем твору, розуміє його зміст;– читає доступні за змістом тексти, розуміє їх фактичний зміст;– за питаннями вчителя називає назву прочитаного твору, його автора;– відповідає на запитання за змістом прослуханого (прочитаного);– знає напам'ять 3–5 коротких віршів.	<p>Формування умінь слухати, сприймати й розуміти зв'язне усне і писемне мовлення; набуття досвіду читацької та комунікативної діяльності; розвиток пізнавальної діяльності; розвиток монологічного та діалогічного мовлення, зв'язного усного мовлення; формування особистісних рис і якостей.</p>
2		<p>Формування та розвиток навички читання (протягом року) Спосіб читання. Правильне</p>	<p><i>Учень:</i></p> <ul style="list-style-type: none">– читає відривним складовим	<p>Досягнення чіткої артикуляції</p>

	<p>читання по складах і цілими словами.</p> <p>Темп (швидкість) читання. Формування та розвиток темпу читання вголос.</p> <p>Правильність читання. Формування та розвиток чіткої дикції, правильної вимови звуків, правильного наголошування слів.</p> <p>Усвідомленість читання. Смислове розуміння слів у тексті. Цілісне сприймання і розуміння тексту. Знаходження смислових зв'язків між словами в реченні, між реченнями.</p>	<p>способом з переходом на читання цілими словами доступні за змістом тексти (після опрацювання з учителем);</p> <ul style="list-style-type: none"> – читає відривним складовим способом з переходом на читання цілими словами у доступно-му для нього темпі; – регулює темп читання з допомогою вчителя; – правильно вимовляє звуки в словах під час читання та відповідей на запитання; – читає розбірливо, достатньо гучно; – правильно наголошує слова під час читання (з допомогою вчителя); – розуміє в прочитаному тексті всі слова; – за завданням та з допомогою вчителя пояснює значення слів у тексті; – відповідає на запитання за змістом прочитаного; 	<p>та удосконалення звуковимови в процесі читання;</p> <p>поступове розширення оперативного поля читання (за допомогою спеціальних засобів корекції зору, збільшувачих пристроїв тощо);</p> <p>формування навичок самоконтролю власного читання;</p> <p>розвиток зорового сприймання під час читання;</p> <p>формування та розвиток навичок дотримання режиму зорового навантаження;</p> <p>виховання культури звуковимови під час читання, висловлювання і спілкування;</p> <p>розвиток рухливості артикуляційного апарату;</p> <p>формування та розвиток усвідомленості читання; виховання в учнів виразності читання та самостійного мовлення;</p> <p>виховання вміння відчувати емоційний настрій твору;</p>
--	--	---	--

	<p>Виразність читання. Практичне ознайомлення з інтонацією (початок і кінець речення, паузи між реченнями та в середині речення, обумовлені розділовими знаками).</p> <p>Дотримання розділових знаків, логічних пауз і наголосів.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – дотримується пауз між реченнями (після нагадування вчителя); – дотримується розділових знаків з допомогою вчителя; – практично намагається дотримуватися логічних пауз і наголосів після нагадування та підготовчої роботи з учителем. 	<p>формування вміння користуватися мовленнєвими, інтонаційними та немовними засобами виразності (робити паузи, обирати темп читання, інтонацію та змінювати їх залежно від розділових знаків та змісту).</p>
3	<p>Літературна пропедевтика (<i>протягом року</i>)</p> <p>Автор твору та його назва.</p> <p>Практичне ознайомлення з доступними для учнів жанрами</p>	<p><i>Учень:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – має уявлення про назву твору; – має уявлення про автора твору; – з допомогою вчителя визначає та читає назву твору, ім'я та прізвище автора; – правильно вимовляє ім'я та прізвище автора твору; – відповідає на запитання: <i>про кого? або про що? йдеться в прочитаному, про які події йдеться?</i>; – з допомогою вчителя (повторює за вчителем) називає жанр 	<p>Формування та розвиток узагальненості сприймання; корекція та розвиток процесів узагальнення та абстрагування;</p> <p>формування та розвиток уміння встановлювати причиново-наслідкові зв'язки;</p> <p>збагачення активного словника учнів;</p> <p>розвиток пізнавального інтересу до різних жанрів художніх та фольклорних текстів.</p>

		творів (казка, загадка, вірш, оповідання).	прочитаного твору.	
4		<p>Робота над змістом художнього твору (<i>протягом року</i>)</p> <p>Заголовок твору, його відповідність змісту.</p> <p>Послідовність подій у творі відповідного стилю.</p> <p>Відповіді на запитання до змісту прочитаного.</p>	<p><i>Учень:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – має уявлення про текст, заголовок; – разом з учителем простежує відповідність заголовка змісту твору; – з допомогою вчителя розпізнає та знаходить заголовок (назву твору), ім'я та прізвище автора твору, текст твору; – розрізняє віршовані та прозові твори за графічною формою тексту; – визначає послідовність описаних подій, відповідаючи на питання (з допомогою вчителя); – відповідає на запитання: <i>про кого? або про що? йдеться в прочитаному;</i> – для відповідей на запитан- 	<p>Розвиток зорового аналітичного сприймання текстів та ілюстрацій;</p> <p>розвиток фонетичного сприймання і фонематичного слуху;</p> <p>розвиток логічно послідовного зв'язного мовлення;</p> <p>розвиток рухливості артикуляційного апарату;</p> <p>корекція <i>зовнішніх</i> (рухи артикуляційного апарату) і <i>внутрішніх</i> (інтелектуально-емоційні й вольові зусилля) мовленнєвих дій (слухання мови, вимовлення мовних одиниць, їх розуміння, оцінювання виразності мовлення, запам'ятовування слів, понять та відтворення їх у власному мовленні);</p> <p>корекція та розвиток стійко-</p>

	<p>Орієнтування в книжці. Відшукування окремих слів, місць тексту.</p> <p>Переказ прочитаного за питаннями вчителя. Читання напам'ять вивчених віршів.</p> <p>Участь у бесіді.</p>	<p>ня використовує ілюстрації до прочитаних творів (з допомогою та вказівкою вчителя);</p> <p>– знайомий із поняттями: <i>обкладинка, ілюстрація, сторінка</i>;</p> <p>– за завданням та з допомогою вчителя знаходить потрібну книжку, сторінку, ілюстрацію тощо;</p> <p>– разом з учителем відшукує окремі слова, місця тексту;</p> <p>– з незначною допомогою вчителя знаходить відповідний абзац;</p> <p>– з допомогою та під контролем учителя, відповідаючи на запитання, формулює певні висновки з прочитаного;</p> <p>– за питаннями та з допомогою вчителя переказує прочитане;</p> <p>– виразно читає напам'ять трип'ять вивчених віршів;</p> <p>– має уявлення про назви вивчених творів та їх авторів;</p> <p>– вміє під час бесіди відповідати на запитання вчителя;</p>	<p>сті уваги, можливості її розподілу та переключення;</p> <p>розвиток бісенсорного та полісенсорного чуттєвого сприймання;</p> <p>розвиток сприйнятливості до педагогічної допомоги;</p> <p>розвиток діалогічного мовлення;</p> <p>подолання невідповідності між словом-назвою предмета (явища) та його образом;</p> <p>формування та розвиток узагальненості сприймання;</p> <p>корекція та розвиток процесів узагальнення та абстрагування;</p> <p>корекція та розвиток психічних процесів (відчуттів, сприймання, пам'яті, логічного мислення);</p> <p>стимулювання пізнавальної зацікавленості та активності.</p>
--	--	---	--

		<p>Використання в усному мовленні засвоєних слів. Практичне використання прийменників та прислівників.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – з допомогою та за нагадуванням учителя ставить запитання під час бесіди; – за питаннями, з допомогою та контролем учителя описує явища природи, прості предмети після розгляду їх ознак, форми тощо; – використовує в усному мовленні засвоєні слова (за необхідності – після нагадування вчителя); – практично використовує в усному мовленні прийменники та прислівники (<i>перед, за, справа, зліва, поряд</i> тощо) з метою відображення просторових і часових зв'язків між конкретними об'єктами і подіями. 	
5	<p>Позакласне читання (<i>протягом року</i>) Читання доступних дитячих книжок.</p>	<p><i>Учень:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – починає виявляти інтерес до читання; – виявляє незначний інтерес до 	<p>Формування читацької діяльності; формування та розвиток техніки читання;</p>	

		<p>Орієнтування в книжці (автор, назва, зміст). Правильне називання книжки, автора.</p> <p>Відповіді на запитання за змістом прочитаного і пояснення ілюстрацій.</p>	<p>малих фольклорних жанрів; – за завданням та з допомогою вчителя знаходить потрібну книжку; – з допомогою вчителя знаходить обкладинку, ілюстрацію, сторінку, назву твору тощо; – з допомогою вчителя розпізнає та знаходить заголовки (назву твору), ім'я та прізвище автора твору, текст твору; – відповідає на запитання за змістом прочитаного; – для відповідей на запитання використовує ілюстрації до прочитаних творів; – за питаннями та допомогою вчителя дає пояснення до ілюстрацій; – за ілюстраціями або запитаннями відшукує окремі місця тексту (з допомогою вчителя); – за питаннями та з допомогою вчителя називає прочитану книжку, її автора;</p>	<p>розвиток розуміння змісту малюнка, ілюстрації; розвиток активного словника та усного зв'язного мовлення; виховання культури мовлення; формування культури спілкування; розвиток мімічних рухів; розвиток пізнавальних інтересів, допитливості; виховання культури читання та поводження з книгою.</p>
--	--	--	---	--

			<ul style="list-style-type: none"> – з допомогою та за підказкою вчителя називає (без визначення поняття) жанр твору. – дотримується гігієнічних правил у роботі з книжкою. 	
<p style="text-align: center;">Орієнтовні досягнення учнів на кінець року:</p> <ul style="list-style-type: none"> – свідомо, правильно читати по складах і цілими словами доступні за змістом тексти (після опрацювання з учителем) у доступному темпі; – дотримуватися розділових знаків, логічних пауз і наголосів (практично) після підготовки з учителем; – відповідати на запитання: <i>про кого?</i> або <i>про що?</i> йдеться в прочитаному; – відшукувати за ілюстраціями або запитаннями окремі слова, місця тексту, формулювати певні висновки з прочитаного (з допомогою вчителя); – переказувати прочитане за питаннями вчителя; – виразно читати напам'ять три–п'ять вивчених віршів; – вміти під час бесіди відповідати на запитання, запитувати, описувати з допомогою вчителя явища природи, прості предмети після розгляду їх ознак, форми тощо; – використовувати в усному мовленні засвоєні слова, що відображають просторові та часові зв'язки між конкретними об'єктами і подіями (<i>перед, за, справа, зліва, поряд</i> тощо); – починати виявляти інтерес до читання; – правильно називати книжку, автора; – орієнтуватися в книжці; – відповідати на запитання за змістом прочитаного і пояснювати ілюстрації. 				

1	6	<p style="text-align: center;">Українська мова</p> <p>Повторення Звуки і букви. Розрізнення звуків і букв.</p> <p>Велика буква на початку речення. Крапка в кінці речення. Складання речень із двох-трьох слів.</p>	<p><i>Учень:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – правильно і чітко вимовляє вивчені звуки; – розрізняє вивчені звуки в словах; – розрізняє на слух голосні та приголосні звуки; – добирає слова із даним звуком; – визначає місце звука у слові (на початку або в кінці слова); – співвідносить вивчені звуки з відповідними буквами; – порівнює та розрізняє друковані та рукописні рядкові і великі букви; – розрізняє голосні та приголосні букви, називає їх; – знає про написання великої букви на початку речення та про крапку в кінці речення; – порівнює та розрізняє друковані та рукописні рядкові і великі букви; 	<p>Розвиток чіткої артикуляції звуків, їх диференціації учнями;</p> <p>розвиток фонематичного слуху;</p> <p>розвиток уміння розрізняти звуки, схожі за звучанням;</p> <p>розвиток уміння розрізняти слова, близькі за звуковим складом;</p> <p>корекція та розвиток зорового сприймання графічного зображення букви, просторового розташування її елементів;</p> <p>розвиток уміння розрізняти оптично схожі букви;</p> <p>корекція та удосконалення звуковимови;</p> <p>розвиток оперативної пам'яті;</p> <p>корекція та розвиток навичок зорового контролю;</p> <p>розвиток навичок самоконтролю;</p>
---	---	---	--	---

			<ul style="list-style-type: none"> – пише і читає вивчені рядкові та великі букви; – складає з розрізної азбуки речення із двох–трьох слів; – з допомогою вчителя складає речення з двох–трьох слів; – списує (рукописний шрифт) з проговорюванням прочитані і проаналізовані речення із двох–трьох слів. 	лю при виконанні завдання.
2	10	<p style="text-align: center;">Розвиток навичок мовленнєвої діяльності (<i>протягом року</i>)</p> <p>Слухання-розуміння усного мовлення Сприймання на слух чужого мовлення, мовного матеріалу (звуків, звукосполучень, складів, слів). Слухання-розуміння зв'язного мовлення (усного, в запису), розуміння його фактичного змісту. Слухання-розуміння запитан-</p>	<p><i>Учень:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – уважно слухає та розуміє чуже мовлення; – фіксує початок та закінчення мовлення; – виділяє після трьох прослуховувань заданий звук, склад, слово, речення; – сприймає на слух слова, розуміє їх лексичне значення; 	Формування та розвиток уміння налаштуватися на виконання завдання; розвиток усвідомленості, швидкості й точності сприйняття усного мовлення; розвиток слухової уваги та пам'яті; розвиток довільної уваги, спо-

		<p>ня, прохання, наказу, пояснення, завдання, інструкції вчителя.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – сприймає на слух і розуміє фактичний зміст сприйнятого зв'язного мовлення (усного, грамзаписів тощо); – відповідає на запитання за змістом прослуханого; – уважно слухає, розуміє, повторює і виконує завдання й інструкції вчителя. 	<p>стерезливості; формування та розвиток уміння активізувати власну лексику, пригадати значення знайомих слів, щоб зрозуміти зміст прослуханого; розвиток змістовного і логічного зв'язного мовлення; конкретизація уявлень про довкілля; формування уміння регулювати власні дії відповідно до інструкції щодо виконання завдання.</p>
		<p>Говоріння Правильна звуковимова та наголошування слів під час говоріння. Побудова відповідей на запитання щодо змісту прослуханого (у вигляді словосполучень, речень). Відповіді на запитання вчителя, однокласників, носіїв ук-</p>	<p><i>Учень:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – говорить у помірному темпі, чітко, виразно, з відповідною силою голосу; – дає відповіді на запитання до змісту прослуханого (у вигляді словосполучень, речень); – відповідає на запитання вчителя, однокласників, носіїв української мови; 	<p>Виховання звукової культури мовлення; формування логічної послідовності побудови висловлювань; формування чіткості та виразності усного мовлення; формування правильної звуковимови, інтонації мовлення; виховання вміння спілкувати-</p>

		<p>раїнської мови; відповіді за змістом малюнків, ілюстрацій тексту, що прослухали чи прочитали.</p> <p>Практичне ознайомлення із засобами виразності усного мовлення (сила голосу, темп мовлення, його інтонування).</p> <p>Слухання-розуміння співрозмовника та відповіді на запитання, репліки діалогу (повними й неповними реченнями).</p> <p>Формулювання ініціативних реплік під час діалогів.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – дає відповіді на запитання до змісту малюнків, ілюстрацій прослуханого чи прочитаного тексту; – темп читання регулює з допомогою вчителя; – дотримується розділових знаків та пауз між реченнями з допомогою вчителя; – уважно слухає і розуміє співрозмовника під час спілкування; – під керівництвом учителя бере участь у діалозі (відповідає повними й неповними реченнями); – з допомогою вчителя формулює ініціативні репліки під час діалогів; – вміє звернутися із запитанням до оточуючих. 	<p>ся з оточуючими; стимулювання активності в спілкуванні; виховання уважного, шанобливого ставлення до співрозмовника.</p>
		<p>Читання Читання по складах і цілими словами речень, коротких текстів.</p>	<p><i>Учень:</i> – читає по складах і цілими словами речення, короткі тексти підручника;</p>	<p>Розвиток навичок правильного читання по складах і цілими словами;</p>

	<p>Розпізнавання слова в реченні та речення в тексті за певними візуальними характеристиками.</p> <p>Інтонування речень під час їх читання.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – з допомогою вчителя розпізнає в тексті, не перечитуючи його, слова та речення за певними візуальними характеристиками (велика буква на початку – крапка в кінці, інтервал); – разом з учителем знаходить у тексті потрібне речення; – наслідуючи вчителя, інтонує речення, що містять звертання, однорідні члени речення, питання, оклик; – практично намагається дотримуватися логічних пауз і наголосів (після нагадування та підготовчої роботи з учителем). 	<p>розвиток навичок розпізнавання знайомих слів; корекція та удосконалення звуковимови; досягнення чіткої артикуляції в процесі читання; розширення поля зору та зорового сприймання під час читання; формування та розвиток навичок читання-розуміння слів, речень, текстів; розвиток навичок орієнтування в прочитаному реченні (тексті); збагачення словникового запасу учнів; розвиток виразності читання і усного мовлення.</p>
	<p>Письмо Голосні та приголосні звуки і букви, їх розрізнення на слух та на письмі.</p>	<p><i>Учень:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – знає вивчені голосні та приголосні звуки, розрізняє їх на слух; – знає вивчені букви, розрізняє їх під час читання та письма; 	<p>Досягнення чіткої артикуляції звуків, їх диференціація учнями; розвиток фонематичного слуху;</p>

	<p>Слово. Перенос слів із рядка в рядок.</p> <p>Групування та розрізнення слів за приналежністю до певної групи.</p> <p>Практичне розрізнення групи окремих слів і речення.</p> <p>Упорядкування деформованих речень (слова подаються у правильній граматичній формі).</p>	<p>– дотримується правил переносу слів із рядка в рядок;</p> <p>– розрізняє групи окремих слів і речення;</p> <p>– з допомогою вчителя групує слова за приналежністю до певної групи (іграшки, одяг, меблі, овочі, фрукти та ін.);</p> <p>– використовує у мовленні слова, що належать до певних тематичних груп, розуміє їх значення;</p> <p>– з допомогою вчителя упорядковує деформовані речення (слова подаються у правильній граматичній формі).</p>	<p>розвиток уміння розрізняти звуки, схожі за звучанням;</p> <p>розвиток зорового сприймання графічного зображення букви, просторового розташування її елементів;</p> <p>розрізнення оптично схожих букв;</p> <p>розвиток зорової пам'яті;</p> <p>формування та розвиток уміння співвідносити слово з образом реального предмета (явища);</p> <p>розвиток уміння групувати предмети за різними ознаками;</p> <p>формування та розвиток аналітико-синтетичного сприймання;</p> <p>формування мислительних операцій аналізу, порівняння, узагальнення;</p> <p>формування та розвиток свідомої довільної поведінки.</p>
--	---	--	--

3	116	<p>Знання про мову. Мовні уміння (протягом року)</p> <p>6 Мова і мовлення Поняття про українську мову. Слово як основна одиниця мови.</p> <p>Мовлення як засіб спілкування між людьми. Усне й писемне мовлення.</p> <p>Речення як основна одиниця мовлення. Практичне спостереження над засобами відмежування речень в усному (пауза) й писемному (велика буква на початку речення, крапка в кінці) мовленні.</p>	<p><i>Учень:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – має уявлення про українську мову як рідну мову українського народу; – виділяє слово з мовленнєвого потоку, називає його, визначає його як основну одиницю мовлення; – застосовує нові слова в усному мовленні; – пояснює значення слів; – знає та розуміє, що спілкування між людьми здійснюється за допомогою мовлення; – розрізняє на практиці усне та писемне мовлення; – виділяє на слух речення з мовленнєвого потоку, визначає його межі, повторює його; – з допомогою вчителя фіксує увагу на засобах відмежування речень в усному мовленні (пауза); 	<p>Формування та розвиток швидкості й точності сприйняття усного мовлення;</p> <p>формування та розвиток слухової уваги та пам'яті; розвиток довільної уваги, спостережливості;</p> <p>розвиток фонетичного слуху; формування процесів порівняння;</p> <p>розвиток уміння розрізняти слова, близькі за звуковим складом; формування та розвиток процесів аналізу та синтезу; досягнення правильної вимови звуків рідної мови;</p> <p>розвиток зв'язного усного мовлення;</p> <p>регулювання інтонаційної різності мовлення;</p> <p>збагачення лексичного запасу учнів;</p>
---	-----	---	---	--

		<p>Культура мовлення. Практичне засвоєння різних форм звертання до співрозмовника. Ознайомлення із словами ввічливості (уміння привітатися, запитати, відповісти, попросити, подякувати, вибачитись, попроситися). Практичне засвоєння таких слів у мовленні (в природних і створюваних мовленнєвих ситуаціях).</p>	<ul style="list-style-type: none"> – за нагадуванням учителя дотримується пауз між реченнями при читанні та відповідях на запитання; – з допомогою вчителя фіксує увагу на засобах відмежування речень у писемному мовленні (велика буква на початку речення, крапка в кінці); – пише велику букву на початку речення та крапку в кінці; – практично володіє різними формами звертання до співрозмовника (слова ввічливості, які вживаються під час зустрічі і прощання); – самостійно або після нагадування вітається, прощається; – за завданням учителя вміє самостійно (або після нагадування чи з допомогою педагога) запитати, відповісти, попросити, подякувати, вибачитись; – наслідуючи вчителя, намагається дотримуватися відповід- 	<p>формування та розвиток культури мовлення; формування та розвиток уміння застосовувати здобуті знання та вміння на практиці; розвиток виразності мовлення; виховання культури поведінки.</p>
--	--	--	--	--

			<p>ної інтонації при вимовлянні відповідних слів;</p> <ul style="list-style-type: none"> – адекватно використовує засвоєні слова в природних і створених мовленнєвих ситуаціях (за необхідності – після нагадування); – дотримується правил ввічливості при спілкуванні в колективі. 	
	10	<p>Текст (протягом року) Практичне розрізнення групи окремих речень і тексту.</p> <p>Визначення теми висловлювання (про що йдеться в тексті). Заголовок, його відповідність</p>	<p><i>Учень:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – з допомогою вчителя практично розрізняє групи окремих речень і тексту; – розуміє зміст тексту на основі усвідомлення логічного зв'язку між реченнями; – визначає на слух та на письмі кількість речень у тексті; – адекватно відповідає на запитання, про що йдеться в тексті; – разом з учителем визначає тему висловлювання; – знаходить, зачитує і пояснює 	<p>Формування практичних мовленнєвих навичок на базі доступних відомостей про текст як зв'язне висловлювання; розвиток слухової пам'яті та уваги; формування осмисленості сприймання (розуміння суті того, що сприймається); формування узагальненості сприймання (виділення в реченнях і тексті суттєвих властивостей та ознак);</p>

	<p>змістові тексту.</p> <p>Упорядкування деформованих текстів (із трьох–п’яти речень) після усного опрацювання з учителем, за серією малюнків.</p> <p>Спостереження за різними засобами зв’язку речень у тексті (вживання слів <i>він, вона, воно, вони, цей, ця, це, ці</i>; слів, близьких за значенням). Формування вмінь користуватися цими засобами зв’язку речень у власних висловлюваннях.</p>	<p>заголовок, розуміє його відповідність змістові тексту;</p> <p>– з допомогою вчителя упорядковує деформовані тексти (із трьох–п’яти речень, після усного опрацювання з учителем, за серією малюнків) на основі встановлення логічних зв’язків між реченнями тексту, з’ясування послідовності подій;</p> <p>– разом з учителем з’ясовує на практиці наявність різних засобів зв’язку речень у тексті (слова <i>він, вона, воно, вони, цей, ця, це, ці</i>; слів, близьких за значенням);</p> <p>– з допомогою вчителя розпізнає та називає відповідні слова при прослуховуванні або читанні тексту;</p> <p>– з допомогою та за нагадуванням учителя застосовує засоби зв’язку речень у власних висловлюваннях, при відповідях на запитання;</p>	<p>формування та розвиток аналітико-синтетичного сприймання;</p> <p>формування емоційної, образної, словесно-логічної пам’яті; розвиток запам’ятовування і адекватного відтворення інформації;</p> <p>формування логічної послідовності побудови висловлювань; розвиток писемного зв’язного мовлення;</p> <p>конкретизація і збагачення словесного запасу учнів.</p>
--	---	--	--

		<p>Переказ прослуханого або прочитаного тексту (з трьох–чотирьох речень) за даним планом у вигляді такої самої кількості запитань, скільки речень у тексті (після усного опрацювання під керівництвом учителя).</p>	<p>– переказує прослуханий або прочитаний текст (з трьох–чотирьох речень) за даним планом у вигляді такої самої кількості запитань, скільки речень у тексті (після усного опрацювання під керівництвом учителя).</p>	
20	<p>Речення (<i>протягом року</i>) Практичне розрізнення групи окремих слів і речення.</p> <p>Поняття про речення: складається із слів, виражає закінчену думку; перше слово пишеться з великої букви; в усному мовленні між реченнями робляться зупинки (паузи); на письмі речення відокремлюються одне від одного крапкою, знаком питання та знаком оклику.</p>	<p><i>Учень:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – з допомогою вчителя практично розрізняє групи окремих слів і речення; – розуміє та адекватно відповідає на запитання, із чого складається речення та про що йдеться в ньому; – знає правило про написання великої букви на початку речення, дотримується його; – дотримується пауз між реченнями в усному мовленні (за необхідності – після нагадування вчителя); – знає про відокремлення речень на письмі розділовими зна- 	<p>Формування практичних мовленнєвих навичок письма на базі доступних відомостей про речення як таке, що виражає закінчену думку;</p> <p>розвиток слухової пам'яті та уваги;</p> <p>формування та розвиток довільного сприймання;</p> <p>формування осмисленості сприймання (розуміння суті того, що сприймається);</p> <p>формування узагальненості сприймання (виділення в реченнях суттєвих властивостей та ознак);</p> <p>формування та розвиток ана-</p>	

	<p>Речення розповідні, питальні. Розділові знаки в кінці цих речень.</p> <p>Визначення в реченні кількості слів, їх послідовності. Графічна модель речення. Складання речень за графічними моделями.</p>	<p>ками (крапкою, знаком питання, знаком оклику);</p> <ul style="list-style-type: none"> – з допомогою та за нагадуванням учителя дотримується відповідної інтонації при вимовлянні розповідних та питальних речень; – з допомогою вчителя добирає розділовий знак, який необхідно поставити в кінці речення (крапку, знак питання); – пояснює правила написання відповідних розділових знаків та дотримується їх; – визначає на слух та на письмі кількість і послідовність слів у реченні; – самостійно членує речення на слова; – будує графічні моделі речень з допомогою вчителя; – складає речення, що відповідають графічним моделям (за допомогою вчителя та з опорою на унаочнення); 	<p>літико-синтетичного сприймання;</p> <p>розвиток фонетичного слуху; формування процесів порівняння;</p> <p>формування та розвиток цілеспрямованості сприймання; формування та розвиток умінь утримувати в пам'яті інформацію протягом певного часу; формування та розвиток умінь виконувати дії заміщення та символізації (за допомогою схем речення);</p> <p>формування інтонаційної виразності мовлення;</p> <p>формування мислительних операцій аналізу, порівняння, узагальнення; формування наочно-образного мислення; формування та розвиток своєї довільної поведінки.</p>
--	--	--	---

	<p>Встановлення зв'язку слів у реченні за питаннями. Поширення речень за питаннями.</p> <p>Упорядкування деформованих речень (слова подаються у правильній граматичній формі).</p> <p>Побудова розповідних і питальних речень за зразком, схемою, з опорою на малюнок, даний початок тощо.</p> <p>Вживання в реченнях слів <i>у, на, до, під</i>. Роздільне написання їх з іншими словами.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – разом з учителем за допомогою запитань встановлює зв'язки слів у реченні; – відповідаючи на запитання вчителя, поширює речення новими словами; – з допомогою та за підказкою вчителя упорядковує деформовані речення (слова подаються у правильній граматичній формі); – з допомогою вчителя складає розповідні та питальні речення (за зразком, схемою, з опорою на малюнок, даний початок тощо); – з допомогою вчителя знаходить різницю у вимовлянні та написанні розповідних та питальних речень; – наводить приклади розповідних та питальних речень; – правильно вживає в реченнях слова <i>у, на, до, під</i> та списує їх роздільно з іншими словами; – з допомогою вчителя скла- 	
--	--	--	--

			дає речення із словами <i>у, на, до, під</i> .	
41	Звуки і букви (протягом року) Голосні та приголосні звуки і букви, їх розрізнення.	Учень: – правильно і чітко вимовляє вивчені звуки; – розрізняє вивчені звуки в словах; – розрізняє на слух голосні та приголосні звуки; – добирає слова із даним звуком; – визначає місце звука у слові (на початку або в кінці слова); – співвідносить вивчені звуки з відповідними буквами; – порівнює та розрізняє друковані та рукописні рядкові і великі букви; – розрізняє голосні та приголосні букви, називає їх; – з допомогою вчителя здійснює звуко-буквений аналіз слова; – розпізнає та називає пом'якшений звук у слові;	Пом'якшення звуків у словах перед <i>і, я, ю, є</i> .	Досягнення чіткої артикуляції звуків, їх диференціації учнями; розвиток фонематичного слуху; розвиток уміння розрізняти звуки, схожі за звучанням; розвиток уміння розрізняти слова, близькі за звуковим складом; розвиток зорового сприймання графічного зображення букви, просторового розташування її елементів; розрізнення оптично схожих букв; корекція та удосконалення звуковимови; розвиток довільної уваги; формування та розвиток слухової уваги та слухової пам'яті;

	<p>Розрізнення голосних: <i>u-i, i-ї, a-я, y-ю, e-є.</i></p> <p>Розрізнення на слух та на письмі подібних приголосних звуків і букв: <i>з-с, б-п, в-ф,</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – правильно і чітко вимовляє пом'якшені звуки у словах; – співвідносить пом'якшені звуки з відповідними буквами; – добирає слова з пом'якшеним звуком (з допомогою вчителя); – з допомогою вчителя розрізняє на слух та на письмі тверді звуки й букви; називає їх; – з допомогою та за питаннями вчителя розрізняє та називає тверді та пом'якшені звуки і букви; – з допомогою та за питаннями вчителя визначає місце звука (букви) у слові; – розрізняє на слух та на письмі голосні: <i>u-i, i-ї, a-я, y-ю, e-є</i>, чітко їх вимовляє; – добирає слова з відповідними голосними (з допомогою вчителя); – розрізняє на слух та на письмі подібні приголосні: <i>з-с, б-п, в-ф, ж-ш</i>, сполучення <i>дз-дж</i>; 	<p>розвиток оперативної пам'яті; розвиток зорової пам'яті; формування мислительних операцій порівняння;</p> <p>розвиток навичок зорового аналізу, окоміру, контролю; просторових уявлень та орієнтування в малому просторі; координація рухів руки та пальців;</p> <p>розвиток дрібної моторики рук; формування та розвиток уявлення.</p>
--	--	--	---

	<p><i>ж–ш, сполучень дз–дж.</i></p> <p>Перенос слів із рядка в рядок.</p> <p>Наголос у двоскладових словах. Поняття про наголошені та ненаголошені склади.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – чітко вимовляє відповідні приголосні звуки (сполучення); – визначає місце звука (сполучення) в слові; – добирає слова з відповідними приголосними та сполученнями (з допомогою вчителя); – знає та дотримується правил переносу слів із рядка в рядок; – розуміє значення наголосу в слові; – чітко вимовляє наголошені склади; – з допомогою вчителя визначає наголошений склад у слові. 	
39	<p>Слово (<i>протягом року</i>)</p> <p>Ознайомлення зі словами, що означають назви предметів (іменниками): розпізнавання слів за запитаннями <i>хто? що?</i></p> <p>Розпізнавання слів, що означають один і кілька однакових</p>	<p>Учень:</p> <ul style="list-style-type: none"> – має уявлення про слова, що означають назви предметів; – розпізнає слова, що означають назви предметів, відповідаючи на питання вчителя <i>хто?, що?</i> – з допомогою вчителя ставить до слів запитання <i>хто?, що?</i> 	<p>Формування та розвиток сигніфікативної функції мовлення (функції позначення);</p>

	<p>предметів (<i>стіл–столи, літак–літаки</i>).</p> <p>Розрізнення слів за приналежністю до певної групи (навчальне приладдя, меблі, посуд, овочі, фрукти, одяг тощо); групування слів за приналежністю до певної групи.</p> <p>Спостереження за словами, які звучать однаково, а означають різні предмети (<i>коса, ручка</i>).</p> <p>Велика буква в іменах, по батькові, прізвищах людей і кличках тварин.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – співвідносить значення слова, що означає назву предмета, з відповідним предметом (особою, явищем тощо); – розрізняє та називає слова, що означають один і кілька однакових предметів (<i>стіл–столи, літак–літаки</i>); – з допомогою вчителя та з опорою на унаочнення добирає слова, що означають один або кілька однакових предметів; – з суттєвою допомогою вчителя групує слова за приналежністю до певної групи (іграшки, одяг, меблі, овочі, фрукти, посуд, тварини, рослини, професії, знаряддя праці); – використовує у мовленні слова, що належать до певних тематичних груп, розуміє їх значення; – знає правило про написання імен, по батькові, прізвищ людей і кличок тварин з великої 	<p>активізація засвоєння семантичної (сміслової) сторони слова;</p> <p>формування та розвиток уміння співвідносити слово з образом реального предмета (явища);</p> <p>розвиток уміння групувати предмети за різними ознаками; формування та розвиток процесів аналітичного сприймання (виділення та аналіз деталей); формування мислительних операцій порівняння, узагальнення та систематизації;</p> <p>розвиток оперативної пам'яті; формування та розвиток уміння використовувати набуті знання;</p> <p>розвиток усного та писемного зв'язного мовлення;</p> <p>поширення запасу предметних уявлень;</p> <p>запобігання вербалізації знань;</p>
--	---	---	--

	<p>Розрізнення слів, що означають назви дій предметів (дієслів): називання дій предметів за питаннями: <i>що робить?</i>, <i>що роблять?</i>; групування дій за ознакою їх однорідності (хто як голос подає, хто як пересувається); розрізнення предметів за їх діями (<i>бігає, гавкає ... (хто?)</i>); <i>пташка летить, а риба – ...</i>); узгодження слів, що означають назви дій, із словами, що означають назви предметів.</p>	<p>букви; дотримується його; – з допомогою вчителя наводить приклади та знаходить у тексті слова, що пишуться з великої букви; – розрізняє та називає слова, що означають назви дій предметів; – називає дії предметів, відповідаючи на питання: <i>що робить?</i>, <i>що роблять?</i> – з допомогою вчителя та за опорою на унаочнення добирає слова, що означають дії предметів; – з суттєвою допомогою вчителя групує слова за ознакою їх однорідності (хто як голос подає, хто як пересувається); – з допомогою вчителя, відповідаючи на питання <i>хто?</i>, <i>що робить?</i>, розрізняє предмети за їх діями (<i>бігає, гавкає ... (хто?)</i>); <i>пташка летить, а риба – ...</i>); – відповідає на питання <i>хто?</i>,</p>	<p>формування та розвиток усвідомлення конкретного змісту слів; збагачення активного словника; збудження пізнавальної зацікавленості.</p>
--	---	--	---

			<i>що робить?</i> , узгоджуючи слова, що означають назви дій, із словами, що означають назви предметів.	
4	8	<p>Повторення та узагальнення вивченого за рік</p> <p>Техніка письма</p> <p>Удосконалення техніки письма.</p> <p>Написання малих і великих букв, з'єднання їх у слові: <i>i, ї, u, й; ш, щ, ц, г, п, т, н, р; І, Ї, И, Й, Ш, Щ, Ц, Г, П, Т.</i></p>	<p><i>Учень:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – правильно користується навчальним приладдям; – правильно тримає ручку у руці; – правильно тримає зошит на парті; – пише вивчені рядкові та великі букви; – пише літери на дошці та в зошиті; – при письмі дотримується відповідного рядка; – при письмі рухає руку упродовж рядка; – з'єднує у слові великі літери з малими; – намагається писати охайно; 	<p>Розвиток та вдосконалення уміння правильно користуватися навчальним приладдям; корекція та розвиток просторової орієнтації та просторових уявлень;</p> <p>розвиток координації рухів; корекція постави;</p> <p>розвиток дрібної моторики пальців та кисті руки;</p> <p>розвиток і координація рухів кисті руки та пальців;</p> <p>розвиток тактильного відчуття, сприймання і тактильної пам'яті;</p> <p>розвиток дрібної моторики рук (м'язового тону, сили утрима-</p>

	<p>Виконання письмових вправ за підручником (з допомогою вчителя).</p> <p>Списування рукописного і друкованого текстів по складах.</p> <p>Перевірка шляхом орфографічного промовляння.</p> <p>Написання під диктовку простих за структурою речень із двох–трьох слів.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – орієнтується в підручнику (з допомогою вчителя знаходить потрібну сторінку, вправу); – списує рукописний і друкований тексти по складах; – спільно з учителем перевіряє правильність написання слів шляхом орфографічного промовляння; – пише під диктовку вчителя слова, написання яких збігається з вимовою; – пише під диктовку вчителя прості за структурою речення із двох–трьох слів; – сидить рівно за нагадуванням учителя; – гігієнічних правил письма дотримується з допомогою вчителя. 	<p>ння предмета, точності рухів); розвиток зорового сприймання графічного зображення букви, просторового розташування її елементів;</p> <p>розвиток зорового аналізу, окоміру, просторових уявлень та орієнтування в малому просторі;</p> <p>формування та розвиток умінь користуватися допомогою, орієнтуватися на зразок при виконанні завдання, порівнювати свою роботу зі зразком; формування навичок контролю та самоконтролю (в тому числі й зорового);</p> <p>виховання уважності, охайності, дисциплінованості, самостійності.</p>
--	---	---	--

Орієнтовні досягнення учнів на кінець навчального року:

- сприймати на слух і розуміти фактичний зміст сприйнятого з'язного мовлення (усного, грамзаписів тощо);
- давати відповіді на запитання до змісту малюнків, ілюстрацій, прослуханого чи прочитаного тексту;

- уважно слухати, розуміти, повторювати і виконувати завдання й інструкції вчителя;
- вміти звернутися із запитанням до оточуючих;

знати:

- голосні та приголосні звуки і букви;
- правила переносу слів;
- правило написання великої букви в іменах, по батькові, прізвищах людей і кличках тварин;

вміти:

- розрізняти звуки голосні й приголосні, тверді й пом'якшені, подібні приголосні на слух, у вимові та на письмі;
- аналізувати слова за звуко-буквеним складом;
- списувати по складах з рукописного і друкованого текстів;
- писати під диктовку слова, написання яких збігається з вимовою, прості за структурою речення;
- складати за завданням речення, виділяти речення з мови і тексту;
- писати речення з великої букви, в кінці речення ставити крапку, знак питання.

3 клас

(280 год; 4/4 год на тиждень)

Пор. №	К-сть год	Зміст навчального матеріалу	Навчальні досягнення учнів	Спрямованість корекційно-розвивальної роботи та очікувані результати
1		<p align="center">Читання</p> <p>Коло читання (на весь рік) Доступні учням твори усної на-</p>	<p><i>Учень:</i> – з допомогою вчителя прак-</p>	Набуття досвіду читацької та

	<p>родної творчості (казки, легенди, пісні), літературні казки; твори малих фольклорних жанрів (лічилки, загадки, приказки, прислів'я, заклички, веснянки, колядки, щедрівки). Твори різних жанрів (оповідання, вірші) класиків української літератури, сучасної української та зарубіжної літератури, дитяча періодика та ін.</p>	<p>тично впізнає і розрізняє прозові та віршовані твори на слух; та за графічною формою тексту;</p> <ul style="list-style-type: none"> – з допомогою вчителя вживає (без визначення поняття) слова-назви жанрів творів (казка, загадка, прислів'я, вірш, оповідання, народна пісня); – за питаннями вчителя називає назву вивченого твору, його автора; – має уявлення про читання вголос і мовчки; – знає напам'ять 5–8 віршів, виразно читає їх перед класом. 	<p>комунікативної діяльності; розвиток пізнавальної діяльності;</p> <p>розвиток монологічного та діалогічного мовлення, зв'язного усного мовлення;</p> <p>формування вміння інтонувати власне мовлення, використовувати в ньому засвоєну лексику;</p> <p>формування та розвиток вміння використовувати всі збережені аналізатори (дотик, залишковий зір, слух, смак, нюх) та предметно-практичну діяльність для всебічного сприймання тих предметів, явищ довкілля, їх дій, ознак, якостей, про які йдеться в змісті читаного твору;</p> <p>формування вміння робити висновки з прочитаного;</p> <p>формування особистісних рис і якостей;</p> <p>формування та розвиток умін-</p>
--	--	---	--

				ня користуватися оптичними та допоміжними технічними засобами.
2	<p>Формування та розвиток навички читання (протягом року)</p> <p>Спосіб читання. Свідоме, правильне читання вголос цілими словами з поступовим переходом до фразового читання. Мовчазне читання знайомих за змістом творів.</p> <p>Темп (швидкість) читання. Розвиток та удосконалення темпу читання вголос (нормально, повільно).</p> <p>Правильність читання. Формування звукової культури мовлення: звуковимови, дик-</p>	<p><i>Учень:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – читає вголос цілими словами з поступовим переходом до фразового читання доступні за змістом тексти (після опрацювання з учителем); – читає по складах важкі за структурою слова; – читає мовчки знайомі за змістом твори; – читає вголос цілими словами з поступовим переходом до фразового читання доступні за змістом тексти (після опрацювання з учителем) у доступному для кожного темпі; – регулює темп читання з допомогою вчителя; – правильно вимовляє звуки 	<p>Розширення поля зору; досягнення правильної вимови звуків рідної мови в словах і фразах; досягнення чіткої дикції на основі розвитку рухливості артикуляційного апарату, плавного дихання, гучності голосу; формування та розвиток правильної орфоепічної вимови слів та правильного їх наголошування під час читання; формування та розвиток навичок самоконтролю власного читання; розвиток зорового сприймання під час читання; формування вміння уповіль-</p>	

	<p>ції, плавного дихання, гучності голосу, наголошування слів.</p> <p>Усвідомленість читання. Розуміння значення слів і висловів тексту. Усвідомлення смислових зв'язків між словами в реченні, між реченнями, окремими епізодами, висловами та ілюстраціями, послідовності розгортання подій у творі. Дійові особи твору, їхні вчинки.</p>	<p>в словах під час читання та відповідей на запитання;</p> <ul style="list-style-type: none"> – читає розбірливо, достатньо гучно; – правильно наголошує слова під час читання (з допомогою вчителя); – за завданням та з допомогою вчителя пояснює лексичне значення слів і висловів, вжитих у тексті; – розуміє ситуацію, описану в прочитаному творі; – за питаннями вчителя правильно називає дійових осіб прочитаного твору, їхні вчинки; – визначає послідовність подій (з допомогою вчителя); – разом з учителем визначає причиново-наслідкові зв'язки між описуваними подіями і вчинками дійових осіб; – висловлює своє ставлення до описуваних подій (вчинків дійових осіб); 	<p>нювати та прискорювати темп читання;</p> <p>формування та розвиток усвідомленості читання на основі умінь аналізувати, визначати спільне, схоже та відмінне у предметах, подіях, якість, явищах за прочитаним;</p> <p>формування та розвиток смислового розуміння слів у тексті на основі розвитку, збагачення і конкретизації предметних та образних уявлень;</p> <p>виховання в учнів виразності читання та самостійного мовлення;</p> <p>виховання вміння відчувати емоційний настрій твору, емоційно реагувати на зміст прослуханого, виявляти свої почуття;</p> <p>формування вміння обирати і користуватися мовленнєвими, інтонаційними та немовними засобами виразності (робити па-</p>
--	--	--	---

	<p>Виразність читання. Практичне ознайомлення з інтонацією (початок і кінець речення, паузи між реченнями та в середині речення, обумовлені розділовими знаками). Дотримання розділових знаків, логічних пауз і наголосів, потрібної інтонації під час читання.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – дотримується пауз між реченнями; – за нагадуванням учителя дотримується пауз у середині речення, обумовлених розділовими знаками; – з допомогою вчителя дотримується розділових знаків і потрібної інтонації під час читання; – практично намагається дотримуватися логічних пауз і наголосів після нагадування та підготовчої роботи з учителем. 	<p>узи, логічні наголоси, обирати темп читання, інтонацію та змінювати їх залежно від розділових знаків та змісту).</p>
3	<p>Літературна пропедевтика (<i>протягом року</i>) Автор твору та його назва.</p>	<p><i>Учень:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – має уявлення про назву та автора твору; – має уявлення про текст, заголовок; – з допомогою вчителя визначає та читає назву твору, ім'я та прізвище автора; 	<p>Формування уявлення про цілісність прочитаного твору; формування та розвиток узагальненості сприймання; корекція та розвиток процесів узагальнення та абстрагування; формування вміння аналізувати й узагальнювати, визнача-</p>

4		<p>Тема чи основна думка твору. Сюжет і дійові особи твору (без уживання термінів, практично, під час відповідей на запитання, на матеріалі невеликих за обсягом і нескладних за будовою художніх творів розповідного стилю).</p> <p>Мова художнього твору.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – правильно вимовляє ім'я та прізвище автора твору; – за питаннями вчителя називає назву прочитаного твору; – з допомогою вчителя (повторює за вчителем) називає жанр прочитаного твору; – з допомогою вчителя визначає, про кого, про що йдеться у творі; – називає дійових осіб прочитаного твору, їхні вчинки (за питаннями вчителя); – знає, як розпочалися описані у творі події і чим закінчилися; – разом з учителем називає послідовність описаних подій, встановлює часові та причиново-наслідкові зв'язки між подіями; – під керівництвом учителя звертає увагу на образність і точність мови автора художнього твору. 	<p>ти спільне, схоже та відмінне у предметах, подіях, явищах за прочитаним;</p> <p>формування та розвиток умінь встановлювати часові та причиново-наслідкові зв'язки на основі прочитаного (відповіді на запитання: <i>що сталося, коли...?, що сталося після того, як ...? та ін.</i>);</p> <p>збагачення активного словника лексикою прочитаних творів; формування та розвиток умінь користуватися образними висловлюваннями.</p>
---	--	---	---	---

4	<p>Робота над змістом художнього твору (протягом року) Відповіді на запитання (про кого або про що йдеться у прочитаному тексті?). Розуміння і пояснення слів і висловів тексту, виявлення зв'язків між окремими епізодами, словами, висловами та ілюстраціями.</p>	<p><i>Учень:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – розуміє ситуацію, описану в прочитаному творі; – намагається самостійно відповідати на питання до змісту прочитаного; – відповідає на запитання: про кого? або про що? йдеться в прочитаному; – для відповідей на запитання уміє використовувати ілюстрації до прочитаних творів; – за завданням та з допомогою вчителя пояснює лексичне значення слів, вжитих у тексті, та окремих висловів; – називає дійових осіб прочитаного твору, їхні вчинки (за питаннями вчителя); – разом з учителем розрізняє та називає головного і другорядних персонажів прочитаного твору; – визначає послідовність по- 	<p>Розвиток зорового аналітичного сприймання текстів; формування та розвиток смислового розуміння слів у тексті на основі розвитку, збагачення і конкретизації предметних та образних уявлень; формування та розвиток уміння встановлювати часові та причиново-наслідкові зв'язки на основі прочитаного; формування уміння встановлювати предметні та просторові зв'язки між описаними фактами, подіями (відповіді на питання: <i>що робить?, куди?, де?, звідки?</i> та ін.); розвиток граматично і орфоепічно правильного мовлення на основі прочитаного тексту; розвиток логічно послідовного зв'язного мовлення; розвиток логічного мислення;</p>
---	--	--	---

	<p>Висновки з прочитаного.</p> <p>Поділ тексту на частини (з до-</p>	<p>дій (з допомогою вчителя);</p> <ul style="list-style-type: none"> – разом з учителем визначає причиново-наслідкові зв'язки між описуваними подіями і вчинками дійових осіб; – разом з учителем з'ясовує зв'язки між окремими епізодами, словами, висловами та ілюстраціями; – разом з учителем з'ясовує мотиви вчинків дійових осіб; – разом з учителем з'ясовує умови, в яких здійснювався вчинок; – висловлює своє ставлення до описуваних подій, до вчинків дійових осіб; – з допомогою та під контролем учителя, відповідаючи на запитання, формулює певні висновки з прочитаного; – з допомогою вчителя намагається проектувати ситуацію на власну поведінку; – з допомогою вчителя поді- 	<p>стимулювання пошукової діяльності учнів;</p> <p>стимулювання мовленнєвої активності;</p> <p>формування, розвиток та стимулювання здатності учнів до позитивних емоцій від прочитаного;</p> <p>корекція та розвиток процесів узагальнення та абстрагування;</p> <p>формування та розвиток самостійного зв'язного розгорнутого висловлювання;</p> <p>стимулювання читацької діяльності учнів за питаннями і завданнями для вибіркового читання, виконанням завдань підручника тощо;</p> <p>виховання самостійності учнів при виконанні завдань;</p> <p>формування та розвиток поетичного слуху, запам'ятовування;</p> <p>виховання уважності та дисци-</p>
--	--	---	---

	<p>помогою вчителя) і колективне складання заголовків до них; складання малюнквого плану.</p> <p>Поступовий перехід до самостійного переказу прочитаного твору.</p> <p>Самостійна робота за завданнями і запитаннями, вміщеними у читанці.</p>	<p>ляє текст на частини;</p> <ul style="list-style-type: none"> – бере участь у колективному складанні заголовків до них; – бере участь у колективному складанні малюнквого плану прочитаного твору; – поступово переходить від переказу частини тексту до самостійного переказу прочитаного твору; – знайомий із поняттями: <i>обкладинка, ілюстрація, сторінка, абзац</i>; – за завданням та з допомогою вчителя знаходить потрібну книжку, сторінку, ілюстрацію тощо; – з незначною допомогою вчителя знаходить відповідний абзац; – відшукує за ілюстраціями або запитаннями окремі слова, місця тексту (з допомогою вчителя); – розуміє запитання і завдан- 	<p>плінованості;</p> <p>виховання уміння передбачати наслідки власних і чужих вчинків.</p>
--	--	--	--

		Вивчення напам'ять протягом року 5–8 віршів, виразне їх читання перед класом.	ня, подані в підручнику до тексту, правильно їх виконує; – виразно читає напам'ять 5–8 вивчених віршів; – знає назви вивчених напам'ять творів та їх авторів;	
5		Розвиток творчої діяльності учнів на основі прочитаного твору (протягом року) Ознайомлення з картинами, фрагментами з кіно- та діафільмів, мультфільмами як ілюстраціями до художніх творів різних жанрів. Читання діалогів за особами, ролями. Інсценування найпростіших епізодів з прочитаних оповідань і казок.	<i>Учень:</i> – уважно розглядає відповідну ілюстрацію; – з допомогою вчителя встановлює зв'язок ілюстрації з певним епізодом твору на основі зіставлення; – з допомогою вчителя знаходить предметні та сюжетні малюнки до змісту окремих слів, речень і частини тексту; – бере участь у читанні діалогів за особами (ролями); – бере участь в інсценуванні найпростіших епізодів з прочитаних оповідань і казок;	Формування та розвиток логічного мислення, навичок міркування; формування та розвиток процесів аналізу, порівняння, зіставлення, узагальнення; формування здатності ініціювати словесну взаємодію; формування та розвиток інтонаційно (мімічно) виразного діалогічного мовлення; виховання в учнів емоційного ставлення до дійсності.

			– з допомогою та за наслідуванням учителя передає голосом, жестами, мімікою, ходом характер персонажів твору.	
6		Позакласне читання <i>(протягом року)</i> Відповіді на запитання за змістом прочитаного і розповіді за ілюстраціями.	<i>Учень:</i> – може самостійно читати доступні дитячі книжки; – виявляє інтерес до читання; – виявляє інтерес до малих фольклорних жанрів; – за завданням учителя знаходить потрібну книжку; – за завданням учителя знаходить обкладинку, ілюстрацію, сторінку, назву твору тощо; – відповідає на запитання до змісту прочитаного; – для відповідей на запитання вмє використовувати ілюстрації до прочитаних творів; – за питаннями та з допомогою вчителя дає пояснення до ілюстрацій;	Формування та розвиток навичок читацької діяльності; формування та розвиток техніки читання; розвиток активного словника та усного зв'язного мовлення; розвиток розуміння змісту тексту, малюнка, ілюстрації; розвиток пізнавальних інтересів, допитливості; розвиток читацького інтересу; формування умінь емоційно сприймати та реагувати на зміст прочитаного, виявляти та висловлювати свої почуття; формування та розвиток навичок дотримання режиму зорового навантаження;

			<ul style="list-style-type: none"> – за ілюстраціями або запитаннями відшукує окремі місця; – за питаннями та з допомогою вчителя називає прочитану книжку, її автора; – з допомогою вчителя називає (без визначення поняття) жанр твору. – дотримується гігієнічних правил у роботі з книжкою. 	<p>виховання культури читання та поводження з книжкою.</p>
<p style="text-align: center;"><i>Орієнтовні досягнення учнів на кінець навчального року:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – читати вголос цілими словами з поступовим переходом до фразового читання доступні за змістом тексти (після опрацювання з учителем) у доступному для нього темпі; – читати по складах важкі за структурою слова; – читати мовчки знайомі за змістом твори; – дотримуватися розділових знаків і потрібної інтонації під час читання (з допомогою вчителя); – знати назви та авторів самостійно прочитаних книжок; – знати напам'ять 5–8 віршів; – відповідати на запитання за змістом прочитаного; – висловлювати своє ставлення до вчинків персонажів, подій твору; – переказувати зміст прочитаного. 				

Пор. №	К-сть год	Зміст навчального матеріалу	Навчальні досягнення учнів	Спрямованість корекційно-розвивальної роботи та очікувані результати
1	6	<p align="center">Українська мова</p> <p>Повторення Виділення речень з усного мовлення і тексту. Просте речення, його основні ознаки. Речення розповідні і питальні. Розділові знаки в кінці речень.</p>	<p><i>Учень:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – уміє виділяти речення в усному та писемному мовленні, знаходити межі речень у тексті; – знає основні ознаки простого речення (складається із слів, виражає закінчену думку; перше слово пишеться з великої букви; в усному мовленні між реченнями робляться паузи; на письмі речення відокремлюються одне від одного крапкою, знаком питання); – має уявлення про різні види речень за метою висловлювання (розповідні та питальні); – диференціює розповідні та питальні речення на слух і на письмі; – за нагадуванням учителя до- 	<p>Формування та розвиток практичних мовленнєвих навичок письма на базі доступних відомостей про речення як таке, що виражає закінчену думку;</p> <p>розвиток довільної уваги, спостережливості;</p> <p>розвиток розумових операцій аналізу, синтезу, порівняння, узагальнення;</p> <p>розвиток слухового, зорового та полісенсорного сприймання;</p> <p>розвиток зв'язного мовлення; регулювання інтонаційної виразності мовлення;</p> <p>формування та розвиток усвідомленості сприймання;</p> <p>формування та розвиток узага-</p>

		<p>Складання речень за запитаннями, малюнками, на тему. Упорядкування деформованих речень. Поширення речень за запитаннями.</p>	<p>тримується відповідної інтонації при вимовлянні розповідних та питальних речень; – дотримується правил написання відповідних розділових знаків у кінці речення (крапка, знак питання); – складає речення за запитаннями, малюнками, на тему (з допомогою вчителя); – з допомогою вчителя упорядковує деформовані речення (слова подаються у правильній граматичній формі); – відповідаючи на запитання вчителя, поширює речення новими словами.</p>	<p>льненості сприймання (виділення в реченнях суттєвих властивостей та ознак); формування наочно-образного мислення; формування умінь контролювати та оцінювати власні дії; формування умінь застосовувати набуті знання на практиці.</p>
2	10	<p>Розвиток навичок мовленнєвої діяльності <i>(протягом року)</i> Слухання-розуміння (аудіювання) усного мовлення Сприймання на слух мовлення і читання вчителя, інших осіб.</p>	<p><i>Учень:</i> – сприймає на слух мовлення і читання вчителя, інших осіб;</p>	<p>Формування вміння налаштуватися на слухання мовлення;</p>

	<p>Фіксування початку і кінця розповіді, тексту. Розуміння змісту прослуханого (хто?, що?, де?, коли? та ін.), послідовності подій</p> <p>Розпізнавання на слух окремих елементів мовлення (слово, речення); схожих та відмінних за звучанням слів; нових і незрозумілих слів; слів з іншої мови.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – з допомогою вчителя фіксує початок та кінець розповіді, тексту; – розуміє зміст прослуханого; – відповідає повним реченням на запитання за змістом прослуханого (<i>хто?, що?, де?, коли?</i> та ін.); – визначає послідовність описуваних подій, відповідаючи на запитання вчителя; – висловлює емоційне ставлення до описуваних подій; – співвідносить зміст прослуханого з ілюстрацією, малюнком (предметним, сюжетним); – виділяє слово з мовленнєвого потоку, називає його; – пояснює значення слів; – розпізнає схожі та відмінні за звучанням слова після декількох прослуховувань; – практично розпізнає нові та незрозумілі слова після декількох прослуховувань; 	<p>формування вміння активізувати власну лексику, пригадати значення знайомих слів, щоб зрозуміти зміст тексту;</p> <p>розвиток та вдосконалення слухового сприймання;</p> <p>формування та розвиток цілеспрямованості сприймання;</p> <p>формування навичок усвідомленого сприймання усного мовлення;</p> <p>виховання цілеспрямованої та довірливої уваги;</p> <p>розвиток слухової уваги та пам'яті;</p> <p>формування та розвиток навичок слухання-розуміння слів, речень, текстів;</p> <p>розвиток емоційного ставлення до почутого;</p> <p>розвиток фонетичного слуху;</p> <p>формування вміння уявляти те, що прослуховується;</p> <p>формування та розвиток розумових операцій аналізу, порів-</p>
--	---	---	--

	<p>Практичне спостереження над засобами відмежування речень в усному мовленні (пауза).</p> <p>Розпізнавання на слух інтонацій усного мовлення (розповідної, питальної).</p> <p>Розуміння запитань, завдань, інструкцій та пояснень учителя та інших осіб.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – уважно слухає, сприймає та розрізняє на слух звучання речень і слів українською, російською та білоруською мовами; – виділяє речення з мовленнєвого потоку; – з допомогою вчителя практично розрізняє групи окремих слів і речення; – адекватно відповідає на запитання, про що йдеться в реченні; – з допомогою вчителя визначає межі речень в усному мовленні; – з допомогою вчителя фіксує увагу на засобах відмежування речень в усному мовленні (пауза); – з допомогою вчителя сприймає та розпізнає на слух розповідну та питальну інтонації; – вміє вислухати запитання, завдання, інструкції та пояснення вчителя та інших осіб; 	<p>няння, узагальнення; збагачення словникового запасу учнів; конкретизація уявлень про довкілля; формування навичок користування інструкціями вчителя при виконанні завдання; формування навичок довільної поведінки.</p>
--	---	---	--

			<ul style="list-style-type: none"> – розуміє запитання, завдання, інструкції та пояснення вчителя та інших осіб, адекватно реагує на них; – з допомогою вчителя дотримується відповідних інструкцій при виконанні практичних завдань. 	
	<p>Говоріння Регулювання дихання і голосу в процесі усного мовлення.</p> <p>Розвиток діалогічного мовлення.</p>	<p><i>Учень:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – з допомогою та за нагадуванням учителя регулює дихання, силу голосу, темп мовлення під час відповідей на запитання, усного висловлювання, читання вголос; – дотримується пауз між реченнями в усному мовленні (за необхідності – після нагадування вчителя); – відповідає на запитання повними реченнями (за необхідності – після нагадування вчителя); – включається в діалог з учи- 	<p>Формування вміння доволно володіти та доцільно користуватися артикуляційним та дихальним апаратом; вироблення чіткої артикуляції всіх звуків, уточнення їх вимови; формування та розвиток чіткості та виразності усного мовлення; розвиток зв'язного усного мовлення; формування та розвиток навичок діалогічного й монологічного усного мовлення;</p>	

		<p>Розвиток усного монологічного мовлення (самостійне висловлювання).</p>	<p>телем, учнями; – бере участь у колективному обговоренні прослуханих казок (оповідань тощо), розглянутих ілюстрацій (малюнків тощо); – виявляє активність у спілкуванні з допомогою та за нагадуванням учителя; – з допомогою та за нагадуванням учителя дотримується відповідної інтонації при вимовленні розповідних та питальних речень; – з допомогою та за нагадуванням учителя дотримується правил культури спілкування; – розповідає про побачене, почуте, відповідаючи на запитання вчителя; – з допомогою та за питаннями вчителя переказує прослухану розповідь (текст); – з допомогою та за питаннями вчителя коментує та пояснює власні дії;</p>	<p>розвиток культури спілкування; формування правильної звуковимови, інтонації мовлення; запобігання вербалізації знань; формування невербальних засобів спілкування (міміка, жести); розвиток емоційного ставлення до побаченого, почутого; розвиток цілеспрямованої уваги, аналізуючого спостереження; розвиток зорового, слухового та інших збережених аналізаторів; виховання уважного, доброзичливого ставлення до співрозмовника.</p>
--	--	---	---	--

			<ul style="list-style-type: none"> – словесно описує обстежувані предмети, спостережувані явища тощо (з допомогою та за питаннями вчителя); – за питаннями переказує епізоди з переглянутої (прослуханої) теле- (радіо-) передачі, фільму тощо. 	
	<p>Читання Читання цілими словами з переходом до фразового читання.</p> <p>Розпізнавання слова в реченні та речення в тексті за певними візуальними характеристиками. Вибіркове читання речень за завданням учителя.</p>	<p><i>Учень:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – читає вголос цілими словами з поступовим переходом до фразового читання доступні за змістом тексти (після опрацювання з учителем); – читає мовчки знайомі за змістом твори; – впізнає у тексті знайомі найуживаніші слова з двох–трьох букв; – розпізнає у тексті, не перечитуючи його, речення за певними характеристиками (велика буква на початку – крапка в кінці); 	<p>Розвиток правильного плавного читання цілими словами; розвиток навичок розпізнавання знайомих слів; розширення поля зору; розвиток виразності читання і усного мовлення; розвиток навичок читання-розуміння слів, речень, текстів; розвиток навичок орієнтування в прочитаному реченні (тексті); формування та розвиток уміння вживати у власному мовленні слова і фрази з прочитаних</p>	

	<p>Інтонування речень під час їх читання.</p> <p>Розвиток усвідомленості читання слів, речень, текстів.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – за завданням учителя знаходить у тексті потрібне речення; – за завданням учителя правильно інтонує речення, що містять звертання, однорідні члени речення, питання, оклик; – розуміє значення слів, які відрізняються однією буквою; – розуміє значення речень, які відрізняються одним словом; – розуміє значення текстів, різних за інформаційним змістом (художніх творів, інструкцій та завдань підручника тощо). 	<p>текстів;</p> <p>формування та розвиток навичок слухання-розуміння та читання-розуміння текстів різного призначення;</p> <p>удосконалення граматичної організації мовлення учнів.</p>
	<p>Письмо</p> <p>Виписування окремих слів, словосполучень, речень (за завданням учителя).</p> <p>Складання речень за запитаннями, малюнками, на тему.</p> <p>Речення з правильним і деформованим порядком слів.</p>	<p><i>Учень:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – за завданням учителя знаходить у тексті і списує окремі слова, словосполучення, речення); – будує і записує прості речення за запитаннями, малюнками, на тему (з допомогою вчителя); – з допомогою вчителя упорядковує деформовані речення (слова подаються у правильній 	<p>Формування правильної граматичної будови мовлення;</p> <p>розвиток мислительних процесів аналізу, порівняння, синтезу;</p> <p>конкретизація уявлень про предмет, слово і його значення;</p> <p>розвиток логічно зв'язного писемного мовлення;</p> <p>формування навичок самостій-</p>

			граматичній формі); – відповідаючи на запитання вчителя, поширює речення новими словами.	ного висловлювання; формування та розвиток акуратності, охайності, самостійності всіх записів.
3	116	Знання про мову. Мовні уміння (протягом року)		
	6	Усне й писемне мовлення Закріплення уявлень про мовлення як засіб спілкування між людьми, про існування інших мов. Спорідненість української мови з російською. Позначення предметів, явищ, якостей, дій у різних мовах (на прикладах української та російської). Розрізнення у власному мовленні слів української та російської мов (практично).	<i>Учень:</i> – знає та розуміє, що спілкування між людьми здійснюється за допомогою мовлення; – усвідомлює, що рідна мова – українська; – знає про існування інших мов; – уважно слухає, сприймає та розрізняє на слух звучання слів (що позначають предмети, явища, якості та дії) і речень українською та російською мовами; – повторює за вчителем слова російською мовою; – розрізняє у власному мовленні слова української та російської мови;	Досягнення правильної вимови звуків рідної мови; розвиток фонетичного та фонематичного слуху; формування та розвиток слухової уваги та пам'яті; розвиток навичок слухової диференціації (уміння розрізняти слова, близькі за звуковим складом); формування процесів порівняння; виховання любові до рідної мови та поваги до мови та культури інших народів; розвиток усного зв'язного мов-

	<p>Речення як одиниця мовлення. Засоби відмежування речень в усному (пауза) та писемному (велика буква на початку речення, крапка чи знак питання в кінці його) мовленні.</p> <p>Культура мовлення. Практичне засвоєння різних форм звертання до співрозмовника. Слова ввічливості, які вживаються під час зустрічі і прощання. Практичне засвоєння таких слів у мовленні (у природних і створюваних ситуаціях). Дотримання етикету під час спілкування.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – виділяє на слух речення з мовленнєвого потоку, визначає його межі, повторює його; – в усному мовленні дотримується пауз між реченнями (з допомогою та за нагадуванням учителя); – пише велику букву на початку речення та крапку чи знак питання в кінці (за необхідності – з допомогою вчителя); – практично володіє різними формами звертання до співрозмовника (слова ввічливості, які вживаються під час зустрічі і прощання); – самостійно або після нагадування вітається, прощається; – за завданням учителя вміє самостійно (або після нагадування чи за допомогою педагога) запитати, відповісти, попросити, подякувати, вибачитись; – наслідуючи вчителя, намагається дотримуватися відповід- 	<p>лення;</p> <p>регулювання інтонаційної виразності мовлення;</p> <p>збагачення лексичного запасу;</p> <p>формування та розвиток культури мовлення;</p> <p>формування та розвиток уміння застосовувати здобуті знання та вміння на практиці; виховання культури поведінки.</p>
--	---	---	---

			<p>ної інтонації при вимовлянні відповідних слів;</p> <ul style="list-style-type: none"> – адекватно використовує засвоєні слова в природних і створених мовленнєвих ситуаціях (за необхідності – після нагадування); – дотримується правил ввічливості при спілкуванні в колективі (за нагадуванням учителя). 	
	10	<p>Текст (протягом року) Розрізнення групи окремих речень і тексту.</p> <p>Визначення з допомогою вчителя теми (про що говориться) та основної думки тексту. Заголовок, його відповідність змістові тексту. Добір заголовків до текстів і сюжетних малюнків.</p>	<p>Учень:</p> <ul style="list-style-type: none"> – практично розрізняє групи окремих речень і текст; – відповідає на запитання, про що йдеться в тексті; – з допомогою та за питаннями вчителя визначає тему та основну думку тексту; – розуміє зв'язок заголовка зі змістом твору, його основною думкою (з допомогою вчителя); – з допомогою вчителя добирає заголовки до текстів і сюжетних малюнків; 	<p>Формування та розвиток практичних мовленнєвих навичок письма на базі доступних відомостей про речення як таке, що виражає закінчену думку; розвиток аналітичного мислення;</p> <p>розвиток логічного мислення; формування та розвиток осмисленості сприймання (розуміння суті того, що сприймається); розвиток запам'ятовування та адекватного відтворення</p>

	<p>Спостереження за будовою тексту: речення-зачин; основна частина – складається з речень, у яких розгортається думка, подана в зачині; заключна частина – речення, яке завершує розповідь.</p> <p>Відновлення текстів з деформованими складовими частинами (під керівництвом учителя).</p> <p>Спостереження за різними засобами зв'язку речень у тексті: вживання слів <i>він, вона, воно, вони, цей, ця, це, ці</i>; слів, близьких за значенням (<i>Оксанка – дівчинка – дівча</i>). Формування вмінь користуватися цими засобами зв'язку речень у власних висловлюваннях.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – за питаннями вчителя називає послідовність описаних у творі подій; – співвідносить їх із структурними частинами твору (зачин, основна та заключна частини); – розуміє зміст тексту на основі усвідомлення логічного зв'язку між його частинами; – разом з учителем відновлює тексти з деформованими частинами на основі встановлення логічних зв'язків між частинами тексту, з'ясування послідовності подій; – з допомогою вчителя з'ясовує на практиці наявність різних засобів зв'язку речень у тексті (слова <i>він, вона, воно, вони, цей, ця, це, ці</i>; слова, близькі за значенням); – з допомогою вчителя розпізнає та називає відповідні слова при прослуховуванні або 	<p>інформації;</p> <p>формування логічної послідовності побудови висловлювань;</p> <p>розвиток логічно послідовного писемного зв'язного мовлення;</p> <p>стимулювання пошукової діяльності учнів;</p> <p>стимулювання творчої діяльності учнів;</p> <p>формування умінь переказувати, розповідати про щось за певним планом, послідовно передаючи зміст прослуханого або прочитаного;</p> <p>формування навичок самостійного висловлювання;</p> <p>виховання уважного й турботливого ставлення до оточуючих;</p> <p>виховання культури мовлення та спілкування.</p>
--	---	---	---

	<p>Складання текстів (усно) за серіями малюнків, за даним заголовком, планом та опорними словами, за даним зачином та ілюстрацією тощо. Придумування зачину або кінця до поданої основної частини.</p> <p>Складання поздоровлення (письмово) товаришам, рідним. Закріплення етичних навичок мовлення.</p>	<p>читанні тексту;</p> <ul style="list-style-type: none"> – застосовує засоби зв'язку речень у власних висловлюваннях, при відповідях на запитання (за потреби – після нагадування вчителя); – з допомогою вчителя складає текст (усно) за серіями малюнків, за даним заголовком, планом та опорними словами, за даним зачином та ілюстрацією тощо; – з допомогою та за питаннями вчителя придумає зачин або кінцівку до поданої основної частини; – з допомогою вчителя складає та записує текст поздоровлення, розуміє та пояснює його призначення; – практично володіє різними формами звертання до співрозмовника (слова ввічливості, які вживаються під час зустрічі і прощання); 	
--	---	---	--

			– дотримується правил ввічливості при спілкуванні в колективі (за нагадуванням учителя).	
20	Речення (<i>протягом року</i>) Закріплення вивченого про речення у 2-му класі.	Учень: – практично розрізняє групи окремих слів і речення; – дотримується правила написання великої букви на початку речення; – відокремлює речення на письмі розділовими знаками (крапка, знак питання); – визначає кількість і послідовність слів у реченні; – будує графічні моделі речень з допомогою вчителя; – складає речення, що відповідають графічним моделям (з допомогою вчителя та з опорою на унаочнення); – разом з учителем, за допомогою запитань, встановлює зв'язки слів у реченні;	Розвиток слухового сприймання, пам'яті та уваги; формування та розвиток осмисленості сприймання; формування та розвиток умінь дотримуватися правил правопису на письмі; формування та розвиток аналітико-синтетичної діяльності; формування та розвиток умінь виконувати дії заміщення та символізації (за допомогою схем речення); розвиток фонетичного та фонематичного слуху; формування інтонаційної виразності мовлення; формування та розвиток ви-	

	<p>Розвиток умінь розрізняти на слух різні за інтонацією речення.</p> <p>Види речень за інтонацією: розповідні, питальні, окличні.</p> <p>Розділові знаки в кінці цих речень.</p> <p>Вироблення правильної інтонації, сили голосу, темпу (швидкості) мовлення залежно від мети висловлювання.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – уміє розрізняти на слух різні за інтонацією речення; – з допомогою вчителя називає інтонацію, з якою промовляється речення; – добирає розділовий знак, який необхідно поставити в кінці речення; – пояснює правила написання відповідних розділових знаків та дотримується їх; – за нагадуванням учителя дотримується відповідної інтонації при вимовлянні розповідних, питальних та окличних речень; – з допомогою вчителя (за наслідуванням) регулює силу голосу (голосно, нормально, тихо) залежно від мети висловлювання; – з допомогою вчителя регулює темп мовлення (повільно, нормально, швидко) залежно від мети висловлювання; 	<p>разності читання та самостійного мовлення;</p> <p>формування та розвиток умінь користуватися мовленнєвими, інтонаційними та немовними засобами виразності (робити паузи, обирати темп читання, інтонацію, вираз обличчя та змінювати їх залежно від розділових знаків та змісту);</p> <p>виховання вміння відчувати емоційний настрій висловлювання;</p> <p>розвиток умінь користуватися допомогою у вигляді зразка, схеми, підказки тощо;</p> <p>стимулювання активності та самостійності в роботі.</p>
--	--	---	---

	<p>Виділення у реченнях тих слів, у яких про когось або про щось говориться, що саме говорить.</p> <p>Складання речень з уживанням іменників, дієслів і прийменників, за зразком, за даною схемою, поширення за запитаннями, упорядкування деформованих речень (слова задані у правильній граматичній формі).</p>	<ul style="list-style-type: none"> – відповідаючи на запитання вчителя, знаходить у реченні слова, які вказують, про кого або про що говориться в реченні, що саме говориться; – розпізнає та називає слова, що означають: назви предметів (іменники), дії предметів (дієслова); – складає речення з уживанням іменників, дієслів і прийменників за зразком, за даною схемою; – відповідаючи на запитання вчителя, поширює речення новими словами; – упорядковує деформовані речення (слова подаються у правильній граматичній формі). 	
41	<p>Звуки і букви (протягом року) Алфавіт. Розташування букв в алфавітному порядку з орієнтацією на першу букву. Скла-</p>	<p>Учень:</p> <ul style="list-style-type: none"> – знає та правильно вимовляє алфавітні назви букв; – розташовує букви в алфавітному порядку з орієнтацією на 	<p>Досягнення чіткої артикуляції звуків; розвиток фонематичного слуху;</p>

	<p>дання списків учнів за алфавітом.</p> <p>Звуки голосні й приголосні. Участь голосних у творенні складів.</p> <p>Поділ на склади. Перенос слів.</p> <p>Наголос. Визначення наголосу у двоскладових і трискладових словах. Голосні наголошені й ненаголошені. Найпростіший спосіб перевірки написання ненаголошених голосних змінюю форми слова (<i>село – села</i>).</p>	<p>першу букву (з опорою на зразок алфавіта);</p> <ul style="list-style-type: none"> – з допомогою вчителя складає списки учнів за алфавітом; – розрізняє на слух, правильно і чітко вимовляє голосні та приголосні звуки; – визначає місце звука у слові; – розуміє роль голосних у творенні складів; – визначає кількість складів у слові за кількістю голосних; – поділяє слова на склади; – переносить слова із рядка в рядок; – визначає наголос у двоскладових (самостійно) і трискладових (з допомогою вчителя) словах; – з допомогою вчителя визначає наголошені та ненаголошені голосні у слові; – застосовує найпростіший спосіб перевірки написання ненаголошених голосних змі- 	<p>розвиток умінь розрізняти звуки, схожі за звучанням, та букви, оптично схожі за написанням;</p> <p>удосконалення звукового і звуко-буквенного, складового аналізу слів;</p> <p>удосконалення вимови звуків, які становлять певні труднощі [дж, дз, ц, ц', ч, шч] та ін.;</p> <p>розвиток способів запам'ятовування, швидкості запам'ятовування навчального матеріалу;</p> <p>удосконалення способів написання та поєднання на письмі букв;</p> <p>розвиток самоконтролю діяльності;</p> <p>виховання довільної поведінки на уроці;</p> <p>виховання дисциплінованості, відповідальності.</p>
--	---	--	---

	<p>Приголосні тверді й м'які, їх розрізнення. Пом'якшення приголосних перед <i>і, я, ю, є</i>.</p> <p>Пом'якшення приголосних у кінці та середині слова м'яким знаком (ь).</p> <p>Дзвінки й глухі приголосні. Написання дзвінких і глухих приголосних у кінці слова. Перевірка написання шляхом зміни форми слова (<i>гриб – гриби</i>).</p> <p>Написання сполучень <i>дз, дж, йо, во</i> у словах. Перенос слів з цими буквосполученнями.</p>	<p>ною форми слова (за нагадуванням учителя);</p> <ul style="list-style-type: none"> – розпізнає та називає тверді та м'які приголосні; – за питаннями вчителя визначає місце відповідного звука (букви) у слові; – пам'ятає голосні (<i>і, я, ю, є</i>) та м'який знак (<i>ь</i>), які пом'якшують приголосні, що стоять перед ними; – розрізняє на слух та на письмі дзвінки та глухі приголосні (за допомогою вчителя); – застосовує правило перевірки написання відповідного приголосного шляхом зміни форми слова; – правильно пише та вимовляє сполучення <i>дз, дж, йо, во</i> у словах; – визначає місце сполучення в слові; – знає та дотримується правила переносу слів із цими буквами 	
--	--	---	--

			(за нагадуванням учителя).	
39	<p>Слово (протягом року) Закріплення знань про слова, що означають назви предметів (іменники). Виділення іменників у тексті за питаннями <i>хто?</i>, <i>що?</i> Правильне вживання різних форм іменників.</p> <p>Розширення кола власних імен: назви міст, сіл, вулиць, морів, річок. Велика буква у словах: <i>Батьківщина, Україна, Вітчизна</i>. Знання домашньої адреси, адреси школи. Написання адреси на конверті.</p>	<p>Учень: – розпізнає слова, що означають назви предметів, відповідаючи на питання <i>хто?</i>, <i>що?</i>; – ставить до слів питання <i>хто?</i>, <i>що?</i>; – співвідносить значення слова, що означає назву предмета, з відповідним предметом (особою, явищем тощо); – дотримується правила написання власних імен з великої літери; – застосовує у власному мовленні слова-назви міст, сіл, вулиць тощо; – з допомогою вчителя наводить приклади та знаходить у тексті слова, що означають власні імена; – знає та вміє писати домашню адресу та адресу школи; – вміє писати адресу на конве-</p>	<p>Розвиток уявлень учнів про сигніфікативну функцію мовлення (функцію позначення); активізація засвоєння семантичної (сислової) сторони слова; збагачення словникового запасу учнів; формування та закріплення правильної української вимови слів; розвиток розумових операцій аналізу, синтезу, порівняння, узагальнення; розвиток оперативної пам'яті; розвиток уміння використовувати набуті знання; розвиток усного та писемного зв'язного мовлення; запобігання вербалізації знань; формування та розвиток усвідомлення конкретного змісту</p>	

	<p>Закріплення знань про слова, що означають дії предметів (дієслова). Знаходження дієслів у тексті за питаннями: <i>що робить?, що робив?, що зробив?, що буде робити? (робитиме)?, що зробить?</i> Узгодження дієслів з іменниками під час усного мовлення.</p> <p>Слова, що означають ознаки предметів (прикметники) і відповідають на питання: <i>який?, яка?, яке?, які?</i> Виділення прикметників у реченнях за питаннями, їх узгодження з іменниками (<i>зелене дерево – зелені дерева</i>). Називання ряду ознак</p>	<p>рті (з допомогою вчителя);</p> <ul style="list-style-type: none"> – розпізнає слова, що означають дії предметів, відповідаючи на питання <i>що робить?, що роблять?</i>; – ставить до слів запитання <i>що робить? що роблять?</i>; – за допомогою вчителя та з опорою на унаочнення добирає слова, що означають дії предметів; – знаходить дієслова у реченні за питаннями: <i>що робить?, що робив?, що зробив?, що буде робити? (робитиме)?, що зробить?</i>; – узгоджує дієслова з іменниками під час усного мовлення; – має уявлення про слова, що означають ознаки предметів (прикметники); – ставить до слів питання: <i>який?, яка?, яке?, які?</i>; – знаходить у реченнях прикметники за питаннями; – узгоджує прикметники з іме- 	<p>слів;</p> <p>розвиток операцій самоконтролю власного мовлення;</p> <p>корекція та розвиток стійкості уваги, можливості її розподілу та переключення;</p> <p>розвиток уміння пригадувати вивчений матеріал;</p> <p>розвиток навичок слухової диференціації;</p> <p>формування умінь застосовувати набуті знання в нових ситуаціях.</p>
--	---	---	--

		даного предмета і визначення його за рядом ознак. Порівняння двох предметів за їх ознаками (<i>сніг білий, а вугілля ...; сіль солона, а цукор ...</i>).	<p>никами в усному мовленні;</p> <ul style="list-style-type: none"> – з допомогою вчителя за питаннями називає кілька ознак даного предмета; – визначає предмет за рядом ознак (з допомогою вчителя); – порівнює два предмети за їх ознаками (а допомогою вчителя); – знає та дотримується правила написання прийменників окремо від інших слів; – з допомогою вчителя знаходить у реченні прийменники; – застосовує прийменники у власному мовленні. 	
4	8	<p>Повторення вивченого протягом року</p> <p>Техніка письма Вироблення навички правильного письма і списування з поступовим прискоренням темпу письма. Написання малих букв: <i>л, м,</i></p>	<p><i>Учень:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – правильно тримає ручку в руці; – при письмі дотримується відповідного рядка; – правильно пише рядкові та ве- 	<p>Розвиток дрібної моторики кисті та пальців рук; корекція та розвиток просторової орієнтації та просторових уявлень;</p>

	<p><i>у, с, є, е, о, а, ф, я, ч.</i> Написання великих букв: <i>Л, М, А, С, Є, О, Ф, У, Ч.</i></p> <p>Виконання письмових вправ за підручником.</p> <p>Списування рукописного і друкованого текстів по складах і цілими словами.</p>	<p>лікі літери на дошці та в зошиті; – при письмі рухає руку впродовж рядка; – дотримується правил поєднання великих букв із малими (за нагадуванням учителя); – орієнтується в підручнику; – виконує письмові вправи за підручником; – пише під диктовку та списує з підручника у доступному для нього темпі; – списує рукописний і друкований тексти по складах і цілими словами; – спільно з учителем перевіряє правильність написання слів шляхом орфографічного промовляння; – дотримується гігієнічних правил письма.</p>	<p>корекція постави; розвиток зорового сприймання графічного зображення букви, просторового розташування її елементів; розвиток зорового аналізу, окоміру, просторових уявлень та орієнтування в малому просторі; формування та розвиток уміння користуватися допомогою, орієнтуватися на зразок при виконанні завдання, порівнювати свою роботу зі зразком; виховання уважності, охайності, дисциплінованості, самостійності.</p>
--	--	---	--

Орієнтовні досягнення учнів на кінець навчального року:

- сприймати на слух мовлення і читання вчителя, інших осіб;
- відповідати повним реченням на запитання за змістом прослуханого (*хто?, що?, де?, коли?* та ін.);

- висловлювати емоційне ставлення до описуваних подій;
 - з допомогою вчителя сприймати та розпізнавати на слух розповідну та питальну інтонації;
 - розуміти запитання, завдання, інструкції та пояснення вчителя та інших осіб, адекватно реагувати на них;
 - включатися в діалог з учителем, учнями;
 - розповідати про побачене, почуте, відповідаючи на запитання вчителя;
- знати:*
- алфавіт; алфавітні назви букв і звуків;
 - голосні та приголосні звуки і букви; приголосні дзвінки й глухі;
 - правила переносу слів;
 - спосіб перевірки написання ненаголошених голосних зміною форми слова;
 - спосіб перевірки дзвінких і глухих приголосних у кінці слова зміною форми слова;
 - правило написання прийменників з іншими словами;
 - види речень за інтонацією;
- уміти:*
- аналізувати слова за звуко-буквеним складом;
 - розрізняти голосні й приголосні, приголосні тверді й м'які, дзвінки й глухі, голосні наголошені й ненаголошені;
 - визначати кількість складів у слові за кількістю голосних, ділити слово на склади, переносити його;
 - знаходити в тексті слова, що відповідають на питання *хто?*, *що?*, *яке?*, *яка?*, *що робить?*, *що роблять?*;
 - визначати вид речення за інтонацією і ставити відповідний розділовий знак;
 - списувати речення і текст по складах і цілими словами;
 - писати під диктовку текст, який містить вивчені орфограми;
 - упорядковувати деформовані речення та нескладні тексти.

4 клас

(280 год; 4/4 год на тиждень)

Пор. №	К-сть год	Зміст навчального матеріалу	Навчальні досягнення учнів	Спрямованість корекційно-розвивальної роботи та очікувані результати
1		<p style="text-align: center;">Читання</p> <p>Коло читання (на весь рік) Доступні учням твори усної народної творчості (казки, легенди, пісні), літературні казки; твори малих фольклорних жанрів (лічилки, загадки, приказки, прислів'я, заклички, веснянки, колядки, щедрівки). Твори різних жанрів (оповідання, вірші) класиків української літератури, сучасної української та зарубіжної літератури, дитяча періодика та ін.</p>	<p><i>Учень:</i></p> <ul style="list-style-type: none">– самостійно впізнає і розрізняє прозові та віршовані твори на слух та за графічною формою тексту;– називає (без визначення поняття) жанр добре знайомого твору (казка, байка, загадка, прислів'я, вірш, оповідання);– за питаннями вчителя називає назву вивченого твору, його автора;– читає вголос і мовчки;– знає напам'ять 6–8 віршів, виразно читає їх перед класом.	<p>Набуття досвіду читацької та комунікативної діяльності; розвиток пізнавальної діяльності;</p> <p>розвиток монологічного та діалогічного мовлення, зв'язного усного мовлення;</p> <p>формування вміння інтонувати власне мовлення, використовувати в ньому засвоєну лексику; формування та розвиток вміння використовувати всі збережені аналізатори (дотик, залишковий зір, слух, смак, нюх) та предметно-практичну діяльність для всебічного сприйман-</p>

				<p>ня тих предметів, явищ довкілля, їх дій, ознак, якостей, про які йдеться в змісті читаного твору;</p> <p>формування вміння робити висновки з прочитаного;</p> <p>формування особистісних рис і якостей;</p> <p>формування та розвиток уміння користуватися оптичними та допоміжними технічними засобами.</p>
2	<p>Формування та розвиток навички читання (<i>протягом року</i>)</p> <p>Спосіб читання. Свідоме, правильне, виразне читання вголос цілими словами з поступовим переходом до фразового читання.</p> <p>Читання мовчки доступних за змістом текстів.</p> <p>Темп (швидкість) читання. Розвиток та удосконалення тем-</p>	<p><i>Учень:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – читає вголос цілими словами з поступовим переходом до фразового читання доступні за змістом тексти (після опрацювання з учителем); – читає по складах важкі за структурою слова; – читає мовчки знайомі за змістом тексти; – читає вголос цілими словами з поступовим переходом до 	<p>Розширення поля зору;</p> <p>досягнення правильної вимови звуків рідної мови в словах і фразах;</p> <p>досягнення чіткої дикції на основі розвитку рухливості артикуляційного апарату, плавного дихання, гучності голосу;</p> <p>формування та розвиток правильної орфоепічної вимови слів та правильного їх наголошу-</p>	

	<p>пу читання вголос (нормально, повільно).</p> <p>Правильність читання. Формування звукової культури мовлення: звуковимови, дикції, плавного дихання, гучності голосу, наголошування слів.</p> <p>Усвідомленість читання. Розуміння значення слів і висловів тексту. Усвідомлення смислових зв'язків між словами в реченні, між реченнями, частинами тексту, окремими епізодами, висловами та ілюстраціями, послідовності розгортання подій у творі. Дійові особи твору, їхні вчинки.</p>	<p>фразового читання доступні за змістом тексти (після опрацювання з учителем) у доступному для нього темпі;</p> <ul style="list-style-type: none"> – регулює темп читання (з допомогою вчителя), залежно від жанрової специфіки твору; – правильно вимовляє звуки в словах під час читання та відповідей на запитання; – читає розбірливо, достатньо гучно; – правильно наголошує слова під час читання (за нагадуванням учителя); – за завданням та з допомогою вчителя пояснює лексичне значення слів і висловів, вжитих у тексті; – розуміє ситуацію, описану в прочитаному творі; – за питаннями вчителя правильно називає дійових осіб прочитаного твору, їхні вчинки; – визначає послідовність подій 	<p>вання під час читання; формування та розвиток навичок самоконтролю власного читання;</p> <p>розвиток зорового сприймання під час читання;</p> <p>формування уміння уповільнювати та прискорювати темп читання;</p> <p>формування та розвиток усвідомленості читання на основі уміння аналізувати, визначати спільне, схоже та відмінне у предметах, подіях, якостях, явищах за прочитаним;</p> <p>формування та розвиток смислового розуміння слів у тексті на основі розвитку, збагачення і конкретизації предметних та образних уявлень;</p> <p>виховання в учнів виразності читання та самостійного мовлення;</p> <p>виховання вміння відчувати емоційний настрій твору, емо-</p>
--	--	---	---

		<p>Виразність читання. Дотримання розділових знаків, логічних пауз і наголосів, потрібної інтонації під час читання (початок і кінець речення, паузи між реченнями та в середині речення, обумовлені розділовими знаками).</p>	<p>(з допомогою вчителя);</p> <ul style="list-style-type: none"> – разом з учителем визначає причиново-наслідкові зв'язки між описуваними подіями і вчинками дійових осіб; – з суттєвою допомогою вчителя оцінює вчинки головних дійових осіб твору; – висловлює своє ставлення до описуваних подій (вчинків дійових осіб); – дотримується пауз між реченнями; – за нагадуванням учителя дотримується пауз у середині речення, обумовлених розділовими знаками; – з допомогою вчителя дотримується розділових знаків і потрібної інтонації під час читання; – практично намагається дотримуватися логічних пауз і наголосів після нагадування та підготовчої роботи з учителем; 	<p>ційно реагувати на зміст прослуханого, виявляти свої почуття;</p> <p>формування вміння обирати і користуватися мовленнєвими, інтонаційними та немовними засобами виразності (робити паузи, логічні наголоси, обирати темп читання, інтонацію та змінювати їх залежно від розділових знаків та змісту).</p>
--	--	---	--	---

			– наслідуючи вчителя, намагається регулювати темп читання, гучність голосу, тон залежно від змісту та жанрової специфіки твору.	
3	Літературна пропедевтика (протягом року) Автор твору, твір та його тема.	Сюжет і дійові особи твору (без уживання термінів, практично, під час відповідей на запитан-	<p><i>Учень:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – за питаннями вчителя називає назву вивченого твору, його автора; – правильно вимовляє назву прочитаного твору, ім'я та прізвище його автора; – називає (без визначення поняття) жанр добре знайомого твору (казка, байка, загадка, прислів'я, вірш, оповідання); – розуміє головну думку прочитаного твору; – разом з учителем визначає тему прочитаного твору; – за питаннями вчителя визначає, про кого, про що йдеться у творі; 	Формування уявлення про цілісність прочитаного твору; формування та розвиток узагальненості сприймання; корекція та розвиток процесів узагальнення та абстрагування; формування вміння аналізувати й узагальнювати, визначати спільне, схоже та відмінне у предметах, подіях, явищах за прочитаним; формування та розвиток вміння встановлювати часові та причинно-наслідкові зв'язки на основі прочитаного (відповіді на запитання: <i>що сталося, коли...?, що сталося після того,</i>

	<p>ня, на матеріалі невеликих за обсягом і нескладних за будовою художніх творів розповідного стилю).</p> <p>Мова художнього твору.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – називає головних дійових осіб прочитаного твору, їхні вчинки (за питаннями вчителя); – розповідає про те, як розпочалися описані у творі події і чим закінчилися; – разом з учителем називає послідовність описаних подій, встановлює часові та причиново-наслідкові зв'язки між подіями; – під керівництвом учителя звертає увагу на образність і точність мови автора художніх творів різних жанрів. 	<p>як ...? та ін.); збагачення активного словника лексиною прочитаних творів; формування та розвиток уміння користуватися образними висловлюваннями та обирати відповідну інтонацію в усному мовленні.</p>
4	<p>Робота над змістом художнього твору (протягом року) Заголовок твору, його відповідність змісту.</p> <p>Виділення під час читання важливих за змістом слів. Вибір влучних слів і висловів, які характеризують дійових</p>	<p><i>Учень:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – розуміє зв'язок заголовка зі змістом твору, його основною думкою (з допомогою вчителя); – за завданням та з допомогою вчителя виділяє під час читання важливі за змістом слова; – називає дійових осіб прочи- 	<p>Розвиток зорового аналітичного сприймання текстів; формування та розвиток осмисленого розуміння слів у тексті на основі розвитку, збагачення і конкретизації предметних та образних уявлень; формування уміння сприймати</p>

	<p>осіб, події, картини природи.</p> <p>Поділ тексту на частини за поданими заголовками; складання заголовків до основних частин тексту. Колективне складання плану прочитаного твору.</p>	<p>таного твору, їхні вчинки (за питаннями вчителя);</p> <ul style="list-style-type: none"> – разом з учителем розрізняє та називає головного і другорядних персонажів прочитаного твору; – вміє вибирати в тексті влучні слова та вислови, які характеризують дійових осіб, події, картини природи; – під керівництвом учителя звертає увагу на образність і точність мови автора; – за завданням учителя пояснює лексичне значення слів, вжитих у тексті, та окремих висловів; – за питаннями вчителя називає послідовність описаних у творі подій; – з допомогою вчителя поділяє текст на частини за поданими заголовками; – бере участь у колективному складанні заголовків до основних частин тексту; 	<p>та розуміти художню образність слова; формування та розвиток уміння встановлювати часові та причинно-наслідкові зв'язки на основі прочитаного; формування уміння встановлювати предметні та просторові зв'язки між описаними фактами, подіями (відповіді на запитання: <i>що робить?, куди?, де?, звідки?</i> та ін.)</p> <p>розвиток граматично і орфоепічно правильного мовлення на основі прочитаного тексту; розвиток логічно послідовного зв'язного мовлення;</p> <p>розвиток логічного мислення; стимулювання пошукової діяльності учнів;</p> <p>стимулювання мовленнєвої активності;</p> <p>формування, розвиток та стимулювання здатності учнів до позитивних емоцій від прочитаного;</p>
--	--	---	--

		<p>Пояснення виділених учителем слів і висновків.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – бере участь у колективному складанні малюнквого плану прочитаного твору; – бере участь у колективному складанні плану прочитаного твору; – разом з учителем з'ясовує зв'язки між окремими епізодами, словами, висловами та ілюстраціями та відповідність їх основним частинам твору; – за завданням учителя пояснює виділені ним слова і зроблені висновки; – прагне до перечитування тексту для повної відповіді на запитання або виконання завдання вчителя; – разом з учителем визначає причиново-наслідкові зв'язки між описуваними подіями і вчинками дійових осіб; – разом з учителем з'ясовує мотиви вчинків дійових осіб; – разом з учителем з'ясовує 	<p>корекція та розвиток процесів узагальнення та абстрагування;</p> <p>формування та розвиток самостійного зв'язного розгорнутого висловлювання;</p> <p>стимулювання читацької діяльності учнів запитаннями і завданнями для вибіркового читання, виконанням завдань підручника тощо;</p> <p>виховання самостійності учнів при виконанні завдань;</p> <p>формування та розвиток поетичного слуху, запам'ятовування;</p> <p>виховання уважності та дисциплінованості;</p> <p>виховання уміння передбачати та оцінювати наслідки власних і чужих вчинків.</p>
--	--	---	--	---

	<p>Висновки з прочитаного, порівняння прочитаного з досвідом дітей і раніше читаним.</p> <p>Самостійний вибірковий переказ, розповідь за аналогією з прочитаним.</p> <p>Вивчення напам'ять протягом року 8–10 віршів, байок, виразне їх читання перед класом.</p>	<p>умови, в яких здійснювався вчинок;</p> <ul style="list-style-type: none"> – висловлює своє ставлення до описуваних подій, до вчинків дійових осіб; – з допомогою та під контролем учителя, відповідаючи на запитання, формулює певні висновки з прочитаного; – з допомогою вчителя намагається проектувати ситуацію на власну поведінку; – за завданням та з допомогою вчителя порівнює прочитане з власним досвідом і читаним раніше; – за завданням учителя самостійно переказує вказані ним епізоди (частини) прочитаного тексту; – вивчає протягом року напам'ять 8–10 віршів, байок, виразно читає їх напам'ять перед класом; – знає назви вивчених напам'ять 	<p>Формування та розвиток логічного мислення, навичок міркування;</p> <p>формування та розвиток процесів аналізу, порівняння, зіставлення, узагальнення;</p> <p>формування здатності ініціювати словесну взаємодію;</p> <p>формування та розвиток інтонаційно (мімічно) виразного монологічного та діалогічного мовлення;</p> <p>виховання в учнів емоційно-</p>
--	---	--	--

			м'ять творів та їх авторів.	го ставлення до дійсності.
5	<p>Розвиток творчої діяльності учнів на основі прочитаного твору (протягом року)</p> <p>Ознайомлення з картинами, фрагментами з кіно- та діафільмів, мультфільмами як ілюстраціями до художніх творів різних жанрів.</p> <p>Читання діалогів за особами, ролями. Інсценування найпростіших епізодів з прочитаних оповідань і казок.</p>	<p><i>Учень:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – уважно розглядає відповідну ілюстрацію; – з допомогою вчителя встановлює зв'язок ілюстрації з певним епізодом твору на основі зіставлення; – з допомогою вчителя знаходить предметні та сюжетні малюнки до змісту окремих слів, речень і частини тексту; – бере участь у читанні діалогів за особами (ролями); – бере участь в інсценуванні найпростіших епізодів з прочитаних оповідань і казок; – з допомогою та за наслідуванням учителя передає голосом, жестами, мімікою, ходою характер персонажів твору. 		

6	<p>Позакласне читання (<i>протягом року</i>)</p> <p>Читання дитячих книжок зі шкільної бібліотеки і дитячих журналів.</p> <p>Орієнтування в книжках: назва твору, його автор, зміст, дійові особи, ілюстрації.</p>	<p><i>Учень:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – може самостійно читати доступні дитячі книжки; – виявляє інтерес до читання; – за завданням учителя знаходить потрібну книжку; – за питаннями та з допомогою вчителя називає прочитану книжку, її автора; – з допомогою вчителя називає (без визначення поняття) жанр твору. – відповідає на запитання до змісту прочитаного; – для відповідей на запитання вміє використовувати ілюстрації до прочитаних творів; – за питаннями та з допомогою вчителя дає пояснення до ілюстрацій; – називає дійових осіб прочитаного твору, їхні вчинки (за питаннями вчителя); – разом з учителем розрізняє 	<p>Формування та розвиток навичок читацької діяльності; формування та розвиток техніки читання;</p> <p>формування та розвиток навички читання мовчки;</p> <p>розвиток активного словника та усного зв'язного мовлення;</p> <p>розвиток розуміння змісту тексту, малюнка, ілюстрації;</p> <p>формування та розвиток процесів аналізу, порівняння, зіставлення, узагальнення;</p> <p>формування уміння сприймати та розуміти художню образність слова;</p> <p>розвиток пізнавальних інтересів, допитливості;</p> <p>розвиток читацького інтересу;</p> <p>формування умінь емоційно сприймати та реагувати на зміст прочитаного, виявляти та висловлювати свої почуття;</p>
---	---	---	--

		<p>Визначення за ілюстраціями теми твору. Переказ окремих епізодів.</p> <p>Використання під час розповідей влучних висловів з прочитаних творів.</p>	<p>та називає головного і другорядних персонажів прочитаного твору;</p> <ul style="list-style-type: none"> – за ілюстраціями до твору визначає (разом з учителем) його тему; – за ілюстраціями або запитаннями відшукує окремі місця в тексті; – за завданням учителя самостійно переказує вказані ним епізоди (частини) прочитаного тексту; – вміє вибирати в тексті влучні слова та вислови, які характеризують дійових осіб, події, картини природи; – під керівництвом учителя звертає увагу на образність і точність мови автора; – дотримується гігієнічних правил у роботі з книжкою. 	<p>формування та розвиток навичок дотримання режиму зорового навантаження;</p> <p>формування вміння користуватися шкільною бібліотекою;</p> <p>виховання культури читання та поводження з книгою.</p>
--	--	--	--	---

Орієнтовні досягнення учнів на кінець навчального року:

- знати назви і авторів прочитаних творів;
- знати напам'ять 6–8 віршів;
- читати свідомо, правильно, виразно текст реченнями, з дотриманням пауз і відповідної інтонації у доступному темпі;
- читати мовчки, відповідати на запитання за змістом прочитаного;
- виділяти головних дійових осіб, висловлювати своє ставлення до них;
- визначати головну думку твору;
- переказувати зміст прочитаного (вибірково).

Пор. №	К-сть год	Зміст навчального матеріалу	Навчальні досягнення учнів	Спрямованість корекційно-розвивальної роботи та очікувані результати
1	6	<p style="text-align: center;">Українська мова</p> <p>Повторення Просте речення. Речення непоширене і поширене. Поширення речень за запитаннями.</p>	<p><i>Учень:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – знає основні ознаки простого речення (складається із слів, виражає закінчену думку; перше слово пишеться з великої букви; в усному мовленні між реченнями робляться паузи; на письмі речення відокремлюються одне від одного крапкою, знаком питання, знаком оклику); – має уявлення про речення не- 	<p>Розвиток практичних мовленевих навичок письма на базі доступних відомостей про речення як таке, що виражає закінчену думку;</p> <p>розвиток довільної уваги, спостережливості;</p> <p>удосконалення слухового сприймання, слухової уваги;</p>

		<p>Види речень за інтонацією: розповідні, питальні, окличні. Розділові знаки в кінці цих речень.</p>	<p>поширені та поширені; – розрізнає на практиці непоширені та поширені речення; – відповідаючи на запитання вчителя, поширює речення новими словами. – розрізняє на практиці речення за інтонацією та за метою висловлювання (розповідні, питальні, окличні); – диференціює розповідні, питальні та окличні речення на слух і на письмі; – за нагадуванням учителя дотримується відповідної інтонації при вимовлянні розповідних, питальних та окличних речень; – дотримується правил написання відповідних розділових знаків у кінці речення (крапка, знак питання).</p>	<p>розвиток розумових операцій аналізу, синтезу, порівняння, узагальнення; розвиток слухового, зорового та полісенсорного сприймання; формування та розвиток граматично правильного та інтонаційно виразного висловлювання думки; регулювання інтонаційної виразності мовлення; формування та розвиток узагальненості сприймання (виділення в реченнях суттєвих властивостей та ознак); формування умінь контролювати та оцінювати власні дії; формування умінь застосовувати набуті знання на практиці.</p>
2	10	<p>Розвиток навичок мовленнєвої діяльності (протягом року)</p>		

	<p>Слухання-розуміння (аудіювання) усного мовлення Сприймання на слух мовлення і читання вчителя, інших осіб (усного і в запису).</p> <p>Сприймання на слух і розуміння фактичного змісту і смислу сприйнятого тексту. Розуміння значення вжитих у тексті слів, словосполучень, речень, висловлювань у цілому.</p>	<p><i>Учень:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – сприймає на слух мовлення і читання вчителя, інших осіб (усного і в запису); – фіксує початок та кінець розповіді, тексту; – розуміє зміст прослуханого; – розуміє і пояснює (за питаннями вчителя) значення вжитих у тексті слів, словосполучень, речень, висловлювань у цілому; – відповідає повним реченням на запитання за змістом прослуханого (<i>хто?, що?, де?, коли?</i> та ін.); – визначає послідовність описуваних подій, відповідаючи на запитання вчителя; – висловлює емоційне ставлення до описуваних подій; – співвідносить зміст прослуханого з ілюстрацією, малюнком (предметним, сюжетним); 	<p>Розвиток уміння налаштуватися на слухання мовлення; вдосконалення слухового сприймання;</p> <p>формування та розвиток уміння пригадати значення знайомих слів, щоб зрозуміти зміст тексту;</p> <p>формування та розвиток цілеспрямованості сприймання; активізація аналізуючого спостереження, спрямованого на визначення в об'єктах основних властивостей (виділення в одиничному загальному, типового для певної групи предметів або явищ);</p> <p>формування та розвиток навичок усвідомленого сприймання усного мовлення;</p> <p>виховання цілеспрямованої та довірливої уваги;</p>
--	---	---	--

	<p>Розпізнавання на слух окремих елементів мовлення (слово, речення).</p> <p>Розпізнавання на слух схожих та відмінних за звучанням слів; нових і незрозумілих слів; слів з іншої мови.</p> <p>Практичне спостереження над засобами відмежування речень в усному мовленні (пауза).</p>	<ul style="list-style-type: none"> – виділяє слово з мовленнєвого потоку, називає його; – пояснює значення слів; – розпізнає схожі та відмінні за звучанням слова після декількох прослуховувань; – практично розпізнає нові та незрозумілі слова після декількох прослуховувань; – уважно слухає, сприймає та розрізняє на слух звучання речень і слів українською, російською та білоруською мовами; – виділяє речення з мовленнєвого потоку; – з допомогою вчителя практично розрізняє групи окремих слів і речення; – адекватно відповідає на запитання, про що йдеться в реченні; – з допомогою вчителя визначає межі речень в усному мовленні; – з допомогою вчителя фіксує увагу на засобах відмежування 	<p>розвиток слухової уваги та пам'яті;</p> <p>розвиток навичок слухання-розуміння слів, речень, текстів;</p> <p>розвиток емоційного ставлення до почутого;</p> <p>розвиток фонетичного слуху;</p> <p>формування вміння уявляти те, що прослуховується;</p> <p>формування та розвиток розумових операцій аналізу, порівняння, узагальнення;</p> <p>збагачення словникового запасу учнів;</p> <p>конкретизація уявлень про довкілля;</p> <p>формування навичок користування інструкціями вчителя при виконанні завдання;</p> <p>формування навичок довільної поведінки.</p>
--	--	---	---

		<p>Розпізнавання на слух інтонацій усного мовлення (розповідної, питальної, окличної).</p> <p>Розуміння запитань, завдань, інструкцій та пояснень учителя та інших осіб.</p>	<p>речень в усному мовленні (пауза);</p> <ul style="list-style-type: none"> – з допомогою вчителя сприймає та розпізнає на слух розповідну, питальну та окличну інтонації; – вміє вислухати запитання, завдання, інструкції та пояснення вчителя та інших осіб; – розуміє запитання, завдання, інструкції та пояснення вчителя та інших осіб, адекватно реагує на них; – з допомогою вчителя дотримується відповідних інструкцій при виконанні практичних завдань. 	
		<p>Говоріння</p> <p>Відповіді на запитання щодо змісту прослуханого.</p>	<p><i>Учень:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – вміє будувати відповіді на запитання щодо змісту прослуханого (у вигляді словосполучень, речень); – відповідає на запитання повними реченнями (за необ- 	<p>Вироблення чіткої артикуляції всіх звуків, уточнення їх вимови;</p> <p>формування та розвиток чіткості та виразності усного мовлення;</p>

	<p>Розвиток діалогічного мовлення. Побудова діалогічних висловлювань.</p> <p>Розвиток усного монологічного мовлення (самостійне висловлювання).</p>	<p>хідності – після нагадування вчителя);</p> <ul style="list-style-type: none"> – включається в діалог з учителем, учнями; – вміє відповідати на запитання співбесідника або запитати його про щось; – бере участь у колективному обговоренні прослуханих казок (оповідань тощо), розглянутих ілюстрацій (малюнків тощо); – виявляє активність у спілкуванні – з допомогою та за нагадуванням учителя; – з допомогою та за нагадуванням учителя дотримується відповідної інтонації при вимовлянні розповідних, питальних та окличних речень; – з допомогою та за нагадуванням учителя дотримується правил культури спілкування; – декламує напам'ять вірші; – за завданням учителя самостійно переказує вказані ним 	<p>розвиток зв'язного усного мовлення;</p> <p>формування та розвиток навичок діалогічного й монологічного усного мовлення;</p> <p>формування вміння ініціювати та підтримувати діалог;</p> <p>формування вміння змістовно, граматично правильно, логічно висловлюватися та доцільно використовувати слова в конкретному значенні;</p> <p>розвиток культури спілкування; формування та розвиток правильної звуковимови, інтонації мовлення;</p> <p>запобігання вербалізації знань; формування невербальних засобів спілкування (міміка, жести);</p> <p>розвиток емоційного ставлення до побаченого, почутого;</p> <p>розвиток цілеспрямованої уваги, аналізуючого спостереження;</p>
--	---	--	---

		<p>епізоди (частини) прочитаного тексту;</p> <ul style="list-style-type: none"> – розповідає про побачене, почуте, відповідаючи на запитання вчителя; – з допомогою та за питаннями вчителя коментує та пояснює власні дії; – словесно описує обстежувані предмети, спостережувані явища тощо (з допомогою та за питаннями вчителя); – за питаннями переказує епізоди з переглянутої (прослуханої) теле- (радіо-) передачі, фільму тощо. 	<p>розвиток зорового, слухового та інших збережених аналізаторів;</p> <p>виховання уважного, доброзичливого ставлення до співрозмовника.</p>
	<p>Читання Читання цілими словами з переходом до фразового читання.</p>	<p><i>Учень:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – читає вголос цілими словами з поступовим переходом до фразового читання доступні за змістом тексти (після опрацювання з учителем); – читає мовчки знайомі за змістом твори; 	<p>Розвиток правильного плавного читання цілими словами;</p> <p>розвиток навичок розпізнавання знайомих слів;</p> <p>розширення поля зору;</p> <p>розвиток виразності читання і усного мовлення;</p>

	<p>Розпізнавання слова в реченні та речення в тексті за певними візуальними характеристиками.</p> <p>Вибір влучних слів і висловів, які характеризують дійових осіб, події, картини природи тощо (за завданням учителя).</p> <p>Інтонування речень під час їх читання.</p> <p>Розвиток усвідомленості читання слів, речень, текстів.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – впізнає у тексті знайомі найуживаніші слова з двох–трьох букв; – розпізнає у тексті, не перечитуючи його, речення за певними характеристиками (велика буква на початку – крапка в кінці); – за завданням учителя вміє вибирати в тексті влучні слова та вислови, які характеризують дійових осіб, події, картини природи тощо; – під керівництвом учителя правильно інтонує речення, що містять звертання, однорідні члени речення, питання, оклик; – за завданням та з допомогою вчителя пояснює лексичне значення слів і висловів, вжитих у тексті; – розуміє значення слів, які відрізняються однією буквою; – розуміє значення речень, які відрізняються одним словом; 	<p>розвиток навичок читання-розуміння слів, речень, текстів;</p> <p>розвиток навичок орієнтування в прочитаному реченні (тексті); формування та розвиток умінь вживати у власному мовленні слова і фрази з прочитаних текстів;</p> <p>формування та розвиток навичок слухання-розуміння та читання-розуміння текстів різного призначення;</p> <p>удосконалення граматичної організації мовлення учнів.</p>
--	--	--	--

			<ul style="list-style-type: none"> – розуміє ситуацію, описану в прочитаному творі; – розуміє значення текстів, різних за інформаційним змістом (художніх творів, інструкцій та завдань підручника тощо). 	
		<p>Письмо Виконання письмових вправ за підручником відповідно до завдання. Списування рукописного і друкованого текстів цілими словами. Вибіркове списування за завданням учителя. Написання під диктовку речень і текстів.</p>	<p><i>Учень:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – за завданням учителя знаходить у підручнику вправу, виконує її; – списує рукописний і друкований тексти цілими словами; – за завданням учителя списує нескладні речення і тексти; – пише під диктовку нескладні речення і тексти. 	<p>Формування правильної граматичної будови мовлення; розвиток мислительних процесів аналізу, порівняння, синтезу; конкретизація уявлень про предмет, слово і його значення; розвиток та удосконалення фонетичного та фонематичного слуху; розвиток логічно зв'язного писемного мовлення; розвиток уміння сприймати на слух і запам'ятовувати слова, речення, тексти; формування та розвиток аку-</p>

				ратності, охайності, самостійності всіх записів.
3	116	Знання про мову. Мовні уміння (протягом року)		
	6	Усне й писемне мовлення Закріплення уявлень про мовлення як засіб спілкування людей. Значення мовлення у житті та діяльності людей. Мова і мовлення. Мовлення усне й писемне. Засоби відмежування речень в усному і писемному мовленні.	<i>Учень:</i> – знає та розуміє, що спілкування між людьми здійснюється за допомогою мовлення; – усвідомлює, що рідна мова – українська; – знає, що українська мова – державна мова України, мова спілкування українців; – розрізняє усне і писемне мовлення; – знає про необхідність говорити правильно та зв'язно; – виділяє на слух речення з мовленнєвого потоку, визначає його межі, повторює його; – в усному мовленні дотримується пауз між реченнями (з допомогою та за нагадуванням учителя);	Досягнення правильної вимови звуків рідної мови; розвиток фонетичного та фонематичного слуху; формування та розвиток слухової уваги та пам'яті; розвиток навичок слухової диференціації (уміння розрізняти слова, близькі за звуковим складом); формування процесів порівняння; виховання любові до рідної мови; розвиток усного зв'язного мовлення; регулювання інтонаційної виразності мовлення;

		<p>Залежність сили голосу і темпу (швидкості) від мети спілкування, умов спілкування.</p> <p>Культура мовлення і спілкування. Практичне засвоєння вмінь вести діалог.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – пише велику букву на початку речення та крапку, знак питання чи знак оклику в кінці (за необхідності – з допомогою вчителя); – під керівництвом учителя (або за наслідуванням) змінює силу голосу і темп (швидкість), залежно від мети та умов спілкування; – практично володіє різними формами звертання до співрозмовника (слова ввічливості, які вживаються під час зустрічі і прощання); – самостійно або після нагадування вітається, прощається; – включається в діалог з учителем, учнями; – за завданням учителя вміє самостійно (або після нагадування чи з допомогою педагога) запитати, відповісти, попросити, подякувати, вибачитись; – виявляє активність у спілку- 	<p>збагачення лексичного запасу; формування та розвиток культури мовлення;</p> <p>формування та розвиток уміння та вміння на практиці; виховання бажання читати, писати, говорити й спілкуватися українською мовою; виховання культури поведінки.</p>
--	--	--	--	---

			<p>ванні з допомогою та за нагадуванням учителя;</p> <ul style="list-style-type: none"> – з допомогою та за нагадуванням учителя дотримується необхідної інтонації при вимовлянні відповідних слів; – з допомогою та за нагадуванням учителя дотримується правил культури спілкування. 	
	10	<p>Текст (<i>протягом року</i>) Закріплення і розширення знань про текст.</p> <p>Будова тексту (зачин, основна</p>	<p><i>Учень:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – практично розрізняє групи окремих речень і текст; – відповідає на запитання, про що йдеться в тексті; – з допомогою та за питаннями вчителя визначає тему та основну думку тексту; – розуміє зв'язок заголовка зі змістом твору, його основною думкою (з допомогою вчителя); – за питаннями вчителя називає послідовність описаних у творі подій; – співвідносить їх із структу- 	<p>Формування та розвиток практичних мовленнєвих навичок письма на базі доступних відомостей про речення як таке, що виражає закінчену думку (а також текст як завершений твір чи його фрагмент); формування та розвиток осмисленості сприймання (розуміння суті того, що сприймається); формування та розвиток мисленнєвих операцій аналізу, синтезу, порівняння, спостереження за мовними явищами;</p>

	<p>частина, заключна частина).</p> <p>Відновлення текстів із деформованою будовою.</p> <p>Поділ текстів на логічно завершені частини за поданим планом.</p> <p>Практичне спостереження за роллю абзаців у текстах.</p> <p>Колективне складання під керівництвом учителя плану</p>	<p>рними частинами твору (зачин, основна та заключна частини);</p> <ul style="list-style-type: none"> – розуміє зміст тексту на основі усвідомлення логічного зв'язку між його частинами; – разом з учителем відновлює тексти з деформованими частинами на основі встановлення логічних зв'язків між частинами тексту, з'ясування послідовності подій; – з допомогою вчителя поділяє тексти на логічно завершені частини за поданим планом; – разом з учителем знаходить абзаци у тексті, визначає їх кількість; – разом з учителем відстежує зв'язок початку нової думки з новим абзацем; – з допомогою вчителя добирає заголовки до текстів і сюжетних малюнків; – бере участь у колективному складанні плану тексту разом 	<p>розвиток логічного мислення; розвиток запам'ятовування та адекватного відтворення інформації;</p> <p>формування та розвиток логічної послідовності побудови висловлювань;</p> <p>розвиток логічно послідовного писемного зв'язного мовлення; стимулювання пошукової діяльності учнів;</p> <p>стимулювання творчої діяльності учнів;</p> <p>формування умінь переказувати, розповідати про щось за певним планом та самостійно, послідовно і детально передаючи зміст прослуханого або прочитаного;</p> <p>формування навичок самостійного висловлювання;</p> <p>формування вміння регулювати власні дії відповідно до плану та інструкції щодо виконання завдання;</p>
--	---	---	---

	<p>тексту. Розвиток умінь визначати тему тексту (за заголовком, планом або змістом), основну думку тексту. Добір заголовків до текстів.</p> <p>Спостереження над засобами зв'язку речень у текстах. Розвиток умінь застосовувати ці засоби у власному мовленні.</p> <p>Спостереження над текстами різних типів: розповідь, опис (у зіставленні).</p>	<p>з учителем; – разом з учителем визначає тему та основну думку тексту (за заголовком, планом або змістом); – з допомогою вчителя добирає заголовки до нескладних знайомих текстів; – з допомогою вчителя з'ясовує на практиці наявність різних засобів зв'язку речень у тексті (слова <i>він, вона, воно, вони, цей, ця, це, ці</i>; слова, близькі за значенням); – розпізнає та називає відповідні слова при прослуховуванні або читанні тексту; – застосовує засоби зв'язку речень у власних висловлюваннях, при відповідях на запитання (за потреби – після нагадування вчителя); – уважно слухає (читає) тексти різних типів: розповідь, опис; – разом з учителем визначає різницю між ними;</p>	<p>формування вміння виявляти і виправляти допущені помилки; формування позитивного ставлення до виконуваної роботи; стимулювання мовленнєвої і загальної активності; виховання уважного й турботливого ставлення до рідних і близьких; виховання культури мовлення та спілкування.</p>
--	--	---	---

	<p>Переказ (детальний) прослуханого або прочитаного тексту за запитаннями, за поданим планом, самостійно.</p> <p>Складання під керівництвом учителя текстів-розповідей за даним зачином та ілюстрацією; добір зачину або заключної частини до даної основної частини; за даною темою та опорними словами (про свої розваги, ігри, працю); за епізодами переглянутого фільму тощо.</p> <p>Складання розповідей і казок за картинами (їх серіями) та опорними словами.</p> <p>Складання текстів-описів нескладних знайомих предметів (ре-</p>	<p>– під керівництвом учителя детально переказує прослуханий або прочитаний текст (за запитаннями, за поданим планом, самостійно);</p> <p>– з допомогою та за питаннями вчителя складає текст-розповідь (усно) за даним зачином та ілюстрацією;</p> <p>– з допомогою та за питаннями вчителя придумує зачин або кінцівку до поданої основної частини;</p> <p>– з допомогою та за питаннями вчителя складає текст-розповідь (усно) за даною темою та опорними словами (про свої розваги, працю тощо); за епізодами переглянутого фільму та ін.;</p> <p>– з допомогою та за питаннями вчителя складає розповіді та казки за картинами (їх серіями) та опорними словами;</p> <p>– з допомогою та за питаннями вчителя складає (усно) текст-</p>	
--	---	--	--

	<p>чей, рослин, тварин) після їх розгляду, бесіди про характерні прикмети. Складання загадок.</p> <p>Складання під керівництвом учителя поздоровлення і листа (рідним, друзям). Адреса на конверті.</p>	<p>опис нескладних знайомих предметів (речей, рослин, тварин) після їх розгляду, бесіди про характерні прикмети; загадки про них;</p> <p>– під керівництвом учителя складає та записує текст поздоровлення і листа (рідним, друзям), розуміє та пояснює їх призначення;</p> <p>– під керівництвом учителя пише адресу на конверті.</p>	
20	<p>Речення (<i>протягом року</i>)</p> <p>Складання речень, різних за метою висловлювання, виділення в них слів, у яких розкривається, про кого або про що в них говориться.</p> <p>Розділові знаки в кінці речень.</p>	<p><i>Учень:</i></p> <p>– уміє розрізняти на слух різні за інтонацією речення;</p> <p>– з допомогою вчителя називає інтонацію, з якою промовляється речення;</p> <p>– з допомогою вчителя (або разом з ним) складає речення, різні за метою висловлювання (розповідні, питальні та окличні);</p> <p>– відповідаючи на запитання</p>	<p>Розвиток слухового сприймання, пам'яті та уваги;</p> <p>розвиток логічного мислення; формування та розвиток аналітико-синтетичної діяльності; формування та розвиток умінь дотримуватися правил правопису на письмі;</p> <p>формування та розвиток умінь виконувати дії заміщення та символізації (за допомогою</p>

		<p>Кома при переліку слів у реченні.</p> <p>Головні члени речення: підмет і присудок. Другорядні члени речення (без поділу на види).</p>	<p>вчителя, знаходить у реченні слова, які вказують, про кого або про що говориться в реченні, що саме говориться;</p> <ul style="list-style-type: none"> – добирає розділовий знак, який необхідно поставити в кінці речення; – пояснює правила написання відповідних розділових знаків та дотримується їх; – за нагадуванням учителя дотримується відповідної інтонації при вимовлянні розповідних, питальних та окличних речень; – дотримується правил написання коми при переліку слів у реченні; – при переліку слів у реченні дотримується відповідної інтонації (за вказівкою вчителя); – дає визначення підмета й присудка, розуміє його; – ставить питання до головних і другорядних членів речення; – за допомогою запитань разом 	<p>схем речення);</p> <p>розвиток фонетичного та фонематичного слуху;</p> <p>формування інтонаційної виразності мовлення;</p> <p>формування та розвиток виразності читання та самостійного мовлення;</p> <p>формування та розвиток уміння користуватися мовленнєвими, інтонаційними та немовними засобами виразності (робити паузи, обирати темп читання, інтонацію, вираз обличчя та змінювати їх залежно від розділових знаків та змісту);</p> <p>виховання вміння відчувати емоційний настрій висловлювання;</p> <p>розвиток уміння користуватися допомогою у вигляді зразка, схеми, підказки тощо;</p> <p>стимулювання активності та самостійності в роботі.</p>
--	--	--	---	--

		<p>Встановлення зв'язку між словами в реченнях (за допомогою запитань).</p> <p>Побудова речень за зразком та графічними моделями. Поширення речень за запитаннями.</p> <p>Упорядкування деформованих речень (слова подаються у початковій формі).</p>	<p>з учителем знаходить у реченні головні (підмет і присудок) та другорядні (без поділу на види) члени речення;</p> <ul style="list-style-type: none"> – разом з учителем, за допомогою запитань, встановлює зв'язки слів у реченні; – будує графічні моделі речень з допомогою вчителя; – складає речення, що відповідають графічним моделям (з допомогою вчителя та з опорою на унаочнення); – складає речення за зразком (з допомогою вчителя); – відповідаючи на запитання вчителя, поширює речення новими словами; – разом з учителем упорядковує деформовані речення (слова подаються у початковій формі). 	
41	<p>Звуки і букви (<i>протягом року</i>)</p> <p>Алфавіт. Голосні і приголосні звуки і букви.</p>	<p><i>Учень:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – знає та правильно вимовляє алфавітні назви букв; 	<p>Досягнення чіткої артикуляції звуків;</p>	

		<p>Наголос у слові. Наголошені і ненаголошені голосні (повторення).</p> <p>Ненаголошені <i>e, u</i>. Перевірка написання ненаголошених голосних зміною форми слова та добром споріднених слів за зразком. Найуживаніші слова з ненаголошеними голосними, які не перевіряються.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – розташовує букви в алфавітному порядку з орієнтацією на першу букву (з опорою на зразок алфавіта); – з допомогою вчителя пише слова за алфавітом; – розрізняє на слух, правильно і чітко вимовляє голосні та приголосні звуки; – визначає місце звука (букви) у слові; – визначає наголос у двоскладових (самостійно) і трискладових (з допомогою вчителя) словах; – з допомогою вчителя визначає наголошені та ненаголошені голосні у слові; – застосовує найпростіший спосіб перевірки написання ненаголошених голосних зміною форми слова (за нагадуванням учителя); – за допомогою вчителя застосовує спосіб перевірки напи- 	<p>розвиток фонематичного слуху;</p> <p>розвиток уміння розрізняти звуки, схожі за звучанням, та букви, оптично схожі за написанням;</p> <p>удосконалення звукового і звуко-буквеного, складового аналізу слів;</p> <p>розвиток способів запам'ятовування, швидкості запам'ятовування навчального матеріалу; удосконалення способів написання та поєднання на письмі букв;</p> <p>розвиток уміння актуалізувати засвоєні раніше знання; формування та розвиток уміння уважно слухати інструкцію вчителя щодо виконання завдання, аналізувати зразок виконання завдання, оцінювати виконане завдання;</p> <p>розвиток уміння орієнтуватися на зразок при виконанні зав-</p>
--	--	--	---	--

	<p>Правопис дзвінких і глухих приголосних у кінці та в середині слова. Перевірка написання зміною форми слова та добором споріднених слів за зразком.</p> <p>Апостроф після <i>б, п, в, м, ф, р</i> перед <i>я, ю, є, ї</i> (вимова і написання слів з апострофом). Перенос таких слів.</p>	<p>сання ненаголошених голосних шляхом добору споріднених слів за зразком;</p> <ul style="list-style-type: none"> – пам'ятає про існування найуживаніших слів, написання яких не перевіряється, за нагадуванням учителя звіряється зі словничком; – розрізняє на слух та на письмі дзвінки та глухі приголосні у кінці та в середині слова (з допомогою вчителя); – за питаннями вчителя визначає місце відповідного звука (букви) у слові; – застосовує правило перевірки написання відповідного приголосного шляхом зміни форми слова та добором споріднених слів за зразком; – знає про написання апострофа після <i>б, п, в, м, ф, р</i> перед <i>я, ю, є, ї</i>; – розрізняє на слух та на письмі слова з апострофом; – з допомогою та за наслідуванням учителя правильно вимо- 	<p>даня;</p> <p>розвиток самоконтролю діяльності;</p> <p>формування навички правильно обирати поставу під час письма;</p> <p>виховання довірливої поведінки на уроці;</p> <p>виховання уважності, дисциплінованості, відповідальності.</p>
--	---	---	--

		<p>Подвоєння приголосних у найуживаніших словах. Перенос таких слів.</p>	<p>вляє слова з апострофом; – вміє правильно записувати та переносити слова з апострофом; – розрізняє на слух та на письмі подвоєння приголосних у найуживаніших словах; – розрізняє на слух та на письмі слова з подвоєнням приголосних; – з допомогою та за наслідуванням учителя правильно вимовляє слова з подвоєнням приголосних; – вміє правильно записувати та переносити найуживаніші слова з подвоєнням приголосних.</p>	
39	<p>Слово (<i>протягом року</i>) Розрізнення основних частин мови (іменників, дієслів, прикметників) у текстах за запитаннями, узгодження їх (практично). Розбір речень за частинами мови і членами речень.</p>	<p><i>Учень:</i> – розпізнає слова, що означають назви предметів (іменники), відповідаючи на питання <i>хто?</i>, <i>що?</i>; – ставить до слів питання <i>хто?</i>, <i>що?</i>; – співвідносить значення сло-</p>	<p>Розвиток уявлень учнів про сигніфікативну функцію мовлення (функцію позначення); активізація засвоєння семантичної (смыслової) сторони слова;</p>	

			<p>ва, що означає назву предмета (іменника), з відповідним предметом (особою, явищем тощо);</p> <ul style="list-style-type: none"> – з допомогою вчителя та з опорою на унаочнення добирає іменники; – розпізнає слова, що означають дії предметів (дієслово), відповідаючи на питання <i>що робить?, що роблять?</i>; – ставить до слів питання <i>що робить?, що роблять?</i>; – за допомогою вчителя та з опорою на унаочнення добирає дієслова; – знаходить дієслова у реченні за питаннями: <i>що робить?, що робив?, що зробив?, що буде робити? (робитиме)?, що зробить?</i>; – узгоджує дієслова з іменниками під час усного мовлення; – розпізнає слова, що означають ознаки предметів (прикметники); – ставить до слів питання: 	<p>збагачення словникового запасу учнів;</p> <p>формування та закріплення правильної української вимови слів;</p> <p>розвиток розумових операцій аналізу, синтезу, порівняння, узагальнення;</p> <p>розвиток оперативної та довготривалої пам'яті;</p> <p>розвиток уміння використовувати набуті знання;</p> <p>розвиток усного та писемного зв'язного мовлення;</p> <p>запобігання вербалізації знань;</p> <p>формування та розвиток усвідомлення конкретного змісту слів; формування асоціативного мислення;</p> <p>розвиток операцій самоконтролю власного мовлення;</p> <p>корекція та розвиток стійкості уваги, можливості її розподілу та переключення;</p> <p>розвиток уміння пригадувати</p>
--	--	--	---	--

		<p>Правопис прикметників на <i>-ський, -цький, -зький, -енський</i>.</p>	<p><i>який?, яка?, яке?, які?</i>;</p> <ul style="list-style-type: none"> – знаходить у реченнях прикметники за питаннями; – узгоджує прикметники з іменниками в усному мовленні; – з допомогою вчителя за питаннями називає кілька ознак даного предмета; – визначає предмет за рядом ознак (з допомогою вчителя); – порівнює два предмети за їх ознаками (з допомогою вчителя); – разом з учителем здійснює розбір речень за частинами мови і членами речень; – чітко повторює за вчителем прикметники на <i>-ський, -цький, -зький, -енський</i>; – розрізняє на слух прикметники з відповідними закінченнями; – правильно списує прикметники на <i>-ський, -цький, -зький, -енський</i>; 	<p>вивчений матеріал; розвиток навичок слухової диференціації; формування та розвиток умінь застосовувати набуті знання в нових ситуаціях; формування та розвиток здатності до словотворення, до змінювання слів та речень; систематизація знань та вмінь учнів; виховання самостійності в роботі.</p>
--	--	--	---	--

	<p>Написання дієслів на <i>-ть, -ться</i>.</p> <p>Велика буква у власних назвах, у назві нашої держави (<i>Україна</i>), у назвах інших держав.</p> <p>Споріднені слова. Спільна частина споріднених слів (корінь). Спостереження за однаковим написанням коренів у споріднених словах. Добір споріднених слів, складання з ними речень. Знаходження кореня шляхом добору споріднених слів.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – чітко вимовляє дієслова на <i>-ть, -ться</i>; – правильно пише дієслова з відповідними закінченнями; – розрізняє на слух дієслова на <i>-ть, -ться</i>; – дотримується правила написання власних імен з великої літери; – застосовує у власному мовленні слова-назви міст, сіл, вулиць тощо; – з допомогою вчителя наводить приклади та знаходить у тексті слова, що означають власні імена; – разом з учителем відшукує споріднені слова у тексті; – розпізнає споріднені слова на слух; – розрізняє на письмі однакове написання коренів у споріднених словах (з допомогою вчителя); – добирає споріднені слова з 	
--	---	--	--

		<p>Роздільне написання прийменників з словами.</p> <p>Правила переносу слів (систематизація та узагальнення знань).</p>	<p>опорою на унаочнення;</p> <ul style="list-style-type: none"> – за завданням та з допомогою вчителя складає з ними речення; – разом з учителем знаходить корінь слова шляхом добору споріднених слів; – знає та дотримується правила написання прийменників окремо від інших слів; – з допомогою вчителя знаходить у реченні прийменники; – застосовує прийменники у власному мовленні; – розуміє роль голосних у творенні складів; – визначає кількість складів у слові за кількістю голосних; – поділяє слова на склади; – переносить слова із рядка в рядок; – вміє переносити слова з апострофом, сполученнями букв <i>ьо, йо</i> у словах. 	
--	--	---	---	--

4	8	<p>Повторення вивченого протягом року</p> <p>Техніка письма Вироблення навички правильного охайного письма і списування, прискорення темпу письма. Чітке і каліграфічне написання малих букв: <i>д, б, в, з, ь, х, ж, к</i>. Написання великих букв: <i>З, Х, Е, Я, Ж, Н, К, Р, В, Б, Д</i>. Написання малих і великих букв в алфавітному порядку.</p> <p>Виконання письмових вправ за підручником відповідно до завдання.</p> <p>Списування рукописного і дру-</p>	<p><i>Учень:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – правильно тримає ручку в руці; – при письмі дотримується відповідного рядка; – правильно пише рядкові та великі літери на дошці та в зошиті; – при письмі рухає руку впродовж рядка; – дотримується правил поєднання великих букв із малими (за нагадуванням учителя); – намагається писати охайно; – пише рядкові та великі літери в алфавітному порядку (з допомогою вчителя та за зразком); – орієнтується в підручнику; – виконує письмові вправи за підручником; – списує рукописний та друко- 	<p>Розвиток дрібної моторики кисті та пальців рук; корекція та розвиток просторової орієнтації та просторових уявлень; корекція постави; удосконалення техніки і темпу письма; розвиток зорового сприймання графічного зображення букви, просторового розташування її елементів; розвиток зорового аналізу, окоміру, просторових уявлень та орієнтування в малому просторі; формування та розвиток уміння користуватися допомогою, орієнтуватися на зразок при виконанні завдання, порівнювати свою роботу зі зразком; виховання уважності, охайно-</p>
---	---	---	---	--

	<p>кованого текстів цілими словами.</p> <p>Вибіркове списування за завданням учителя.</p> <p>Написання під диктовку речень і текстів з дотриманням правил правопису.</p>	<p>ваний тексти цілими словами у доступному для нього темпі;</p> <ul style="list-style-type: none"> – спільно з учителем перевіряє правильність написання слів шляхом орфографічного промовляння; – вибірково списує слова та нескладні речення за завданням учителя; – пише під диктовку доступні речення і тексти з дотриманням правил правопису; – дотримується гігієнічних правил письма. 	<p>сті, дисциплінованості, самостійності.</p>
--	--	---	---

Орієнтовні досягнення учнів на кінець навчального року:

- розуміти зміст прослуханого;
 - відповідати повним реченням на запитання за змістом прослуханого;
 - визначати послідовність описуваних подій, відповідаючи на запитання вчителя;
 - вміти відповісти на запитання співбесідника або запитати його про щось;
 - розповідати про побачене, почуте, відповідаючи на запитання вчителя;
- знати:***
- способи перевірки ненаголошених голосних;
 - способи перевірки дзвінких і глухих у кінці та в середині слова;

- правила переносу слів;
- розділові знаки в кінці речення (крапка, знак питання, знак оклику);

уміти:

- аналізувати слова за звуковим складом; визначати послідовність звуків у слові, диференціювати наголошені й ненаголошені голосні, дзвінки й глухі приголосні;
- добирати за зразком споріднені слова (з допомогою та за питаннями вчителя), змінювати форми слова для перевірки написання ненаголошених голосних і сумнівних приголосних;
- писати апостроф після *б, п, в, м, ф, р* перед *я, ю, є, ї*;
- визначати головні й другорядні члени речення;
- каліграфічно правильно писати малі і великі букви;
- писати під диктовку речення й тексти з дотриманням правил правопису;
- виконувати опрацьовані протягом року види робіт з розвитку зв'язного мовлення.

ПРОГРАМА
для сліпих дітей з розумовою відсталістю
Підготовчий клас
(280 год; 8 год на тиждень)

Пор. №	К-сть год	Зміст навчального матеріалу	Навчальні досягнення учнів	Спрямованість корекційно-розвивальної роботи та очікувані результати
1	52 16	<p>Підготовчий період</p> <p>Формування навичок навчальної діяльності <i>(протягом року)</i></p> <p>Знайомство з приміщенням класу, орієнтування в ньому. Знайомство зі шкільним приміщенням, орієнтування в ньому.</p> <p>Орієнтування у малому просторі (на площині парти, столу, зошита, альбома).</p>	<p><i>Учень:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – орієнтується в приміщенні класу, знає місце розташування та призначення меблів і речей у класі; – орієнтується в межах шкільного приміщення, знає, як пройти до класу, в їдальню тощо (з допомогою вчителя); – орієнтується на площині парти, столу (знаходить середину, верхній, нижній, правий, лівий край); 	<p>Корекція та розвиток просторової орієнтації;</p> <p>формування вміння орієнтуватися на парті, приладі для письма;</p> <p>формування та розвиток слухового сприймання;</p> <p>формування та розвиток рухової пам'яті;</p> <p>корекція постави;</p> <p>збагачення словника словами-назвами навчального приладдя та відповідних дій;</p>

	<p>Основні правила поведінки учня (правильно сидіти за партою, вставати, слухати, підносити руку тощо).</p> <p>Знайомство з навчальним приладдям. Користування навчальним приладдям.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – дотримується правил розташування навчального приладдя на поверхні парти; – орієнтується на приладді для письма шрифтом Брайля (знаходить середину, верхній, нижній, правий, лівий край); – правильно сидить за партою під час роботи; – зберігає правильну поставу під час уроку (при нагадуванні вчителя); – підносить руку при бажанні щось сказати, попросити дозволу тощо; – встає чи сідає за парту з дозволу вчителя, дотримуючись порядку в класі; – знає назву, призначення та властивості навчального приладдя: папір, альбом, зошит, книга, графітові й кольорові олівці, ручка, фломастери; – знає назву та призначення приладу для письма шрифтом 	<p>розвиток дрібної моторики кисті руки;</p> <p>розвиток координації рухів;</p> <p>формування та розвиток відчуття ритму;</p> <p>формування та розвиток довільної уваги;</p> <p>формування уміння слухати і сприймати інструкцію вчителя, керуватися нею при виконанні дій;</p> <p>формування та розвиток уміння зрозуміти поставлену мету;</p> <p>формування вміння користуватися допомогою, орієнтуватися на зразок при виконанні завдання;</p> <p>формування мисленневих операцій порівняння;</p> <p>формування уміння обстежувати предмети за допомогою дотуки, визначати їх просторове розташування;</p> <p>формування навичок роботи в групі;</p>
--	--	--	---

	<p>М'язове (рухове) тренування руки.</p> <p>Розуміння завдання та інструкції педагога. Підготовка до роботи та виконання навчального завдання.</p>	<p>Брайля, закладає папір, правильно тримає грифель;</p> <ul style="list-style-type: none"> – вміє здійснювати ритмічні рухи руки (з допомогою, зразком та за командою вчителя); – виконує вправи для рук за зразком або з допомогою вчителя (кругові рухи обома руками, стискання пальців у кулаки та розведення пальців тощо); – за можливості виконує рухи пальцями, кистю руки, кожною рукою окремо і разом, поперемінно, синхронно; – уважно слухає запитання, прохання, наказ, пояснення вчителя; – розуміє завдання та інструкцію педагога; – відповідає на запитання, говорить чітко, не перебиваючи інших; – виконує завдання з допомогою вчителя, за наслідкуванням, 	<p>виховання дисциплінованості, вміння поводитися в колективі.</p>
--	--	---	--

		<p>Елементарні правила спільної роботи (в класі, їдальні, спальні; робота індивідуальна, групова, фронтальна).</p>	<p>за зразком та з опорою на унаочнення; – виконує різні дії з предметами за вказівкою вчителя, за словесною інструкцією; – порівнює результат зі зразком; – працює індивідуально, в групі, бере участь у фронтальній роботі класу; – дотримується правил поведінки в класі, їдальні, спальні тощо.</p>	
16	<p>Розвиток сприймань, відчуттів та просторової орієнтації <i>(протягом року)</i> Сприймання та визначення звуків довкілля. Сприймання та визначення звуків мовлення. Порівняння звуків мовлення із звуками довкілля.</p>	<p><i>Учень:</i> – слухає, сприймає, розрізняє та називає звуки довкілля (шумить дощ, гримить грім, шелестить листя, гуде бджола); – за прикладом учителя наслідує звуки предметів, явищ, тварин (<i>тук-тук, ку-ку, ш-ш-ш</i>);</p>	<p>Виявлення та розвиток слухового відчуття; розвиток уміння сприймати, слухати, чути, ідентифікувати і розрізняти звуки довкілля; формування вміння сприймати, слухати, чути та розпізнавати мовленнєві звуки;</p>	

	<p>Спостереження за довкіллям (людьми, предметами, явищами, тваринами, рослинами).</p> <p>Знання основних кольорів, форми, величини, просторового розташування предметів. Обстеження предметів, іграшок тощо.</p> <p>Визначення та порівняння предметів за їх зовнішніми ознаками (формою, величиною, будовою, розташуванням у просторі).</p> <p>Обстеження предметів руками. Визначення на дотик форми, величини, якості поверхні предметів.</p>	<p>– спостерігає за довкіллям: людьми, предметами, явищами, тваринами, рослинами (чує, сприймає, називає, відповідаючи на запитання вчителя <i>хто це?, що це?, що робить?</i>);</p> <p>– за питаннями вчителя розказує про те, що чув під час прогулянки, екскурсії, як провів вихідний день;</p> <p>– знає та називає основні кольори;</p> <p>– з допомогою вчителя обстежує предмети руками, називає їх;</p> <p>– визначає величину, форму, просторове розташування предметів;</p> <p>– порівнює предмети за величиною, розташуванням у просторі під час практичних дій із ними;</p> <p>– впізнає при обстеженні знайомі предмети, знайомих людей, називає їх;</p>	<p>формування вміння імітувати звуки;</p> <p>розвиток довільної уваги;</p> <p>розвиток довільної форми відчуття та сприймання форми, величини, просторового розташування предметів;</p> <p>корекція процесів форморозрізнення та аналізуючого спостереження (порівняння і виділення суттєвих ознак);</p> <p>розвиток просторового уявлення за допомогою аналізу форми предметів;</p> <p>формування оцінного ставлення до побаченого;</p> <p>розвиток тактильного відчуття, сприймання і тактильної пам'яті;</p> <p>формування перцептивних дій (дій обстеження);</p> <p>розвиток дрібної моторики рук;</p> <p>формування та розвиток навичок коментування практичних дій;</p>
--	---	---	---

	<p>Порівняння на дотик предметів за формою, величиною, якістю поверхні, розташуванням у просторі.</p> <p>Індивідуальна та групова робота з мозаїкою, конструктором, пластиліном, сипучими предметами (з коментуванням дій та властивостей предметів).</p>	<ul style="list-style-type: none"> – порівнює предмети за величиною, розташуванням у просторі під час практичних дій із ними; – бере участь у колективному обговоренні властивостей предметів; – за інструкцією та з допомогою вчителя обстежує предмети руками; – з допомогою вчителя визначає на дотик і називає форму, величину, якість поверхні предметів; – знаходить різницю (за однією з ознак) між схожими предметами, називає її, відповідаючи на питання вчителя; – працює (з допомогою вчителя) з мозаїкою, конструктором, пластиліном, сипучими предметами (індивідуально або в парі); – пояснює власні дії з предметом та його властивості за питаннями вчителя; 	<p>формування колективних форм роботи;</p> <p>формування та розвиток уміння обстежувати предмети за допомогою дотику, визначати їх просторове розташування.</p>
--	---	--	---

			– з допомогою вчителя порівнює кінцевий результат зі зразком.	
20	<p>Підготовка руки та очей до письма (протягом року) Сприймання та розрізнення геометричних фігур.</p> <p>Визначення місця розташування предметів у просторі.</p> <p>Ліплення з пластиліну (здавлення, розплющення, розкачування).</p>	<p><i>Учень:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – сприймає та розрізняє основні геометричні фігури (круг, квадрат, трикутник); – добирає предмети однакової форми; – визначає місце розташування предметів у просторі; – показує й називає предмети (зображення предметів) у певній послідовності; – сприймає найпростіші комбінації з прямих ліній та (або) фігур, предметів і відтворює їх шляхом добору дублікатів із паличок або смужок із паперу різної якості; – ліпить із пластиліну предмети простої форми за зразком 	<p>Розвиток довільної уваги; розвиток довільної форми відчуття та сприймання форми, величини, просторового розташування предметів; корекція процесів форморозрізнення та аналізуючого спостереження (порівняння і виділення суттєвих ознак); розвиток просторового уявлення за допомогою аналізу форми предметів; розвиток тактильного відчуття, сприймання і тактильної пам'яті; формування перцептивних дій (дій обстеження); розвиток і координація рухів кисті руки та пальців;</p>	

	<p>Згинання паперу.</p> <p>Орієнтування на приладі для письма шрифтом Брайля. Рядок, клітинка, шестикрапка.</p> <p>Обведення трафаретів фігур, наколювання крапок у заданому порядку.</p>	<p>та з допомогою вчителя (із застосуванням прийомів здавлення, розплющення, розкачування);</p> <ul style="list-style-type: none"> – згинає папір за показом та (або) з допомогою вчителя; – правильно утримує грифель у руці під час роботи на приладі для письма шрифтом Брайля; – знаходить потрібний рядок, клітинку на приладі для письма; – орієнтується в клітинці (верхній та нижній куточки зліва, верхній та нижній куточки справа); – закладає папір у прилад для письма шрифтом Брайля; – розпізнає крапки на картках; – обводить трафарети фігур простої форми; – наколює крапки у заданому порядку. 	<p>розвиток дрібної моторики рук (м'язового тону, сили утримання предмета, точності рухів);</p> <p>розвиток дотикової чутливості пучок пальців;</p> <p>формування та розвиток навичок коментування практичних дій;</p> <p>формування навичок контролю та самоконтролю.</p>
--	---	---	--

2	128	<p>Мовленнєва діяльність. Усне мовлення (протягом року)</p>		
	26	<p>Слухання-розуміння усного мовлення. Говоріння Сприймання на слух чужого мовлення. Реагування на голос. Слухання-розуміння зв'язного мовлення (усного, грамзаписів). Слухання-розуміння запитань, прохань, пояснень, вказівок, завдань та інструкцій учителя.</p> <p>Слухання-розуміння змісту віршів, казок, загадок, скоромовок. Розрізнення на слух віршованого та прозового тексту.</p>	<p><i>Учень:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – зосереджено слухає вчителя; – реагує на голос, повертаючись у бік того, хто говорить; – фіксує початок і закінчення мовлення; – уважно слухає, сприймає, розуміє запитання, прохання, наказ, пояснення вчителя; відповідно реагує; – правильно відповідає на запитання; – за питаннями педагога називає предмети, явища, людей, що його оточують; – застосовує нові слова в повсякденному житті; – уважно слухає вірш, казку тощо; – відповідає на запитання до змісту віршів, казок; 	<p>Розвиток довільної уваги; розвиток слухового сприймання; накопичення та збагачення словника на основі розширення знань та уявлень про довкілля; розвиток уміння співвідносити слово з реальним предметом; стимуляція мовленнєвої активності; формування процесів аналітичного сприймання (виділення та аналіз деталей); активізація засвоєння семантичної (сислової) сторони слова; стимулювання емоційного сприймання; удосконалення звуковимови; збагачення активного словника (назви предметів, їх якостей, властивостей, дій);</p>

	<p>Заучування з голосу вчителя загадок, скоромовок, віршів.</p> <p>Співвідношення предметів з рельєфними малюнками, реальних об'єктів зі словами, які позначають їх.</p> <p>Практичне ознайомлення (без засвоєння термінів) зі словами, що означають назви предметів, їх дії; іменники: назви машин, рослин, фруктів, овочів, домашніх тварин; дієслова, прикметники, що означають колір,</p>	<ul style="list-style-type: none"> – розпізнає на слух віршовані та прозові тексти; – повторює та заучує за педагогом короткі приказки, вірші, загадки; – співвідносить слово і реальний предмет (об'єкт); – правильно називає знайомі та вивчені об'єкти; – відповідає на запитання щодо змісту предметних рельєфних малюнків; – називає предмети, з допомогою вчителя відповідає на питання хто це?, що це?; – повторює за вчителем слова-ознаки предмета; – з допомогою та за підказкою вчителя розрізняє предмети за їх суттєвими ознаками; – з допомогою вчителя визначає та називає дії, пов'язані з рухом предмета у просторі, відповідає на питання що ро- 	<p>конкретизація уявлень про довкілля;</p> <p>формування та розвиток умінь знаходити предмети за словесним описом;</p> <p>формування вміння ідентифікувати предмети та групувати їх за різними ознаками;</p> <p>формування процесів аналітичного сприймання (виділення та аналіз деталей);</p> <p>формування логічного мислення;</p> <p>розвиток оперативної пам'яті;</p> <p>регулювання інтонаційної виразності мовлення, темпу і сили голосу;</p> <p>активізація засвоєння семантичної (сміслової) сторони слова;</p> <p>розвиток умінь пояснювального мовлення;</p> <p>розвиток виразності мовлення;</p>
--	---	---	---

	<p>смак та ін.; прислівники (<i>вчора, сьогодні, завтра, близько, далеко, низько, високо</i>).</p> <p>Використання у мовленні просторових прийменників (<i>в, на, за, під, над</i>) (без засвоєння термінів).</p> <p>Слова, що означають один-кілька предметів.</p> <p>Слова, що належать до певних тематичних груп (іграшки, одяг, меблі, овочі, фрукти, по-</p>	<p>бити?, що з ним можна зробити?;</p> <p>– відповідає на запитання вчителя (<i>хто?, що?, кого?, чого?</i>);</p> <p>– повторює за вчителем відповіді на питання: <i>який?, яка?, яке?</i></p> <p>– за допомогою вчителя характеризує предмети за їх суттєвими ознаками (<i>хто це?, що це?, що з ним можна зробити?</i>);</p> <p>– знаходить предмети за словесним описом, вказівками вчителя, загадками, віршиками;</p> <p>– використовує в усному мовленні прийменники (<i>в, на, за, під, над</i>);</p> <p>– розрізняє та називає один – кілька предметів;</p> <p>– використовує у мовленні слова, що належать до певних тематичних груп, розуміє їх значення;</p>	<p>розвиток невербальних засобів спілкування (міміка, жести); корекція та розвиток фіксуючого мовлення (мовленнєвий звіт про те, що виконувалося); формування вміння правильно та зв'язно говорити; навчання способів взаємодії з однолітками; виховання уважного, доброзичливого ставлення до співрозмовника.</p>
--	---	--	--

	<p>суд, тварини, рослини, професії, знаряддя праці).</p> <p>Звертання із запитанням чи проханням до дорослого, однолітка.</p> <p>Слова вітання, прощання, подяки.</p> <p>Розповідь про почуте.</p> <p>Промовляння фраз і речень з різною інтонацією (розповідною, питальною, окличною).</p>	<ul style="list-style-type: none"> – за вказівкою та інструкцією педагога звертається із запитаннями до дорослого, однолітка; – самостійно або після нагадування вітається, прощається, дякує; – за питаннями та з допомогою вчителя дає короткий звіт-пояснення про виконану дію (<i>Для чого береш олівець?</i>); – застосовує нові слова в повсякденному житті; – розповідає про свої враження про почуте (після попередньої бесіди); – вимовляє фрази і речення з різною інтонацією за наслідуванням. 	
30	<p>Звук і буква</p> <p>Практичне ознайомлення з голосними та приголосними звуками, твердими і м'якими</p>	<p><i>Учень:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – повторює за вчителем голосні та приголосні звуки, тверді і м'які приголосні; 	<p>Розвиток слухового і слухо-зорового сприймання;</p> <p>розвиток фонематичного слуху;</p>

	<p>приголосними. Вправління у правильній вимові усіх звуків. Практичне розрізнення на слух за звучанням та за артикуляційними особливостями голосних і приголосних звуків, твердих і м'яких приголосних. Поняття про основні органи мовлення. Утворення звуконаслідувальних сигналів.</p> <p>Практичне ознайомлення з позначенням у шестикрапці звуків буквами.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – сприймає і розрізняє їх на слух та за артикуляційними особливостями, намагається правильно вимовляти; – знає, показує та називає основні органи мовлення; – виконує артикуляційні вправи за показом та словесною інструкцією вчителя; – за прикладом учителя наслідує звуки предметів, явищ, тварин (<i>тук-тук, ку-ку, ш-ш-ш</i>; каченя: <i>кря-кря</i>; кошеня: <i>няв-няв</i>); – добирає іграшки, предмети, назва яких починається на певний звук; – при вимові того чи іншого звука ознайомлюється із його позначенням у шестикрапці (буквою), що показує вчитель; – позначає грифелем крапки у верхньому та нижньому куточках зліва, у верхньому та нижньому куточках справа. 	<p>підготовка артикуляційного апарату до правильної вимови звуків, розвиток рухливості артикуляційного апарату; досягнення чіткої артикуляції звуків, їх диференціації учнями;</p> <p>корекція та удосконалення звуковимови;</p> <p>формування вміння розпізнавати немовленнєві звуки; розвиток умінь розрізняти звуки, схожі за звучанням; розвиток тактильного сприймання графічного зображення букви, просторового розташування її елементів (крапок); розвиток довільної уваги; розвиток уявлення; розвиток дотикової чутливості пучок пальців; формування та розвиток слухової уваги та слухової пам'яті; вправління у правильній вимові звуків рідної мови.</p>
--	---	--	---

32	<p>Слово Практичне ознайомлення зі словом. Розрізнення звуків у слові. Місце і роль звука у слові. Виділення із слів деяких голосних і приголосних звуків [а, о, у, с, х, р, з, б]. Розрізнення їх у словах.</p> <p>Поділ на склади двоскладових слів. Побудова моделі слова за допомогою фішок. Розрізнення слів, схожих і різних за звучанням (звуковим складом). Поняття про послідовність звуків у слові.</p>	<p><i>Учень:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – виділяє слово з мовленнєвого потоку, називає його; – вичленовує звук при чіткій вимові слова; – виділяє і називає окремі звуки (на початку, в середині, в кінці слова); – добирає іграшки, предмети, назва яких починається на певний звук; – чітко вимовляє фонему, слова (повторює за вчителем); – разом з учителем, плескаючи в долоні, поділяє слова на склади; – разом з учителем будує моделі одно-, двоскладових слів за допомогою фішок; – повторює за вчителем склади і слова з певним звуком; – за завданням учителя добирає слова, що починаються на один і той же звук (з опорою на предметне унаочнення); 	<p>Формування уявлень про слово як самостійну смислову одиницю; формування та розвиток процесів аналізу і синтезу; корекція розумового розвитку дитини за допомогою створення моделі слова; розвиток уміння розрізняти слова, близькі за звуковим складом; формування та розвиток слухової уваги та слухової пам'яті; формування вміння співвідносити слово з реальним предметом; розвиток фонематичного слуху; збагачення і конкретизація уявлень про предметний світ; запобігання вербалізму слів і уявлень.</p>
----	--	---	--

		<p>Правильна вимова, розуміння лексичного значення слів та їх застосування.</p> <p>Практичне ознайомлення зі словами, що означають приналежність предмета.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – застосовує нові слова в усному мовленні; – за питаннями педагога з пам'яті називає предмети, явища, дії, людей; – пояснює значення слів; – застосовує на практиці слова, що вказують на приналежність предмета (відповіді на запитання <i>чий?, чия?, чие?, чий?</i>). 	
30	<p>Речення</p> <p>Практичне ознайомлення з реченням. Виділення речення з мовленнєвого потоку, визначення меж речення в усному мовленні.</p> <p>Поняття про послідовність слів у реченні. Поділ речення на слова.</p> <p>Складання речень з одного, двох, трьох слів за рельєфними малюнками, предметами.</p>	<p><i>Учень:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – виділяє на слух речення з мовленнєвого потоку, визначає його межі, повторює його; – членує речення на слова з допомогою вчителя; – під контролем учителя правильно, чітко, послідовно і вразно вимовляє звуки у слові та слова у реченні; – з допомогою та за питаннями вчителя складає речення з одного, двох, трьох слів за пред- 	<p>Корекція та удосконалення звуковимови;</p> <p>корекція розумового розвитку;</p> <p>формування та розвиток слухової уваги та слухової пам'яті;</p> <p>розвиток і конкретизація уявлень;</p> <p>формування вміння виконувати дії заміщення та символізації (за допомогою моделей речення);</p>	

		<p>Побудова моделей речення.</p> <p>Розрізнення речень, схожих і різних за інтонаційним звучанням.</p>	<p>метними рельєфними малюнками, за макетами тощо;</p> <ul style="list-style-type: none"> – спільно з учителем складає фразу з 2–3 слів (на основі дій із предметами, опису малюнка); – будує моделі речень з допомогою вчителя; – складає речення, що відповідають графічним моделям (з допомогою вчителя та з опорою на унаочнення); – вимовляє речення з заданою інтонацією (за наслідуванням), розуміє інтонаційне значення речення. 	<p>виховання інтонаційної виразності мовлення.</p>
3	10	Повторення в кінці року.		

Орієнтовні досягнення учнів на кінець навчального року:

- під час виконання практичних дій використовувати збережені аналізатори (слух, дотик та ін.);
- мати достатньо розвинену дотикову чутливість пальців та координацію рухів;
- орієнтуватися в просторі, шкільному приміщенні, приміщенні класу;
- орієнтуватися в малому просторі та часі;
- користуватися навчальним приладдям;
- слухати-розуміти усне мовлення, завдання та інструкцію педагога;
- слухати-розуміти зміст прослуханих з голосу віршів, казок, загадок тощо;
- відповідати на поставлені запитання;
- сприймати та розрізняти на слух голосні та приголосні звуки, тверді та м'які приголосні;
- виділяти і називати окремі звуки в слові;
- поділяти двоскладові слова на склади;
- виділяти на слух слово і речення з мовленнєвого потоку;
- складати речення за рельєфними малюнками, макетами, завданнями та запитаннями вчителя;
- бути ознайомленим із позначенням звука буквою у шестикрапці;
- використовувати засвоєний словник у власному мовленні;
- користуватися допомогою вчителя та унаочнення під час виконання завдань;
- дотримуватися основних правил поведінки в класі;
- виявляти старанність, охайність, уважність.

1 клас

(280 год; 8 год на тиждень)

Пор. №	К-сть год	Зміст навчального матеріалу	Навчальні досягнення учнів	Спрямованість корекційно-розвивальної роботи та очікувані результати
1	90 13	Добукварний період Формування навичок навчальної діяльності (протягом року) Орієнтування в класі, школі. Режим дня.	<i>Учень:</i> – орієнтується в приміщенні класу, школи, на шкільному подвір'ї; – дотримується встановленого порядку в класі; – знайомий з учителем та учнями свого класу, з учителями та учнями інших класів; – знає імена та по батькові вчителя, імена та прізвища учнів свого класу; – знайомий з призначенням перерви; – дотримується правил поведінки у школі;	Корекція та розвиток просторової орієнтації; розвиток координації рухів; формування вміння орієнтуватися на площині парти, приладу для письма; збагачення словника словами-назвами навчального приладдя та відповідних дій; корекція постави; розвиток дрібної моторики кисті руки; формування уміння слухати і сприймати інструкцію вчителя, керуватися нею при виконанні дій;

	<p>Орієнтування у малому просторі (на площині парти, столу, приладу для письма).</p> <p>Основні правила поведінки учня (правильно сидіти за партою, вставати, слухати, підносити руку тощо).</p>	<ul style="list-style-type: none"> – орієнтується на площині парти, столу, класної дошки (знаходить середину, верхній, нижній, правий, лівий край); – дотримується правил розташування навчального приладдя на поверхні парти; – орієнтується на приладі для письма шрифтом Брайля (знаходить середину, верхній, нижній, правий, лівий край); – правильно сидить за партою під час роботи; – вміє правильно сідати за парту, вставати з-за парти на уроці та під час перерви; – зберігає правильну поставу під час сидіння за партою (при нагадуванні вчителя); – сидить на уроці тихо, не порушуючи дисципліну; – підносить руку при бажанні щось сказати, попросити дозволу тощо; 	<p>формування та розвиток уміння зрозуміти поставлену мету; формування вміння користуватися допомогою, орієнтуватися на зразок при виконанні завдання, порівнювати свою роботу зі зразком; формування та розвиток довільної уваги; розвиток розуміння зверненого мовлення; розвиток правильності звуковимови і чіткості самостійного мовлення; виховання уважності, охайності, дисциплінованості, самостійності, вміння поводитися в колективі; виховання культури спілкування.</p>
--	--	---	---

		<p>Користування навчальним приладям.</p> <p>М'язове (рухове) тренування руки.</p> <p>Розуміння завдання та інструкції педагога. Підготовка до роботи та виконання навчального завдання.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – встає чи сідає за парту з дозволу вчителя, дотримуючись порядку в класі; – уважно слухає пояснення і вказівки вчителя; – знає назву, призначення та властивості навчального приладдя: папір, альбом, зошит, книга, графітові й кольорові олівці, ручка, фломастери та ін.; – знає назву та призначення приладу для письма шрифтом Брайля, закладає папір; – правильно тримає грифель; – вміє здійснювати ритмічні рухи руки (з допомогою, за зразком та за командою вчителя); – виконує вправи для рук за зразком або з допомогою вчителя; – уважно слухає пояснення, інструкцію, запитання, прохання, розпорядження, вчителя; – розуміє завдання та інструкцію педагога; 	
--	--	---	---	--

		<p>Елементарні правила спільної роботи (в класі, їдальні, спальні; робота індивідуальна, групова, фронтальна).</p>	<ul style="list-style-type: none">– відповідає на запитання, говорить чітко, не перебиваючи інших;– уміє організувати робоче місце;– добирає посібники та матеріали для роботи;– з допомогою та за питаннями вчителя аналізує зразок виконання завдання;– виконує завдання за допомогою вчителя, за наслідуванням, за зразком та з опорою на унаочнення;– виконує різні дії з предметами за вказівкою вчителя, за словесною інструкцією;– порівнює результат зі зразком (за питаннями вчителя);– працює індивідуально, в групі, бере участь у фронтальній роботі класу;– дотримується правил поведінки в класі, їдальні, спальні, на подвір'ї тощо.	
--	--	--	---	--

2	11	<p>Розвиток навичок мовленнєвої діяльності (<i>протягом року</i>)</p> <p>Слухання-розуміння усного мовлення</p> <p>Слухання мовлення і читання вчителя, інших осіб. Розуміння змісту прослуханого (<i>хто?, що?, де?, коли?</i> та ін.), послідовності подій.</p> <p>Розпізнавання на слух незрозумілих слів.</p> <p>Розуміння завдань і пояснень вчителя.</p>	<p><i>Учень:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – уважно слухає мовлення і читання вчителя, інших осіб; – розуміє зміст прослуханого; – відповідає на запитання за змістом прослуханого; – висловлює емоційне ставлення до почутого (сподобалося – не сподобалося; чому?); – разом з учителем визначає послідовність описуваних подій; – співвідносить зміст прослуханого з рельєфним малюнком (макетом, предметом); – з допомогою вчителя розпізнає на слух незрозумілі слова; – уважно слухає пояснення, інструкцію, запитання, прохання, вказівки вчителя; – розуміє завдання та інструкцію педагога. 	<p>Розвиток та вдосконалення слухового сприймання;</p> <p>виховання цілеспрямованої та довільної уваги;</p> <p>формування усвідомленого розуміння фактичного змісту прослуханого;</p> <p>розвиток емоційного ставлення до почутого, до вчинків людей, фактичних подій;</p> <p>конкретизація уявлень про довкілля;</p> <p>збагачення словникового запасу учнів;</p> <p>формування навичок користування інструкціями вчителя при виконанні завдань.</p>
---	----	--	---	---

	<p>Говоріння Регулювання дихання і голосу в процесі усного мовлення.</p> <p>Розвиток діалогічного мовлення.</p>	<p><i>Учень:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – з допомогою та за нагадуванням учителя регулює дихання, силу голосу, темп мовлення під час відповідей на запитання, усного висловлювання, читання вголос; – відповідає на поставлені запитання; – включається в діалог з учителем, учнями за умови стимулювання з боку вчителя; – бере участь у колективному обговоренні прослуханих казок (оповідань тощо), розглянутих рельєфних малюнків, предметів, макетів (за умови стимулювання з боку вчителя); – починає виявляти зацікавленість у спілкуванні з допомогою вчителя; – з допомогою та за нагадуванням учителя дотримується правил культури спілкування; 	<p>Формування вміння довільно володіти та доцільно користуватися артикуляційним та дихальним апаратом; формування та розвиток чіткості та виразності усного мовлення;</p> <p>розвиток зв'язного усного мовлення;</p> <p>формування та розвиток діалогічного й монологічного усного мовлення;</p> <p>розвиток культури спілкування;</p> <p>формування правильної звуковимови, інтонації мовлення; формування невербальних засобів спілкування (міміка, жести);</p> <p>розвиток емоційного ставлення до побаченого, почутого; розвиток цілеспрямованої уваги, аналізуючого спостере-</p>
--	---	---	--

		<p>Розвиток усного монологічного мовлення (самостійне висловлювання).</p>	<ul style="list-style-type: none"> – за питаннями вчителя розповідає про побачене, почуте; – з допомогою та за питаннями вчителя переказує прослухану розповідь; – з допомогою та за питаннями вчителя коментує та пояснює власні дії; – словесно описує обстежувані предмети, спостережувані явища тощо (з допомогою та за питаннями вчителя); – за запитаннями переказує епізоди з прослуханої теле- (радіо-) передачі тощо. 	<p>ження, дотикового обстеження;</p> <p>розвиток слухового, тактильного та інших збережених аналізаторів;</p> <p>виховання уважного, доброзичливого ставлення до співрозмовника.</p>
3	14	<p>Уточнення та розвиток слухового сприймання учнів.</p> <p>Розвиток мовного слуху (протягом року)</p> <p>Звуки мовні і немовні (звуки доквілля). Їх порівняння і розрізнення.</p>	<p><i>Учень:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – слухає, сприймає, розрізняє та називає звуки доквілля (стук, дзвін, гудіння, дзижчання тощо); 	<p>Удосконалення диференційованого слухового сприймання; розвиток мовного слуху (уміння слухати, чути, ідентифіку-</p>

	<p>Повторення за вчителем звуків, складів, слів, речень, скоромовок. Розрізнення слів, схожих за звучанням.</p> <p>Поділ простого речення на слова. Поділ простих за структурою слів на склади. Звуко-буквений аналіз складу, слова. Розпізнавання у словах зада-</p>	<ul style="list-style-type: none"> – слухає, сприймає, розрізняє та за прикладом учителя наслідуює звуки предметів, явищ, тварин (<i>тук-тук, ку-ку, ш-ш-ш, дз-з</i>); – повторює за вчителем звук чи ряд звуків; – чітко повторює склади, слова і речення, сказані вчителем; – повторює за вчителем (у повільному та прискореному темпі) скоромовки зі звуками, вимову яких необхідно засвоїти; – за прикладом учителя повторює слова з акцентуванням наголошеного складу; – розрізняє слова, схожі за звуковим складом (<i>коса – роса, ніс – ліс</i>); – поділяє прості речення (з двох-трьох слів) на слова; – поділяє прості за структурою слова на склади (<i>о-са, ма-ма, ма-ши-на</i>); 	<p>вати і розрізняти звуки довкілля, розпізнавати та повторювати мовленнєві звуки); розвиток фонематичного слуху;</p> <p>корекція та удосконалення звуковимови;</p> <p>розвиток довільної уваги;</p> <p>розвиток слухової уваги та слухової пам'яті;</p> <p>формування та розвиток аналітико-синтетичних процесів;</p> <p>збагачення словникового запасу;</p> <p>розвиток усного зв'язного мовлення.</p>
--	---	---	--

		них голосних [а, о, у] та приголосних [м, д, ж, в] звуків.	<ul style="list-style-type: none"> – розпізнає та називає слова, що починаються на заданий учителем звук; – добирає слова, що починаються на заданий учителем звук. 	
4	14	<p>Уточнення та розвиток сприймань, відчуттів та просторової орієнтації (<i>протягом року</i>)</p> <p>Спостереження за довкіллям (людьми, предметами, явищами, тваринами, рослинами).</p> <p>Знання основних кольорів, форми, величини, просторового розташування предметів.</p>	<p><i>Учень:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – спостерігає за довкіллям (чує, відчуває, сприймає, називає, відповідаючи на питання вчителя <i>хто це?, що це?, що робить?, що з ним можна зробити?</i>); – за питаннями вчителя розповідає про те, що сприйняв, чув під час прогулянки, екскурсії, як провів вихідний день; – знає, називає основні кольори (чорний, білий, червоний, синій, зелений, жовтий); – з допомогою вчителя обстежує предмети обома руками, називає їх; 	<p>Розвиток довільної уваги; розвиток довільної форми відчуття та сприймання форми, величини, просторового розташування предметів; корекція процесів форморозрізнення та аналізуючого спостереження (порівняння і виділення суттєвих ознак); розвиток просторового уявлення за допомогою аналізу форми предметів; формування оцінного ставлення до побаченого; розвиток тактильного відчуття, сприймання і тактильної пам'яті;</p>

	<p>Обстеження предметів руками. Визначення та порівняння предметів за їх зовнішніми ознаками (формою, величиною, будовою, якістю поверхні, розташуванням у просторі).</p> <p>Індивідуальна та групова робота з мозаїкою, конструктором, пластиліном, сипучими предметами (з коментуванням дій та властивостей предметів).</p>	<ul style="list-style-type: none"> – порівнює предмети за величиною, розташуванням у просторі під час практичних дій із ними; – впізнає при обстеженні знайомі предмети, знайомих людей, називає їх; – бере участь у колективному обговоренні властивостей предметів; – з допомогою вчителя визначає на дотик і називає форму, величину, якість поверхні предметів; – знаходить різницю (за однією з ознак) між схожими предметами, називає її, відповідаючи на питання вчителя; – працює (з допомогою вчителя) з мозаїкою, конструктором, пластиліном, сипучими предметами (індивідуально або в парі); – пояснює власні дії з предметом та його властивості за питаннями вчителя; 	<p>формування перцептивних дій (дій обстеження);</p> <p>розвиток дрібної моторики рук;</p> <p>формування та розвиток навичок коментування практичних дій;</p> <p>формування колективних форм роботи;</p> <p>формування навичок контролю та самоконтролю;</p> <p>формування та розвиток конкретних уявлень про предмети і явища довкілля;</p> <p>розвиток усного зв'язного мовлення;</p> <p>розвиток оцінної діяльності.</p>
--	---	---	---

			– за допомогою вчителя порівнює кінцевий результат зі зразком.	
5	38	<p>Спеціальна підготовка до письма (протягом року) Правила сидіння за партою під час письма. Розташування навчального приладдя на поверхні парти.</p> <p>Розвиток і координація рухів кисті руки і пальців (ліплення, складання й розрізування паперу ножицями, складання фігурок за зразком, робота з мозаїкою).</p> <p>Орієнтування на приладі для письма шрифтом Брайля. Рядок, клітинка, шестикрапка. Написання окремих крапок шестикрапки.</p>	<p><i>Учень:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – правильно сидить за партою, зберігає правильну поставу під час письма та малювання; – правильно розташовує на парті прилад для письма, інше навчальне приладдя; – ліпить із пластиліну предмети простої форми за зразком та з допомогою вчителя; – складає папір, розрізає його по прямих лініях та лініях згину (з допомогою вчителя); – працює з мозаїкою; – орієнтується на приладі для письма (знаходить потрібний рядок і клітинку); – правильно утримує грифель у руці під час роботи на приладі для письма шрифтом Брайля; 	<p>Корекція постави; розвиток довільної уваги; уточнення та розвиток просторової орієнтації та просторових уявлень; розвиток моторики пальців і кисті руки; розвиток дотикового сприймання; корекція процесів аналізуючого спостереження (порівняння і виділення суттєвих ознак); розвиток тактильного відчуття, сприймання і тактильної пам'яті; розвиток і координація рухів кисті руки та пальців; розвиток дрібної моторики рук (м'язового тону, сили ут-</p>

			<ul style="list-style-type: none"> – орієнтується в клітинці (верхній та нижній куточки зліва, верхній та нижній куточки справа); – закладає папір у прилад для письма шрифтом Брайля; – розпізнає крапки на табличках; – пише окремі крапки шести-крапки; – намагається утримувати потрібний рядок. 	<p>римання предмета, точності рухів);</p> <p>формування навичок контролю та самоконтролю;</p> <p>формування умінь точно, повно, самостійно виконувати всі рухові дії, необхідні для письма, крапковорельєфним шрифтом;</p> <p>формування навички правильно обирати поставу під час письма;</p> <p>виховання акуратності та старанності в роботі.</p>
1	180 90	<p>Букварний період</p> <p>Звуки і букви I етапу</p> <p>Вивчення звуків і букв: а, у, м, о, с, х.</p> <p>Правильна і чітка вимова вивчених звуків, розрізнення їх у словах. Практичне розрізнення голосних і приголосних звуків.</p>	<p><i>Учень:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – правильно і чітко вимовляє вивчені звуки; – розрізняє вивчені звуки в словах (визначає, чи є певний звук у даному слові, виділяє перший звук у слові); 	<p>Розвиток слухового сприймання;</p> <p>корекція артикуляції звуків, їх диференціації учнями;</p> <p>розвиток аналітико-синтетичної діяльності;</p>

	<p>Співвіднесення звуків з відповідними буквами.</p> <p>Практичне розрізнення голосних і приголосних букв.</p> <p>Проговорювання та правильне вимовляння складів та слів з двох–шести звуків.</p> <p>Злиття звуків для утворення обернених і прямих відкритих складів. Порівняння їх. Складання й читання слів з таких складів. Проговорювання слова з акцентуванням наголошеного складу.</p> <p>Написання вивчених букв. Письмо літер на приладі для пи-</p>	<ul style="list-style-type: none"> – розрізняє на слух голосні та приголосні звуки (з допомогою вчителя); – співвідносить звуки з відповідними буквами; – розрізняє та називає голосні та приголосні букви (з допомогою вчителя); – проговорює за вчителем та правильно вимовляє склади (прямі та обернені) і слова; – уміє зливати звуки для утворення обернених і прямих відкритих складів; – знаходить різницю між такими складами; – складає з розрізної азбуки слова з таких складів; – наслідує проговорювання слова (по складах) за вчителем так, щоб було чітко чути наголошений склад; – пише і читає вивчені букви шрифтом Брайля; 	<p>розвиток фонематичного слуху;</p> <p>розвиток уміння розрізняти слова, близькі за звуковим складом;</p> <p>корекція та удосконалення звуковимови;</p> <p>розвиток оперативної пам'яті;</p> <p>розвиток уміння розрізняти звуки, схожі за звучанням;</p> <p>розвиток тактильного сприймання графічного зображення букви, просторового розташування її елементів (крапок);</p> <p>розвиток довільної уваги;</p> <p>розвиток уявлення;</p> <p>координація рухів руки та пальців;</p> <p>розвиток дрібної моторики рук;</p> <p>розвиток дотикової чутливості пучок пальців рук;</p> <p>удосконалення вимови слів відповідно до норм літературної мови;</p>
--	---	---	---

		<p>сьма шрифтом Брайля. Читання складів із вивченими буквами. Культура мовлення. Правильна вимова голосних і приголосних звуків, слів з ними. Поєднання звуків і букв у складі.</p>	<p>– читає склади з вивченими буквами; – правильно вимовляє голосні та приголосні звуки, слова з ними; – поєднує звуки і букви у складі.</p>	<p>формування та розвиток слухової уваги та слухової пам'яті; формування та розвиток уявлень про слово як самостійну смислову одиницю; формування та розвиток процесів аналізу і синтезу; виховання культури мовлення.</p>
2	90	<p>Звуки і букви II етапу Повторення засвоєних звуків і букв. Вивчення звуків і букв: и, ш, р, п, н, л, к. Правильна і чітка вимова вивчених звуків, розрізнення їх у словах. Практичне розрізнення голосних і приголосних звуків. Співвіднесення звуків з відповідними буквами, визначення їх місця у словах (на початку або в кінці). Практичне розрізнення голос-</p>	<p><i>Учень:</i> – правильно і чітко вимовляє вивчені звуки; – розрізняє вивчені звуки в словах; – розрізняє на слух голосні та приголосні звуки; – визначає місце звука у словах (на початку або в кінці слова); – співвідносить вивчені звуки з відповідними буквами; – розрізняє та називає голосні та приголосні букви (з допомогою вчителя);</p>	<p>Розвиток слухового сприймання; досягнення чіткої артикуляції звуків, їх диференціації учнями; розвиток фонематичного слуху; розвиток уміння розрізняти слова, близькі за звуковим складом; корекція та удосконалення звуковимови; розвиток оперативної пам'яті; розвиток уміння розрізняти звуки, схожі за звучанням;</p>

	<p>них і приголосних букв.</p> <p>Злиття звуків для утворення обернених і прямих відкритих складів; читання їх.</p> <p>Складання й читання слів з двох засвоєних складових структур (<i>ло-ша, пил-ка</i>), а також речень із двох слів (<i>Са-ша ма-ла.</i>).</p> <p>Модель складу та слова.</p> <p>Написання вивчених букв. Письмо літер на приладі для письма шрифтом Брайля.</p> <p>Читання, письмо складів.</p> <p>Списування по складах з проговорюванням прочитаних і проаналізованих засвоєних складових структур, двоскла-</p>	<p>– проговорює за вчителем та правильно вимовляє склади (прямі та обернені) і слова;</p> <p>– зливає звуки для утворення обернених і прямих відкритих складів;</p> <p>– читає прямі та обернені склади;</p> <p>– складає слова з двох засвоєних складових структур, читає їх;</p> <p>– складає речення із двох слів;</p> <p>– наслідує проговорювання слова (по складах) за вчителем так, щоб було чітко чути наголошений склад;</p> <p>– з допомогою вчителя складає модель слова;</p> <p>– пише і читає вивчені букви шрифтом Брайля;</p> <p>– читає та пише засвоєні складові структури і слова із засвоєних складових структур;</p> <p>– списує з табличок прочитані та проаналізовані засвоєні складові структури;</p>	<p>розвиток звуко-буквеного аналізу;</p> <p>розвиток тактильного сприймання графічного зображення букви, просторового розташування її елементів (крапок);</p> <p>корекція розумового розвитку дитини в процесі створення моделі складу та слова;</p> <p>удосконалення вимови слів відповідно до норм літературної мови;</p> <p>розвиток навичок читання і переказу;</p> <p>розвиток усного мовлення;</p> <p>координація рухів руки та пальців;</p> <p>удосконалення правильних рухів обох рук по рядках книжки та зошита;</p> <p>розвиток дрібної моторики рук;</p> <p>розвиток дотикової чутливості пучок пальців рук;</p> <p>розвиток довільної уваги;</p> <p>розвиток уявлення;</p>
--	---	--	--

		дових слів із засвоєних складових структур.	– списує по складах з проговорюванням прочитані і проаналізовані двоскладові слова з вивченими буквами.	формування та розвиток слухової уваги та слухової пам'яті; формування уявлень про слово як самостійну смислову одиницю; збагачення й уточнення словникового запасу; формування та розвиток процесів аналізу і синтезу.
10	Повторення в кінці року			

Орієнтовні досягнення учнів на кінець навчального року:

- уважно слухати мовлення та читання вчителя, інших осіб;
- розуміти зміст прослуханого;
- відповідати на запитання за змістом прослуханого;
- розуміти завдання та інструкцію педагога;
- відповідати на поставлені запитання;
- включатися в діалог з учителем, учнями;
- знати вивчені звуки і букви;
- знати напам'ять короткі вірші (два–три), вивчені з голосу вчителя;
- розрізняти звуки на слух;
- аналізувати слова за звуковим складом;
- визначати місце звука в слові (на початку, в кінці);

- складати слова з букв і складів;
- читати по складах слова, речення;
- писати вивчені букви шрифтом Брайля;
- списувати з табличок прочитані та проаналізовані засвоєні складові структури;
- списувати по складах з проговорюванням прочитані і проаналізовані двоскладові слова з вивченими буквами;
- правильно сидіти під час письма;
- користуватися навчальним приладдям;
- орієнтуватися в букварі та на приладі для письма;
- використовувати засвоєний словник у власному мовленні;
- користуватися допомогою вчителя під час виконання завдань;
- дотримуватися основних правил поведінки в класі;
- виявляти старанність, охайність, уважність.

2 клас

(280 год; 8 год на тиждень)

Пор. №	К-сть год	Зміст навчального матеріалу	Навчальні досягнення учнів	Спрямованість корекційно-розвивальної роботи та очікувані результати
1	110 60	Букварний період (продовження) Звуки і букви III етапу Повторення засвоєних звуків і букв. Вивчення звуків і букв: е, т, б, і, д, г, ґ, в, ж, з, й, ь та сполучень: йо, ьо . Правильна і чітка вимова вивчених звуків, розрізнення їх у словах. Добір слів із даним звуком і визначення його місця в слові (на початку, в кінці). Співвіднесення звуків з відповідними буквами. Практичне розрізнення голосних і приголосних букв.	<i>Учень:</i> – правильно і чітко вимовляє вивчені звуки та сполучення; – розрізняє вивчені звуки в словах; – розрізняє на слух голосні та приголосні звуки; – добирає слова із даним звуком; – визначає місце звука у слові (на початку або в кінці слова); – співвідносить вивчені звуки з відповідними буквами; – розрізняє голосні та приголосні букви, називає їх;	Досягнення чіткої артикуляції звуків, їх диференціації учнями; розвиток фонематичного слуху; розвиток уміння розрізняти звуки, схожі за звучанням; розвиток уміння розрізняти слова, близькі за звуковим складом; удосконалення вимови слів відповідно до норм літературної мови; розвиток усного зв'язного мовлення;

	<p>Утворення й читання прямих відкритих і закритих складів з твердими і м'якими приголосними на початку слова: па, лі, жар, віз.</p> <p>Практичне розрізнення складу, слова, речення. Складання й читання складів і слів із засвоєних складових структур (<i>се-ло, ма-ши-на, палка, пе-нал</i>). Наголос у слові.</p> <p>Модель речення.</p> <p>Написання вивчених букв. Письмо літер на приладі для письма шрифтом Брайля.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – разом з учителем утворює та правильно вимовляє прямі відкриті та закриті склади з твердими і м'якими приголосними на початку слова; – читає прямі відкриті та закриті склади; – практично розрізняє та називає склад, слово, речення; – з допомогою вчителя складає і читає слова із засвоєних складових структур; – наслідує проговорювання слова (по складах) за вчителем так, щоб було чітко чути наголошений склад; – розуміє значення наголосу в слові; – з допомогою вчителя складає модель речення; – пише і читає вивчені букви шрифтом Брайля; – читає та пише засвоєні склади з вивченими буквами; 	<p>розвиток оперативної пам'яті; розвиток тактильного сприймання зображення букви, просторового розташування її елементів (крапок); координація рухів руки та пальців;</p> <p>розвиток дрібної моторики рук; розвиток довільної уваги; розвиток уявлення; формування та розвиток слухової уваги та слухової пам'яті; формування уявлень про слово як самостійну смислову одиницю;</p> <p>формування та розвиток процесів порівняння, аналізу та синтезу.</p> <p>розвиток навичок самоконтролю при виконанні завдання; корекція розумового розвитку дитини в процесі створення моделі складу та слова.</p>
--	---	--	---

		<p>Читання, письмо складів. Списування по складах з проговорюванням прочитаних і проаналізованих двоскладових слів з вивченими буквами і речень з двох слів.</p> <p>Велика буква на початку речення, крапка в кінці речення.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – списує з табличок (карток) по складах з проговорюванням прочитані і проаналізовані двоскладові слова; – знає про написання великої букви на початку речення та про крапку в кінці речення; – списує з проговорюванням прочитані і проаналізовані речення з двох слів. 	
2	50	<p>Звуки і букви IV етапу</p> <p>Повторення засвоєних звуків і букв.</p> <p>Вивчення звуків і букв: я, ю, є, ї, ч, ц, щ, ф.</p> <p>Правильна і чітка вимова вивчених звуків. Співвіднесення звуків з відповідними буквами.</p> <p>Практичне розрізнення під час читання і письма голосних і приголосних звуків і букв.</p>	<p><i>Учень:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – правильно і чітко вимовляє вивчені звуки; – розрізняє вивчені звуки в словах; – розрізняє на слух голосні та приголосні звуки; – добирає слова із даним звуком; – визначає місце звука у слові (на початку або в кінці слова); – співвідносить вивчені звуки з відповідними буквами; 	<p>Досягнення чіткої артикуляції звуків, їх диференціації учнями;</p> <p>розвиток фонематичного слуху;</p> <p>розвиток уміння розрізняти звуки, схожі за звучанням;</p> <p>розвиток уміння розрізняти слова, близькі за звуковим складом;</p> <p>розвиток тактильного сприймання графічного зображення</p>

		<p>Наголос у слові. Роль голосного у слові.</p> <p>Читання по складах коротких текстів з букваря.</p> <p>Написання вивчених букв. Письмо літер на приладі для письма шрифтом Брайля.</p> <p>Читання, письмо складів. Спишування слів із засвоєних складових структур і речень з двох-трьох слів.</p> <p>Модель слів і речень.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – розрізняє голосні та приголосні букви, називає їх; – чітко вимовляє наголошені склади; – розуміє значення наголосу в слові; – читає по складах короткі тексти з букваря; – пише і читає вивчені букви шрифтом Брайля; – з допомогою вчителя складає, читає і пише слова із засвоєних складових структур; – списує з проговорюванням прочитані і проаналізовані речення з двох–трьох слів; – практично розрізняє та називає склад, слово, речення; – складає склади, слова, речення із двох слів (з допомогою вчителя); – з допомогою вчителя складає модель складу, слова, речення; 	<p>букви, просторового розташування її елементів (крапок); корекція та удосконалення звуковимови;</p> <p>розвиток усного та писемного зв'язного мовлення;</p> <p>розвиток оперативної пам'яті; удосконалення вимови слів відповідно до норм літературної мови;</p> <p>корекція розумового розвитку дитини в процесі створення моделі складу та слова;</p> <p>координація рухів руки та пальців;</p> <p>розвиток дрібної моторики (м'язового тону, сили утримання предмета, точності дрібних рухів);</p> <p>розвиток дотикової чутливості пучок пальців рук;</p> <p>розвиток довільної уваги;</p> <p>розвиток уявлення;</p> <p>формування та розвиток слухо-</p>
--	--	---	--	---

		<p>Велика буква в іменах людей і кличках тварин (практично).</p> <p>Написання під диктовку двоскладових слів з попереднім аналізом.</p> <p>Складання слів з трьох–чотирьох букв з наступним їх записом. Модель слова.</p>	<p>– знає про написання з великої букви імен людей та кличок тварин.</p> <p>– пише під диктовку двоскладові слова після попереднього аналізу;</p> <p>– з допомогою вчителя складає слова з трьох–чотирьох букв, записує їх;</p> <p>– складає модель слова.</p>	<p>вої уваги та слухової пам’яті; розвиток уявлень про слово як самостійну смислову одиницю; формування та розвиток процесів аналізу і синтезу; формування навичок самоконтролю при виконанні завдання.</p>
10	<p>Післябукварний період (використання набутих навичок)</p> <p>Читання по складах слів, речень, коротких текстів (з букваря).</p> <p>Розпізнавання слова в реченні та речення в тексті за певними тактильними характеристиками.</p>	<p><i>Учень:</i></p> <p>– читає засвоєні складові структури і слова із засвоєних складових структур;</p> <p>– з допомогою вчителя розпізнає в тексті знайомі найуживаніші слова з двох–трьох букв;</p> <p>– розпізнає в тексті, не перечитуючи його, речення за певними характеристиками (крапка в кінці речення, інтервал) (за необхідності – з допомогою вчителя);</p>	<p>Розвиток навичок правильного читання по складах; формування та розвиток навичок упізнавання найуживаніших слів; корекція просторового орієнтування; розвиток дотикового сприймання; розвиток орієнтування в прочитаному реченні (тексті); формування та розвиток навичок слухання-розуміння і чи-</p>	

	<p>Інтонування речень під час їх читання.</p> <p>Букви голосні та приголосні. Їх написання та розрізнення. Складова структура слова.</p> <p>Слово. Місце звука (букви) у слові.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – наслідуючи вчителя, інтонує речення, що містять звертання, однорідні члени речення, питання, оклик. – знає вивчені звуки, розрізняє їх на слух з допомогою вчителя; – аналізує слова за звуковим складом; – знає вивчені букви, розрізняє їх при читанні; – з допомогою вчителя розрізняє голосні та приголосні букви; – пише вивчені букви; – визначає місце звука (букви) в слові (на початку, в кінці); – списує прочитані та проаналізовані засвоєні складові структури; – списує по складах з проговорюванням прочитані та проаналізовані двоскладові слова з вивченими буквами; 	<p>тання-розуміння слів, речень і текстів;</p> <p>розвиток виразності читання і усного мовлення;</p> <p>збагачення словникового запасу учнів;</p> <p>формування та розвиток звуко-буквеного аналізу;</p> <p>корекція звуковимови;</p> <p>розвиток фонематичного сприймання;</p> <p>розвиток слухового сприймання;</p> <p>розвиток полісенсорного сприймання;</p> <p>конкретизація уявлень про предмет, слово і його значення;</p> <p>формування охайності при письмі.</p>
--	---	---	---

			– списує прочитані та проаналізовані невеликі речення з двох–трьох слів.	
1	60	<p align="center">Читання</p> <p>Коло читання (на весь рік) Твори усної народної творчості (загадки, прислів'я, приказки, казки), літературні казки. Твори різних жанрів (оповідання, вірші) класиків української літератури, сучасної української та зарубіжної літератури, дитяча періодика та ін.</p>	<p><i>Учень:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – уважно слухає читання вчителем твору (невелику казку, розповідь, вірш, загадку), розуміє його зміст; – читає доступні за змістом тексти (після опрацювання з учителем), розуміє їх фактичний зміст; – з допомогою вчителя називає назву прочитаного твору, його автора; – відповідає на запитання за змістом прослуханого або прочитаного (з допомогою вчителя); – знає напам'ять 2–3 короткі вірші. 	<p>Формування умінь слухати, сприймати й розуміти зв'язне усне і писемне мовлення; набуття досвіду читацької та комунікативної діяльності; розвиток пізнавальної діяльності; розвиток монологічного та діалогічного мовлення, зв'язного усного мовлення; розвиток запам'ятовування і відтворення вивченого напам'ять тексту; формування особистісних рис і якостей.</p>

2	<p>Формування та розвиток навички читання (протягом року) Спосіб читання. Правильне читання по складах (після доопрацювання з учителем). Темп (швидкість) читання. Формування та розвиток темпу читання вголос.</p> <p>Правильність читання. Формування та розвиток чіткої дикції, правильної вимови звуків, правильного наголошування слів.</p> <p>Усвідомленість читання. Смислове розуміння слів у тексті. Цілісне сприймання та розуміння тексту.</p>	<p>Учень: – читає відривним складовим способом доступні за змістом речення і тексти (після доопрацювання з учителем); – читає відривним складовим способом доступні за змістом речення і тексти (після доопрацювання з учителем) у доступному для нього темпі; – регулює темп читання з допомогою вчителя; – правильно вимовляє звуки в словах під час читання та відповідей на запитання; – читає розбірливо, достатньо гучно (під контролем учителя); – правильно наголошує слова під час читання (з допомогою вчителя); – розуміє в прочитаному тексті всі слова; – за завданням та з допомогою вчителя пояснює значення слів у тексті;</p>	<p>Досягнення чіткої артикуляції та удосконалення звуковимови в процесі читання; розвиток усного зв'язного мовлення; формування техніки читання обома руками; формування навичок самоконтролю власного читання; розвиток дотикового сприймання під час читання; виховання культури звуковимови під час читання, висловлювання і спілкування; розвиток рухливості артикуляційного апарату; формування та розвиток усвідомленості читання; виховання в учнів виразності читання та самостійного мовлення; виховання вміння відчувати емоційний настрій твору; формування вміння обирати і користуватися мовленнєвими,</p>
---	--	---	---

		<p>Виразність читання. Практичне ознайомлення з інтонацією (початок і кінець речення, паузи між реченнями та в середині речення, обумовлені розділовими знаками). Дотримання розділових знаків, логічних пауз і наголосів.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – відповідає на запитання за змістом прочитаного; – дотримується пауз між реченнями (під контролем учителя); – дотримується розділових знаків (з допомогою вчителя); – практично намагається дотримуватися логічних пауз і наголосів після нагадування та підготовчої роботи з учителем (під контролем учителя). 	<p>інтонаційними та немовними засобами виразності (робити паузи, обирати темп читання, інтонацію та змінювати їх залежно від розділових знаків та змісту).</p>
3	<p>Літературна пропедевтика (протягом року) Автор твору та його назва.</p> <p>Практичне ознайомлення з доступними для учнів жанрами</p>	<p>Учень:</p> <ul style="list-style-type: none"> – має уявлення про назву твору; – має уявлення про автора твору; – з допомогою вчителя визначає та читає назву твору, ім'я та прізвище автора; – правильно вимовляє ім'я та прізвище автора твору; – відповідає на запитання: <i>про кого? або про що?</i> йдеться в 	<p>Формування та розвиток узагальненості сприймання; корекція та розвиток процесів узагальнення та абстрагування; формування та розвиток уміння встановлювати причиново-наслідкові зв'язки; збагачення активного словника учнів; розвиток пізнавального інте-</p>	

		творів (казка, загадка, вірш, оповідання).	прочитаному, <i>про які події йдеться?</i> ; – повторює за вчителем жанр прочитаного твору.	ресу до різних жанрів художніх та фольклорних текстів.
4		Робота над змістом художнього твору (протягом року) Відповіді на запитання за змістом прочитаних речень, простих текстів, розглянутих рельєфних малюнків (з допомогою вчителя). Орієнтування в книжці. Відшукування окремих слів, місць тексту.	<i>Учень:</i> – відповідає на запитання за змістом прочитаних речень, простих текстів, розглянутих рельєфних малюнків (з допомогою вчителя); – знайомий із поняттями: <i>обкладинка, малюнок, сторінка</i> ; – за завданням та з допомогою вчителя знаходить потрібну книжку, сторінку, ілюстрацію тощо; – має уявлення про назву твору; – має уявлення про автора твору; – має уявлення про текст, заголовки;	Формування та розвиток аналітичного сприймання текстів та ілюстрацій; розвиток фонетичного сприймання і фонематичного слуху; розвиток логічно послідовного зв'язного мовлення; розвиток рухливості артикуляційного апарату; корекція <i>зовнішніх</i> (рухи артикуляційного апарату) і <i>внутрішніх</i> (інтелектуально-емоційні й вольові зусилля) мовленнєвих дій (слухання мови, вимовляння мовних одиниць, їх розуміння, оцінювання виразності мовлення, запам'ято-

		<p>Читання напам'ять вивчених віршів.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – з допомогою вчителя розпізнає та знаходить заголовки (назву твору), ім'я та прізвище автора твору, текст твору; – розрізняє віршовані та прозові твори за графічною формою тексту; – за завданням та з допомогою вчителя знаходить у тексті окремі слова, речення; читає їх про себе та вголос; – повторює за вчителем слова назви жанрів творів (<i>казка, загадка, прислів'я, вірш, оповідання, народна пісня</i>); – читає напам'ять короткі вірші. 	<p>вування слів, понять та відтворення їх у власному мовленні); корекція та розвиток стійкості уваги, можливості її розподілу та переключення;</p> <p>розвиток бісенсорного та полісенсорного чуттєвого сприймання;</p> <p>розвиток сприйнятливості до педагогічної допомоги;</p> <p>розвиток діалогічного мовлення;</p> <p>подолання невідповідності між словом-назвою предмета (явища) та його образом;</p> <p>формування та розвиток узагальненості сприймання;</p> <p>корекція та розвиток процесів узагальнення та абстрагування;</p> <p>корекція та розвиток психічних процесів (відчуттів, сприймання, пам'яті, логічного мислення);</p> <p>стимулювання пізнавальної зацікавленості та активності.</p>
--	--	---	--	--

5	<p>Позакласне читання (<i>протягом року</i>) Колективне позакласне читання дитячих книжок.</p> <p>Правила користування книжкою, збереження її. Користування книжками класної бібліотеки.</p>	<p><i>Учень:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – уважно слухає вчителя під час колективного читання; – починає виявляти інтерес до читання; – за завданням та з допомогою вчителя знаходить потрібну книжку; – відповідає на запитання до змісту прочитаного; – повторює за вчителем назву прочитаної книжки, прізвище та ім'я її автора; – повторює за вчителем назву жанру твору; – дотримується гігієнічних правил у роботі з книжкою (під контролем учителя); – знає про існування класної бібліотеки; – починає виявляти інтерес до читання книжок із класної бібліотеки. 	<p>Формування читацької діяльності; формування та розвиток техніки читання; розвиток розуміння змісту малюнка, ілюстрації; розвиток активного словника та усного зв'язного мовлення; виховання культури мовлення; формування культури спілкування; розвиток мімічних рухів; розвиток пізнавальних інтересів, допитливості; виховання культури читання та поводження з книгою.</p>
---	---	--	---

1	93 10	<p>Українська мова</p> <p>Розвиток навичок мовленнєвої діяльності (<i>протягом року</i>)</p> <p>Слухання-розуміння (аудіювання) усного мовлення Сприймання на слух чужого мовлення, мовного матеріалу (звуків, звукосполучень, складів, слів). Слухання-розуміння зв'язного мовлення (усного, в запису), розуміння його фактичного змісту. Слухання-розуміння запитання, прохання, наказу, пояснення, завдання, інструкції вчителя.</p>	<p><i>Учень:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – уважно слухає та розуміє чуже мовлення; – фіксує початок та закінчення мовлення; – виділяє після трьох прослуховувань заданий звук, склад, слово, речення; – сприймає на слух слова, розуміє їх лексичне значення; – сприймає на слух і розуміє фактичний зміст сприйнятого зв'язного мовлення (усного, грамзаписів тощо); – відповідає на запитання за змістом прослуханого; – уважно слухає, розуміє, повторює і виконує завдання й інструкції вчителя. 	<p>Формування та розвиток умінь налаштуватися на виконання завдання; розвиток усвідомленості, швидкості й точності сприйняття усного мовлення; розвиток слухової уваги та пам'яті; розвиток довільної уваги, спостережливості; формування та розвиток умінь активізувати власну лексику, пригадати значення знайомих слів, щоб зрозуміти зміст прослуханого; розвиток змістовного і логічного зв'язного мовлення; конкретизація уявлень про довкілля;</p>
---	----------	--	--	---

				формування уміння регулювати власні дії відповідно до інструкції щодо виконання завдання.
		<p>Говоріння Правильна звуковимова та наголошування слів під час говоріння. Побудова відповідей на запитання щодо змісту прослуханого чи прочитаного (у вигляді словосполучень, речень). Відповіді на запитання вчителя, однокласників, носіїв української мови. Практичне ознайомлення із засобами виразності усного мовлення (сила голосу, темп мовлення, його інтонування). Слухання-розуміння співрозмовника та відповіді на запитання, репліки діалогу (повними й неповними реченнями).</p>	<p><i>Учень:</i> – говорить у помірному темпі, чітко, виразно, з відповідною силою голосу; – дає відповіді на запитання до змісту прослуханого (у вигляді словосполучень, речень); – відповідає на запитання вчителя, однокласників, носіїв української мови; – дає відповіді на запитання до змісту прослуханого чи прочитаного тексту (за допомогою предметів, макетів, рельєфних малюнків); – темп читання регулює з допомогою вчителя; – дотримується розділових знаків та пауз між реченнями з допомогою вчителя;</p>	<p>Виховання звукової культури мовлення; формування логічної послідовності побудови висловлювань; формування чіткості та виразності усного мовлення; формування правильної звуковимови, інтонації мовлення; виховання вміння спілкуватися з оточуючими; стимулювання активності в спілкуванні; виховання уважного, шанобливого ставлення до співрозмовника.</p>

2	83	<p>Формулювання ініціативних реплік під час діалогів.</p> <p>Знання про мову. Мовні уміння (<i>протягом року</i>)</p>	<ul style="list-style-type: none"> – уважно слухає і розуміє співрозмовника під час спілкування; – під керівництвом учителя бере участь у діалозі (відповідає повними й неповними реченнями); – з допомогою вчителя формулює ініціативні репліки під час діалогів; – вміє звернутися із запитанням до оточуючих. 	
5		<p>Мова і мовлення</p> <p>Уявлення про мову як засіб спілкування між людьми, про існування різних мов.</p> <p>Поняття про українську мову. Спорідненість української мови з російською. Практичне роз-</p>	<p><i>Учень:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – знає та розуміє, що спілкування між людьми здійснюється за допомогою мовлення; – знає про існування різних мов; – має уявлення про українську мову як рідну мову українського народу; 	<p>Формування та розвиток швидкості й точності сприйняття усного мовлення;</p> <p>формування та розвиток слухової уваги та пам'яті;</p> <p>розвиток довільної уваги, спостережливості;</p> <p>розвиток фонетичного слуху;</p>

	<p>різнення у власному мовленні слів української та російської мов.</p> <p>Поняття про усне й писемне мовлення.</p> <p>Речення як одиниця мовлення. Практичне спостереження над засобами відмежування речень в усному (пауза) й писемному (велика буква на початку речення, крапка в кінці) мовленні.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – зосереджено слухає, сприймає та розрізняє на слух звучання речень і слів українською та російською мовами; – разом з учителем знаходить назви одних і тих самих предметів, які звучать у різних мовах по-різному і однаково; – розрізняє на практиці усне та писемне мовлення; – виділяє на слух речення з мовленнєвого потоку, визначає його межі, повторює його; – з допомогою вчителя фіксує увагу на засобах відмежування речень в усному мовленні (пауза); – за нагадуванням учителя дотримується пауз між реченнями при читанні та відповідях на запитання; – з допомогою вчителя фіксує увагу на засобах відмежування речень у писемному мовленні (велика буква на початку речення, крапка в кінці); 	<p>формування процесів порівняння;</p> <p>розвиток уміння розрізняти слова, близькі за звуковим складом;</p> <p>формування та розвиток процесів аналізу та синтезу;</p> <p>досягнення правильної вимови звуків рідної мови;</p> <p>регулювання інтонаційної виразності мовлення;</p> <p>виховання поваги до мови та культури інших народів;</p> <p>збагачення лексичного запасу учнів;</p> <p>формування та розвиток культури мовлення;</p> <p>формування та розвиток уміння застосовувати здобуті знання та вміння на практиці;</p> <p>розвиток виразності мовлення;</p> <p>виховання культури поведінки.</p>
--	---	---	--

		<p>Практичне ознайомлення із словами ввічливості, що вживаються під час зустрічі та прощання. Виховання вміння ввічливо запитати про щось, попросити, подякувати, вибачитися тощо.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – практично ознайомлений із різними формами звертання до співрозмовника (слова ввічливості, які вживаються під час зустрічі і прощання); – самостійно або після нагадування вітається, прощається; – за завданням та за допомогою педагога може запитати, відповісти, попросити, подякувати, вибачитися тощо; – наслідуючи вчителя, намагається дотримуватися відповідної інтонації при вимовлянні відповідних слів; – за нагадуванням та з допомогою вчителя використовує засвоєні слова в природних і створених мовленнєвих ситуаціях. 	
20	<p>Речення (<i>протягом року</i>) Виділення речень з усного мовлення та з текстів. Спостереження за інтонацією речень та</p>	<p><i>Учень:</i> – з допомогою вчителя виділяє речення з усного мовлення та з текстів;</p>	<p>Формування практичних мовленнєвих навичок на базі доступних відомостей про речення</p>	

	<p>засобами їх відмежування в усному і писемному мовленні.</p> <p>Складання речень за запитаннями (відповіді на запитання) і малюнком, за даним початком і малюнком, за запитанням і опорним словосполученням.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – розуміє зміст речення; – розуміє та адекватно відповідає на запитання, із чого складається речення та про що йдеться в ньому; – з допомогою вчителя членує речення на слова; – дотримується пауз між реченнями в усному мовленні (за необхідності – після нагадування вчителя); – знає про відокремлення речень на письмі розділовими знаками; – з допомогою та за нагадуванням учителя дотримується необхідної інтонації при вимовлянні речень; – разом з учителем складає речення, відповідаючи на запитання та з опорою на рельєфний малюнок; за даним початком і малюнком (предметом); за запитанням і опорним словосполученням; 	<p>як таке, що виражає закінчену думку;</p> <p>розвиток слухової пам'яті та уваги;</p> <p>формування та розвиток довільного сприймання;</p> <p>формування осмисленості сприймання (розуміння суті того, що сприймається);</p> <p>формування узагальненості сприймання (виділення в реченнях суттєвих властивостей та ознак);</p> <p>розвиток фонетичного слуху;</p> <p>формування процесів порівняння;</p> <p>формування та розвиток цілеспрямованості сприймання;</p> <p>формування та розвиток уміння утримувати інформацію протягом певного часу;</p> <p>формування та розвиток уміння виконувати дії заміщення та символізації (за допомогою моделі речення);</p>
--	--	--	---

	<p>Поширення речень за запитаннями. Побудова моделі простого речення (без прийменників).</p> <p>Велика буква на початку речення, крапка в кінці.</p> <p>Складання з допомогою вчителя письмових відповідей на запитання (усне опрацювання, запис у зошитах).</p>	<ul style="list-style-type: none"> – відповідаючи на запитання вчителя, поширює речення новими словами; – з допомогою вчителя будує модель простого речення (без прийменників); – знає про написання великої букви на початку речення, крапки – в кінці; – визначає на слух та на письмі кількість і послідовність слів у реченні; – складає з допомогою вчителя письмові відповіді на запитання (запис у зошитах після усного опрацювання). 	<p>формування інтонаційної різноманітності мовлення;</p> <p>формування мислительних операцій порівняння;</p> <p>формування та розвиток свідомої довільної поведінки.</p>
26	<p>Звуки і букви (<i>протягом року</i>)</p> <p>Закріплення вивчених звуків і букв, уміння аналізувати слова.</p>	<p><i>Учень:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – правильно і чітко вимовляє вивчені звуки; – розрізняє вивчені звуки в словах; – добирає слова із даним звуком; 	<p>Досягнення чіткої артикуляції звуків, їх диференціації учнями;</p> <p>розвиток фонематичного слуху;</p> <p>розвиток уміння розрізняти звуки, схожі за звучанням;</p>

		<p>Розрізнення звуку і букви. Голосні і приголосні звуки і букви.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – визначає місце звуку у слові (на початку, в середині або в кінці слова); – співвідносить вивчені звуки з відповідними буквами; – визначає місце букви у слові (на початку, в середині або в кінці слова); – з допомогою вчителя здійснює звуко-буквений аналіз слова; – розрізняє на слух голосні та приголосні звуки; – розрізняє голосні та приголосні букви, називає їх; – з допомогою та за питаннями вчителя визначає місце звуку (букви) у слові; – чітко вимовляє відповідні приголосні звуки; – добирає слова з відповідними голосними та приголосними (з допомогою вчителя); – з допомогою вчителя поділяє слова на частини (склади); 	<p>розвиток уміння розрізняти слова, близькі за звуковим складом;</p> <p>формування та розвиток слухової уваги та слухової пам'яті;</p> <p>розвиток тактильного сприймання зображення букви, просторового розташування її елементів (крапок);</p> <p>корекція та удосконалення звуковимови;</p> <p>розвиток довільної уваги;</p> <p>розвиток оперативної пам'яті;</p> <p>розвиток зорової пам'яті;</p> <p>формування мислительних операцій порівняння;</p> <p>координація рухів руки та пальців;</p> <p>розвиток дрібної моторики рук;</p> <p>формування та розвиток уявлення;</p> <p>виховання акуратності при письмі.</p>
--	--	---	---	---

		Склад як частина слова. Поділ слів на склади. Перенос слів по складах (нескладні випадки).	<ul style="list-style-type: none"> – визначає склад як частину слова; – вміє переносити слова (нескладні випадки) по складах із рядка в рядок (під контролем учителя). 	
32	<p>Слово (<i>протягом року</i>)</p> <p>Практичне ознайомлення зі словами, що означають назви предметів:</p> <p>розпізнавання слів за питаннями <i>хто?</i>, <i>що?</i>.</p> <p>розрізнення слів, що означають один і кілька однакових предметів (<i>стіл–столи, літак–літаки</i>);</p>	<p><i>Учень:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – має уявлення про слова, що означають назви предметів; – розпізнає слова, що означають назви предметів, відповідаючи на питання вчителя <i>хто?</i>, <i>що?</i> – за допомогою вчителя ставить до слів питання <i>хто?</i>, <i>що?</i> – співвідносить значення слова, що означає назву предмета, з відповідним предметом (особою, явищем тощо); – розрізняє та називає слова, що означають один і кілька однакових предметів (<i>стіл–столи, літак–літаки</i>); 	<p>Формування та розвиток розуміння сигніфікативної функції мовлення (функції означення); активізація засвоєння семантичної (сміслової) сторони слова;</p> <p>формування та розвиток уміння співвідносити слово з образом реального предмета (явища);</p> <p>розвиток уміння ідентифікувати предмети та групувати їх за різними ознаками;</p> <p>формування та розвиток процесів аналітичного сприймання (виділення та аналіз деталей);</p>	

	<p>розрізнення слів за приналежністю до певної групи (навчальне приладдя, меблі, посуд, овочі, фрукти, одяг тощо).</p> <p>Велика буква в іменах, по батькові, прізвищах людей і кличках тварин.</p> <p>Ознайомлення зі словами, що означають назви дій предметів:</p>	<ul style="list-style-type: none"> – з допомогою вчителя та з опорою на унаочнення добирає слова, що означають один або кілька однакових предметів; – з суттєвою допомогою вчителя групує слова за приналежність до певної групи (іграшки, одяг, меблі, овочі, фрукти, посуд, тварини, рослини, професії, знаряддя праці); – використовує у мовленні слова, що належать до певних тематичних груп, розуміє їх значення; – знає про написання великої букви в іменах, по батькові, прізвищах людей і кличках тварин; – розрізняє та називає слова, що означають назви дій предметів; – називає дії предметів, відповідаючи на питання: <i>що робить?, що роблять?</i> – з допомогою вчителя та з опорою на унаочнення добирає слова, що означають дії предметів; 	<p>формування мислительних операцій порівняння, узагальнення та систематизації;</p> <p>розвиток оперативної пам'яті; формування та розвиток умінь використовувати набуті знання;</p> <p>розширення запасу предметних уявлень;</p> <p>формування та розвиток усвідомлення конкретного змісту слів;</p> <p>збагачення активного словника;</p> <p>збудження пізнавальної зацікавленості.</p>
--	---	--	---

		<p>називання дій за питаннями: <i>що робить?, що роблять?</i></p> <p>групування дій за ознакою їх однорідності (хто як голос подає, хто як пересувається); розрізнення предметів за їх діями (<i>світить, сяє, гріє ... (що?); пташка летить, а риба – ...</i>).</p> <p>Закріплення умінь практично вживати у реченнях слова-назви предметів та слова, що означають їх дії (узгоджувати ці слова між собою).</p>	<p>– з суттєвою допомогою вчителя групує слова за ознакою їх однорідності (хто як голос подає, хто як пересувається);</p> <p>– з допомогою вчителя, відповідаючи на питання <i>хто? що робить?</i>, розрізняє предмети за їх діями (<i>світить, сяє, гріє ... (що?); пташка летить, а риба – ...</i>);</p> <p>– відповідає на питання <i>хто?, що робить?</i>, узгоджуючи слова, що означають назви дій, із словами, що означають назви предметів.</p> <p>– з допомогою учителя складає речення із словами, що означають назви предметів та їх дії (за опорними словами, предметами, рельєфними малюнками).</p>	
3	7	<p>Повторення та узагальнення вивченого за рік</p> <p>Техніка письма</p> <p>Написання важких для написання букв.</p>	<p><i>Учень:</i></p> <p>– правильно користується навчальним приладдям;</p>	<p>Розвиток та вдосконалення уміння правильно користуватися навчальним приладдям;</p>

	<p>Удосконалення техніки письма.</p> <p>Виконання з допомогою вчителя письмових вправ за підручником (нескладні тексти на розсуд учителя).</p>	<ul style="list-style-type: none"> – правильно тримає грифель у руці під час роботи на приладі для письма шрифтом Брайля; – знаходить потрібний рядок чи клітинку на приладі для письма; – знає кількість крапок та їх розташування в кожній літері; – пише вивчені букви; – при письмі дотримується відповідного рядка; – при письмі рухає руку впродовж рядка; – при письмі користується обома руками; – намагається писати охайно (під контролем учителя); – орієнтується в підручнику (з допомогою вчителя знаходить потрібну сторінку, вправу); – виконує письмові вправи за підручником (нескладні тексти); – списує друкований текст по складах; 	<p>корекція та розвиток просторової орієнтації та просторових уявлень;</p> <p>розвиток координації рухів;</p> <p>корекція постави;</p> <p>розвиток дрібної моторики пальців та кисті руки;</p> <p>розвиток і координація рухів кисті руки та пальців;</p> <p>розвиток тактильного відчуття, сприймання і тактильної пам'яті;</p> <p>розвиток дрібної моторики рук (м'язового тонусу, сили утримання предмета, точності рухів);</p> <p>розвиток тактильного сприймання зображення букви, просторового розташування її елементів (крапок);</p> <p>формування та розвиток уміння користуватися допомогою, орієнтуватися на зразок при виконанні завдання, порівнювати свою роботу зі зразком;</p>
--	--	--	--

	<p>Списування друкованого тексту по складах. Написання під диктовку двоскладових слів, окремих слів і простих за структурою речень із двох–трьох слів. Виписування слів, які починаються з названої букви.</p> <p>Складання з букв розрізної азбуки підписів до предметних малюнків (з допомогою вчителя).</p> <p>Запис коротких речень, складених з допомогою вчителя.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – пише під диктовку вчителя двоскладові слова, написання яких збігається з вимовою; – пише під диктовку вчителя прості за структурою речення з двох–трьох слів; – за завданням та з допомогою вчителя випишує слова, які починаються з названої букви; – з допомогою вчителя складає з букв розрізної азбуки підписи до рельєфних предметних малюнків; – записує короткі речення, складені з допомогою вчителя; – сидить рівно за нагадуванням учителя; – гігієнічних правил письма дотримується з допомогою вчителя. 	<p>формування навичок контролю та самоконтролю; виховання уважності, охайності, дисциплінованості, самостійності.</p>
--	---	---	---

Орієнтовні досягнення учнів на кінець навчального року:

- уважно слухати та розуміти чуже мовлення;
- відповідати на запитання за змістом прослуханого;

- уважно слухати, розуміти, повторювати і виконувати завдання та інструкції вчителя;
- вміти звернутися із запитанням до оточуючих;

знати:

- назви прочитаних творів;
- напам'ять два–три коротких вірші;
- голосні та приголосні звуки і букви;

уміти:

- правильно читати по складах слова і невеликі тексти;
- слухати невелику казку, розповідь, вірш, загадку тощо;
- за ілюстраціями та за питаннями вчителя розповідати, про що читали, про що слухали;
- розрізняти звук і букву, склад і слово, слово і речення;
- розрізняти голосні та приголосні звуки і букви;
- складати речення за завданням учителя;
- аналізувати прості слова за їх звуко-буквеним складом;
- списувати по складах;
- писати під диктовку слова, написання яких не відрізняється від вимови, а також тексти з простих за структурою речень після попереднього аналізу;
- складати речення.
- користуватися письмовим приладдям;
- орієнтуватися в букварі та на сторінці зошита.
- використовувати засвоєний словник у власному мовленні;
- користуватися допомогою вчителя унаочненням під час виконання завдань;
- дотримуватися основних правил поведінки в класі;
- виявляти старанність, охайність, уважність.

3 клас

(280 год; 4/4 год на тиждень)

Пор. №	К-сть год	Зміст навчального матеріалу	Навчальні досягнення учнів	Спрямованість корекційно-розвивальної роботи та очікувані результати
1		<p style="text-align: center;">Читання</p> <p>Коло читання (на весь рік) Доступні учням твори усної народної творчості (казки, легенди, пісні), літературні казки; твори малих фольклорних жанрів (лічилки, загадки, приказки, прислів'я, заклички, веснянки, колядки, щедрівки). Твори різних жанрів (оповідання, вірші) класиків української літератури, сучасної української та зарубіжної літератури, дитяча періодика та ін.</p>	<p><i>Учень:</i></p> <ul style="list-style-type: none">– свідомо і правильно читає знайомий текст уголос;– з допомогою вчителя практично впізнає і розрізняє прозові та віршовані твори;– за питаннями вчителя називає назву вивченого твору, його автора;– має уявлення про читання вголос і мовчки;– знає напам'ять 3–5 віршів, виразно читає їх перед класом;– усно розповідає про своє дозвілля, працю, сезонні зміни в природі тощо.	<p>Набуття досвіду читацької та комунікативної діяльності; розвиток пізнавальної діяльності;</p> <p>розвиток монологічного та діалогічного мовлення, зв'язного усного мовлення;</p> <p>формування уміння інтонувати власне мовлення, використовувати в ньому засвоєну лексику;</p> <p>формування та розвиток уміння використовувати всі збережені аналізатори (дотик, слух, смак, нюх) та предметно-практичну діяльність для всебічно-</p>

				<p>го сприймання тих предметів, явищ довкілля, їх дій, ознак, якостей, про які йдеться в змісті читаного твору;</p> <p>формування уміння користуватися спеціальними прийомами читання рельєфних малюнків для розвитку дотикового сприймання;</p> <p>формування особистісних рис і якостей.</p>
2	<p>Формування та розвиток навички читання (протягом року) Спосіб читання. Свідоме, правильне читання вголос по складах з поступовим переходом до читання цілими словами після опрацювання тексту з учителем. Поскладове читання важких за будовою слів.</p>	<p><i>Учень:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – читає рельєфні букви обома руками під час руху пальців уздовж рядка; – читає відривним складовим способом з поступовим переходом до читання цілими словами доступні за змістом речення і тексти (після доопрацювання з учителем); – читає по складах важкі за будовою слова; 	<p>Досягнення правильної вимови звуків рідної мови в словах і фразах;</p> <p>досягнення чіткої дикції на основі розвитку рухливості артикуляційного апарату (розминка і гімнастика язика, губ, нижньої щелепи, проговорювання скоромовок тощо), плавного дихання, гучності голосу;</p> <p>формування та розвиток правильної орфоепічної вимови</p>	

	<p>Темп (швидкість) читання. Розвиток темпу читання шляхом вироблення правильного способу читання рельєфних букв обома руками під час руху пальців уздовж рядка.</p> <p>Правильність читання. Формування звукової культури мовлення: звуковимови, дикції, плавного дихання, гучності голосу, наголошування слів.</p> <p>Усвідомленість читання. Розуміння значення слів і висловів тексту. Встановлення (з допомогою вчителя) послідовності розгортання подій у творі.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – читає відривним складовим способом з поступовим переходом до читання цілими словами доступні за змістом речення і тексти (після доопрацювання з учителем) у доступному для кожного темпі; – регулює темп читання з допомогою вчителя; – правильно вимовляє звуки в словах під час читання та відповідей на запитання; – читає розбірливо, достатньо гучно; – правильно наголошує слова під час читання (з допомогою вчителя); – з допомогою вчителя пояснює лексичне значення слів та висловів, вжитих у тексті; – розуміє ситуацію, описану в прочитаному творі; – з допомогою вчителя визначає послідовність подій у прочитаному творі; 	<p>слів та правильного їх наголошування під час читання; формування та розвиток навичок самоконтролю власного читання;</p> <p>розвиток тактильного сприймання графічного зображення букви, просторового розташування її елементів (крапок); координація рухів обох рук під час читання;</p> <p>формування відповідності слова його графічному образу; формування уміння уповільнювати та прискорювати темп читання;</p> <p>формування та розвиток усвідомленості читання на основі розуміння значення слів і висловів прочитаного тексту; формування та розвиток смислового розуміння слів у тексті на основі розвитку, збагачення і конкретизації предметних та образних уявлень;</p>
--	---	--	--

	<p>Дійові особи твору, їхні вчинки.</p> <p>Виразність читання. Практичне ознайомлення з інтонацією (початок і кінець речення, паузи між реченнями та в середині речення, обумовлені розділовими знаками). Дотримання розділових знаків під час читання.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – з допомогою вчителя називає дійових осіб прочитаного твору, їх вчинки; – з допомогою вчителя під час читання дотримується пауз між реченнями; – за нагадуванням учителя дотримується пауз в середині речення, обумовлених розділовими знаками; – з допомогою вчителя дотримується розділових знаків і потрібної інтонації під час читання; – практично намагається дотримуватися логічних пауз і наголосів після нагадування та підготовчої роботи з учителем. 	<p>виховання в учнів виразності читання та самостійного мовлення;</p> <p>виховання вміння відчувати емоційний настрій твору, емоційно реагувати на зміст прослуханого, виявляти свої почуття;</p> <p>формування вміння обирати і користуватися мовленнєвими, інтонаційними та немовними засобами виразності (робити паузи, логічні наголоси, обирати темп читання, інтонацію та змінювати їх залежно від розділових знаків та змісту).</p>
3	<p>Літературна пропедевтика (<i>протягом року</i>) Автор твору та його назва.</p>	<p><i>Учень:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – має уявлення про назву та автора твору; – має уявлення про текст, заголовки; 	<p>Формування уявлення про цілісність прочитаного твору; формування та розвиток узагальненості сприймання;</p>

		<p>Сюжет і дієві особи твору (без уживання термінів, практично, під час відповідей на запитання, на матеріалі невеликих за обсягом і нескладних за будовою художніх творів розповідного стилю).</p> <p>Мова художнього твору.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – з допомогою вчителя визначає та читає назву твору, ім'я та прізвище автора; – правильно вимовляє ім'я та прізвище автора твору; – за питаннями вчителя називає назву прочитаного твору; – з допомогою вчителя визначає, про кого, про що йдеться у творі; – називає дієвих осіб прочитаного твору, їхні вчинки (за питаннями вчителя); – знає, як розпочалися описані у творі події і чим закінчилися; – під керівництвом учителя звертає увагу на образність і точність мови автора художнього твору. 	<p>корекція та розвиток процесів узагальнення та абстрагування;</p> <p>формування уміння аналізувати й узагальнювати, визначити спільне, схоже та відмінне у предметах, подіях, явищах за прочитаним;</p> <p>формування та розвиток уміння встановлювати часові та причиново-наслідкові зв'язки на основі прочитаного (відповіді на запитання: <i>що сталося, коли...?, що сталося після того, як ...?</i> та ін.);</p> <p>збагачення активного словника лексикою прочитаних творів.</p>
4		<p>Робота над змістом художнього твору (протягом року)</p> <p>Вибіркове читання за завданням учителя. Відповіді на за-</p>	<p><i>Учень:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – за завданням та з допомогою вчителя знаходить у тексті 	<p>Формування цілісного сприймання текстів та ілюстрацій;</p>

	<p>питання за змістом прочитаного.</p> <p>Поступовий перехід до самостійного переказу окремих епізодів прочитаного тексту.</p> <p>Вивчення протягом року напам'ять трьох–п'яти віршів, виразне їх читання перед класом.</p>	<p>окремі слова, речення; читає їх уголос;</p> <p>– відповідає на запитання за змістом прочитаних речень, простих текстів, розглянутих рельєфних малюнків (з допомогою вчителя);</p> <p>– за допомогою вчителя знаходить рельєфні малюнки до змісту окремих слів, речень і частини тексту;</p> <p>– переказує зміст окремих епізодів прочитаного тексту (з допомогою та за питаннями вчителя, за рельєфними малюнками);</p> <p>– читає напам'ять короткі вірші.</p>	<p>формування та розвиток смислового розуміння слів у тексті, ілюстрацій, на основі розвитку, збагачення і конкретизації предметних та образних уявлень;</p> <p>формування уміння встановлювати предметні та просторові зв'язки між описаними фактами, подіями (відповіді на питання: <i>що робить?, куди?, де?, звідки?</i> та ін.);</p> <p>розвиток граматично і орфоепічно правильного мовлення на основі прочитаного тексту;</p> <p>розвиток логічно послідовного зв'язного мовлення;</p> <p>розвиток логічного мислення;</p> <p>стимулювання пошукової діяльності учнів;</p> <p>стимулювання мовленнєвої активності;</p> <p>формування, розвиток та стимулювання здатності учнів до</p>
--	---	---	--

				<p>позитивних емоцій від прочитаного;</p> <p>корекція та розвиток процесів узагальнення та абстрагування;</p> <p>формування та розвиток самостійного зв'язного розгорнутого висловлювання;</p> <p>стимулювання читацької діяльності учнів запитаннями і завданнями для вибіркового читання;</p> <p>виховання самостійності учнів при виконанні завдань;</p> <p>формування та розвиток поетичного слуху, запам'ятовування;</p> <p>виховання уважності та дисциплінованості.</p>
5	<p>Позакласне читання (протягом року)</p> <p>Позакласне читання дитячих книжок. Відповіді на запита-</p>	<p><i>Учень:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – виявляє інтерес до читання; – може самостійно читати доступні дитячі книжки; 	<p>Формування та розвиток навичок читацької діяльності;</p> <p>формування та розвиток техніки читання;</p>	

		<p>ння за змістом прочитаного та рельєфними малюнками, макетами.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – за завданням учителя знаходить потрібну книжку; – відповідає на запитання до змісту прочитаного, рельєфних малюнків, макетів; – за завданням та з допомогою вчителя називає назву прочитаної книжки, прізвище та ім'я її автора; – дотримується гігієнічних правил у роботі з книжкою (під контролем учителя); – виявляє інтерес до читання книжок із класної бібліотеки; – повторює за вчителем (без визначення поняття) слова-назви жанрів прочитаних творів (<i>казка, загадка, прислів'я, вірш, оповідання, народна пісня</i>). 	<p>розвиток активного словника та усного зв'язного мовлення; розвиток розуміння змісту тексту; рельєфного малюнка, предмета, макета та відповідності їх прочитаному тексту; розвиток пізнавальних інтересів, допитливості; розвиток читацького інтересу; формування умінь емоційно сприймати та реагувати на зміст прочитаного, виявляти та висловлювати свої почуття; формування та розвиток навичок дотримання режиму зорового навантаження; виховання культури читання та поводження з книгою.</p>
--	--	--	--	---

Орієнтовні досягнення учнів на кінець навчального року:

- свідомо і правильно читати вголос по складах з поступовим переходом до читання цілими словами після опрацювання тексту з учителем;
- читати по складах важкі за будовою слова;
- з допомогою вчителя дотримуватися розділових знаків і потрібної інтонації під час читання;
- відповідати на запитання за змістом прочитаного, рельєфними малюнками, макетами;
- переказувати зміст окремих епізодів прочитаного тексту (з допомогою та за питаннями вчителя, за рельєфними малюнками);
- знати назви прочитаних творів та їх авторів;
- знати напам'ять 3–5 віршів;
- виявляти інтерес до читання;
- усно розповідати про своє дозвілля, працю, сезонні зміни в природі тощо.

Пор. №	К-сть год	Зміст навчального матеріалу	Навчальні досягнення учнів	Спрямованість корекційно-розвивальної роботи та очікувані результати
1	6	<p style="text-align: center;">Українська мова</p> <p>Повторення Виділення речення з усного мовлення і тексту.</p> <p>Межі речення. Велика буква на початку речення, крапка в</p>	<p><i>Учень:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – виділяє на слух речення з мовленнєвого потоку, визначає його межі, повторює його; – з допомогою вчителя фіксує увагу на засобах відмежування 	<p>Формування та розвиток практичних мовленнєвих навичок письма на базі доступних відомостей про речення як таке, що виражає закінчену думку;</p>

		кінці. Складання речень за рельєфними малюнками, макетами, запитаннями, на основі демонстрованих дій.	речень в усному (пауза) та писемному (велика буква на початку речення, крапка – в кінці) мовленні; – уміє виділяти речення в усному та писемному мовленні, знаходити межі речень у тексті; – з допомогою вчителя складає речення, відповідаючи на запитання, за рельєфним малюнком, на основі демонстрованих дій; – разом з учителем упорядковує деформовані речення (слова подаються у правильній грама-тичній формі); – відповідаючи на запитання вчителя, доповнює речення про-пущеними словами.	розвиток довільної уваги, спо-стережливості; розвиток розумових операцій аналізу, синтезу, порівняння, узагальнення; розвиток слухового та полісен-сорного сприймання; розвиток зв'язного мовлення; формування та розвиток усві-домленості сприймання; формування та розвиток уза-гальненості сприймання (ви-ділення в реченнях суттєвих властивостей та ознак); формування умінь контролю-вати власні дії; формування умінь застосовува-ти набуті знання на практиці.
2	10	Розвиток навичок мовленнє-вої діяльності (протягом року) Слухання-розуміння (аудію-вання) усного мовлення Сприймання на слух мовлен-	<i>Учень:</i> – сприймає на слух мовлення і читання вчителя, інших осіб;	Формування вміння налаш-туватися на слухання мов-лення;

	<p>ня і читання вчителя, інших осіб. Фіксування початку та кінця розповіді, тексту. Розуміння змісту прослуханого (хто?, що?, де?, коли? та ін.), послідовності подій.</p> <p>Розпізнавання на слух окремих елементів мовлення (слово, речення); схожих та відмінних за звучанням слів; нових і незрозумілих слів.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – з допомогою вчителя фіксує початок та кінець розповіді, тексту; – розуміє зміст прослуханого; – відповідає повним реченням на запитання за змістом прослуханого (<i>хто?, що?, де?, коли?</i> та ін.); – визначає послідовність описуваних подій, відповідаючи на запитання вчителя; – висловлює емоційне ставлення до описуваних подій; – співвідносить зміст прослуханого з ілюстрацією, рельєфним малюнком; – виділяє слово з мовленнєвого потоку, називає його; – пояснює значення слів; – розпізнає схожі та відмінні за звучанням слова після декількох прослуховувань; – практично розпізнає нові та незрозумілі слова після декількох прослуховувань; 	<p>формування вміння активізувати власну лексику, пригадати значення знайомих слів, щоб зрозуміти зміст тексту; розвиток та вдосконалення слухового сприймання; формування та розвиток цілеспрямованості сприймання; формування навичок усвідомленого сприймання усного мовлення;</p> <p>виховання цілеспрямованої та довільної уваги;</p> <p>розвиток слухової уваги та пам'яті;</p> <p>формування та розвиток навичок слухання-розуміння слів, речень, текстів;</p> <p>розвиток емоційного ставлення до почутого;</p> <p>розвиток фонетичного слуху; формування вміння уявляти те, що прослуховується;</p> <p>формування та розвиток розумових операцій аналізу, порів-</p>
--	--	--	---

		<p>Практичне спостереження над засобами відмежування речень в усному мовленні (пауза).</p> <p>Розпізнавання на слух інтонацій усного мовлення (розповідної, питальної). Розуміння запитань, завдань, інструкцій та пояснень учителя та інших осіб.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – виділяє речення з мовленнєвого потоку; – адекватно відповідає на запитання, про що йдеться в реченні; – з допомогою вчителя визначає межі речень в усному мовленні; – з допомогою вчителя фіксує увагу на засобах відмежування речень в усному мовленні (пауза); – з допомогою вчителя сприймає та розпізнає на слух розповідну та питальну інтонації; – вміє вислухати запитання, завдання, інструкції та пояснення вчителя та інших осіб; – розуміє запитання, завдання, інструкції та пояснення вчителя та інших осіб, адекватно реагує на них; – з допомогою вчителя дотримується відповідних інструкцій при виконанні практичних завдань. 	<p>няння, узагальнення; збагачення словникового запасу учнів; конкретизація уявлень про довкілля; формування навичок користування інструкціями вчителя при виконанні завдання; формування навичок довільної поведінки.</p>
--	--	--	---	--

	<p>Говоріння Регулювання дихання і голосу в процесі усного мовлення.</p> <p>Розвиток діалогічного мовлення.</p>	<p><i>Учень:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – з допомогою та за наслідуванням учителя регулює дихання, силу голосу, темп мовлення під час відповідей на запитання, усного висловлювання, читання вголос; – дотримується пауз між реченнями в усному мовленні (за необхідності – після нагадування вчителя); – відповідає на запитання повними реченнями (за необхідності – після нагадування вчителя); – включається в діалог з учителем, учнями; – виявляє активність у спілкуванні з допомогою та за нагадуванням учителя; – з допомогою та за наслідуванням учителя дотримується відповідної інтонації при вимовленні розповідних та питальних речень; 	<p>Формування вміння довільно володіти та доцільно користуватися артикуляційним та дихальним апаратом; вироблення чіткої артикуляції всіх звуків, уточнення їх вимови; формування та розвиток чіткості та виразності усного мовлення; розвиток зв'язного усного мовлення; формування та розвиток навичок діалогічного й монологічного усного мовлення; розвиток культури спілкування; формування правильної звуковимови, інтонації мовлення; запобігання вербалізації знань; розвиток емоційного ставлення до почутого, сприйнятого; розвиток цілеспрямованої уваги, аналізуючого спостереження;</p>
--	--	---	--

	<p>Розвиток усного монологічного мовлення (самостійне висловлювання).</p>	<ul style="list-style-type: none"> – розповідає про сприйняте, почуте, відповідаючи на запитання вчителя; – з допомогою та за питаннями вчителя переказує окремий епізод прослуханої розповіді (тексту); – з допомогою та за питаннями вчителя коментує та пояснює власні дії; – словесно описує обстежувані предмети, спостережувані явища тощо (з допомогою та за питаннями вчителя); – за питаннями переказує епізоди з прослуханої теле- (радіо-) передачі, фільму тощо. 	<p>розвиток слухового, дотикового та інших збережених аналізаторів;</p> <p>виховання уважного, доброзичливого ставлення до співрозмовника.</p>
	<p>Читання Читання вголос по складах із поступовим переходом до читання цілими словами.</p>	<p><i>Учень:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – читає вголос по складах із поступовим переходом до читання цілими словами доступні за змістом тексти (після опрацювання з учителем); 	<p>Розвиток навичок правильного читання вголос;</p> <p>розвиток навичок розпізнавання знайомих слів;</p> <p>розвиток виразності читання і усного мовлення;</p>

	<p>Розпізнавання слова в реченні та речення в тексті за певними тактильними характеристиками.</p> <p>Вибіркове читання речень за завданням учителя.</p> <p>Інтонування речень під час їх читання.</p> <p>Розвиток усвідомленості читання слів, речень, текстів.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – впізнає у тексті знайомі найуживаніші слова з двох–трьох букв; – розпізнає у тексті речення за певними характеристиками (інтервал між реченнями, крапка в кінці); – за завданням учителя знаходить у тексті потрібне речення; – з допомогою та за наслідуванням учителя дотримується відповідної інтонації при вимовлянні розповідних та питальних речень; – розуміє значення слів, які відрізняються однією буквою; – розуміє значення речень, які відрізняються одним словом; – розуміє значення текстів, різних за інформаційним змістом (художніх творів, інструкцій та завдань підручника тощо). 	<p>розвиток навичок читання-розуміння слів, речень, текстів; розвиток навичок орієнтування в прочитаному реченні (тексті); формування та розвиток уміння вживати у власному мовленні слова і фрази з прочитаних текстів; формування та розвиток навичок слухання-розуміння та читання-розуміння текстів різного призначення; удосконалення граматичної організації мовлення учнів.</p>
--	---	---	--

		<p>Письмо Виписування окремих слів, словосполучень, речень (за завданням учителя). Складання речень за запитаннями, малюнками, на тему. Речення з правильним і деформованим порядком слів.</p>	<p><i>Учень:</i> – за завданням учителя знаходить у тексті і списує окремі слова, словосполучення, речення; – будує і записує прості речення за запитаннями, рельєфними малюнками, на тему (з допомогою вчителя); – з допомогою вчителя упорядковує деформовані речення (слова подаються у правильній граматичній формі); – відповідаючи на запитання вчителя, поширює речення новими словами.</p>	<p>Формування правильної граматичної будови мовлення; розвиток мислительних процесів аналізу, порівняння, синтезу; конкретизація уявлень про предмет, слово і його значення; розвиток логічно зв'язного писемного мовлення; формування навичок самостійного висловлювання; формування та розвиток акуратності, охайності, самостійності всіх записів.</p>
3	116	<p>Знання про мову. Мовні уміння (<i>протягом року</i>)</p>		
	6	<p>Усне й писемне мовлення Закріплення уявлень про мовлення як засіб спілкування між людьми, про існування різних мов.</p>	<p><i>Учень:</i> – знає та розуміє, що спілкування між людьми здійснюється за допомогою мовлення;</p>	<p>Досягнення правильної вимови звуків рідної мови; розвиток фонетичного та фонематичного слуху;</p>

		<p>Поняття про рідну українську мову. Спорідненість української мови з російською.</p> <p>Розрізнення у власному мовленні слів української та російської мов (практично).</p> <p>Мовлення усне і писемне. Речення як одиниця мовлення. Засоби відмежування речень в усному (пауза) та писемному (велика буква на початку речення, крапка в кінці) мовленні.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – усвідомлює, що рідна мова – українська; – знає про існування інших мов; – уважно слухає, сприймає та розрізняє на слух звучання слів українською та російською мовами; – повторює за вчителем слова російською мовою; – розрізняє у власному мовленні слова української та російської мови; – разом з учителем знаходить назви одних і тих самих предметів, які звучать у різних мовах по-різному і однаково; – розрізняє на практиці усне і писемне мовлення; – виділяє на слух речення з мовленнєвого потоку, визначає його межі, повторює його; – в усному мовленні дотримується пауз між реченнями (з допомогою та за нагадуванням учителя); <p>формування та розвиток слухової уваги та пам'яті; розвиток навичок слухової диференціації (уміння розрізняти слова, близькі за звуковим складом); формування процесів порівняння; виховання любові до рідної мови та поваги до мови та культури інших народів; розвиток усного зв'язного мовлення; регулювання інтонаційної виразності мовлення; збагачення лексичного запасу; формування та розвиток культури мовлення; формування та розвиток уміння застосовувати здобуті знання та вміння на практиці; виховання культури поведінки.</p>
--	--	---	--

		<p>Культура мовлення. Практичне засвоєння слів ввічливості, різних форм звертання до співрозмовника.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – знає про написання великої букви на початку речення та крапку в кінці; – практично володіє різними формами звертання до співрозмовника (слова ввічливості, які вживаються під час зустрічі і прощання); – самостійно або після нагадування вітається, прощається; – за завданням чи з допомогою педагога може запитати, відповідати, попросити, подякувати, вибачитись; – наслідуючи вчителя, намагається дотримуватися відповідної інтонації при вимовлянні відповідних слів; – дотримується правил ввічливості при спілкуванні в колективі (за нагадуванням учителя). 	
10	<p>Текст (<i>протягом року</i>) Розрізнення групи окремих речень і тексту.</p>	<p>Учень:</p> <ul style="list-style-type: none"> – практично розрізняє групи окремих речень і текст (з допомогою вчителя); 	<p>Формування та розвиток практичних мовленнєвих навичок письма на базі доступних відо-</p>	

	<p>Визначення з допомогою вчителя теми (про що говориться) тексту.</p> <p>Заголовок, його відповідність темі тексту. Добір заголовків до текстів і сюжетних рельєфних малюнків.</p> <p>Відновлення деформованих текстів (з трьох-п'яти речень) після усного опрацювання з учителем.</p> <p>Усний детальний переказ прослуханого тексту у вигляді відповідей на два-три запитання після опрацювання з учителем.</p> <p>Складання поздоровлення друзям, рідним з використанням засвоєних форм звертання і слів ввічливості.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – відповідає на запитання, про що йдеться в тексті; – з допомогою та за питаннями вчителя визначає тему та основну думку тексту; – розуміє зв'язок заголовка зі змістом твору, його основною думкою (з допомогою вчителя); – з допомогою вчителя добирає заголовки до текстів і сюжетних рельєфних малюнків; – разом з учителем відновлює деформовані тексти (з трьох-п'яти речень); – усно переказує прослуханий текст, відповідаючи на запитання (після опрацювання з учителем); – з допомогою вчителя складає текст поздоровлення, розуміє та пояснює його призначення; – практично володіє різними формами звертання до співроз- 	<p>мостей про речення як таке, що виражає закінчену думку;</p> <p>розвиток аналітичного мислення;</p> <p>розвиток логічного мислення; формування та розвиток осмисленості сприймання (розуміння суті того, що сприймається);</p> <p>розвиток запам'ятовування та адекватного відтворення інформації;</p> <p>формування логічної послідовності побудови висловлювань;</p> <p>розвиток логічно послідовного писемного зв'язного мовлення; стимулювання пошукової діяльності учнів;</p> <p>формування умінь переказувати, розповідати про щось за певним планом, послідовно передаючи зміст прослуханого або прочитаного;</p> <p>формування навичок самостійного висловлювання;</p>
--	---	---	--

			мовника (слова ввічливості, які вживаються під час зустрічі і прощання).	виховання уважного й турботливого ставлення до оточуючих; виховання культури мовлення та спілкування.
20	<p>Речення (<i>протягом року</i>)</p> <p>Поняття про речення (складається зі слів, містить закінчену думку).</p> <p>Виділення речень з усного мовлення і текстів.</p> <p>Спостереження за інтонацією речень під час усного мовлення.</p> <p>Види речень за інтонацією: розповідні, питальні, окличні. Розділові знаки в кінці цих речень.</p>	<p><i>Учень:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – виділяє речення з усного мовлення та тексту; – розуміє зміст речення; – визначає кількість і послідовність слів у реченні (з допомогою вчителя); – розуміє та адекватно відповідає на запитання, із чого складається речення та про що в ньому йдеться; – уміє розрізняти на слух різні за інтонацією речення; – з допомогою вчителя називає інтонацію, з якою промовляється речення; – разом з учителем добирає розділовий знак, який необхідно поставити в кінці речення; 	<p>Розвиток слухового сприймання, пам'яті та уваги; формування та розвиток осмисленості сприймання; формування та розвиток аналітико-синтетичної діяльності; формування та розвиток уміння виконувати дії заміщення та символізації (за допомогою схем речення); розвиток фонетичного та фонематичного слуху; формування та розвиток виразності читання та самостійного мовлення; формування та розвиток уміння користуватися мовленнєвими, інтонаційними та немовними засобами виразності (ро-</p>	

	<p>Практичне вироблення правильного інтонування речень залежно від мети висловлювання.</p> <p>Виділення у реченнях тих слів, у яких про когось або про щось говориться, що саме говорить.</p> <p>Практичні вправи у побудові простих речень за запитаннями, за зразком, за рельєфним малюнком.</p> <p>Графічна схема речення і побудова речень за даною схемою.</p> <p>Відновлення деформованих речень (слова подані у правильній граматичній формі).</p>	<ul style="list-style-type: none"> – за нагадуванням та наслідуванням учителя дотримується відповідної інтонації при вимовлянні розповідних, питальних та окличних речень; – відповідаючи на запитання вчителя, знаходить у реченні слова, які вказують, про кого або про що говориться в реченні, що саме говориться; – з допомогою вчителя буде прості речення за питаннями, за зразком, за рельєфним малюнком; – будує графічні моделі речень з допомогою вчителя; – складає речення, що відповідають графічним моделям (з допомогою вчителя та з опорою на унаочнення); – відповідаючи на запитання вчителя, поширює речення новими словами; – упорядковує деформовані речення (слова подаються у правильній граматичній формі). 	<p>бити паузи, обирати темп читання, інтонацію, вираз обличчя та змінювати їх залежно від розділових знаків та змісту);</p> <p>виховання вміння відчувати емоційний настрій висловлювання;</p> <p>розвиток уміння користуватися допомогою у вигляді зразка, схеми, підказки тощо;</p> <p>стимулювання активності та самостійності в роботі.</p>
--	---	---	---

41	<p>Звуки і букви (<i>протягом року</i>) Звук і буква, їх розрізнення. Алфавіт. Розташування слів за алфавітом. Складання списків учнів за алфавітом з орієнтацією на першу букву.</p> <p>Голосні й приголосні звуки та букви, що їх позначають.</p> <p>Розрізнення подібних голосних звуків і букв: <i>u-i, i-ï, a-я</i>,</p>	<p><i>Учень:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – співвідносить звуки з відповідними буквами; – з допомогою вчителя здійснює звуко-буквений аналіз слова; – знає та правильно вимовляє алфавітні назви букв; – з допомогою вчителя складає списки учнів за алфавітом з орієнтацією на першу букву; – розрізняє на слух, правильно і чітко вимовляє голосні та приголосні звуки; – співвідносить вивчені звуки з відповідними буквами; – за питаннями вчителя визначає місце відповідного звука (букви) у слові; – з допомогою вчителя здійснює звуко-буквений аналіз слова; – з допомогою вчителя розрізняє подібні голосні звуки та 	<p>Досягнення чіткої артикуляції звуків; розвиток фонематичного слуху; розвиток уміння розрізняти звуки, схожі за звучанням, та букви, схожі за написанням; удосконалення звукового і звуко-буквеного, складового аналізу слів; удосконалення вимови звуків, які становлять певні труднощі [дж, дз, ц, ц', ч, шч] та ін.; розвиток способів запам'ятовування, швидкості запам'ятовування навчального матеріалу; удосконалення способів написання та поєднання на письмі букв; розвиток самоконтролю діяльності; виховання довольної поведінки на уроці;</p>
----	--	---	---

	<p><i>у-ю, е-є.</i></p> <p>Розрізнення подібних приголосних звуків і букв: <i>з-с, б-п, в-ф, ж-ш.</i></p> <p>Приголосні тверді й м'які, їх розрізнення.</p> <p>Пом'якшення приголосних у кінці та середині слова за допомогою м'якого знака (<i>ь</i>).</p> <p>Поділ слів на склади. Визначення кількості складів у слові за кількістю голосних. Перенос слів.</p> <p>Сполучення букв <i>йо, во, дз, дж</i> у словах. Правила переносу слів з цими буквосполученнями.</p>	<p>відповідні букви (<i>и-і, і-ї, а-я, у-ю, е-є</i>);</p> <p>– з допомогою вчителя розрізняє подібні приголосні звуки та відповідні букви (<i>з-с, б-п, в-ф, ж-ш</i>);</p> <p>– з допомогою вчителя розпізнає та називає тверді та м'які приголосні;</p> <p>– розуміє, що м'який знак (<i>ь</i>) пом'якшує приголосні, що стоять перед ним;</p> <p>– розуміє роль голосних у творенні складів;</p> <p>– визначає кількість складів у слові за кількістю голосних (з допомогою вчителя);</p> <p>– поділяє слова на склади;</p> <p>– переносить слова із рядка в рядок;</p> <p>– правильно пише та вимовляє сполучення <i>дз, дж, йо, во</i> у словах;</p> <p>– визначає місце сполучення в слові;</p>	<p>виховання дисциплінованості, відповідальності.</p>
--	---	--	---

		<p>Наголос. Уявлення про наголошений склад. Визначення наголосу у двоскладових і трискладових словах.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – знає та дотримується правила переносу слів із цими буквами (за нагадуванням учителя); – визначає наголос у двоскладових і трискладових словах (з допомогою вчителя); – разом з учителем визначає наголошені та ненаголошені голосні у слові. 	
39	<p>Слово (<i>протягом року</i>)</p> <p>Велика буква в іменах, по батькові, прізвищах людей, кличках тварин (повторення).</p> <p>Розширення кола власних імен: назви міст, сіл, вулиць, морів, річок. Велика буква у словах: <i>Батьківщина, Україна, Вітчизна</i>. Знання домашньої адреси. Написання адреси на конверті.</p>	<p><i>Учень:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – знає про написання великої букви в іменах, по батькові, прізвищах людей і кличках тварин; – застосовує у власному мовленні слова-назви міст, сіл, вулиць тощо; – застосовує у власному мовленні слова: <i>Батьківщина, Україна, Вітчизна</i>, знає, що вони пишуться з великої букви; – з допомогою вчителя наводить приклади та знаходить у 	<p>Розвиток уявлень учнів про сигніфікативну функцію мовлення (функцію позначення); активізація засвоєння семантичної (сміслової) сторони слова;</p> <p>збагачення словникового запасу учнів;</p> <p>формування та закріплення правильної української вимови слів;</p> <p>розвиток розумових операцій аналізу, синтезу, порівняння, узагальнення;</p>	

	<p>Слова, що означають назви предметів. Виділення слів, що означають назви людей, тварин, рослин, різних речей, явищ природи, подій. Розпізнавання і відшукування їх у реченнях і невеликих текстах.</p> <p>Розрізнення слів – назв предметів за питаннями: <i>хто? що?</i></p> <p>Розширення кола груп предметів і слів, що означають їх назви (навчальне приладдя, іграшки, меблі, рослини, дикі і свійські тварини).</p> <p>Розпізнавання слів, що означають один і кілька однакових предметів (<i>стіл–столи, зошит– зошити</i>).</p>	<p>тексті слова, що означають власні імена;</p> <ul style="list-style-type: none"> – знає та називає домашню адресу; – вміє писати адресу на конверті (з допомогою вчителя); – розпізнає та знаходить у реченні (тексті) слова, що означають назви предметів, відповідаючи на питання <i>хто?, що?</i>; – ставить до слів питання <i>хто?, що?</i>; – співвідносить значення слова, що означає назву предмета, з відповідним предметом (особою, явищем тощо); – застосовує у власному мовленні більш широке коло слів, що означають назви предметів; – з допомогою вчителя групує слова за приналежністю до певної групи (навчальне приладдя, іграшки, меблі, рослини, дикі і свійські тварини); 	<p>розвиток оперативної пам'яті;</p> <p>розвиток уміння використовувати набуті знання;</p> <p>розвиток уміння ідентифікувати предмети та групувати їх за різними ознаками;</p> <p>розвиток усного та писемного зв'язного мовлення;</p> <p>поширення запасу предметних уявлень;</p> <p>запобігання вербалізації знань;</p> <p>формування та розвиток усвідомлення конкретного змісту слів;</p> <p>розвиток операцій самоконтролю власного мовлення;</p> <p>корекція та розвиток стійкості уваги, можливості її розподілу та переключення;</p> <p>розвиток уміння пригадувати вивчений матеріал;</p> <p>розвиток навичок слухової диференціації;</p> <p>формування умінь застосову-</p>
--	---	---	---

		<p>Слова, що означають назви дій предметів. Називання дій предметів за питаннями: <i>що робить?, що роблять?</i> Групування дій за ознакою їх однорідності (хто як голос подає, хто як пересувається тощо).</p> <p>Розрізнення предметів за їх діями (<i>пташка літає, а риба ...</i>).</p> <p>Узгодження слів-назв дій предмета зі словами-назвами предметів в усному мовленні.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – розрізняє та називає слова, що означають один і кілька однакових предметів (<i>стіл–столи, зошит–зошити</i>); – розпізнає та знаходить у реченні (тексті) слова, що означають один і кілька однакових предметів (з допомогою вчителя); – розпізнає слова, що означають дії предметів, відповідаючи на питання <i>що робить?, що роблять?</i>; – ставить до слів питання <i>що робить?, що роблять?</i>; – з допомогою вчителя та з опорою на унаочнення добирає слова, що означають дії предметів; – з допомогою вчителя групує слова за ознакою їх однорідності (хто як голос подає, хто як пересувається тощо); – з допомогою вчителя, відповідаючи на питання <i>хто?, що</i> 	<p>вати набуті знання в нових ситуаціях; збудження пізнавальної зацікавленості.</p>
--	--	--	--	---

	<p>Слова, що означають ознаки предметів. Називання ознак предмета за питаннями: <i>який?, яка?, яке?, які?</i> Відшукування слів, що означають ознаки предмета і правильне їх співвіднесення із словами – назвами цих предметів. Називання й добір ряду ознак даного предмета і визначення його за рядом ознак. Порівняння двох предметів за їх ознаками (<i>сніг білий, а вугілля ...; сіль солона, а цукор ...</i>).</p> <p>Узгодження слів-ознак предметів з їх назвами в усному мовленні.</p>	<p><i>робить?</i>, розрізняє предмети за їх діями (<i>пташка літає, а риба ...</i>);</p> <ul style="list-style-type: none"> – узгоджує слова-назви дій предметів із словами-назвами предметів під час усного мовлення (за нагадуванням учителя); – називає ознаки предмета, відповідаючи на питання вчителя: <i>який?, яка?, яке?, які?</i> – знаходить у реченнях слова, що означають ознаки предмета за питаннями та з допомогою вчителя; – з допомогою вчителя за питаннями називає кілька ознак даного предмета; – визначає предмет за рядом ознак (з допомогою вчителя); – з допомогою вчителя порівнює два предмети за їх ознаками (<i>сніг білий, а вугілля ...; сіль солона, а цукор ...</i>); – узгоджує слова, що означають ознаки предмета зі слова- 	
--	---	--	--

			ми-назвами предмета в усному мовленні (за допомогою та наслідуванням учителя).	
4	8	<p>Повторення вивченого протягом року</p> <p>Техніка письма</p> <p>Вироблення навички правильного письма і списування з поступовим прискоренням темпу письма.</p> <p>Удосконалення написання літер: я–н, е–и, с–ш, і–й, д–ф, ж–х, в–р, п–ї, т–ю, г–ч.</p> <p>Виконання письмових вправ за підручником.</p> <p>Списування нескладних текстів по складах і цілими словами.</p>	<p><i>Учень:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – правильно тримає грифель у руці під час роботи на приладі для письма шрифтом Брайля; – при письмі дотримується відповідного рядка, користується обома руками; – намагається писати охайно; – орієнтується в підручнику (з допомогою вчителя знаходить потрібну сторінку, вправу); – виконує письмові вправи за підручником; – списує з підручника нескладні тексти по складах із переходом до списування цілими 	<p>Розвиток дрібної моторики кисті та пальців рук;</p> <p>корекція та розвиток просторової орієнтації та просторових уявлень;</p> <p>корекція постави;</p> <p>розвиток дотикового сприймання графічного зображення букви, просторового розташування її елементів (крапок);</p> <p>запобігання графічним помилкам (недоколи крапок, переколи, дзеркальне наколювання літер);</p> <p>розвиток просторових уявлень та орієнтування в малому просторі;</p>

			<p>словами (у доступному для нього темпі);</p> <ul style="list-style-type: none"> – спільно з учителем перевіряє правильність написання слів шляхом орфографічного промовляння; – дотримується гігієнічних правил письма. 	<p>формування та розвиток умінь користуватися допомогою, орієнтуватися на зразок при виконанні завдання, порівнювати свою роботу зі зразком; виховання уважності, охайності, дисциплінованості, самостійності.</p>
<p style="text-align: center;">Орієнтовні досягнення учнів на кінець навчального року:</p> <ul style="list-style-type: none"> – сприймати на слух мовлення і читання вчителя, інших осіб; – відповідати повним реченням на запитання за змістом прослуханого (хто?, що?, де?, коли? та ін.); – з допомогою вчителя сприймати і розпізнавати на слух розповідну та питальну інтонації; – розуміти запитання, завдання, інструкції та пояснення вчителя та інших осіб, адекватно реагувати на них; – розповідати про сприйняте, почуте, відповідаючи на запитання вчителя; <p><i>знати:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – алфавіт; алфавітні назви букв; – голосні та приголосні звуки і букви; – правила переносу слів; – про написання власних назв з великої букви; – про написання великої букви на початку речення; 				

уміти:

- аналізувати слова за звуко-буквеним складом;
- розрізняти голосні й приголосні звуки та букви, що їх позначають;
- визначати кількість складів у слові за кількістю голосних;
- ділити слово на склади, переносити його;
- визначати наголошений склад і ставити наголос у словах;
- знаходити в тексті слова, що означають назви предметів, їх дії та ознаки, за запитаннями: *хто?, що?, що робить?, що роблять?, який?, яке?, яка?, які?*;
- в кінці речення ставити крапку;
- складати речення, давати правильні відповіді на запитання;
- упорядковувати деформовані речення;
- писати під диктовку окремі речення та нескладні зв'язні тексти.

4 клас

(280 год; 4/4 год на тиждень)

Пор. №	К-сть год	Зміст навчального матеріалу	Навчальні досягнення учнів	Спрямованість корекційно-розвивальної роботи та очікувані результати
1		<p style="text-align: center;">Читання</p> <p>Коло читання (на весь рік) Доступні учням твори усної народної творчості (казки, легенди, пісні), літературні казки; твори малих фольклорних жанрів (лічилки, загадки, приказки, прислів'я, заклички, веснянки, колядки, щедрівки). Твори різних жанрів (оповідання, вірші) класиків української літератури, сучасної української та зарубіжної літератури, дитяча періодика та ін.</p>	<p><i>Учень:</i> – свідомо і правильно читає знайомий текст уголос; – практично впізнає і розрізняє прозові та віршовані твори; – за питаннями вчителя називає назву вивченого твору, його автора; – має уявлення про читання вголос і мовчки; – знає напам'ять 4–5 віршів, виразно читає їх перед класом.</p>	<p>Набуття досвіду читацької та комунікативної діяльності; розвиток пізнавальної діяльності; розвиток монологічного та діалогічного мовлення, зв'язного усного мовлення; формування умінь інтонувати власне мовлення, використовувати в ньому засвоєну лексику; формування та розвиток умінь використовувати всі збережені аналізатори (дотик, слух, смак, нюх) та предметно-практичну діяльність для всебічно-</p>

				го сприймання тих предметів, явищ довкілля, їх дій, ознак, якостей, про які йдеться в змісті читаного твору; формування уміння користуватися спеціальними прийомами читання рельєфних малюнків для розвитку дотикового сприймання; формування особистісних рис і якостей.
2	<p>Формування та розвиток навички читання (<i>протягом року</i>)</p> <p>Спосіб читання. Свідоме, правильне, плавне читання текстів цілими словами після опрацювання в класі. Поскладове читання важких за структурою слів.</p> <p>Темп (швидкість) читання. Розвиток та удосконалення</p>	<p><i>Учень:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – читає плавно цілими словами доступні за змістом речення і тексти (після опрацювання в класі з учителем); – читає рельєфні букви обома руками під час руху пальців уздовж рядка; – читає по складах важкі за будовою слова; – читає плавно цілими словами доступні за змістом речення і 	<p>Досягнення правильної вимови звуків рідної мови в словах і фразах;</p> <p>досягнення чіткої дикції на основі розвитку рухливості артикуляційного апарату (розминка і гімнастика язика, губ, нижньої щелепи, проговорювання скоромовок тощо), плавного дихання, гучності голосу; формування та розвиток правильної орфоепічної вимови</p>	

	<p>темпу читання вголос (нормально, повільно).</p> <p>Правильність читання. Формування звукової культури мовлення: звуковимови, дикції, плавного дихання, гучності голосу, наголошування слів.</p> <p>Усвідомленість читання. Розуміння значення слів і висловів тексту. Встановлення (з допомогою вчителя) послідовності розгортання подій у творі. Дійові особи твору, їхні вчинки.</p>	<p>тексти (після опрацювання з учителем) у доступному для нього темпі;</p> <ul style="list-style-type: none"> – регулює темп читання (повільно, нормально) з допомогою вчителя; – правильно вимовляє звуки в словах під час читання та відповідей на запитання; – читає розбірливо, достатньо гучно; – правильно наголошує слова під час читання (з допомогою вчителя); – з допомогою вчителя пояснює лексичне значення слів та висловів, вжитих у тексті; – розуміє ситуацію, описану в прочитаному творі; – з допомогою вчителя визначає послідовність подій у прочитаному творі; – з допомогою вчителя визначає, про кого- або про що йдеться у прочитаному тексті; 	<p>слів та правильного їх наголошування під час читання; формування та розвиток навичок самоконтролю власного читання;</p> <p>розвиток тактильного сприймання графічного зображення букви, просторового розташування її елементів (крапок); координація рухів обох рук під час читання;</p> <p>розвиток темпу читання шляхом вироблення правильного способу читання рельєфних букв обома руками під час руху пальців уздовж рядка; формування відповідності слова його графічному образу; формування уміння уповільнювати та прискорювати темп читання;</p> <p>формування та розвиток усвідомленості читання на основі розуміння значення слів і висловів прочитаного тексту;</p>
--	---	--	---

	<p>Виразність читання. Практичне ознайомлення з інтонацією (початок і кінець речення, паузи між реченнями та в середині речення, обумовлені розділовими знаками). Дотримання розділових знаків під час читання.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – з допомогою вчителя під час читання дотримується пауз між реченнями; – за нагадуванням учителя дотримується пауз у середині речення, обумовлених розділовими знаками; – з допомогою вчителя дотримується розділових знаків і потрібної інтонації під час читання; – практично намагається дотримуватися логічних пауз і наголосів після нагадування та підготовчої роботи з учителем. 	<p>формування та розвиток смислового розуміння слів у тексті на основі розвитку, збагачення і конкретизації предметних та образних уявлень; виховання в учнів виразності читання та самостійного мовлення; виховання вміння відчувати емоційний настрій твору, емоційно реагувати на зміст прослуханого, виявляти свої почуття; формування вміння обирати і користуватися мовленнєвими, інтонаційними та немовними засобами виразності (робити паузи, логічні наголоси, обирати темп читання, інтонацію та змінювати їх залежно від розділових знаків та змісту).</p>
3	<p>Літературна пропедевтика (<i>протягом року</i>) Автор твору та його назва.</p>	<p><i>Учень:</i> – має уявлення про назву та автора твору;</p>	<p>Формування уявлення про цілісність прочитаного твору;</p>

		<p>Сюжет і дієві особи твору (без уживання термінів, практично, під час відповідей на запитання, на матеріалі невеликих за обсягом і нескладних за будовою художніх творів розповідного стилю).</p> <p>Мова художнього твору.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – має уявлення про текст, заголовки; – з допомогою вчителя визначає та читає назву твору, ім'я та прізвище автора; – правильно вимовляє ім'я та прізвище автора твору; – знає та за питаннями вчителя називає назву прочитаного твору; – з допомогою вчителя визначає, про кого, про що йдеться у творі; – називає дієвих осіб прочитаного твору, їхні вчинки (за питаннями вчителя); – знає, як розпочалися описані у творі події і чим закінчилися; – під керівництвом учителя звертає увагу на образність і точність мови автора художнього твору. 	<p>формування та розвиток узагальненості сприймання;</p> <p>корекція та розвиток процесів узагальнення та абстрагування;</p> <p>формування вміння аналізувати й узагальнювати, визначати спільне, схоже та відмінне у предметах, подіях, явищах за прочитаним;</p> <p>формування та розвиток вміння встановлювати часові та причинно-наслідкові зв'язки на основі прочитаного (відповіді на запитання: <i>що сталося, коли...?, що сталося після того, як ...?</i> та ін.);</p> <p>збагачення активного словника лексикою прочитаних творів.</p>
4		<p>Робота над змістом художнього твору (протягом року)</p> <p>Вибіркове читання за завданням учителя.</p>	<p><i>Учень:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – за завданням та з допомогою вчителя знаходить у тексті ок- 	<p>Формування цілісного сприймання текстів та ілюстрацій;</p>

	<p>Відшукування за завданням учителя окремих слів, висловів, уривків.</p> <p>Відповіді на запитання: про кого або про що йдеться у прочитаному тексті?</p> <p>Відповіді на запитання вчителя за змістом прочитаного з поступовим переходом до самостійного переказу окремих епізодів, частин прочитаного твору.</p> <p>Висновки з прочитаного, порівняння з допомогою вчителя, прочитаного з досвідом учнів, з прочитаним раніше.</p>	<p>ремі слова, вислови; читає їх уголос;</p> <p>– відповідає на запитання: про кого або про що йдеться у прочитаному тексті?</p> <p>– відповідає на запитання за змістом прочитаних речень, простих текстів, розглянутих рельєфних малюнків (з допомогою вчителя);</p> <p>– з допомогою вчителя знаходить рельєфні малюнки до змісту окремих слів, речень і частини тексту;</p> <p>– переказує зміст окремих епізодів, частин прочитаного твору (з допомогою та за питаннями вчителя, за рельєфними малюнками);</p> <p>– разом з учителем з'ясовує, про які події йдеться в прочитаному творі, робить висновки;</p> <p>– з допомогою вчителя вислов-</p>	<p>формування та розвиток смислового розуміння слів у тексті, ілюстрацій, на основі розвитку, збагачення і конкретизації предметних та образних уявлень;</p> <p>формування уміння встановлювати предметні та просторові зв'язки між описаними фактами, подіями (відповіді на питання: <i>що робить?, куди?, де?, звідки?</i> та ін.)</p> <p>розвиток граматично і орфоепічно правильного мовлення на основі прочитаного тексту;</p> <p>розвиток логічно послідовного зв'язного мовлення;</p> <p>розвиток логічного мислення;</p> <p>стимулювання пошукової діяльності учнів;</p> <p>стимулювання мовленнєвої активності;</p> <p>формування, розвиток та стимулювання здатності учнів до</p>
--	---	--	---

		<p>Колективне складання заголовків до виділених у читанці частин твору.</p> <p>Вивчення протягом року напам'ять 5–7 віршів і байок, виразне їх читання перед класом.</p>	<p>лює своє ставлення до описуваних подій;</p> <p>– бере участь у колективному (спільно з учителем) складанні заголовків до визначених частин тексту;</p> <p>– вивчає протягом року напам'ять 5–7 коротких віршів і байок, виразно читає їх перед класом.</p>	<p>позитивних емоцій від прочитаного;</p> <p>корекція та розвиток процесів узагальнення та абстрагування;</p> <p>формування та розвиток самостійного зв'язного розгорнутого висловлювання;</p> <p>стимулювання читацької діяльності учнів запитаннями і завданнями для вибіркового читання;</p> <p>виховання самостійності учнів при виконанні завдань;</p> <p>формування та розвиток поетичного слуху, запам'ятовування;</p> <p>виховання уважності та дисциплінованості.</p>
5		<p>Позакласне читання (<i>протягом року</i>)</p> <p>Позакласне читання дитячих книжок зі шкільної бібліотеки.</p>	<p><i>Учень:</i></p> <p>– може самостійно читати доступні дитячі книжки;</p>	<p>Формування та розвиток навичок читацької діяльності;</p>

		<p>Орієнтування у книжках: назва твору, автор, ілюстрації.</p> <p>Відповіді на запитання за змістом прочитаного та рельєфними малюнками (макетами).</p>	<ul style="list-style-type: none"> – виявляє інтерес до читання книжок із класної бібліотеки; – за завданням учителя знаходить потрібну книжку; – за завданням та з допомогою вчителя називає назву прочитаної книжки, прізвище та ім'я її автора; – повторює за вчителем (без визначення поняття) слова-назви жанрів прочитаних творів (казка, байка, загадка, прислів'я, вірш, оповідання, народна пісня). – відповідає на запитання до змісту прочитаного; – відповідає на запитання: <i>про кого або про що йдеться у прочитаному тексті?</i> – за питаннями та з допомогою вчителя дає пояснення до рельєфних малюнків, макетів; – для відповідей на запитання до прочитаних творів викорис- 	<p>формування та розвиток техніки читання;</p> <p>розвиток активного словника та усного зв'язного мовлення;</p> <p>розвиток розуміння змісту тексту, рельєфного малюнка, ілюстрації та відповідності їх прочитаному тексту;</p> <p>розвиток пізнавальних інтересів, допитливості;</p> <p>розвиток читацького інтересу;</p> <p>формування умінь емоційно сприймати та реагувати на зміст прочитаного, виявляти та висловлювати свої почуття;</p> <p>формування уміння користуватися шкільною бібліотекою;</p> <p>виховання культури читання та поводження з книгою.</p>
--	--	---	---	--

			<p>товує (з допомогою та підказкою вчителя) предмети, рельєфні малюнки, макети;</p> <p>– за завданням та з допомогою вчителя переказує вказані ним епізоди (частини) прочитаного тексту;</p> <p>– дотримується гігієнічних правил у роботі з книжкою (під керівництвом учителя).</p>	
<p style="text-align: center;"><i>Орієнтовні досягнення учнів на кінець навчального року:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – свідомо, плавно і правильно читати знайомий текст уголос; – з допомогою вчителя дотримуватися розділових знаків і потрібної інтонації під час читання; – знати назви прочитаних творів та їх авторів; – відповідати на запитання за змістом прочитаного, рельєфними малюнками; – разом з учителем робити висновки з прочитаного; – за завданням учителя читати вибірково; – переказувати зміст окремих епізодів прочитаного тексту (з допомогою та за питаннями вчителя, за рельєфними малюнками); – використовувати слова з прочитаних творів в усному мовленні; – знати напам'ять 4–5 віршів; – виявляти інтерес до читання. 				

Пор. №	К-сть год	Зміст навчального матеріалу	Навчальні досягнення учнів	Спрямованість корекційно-розвивальної роботи та очікувані результати
1	6	<p align="center">Українська мова</p> <p>Повторення Відновлення уявлень про речення і текст. Ознаки речення, ознаки тексту. Тема тексту.</p>	<p><i>Учень:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – виділяє на слух речення з мовленнєвого потоку, визначає його межі, повторює його; – уміє виділяти речення в усному та писемному мовленні, знаходити межі речень у тексті; – розуміє зміст речення; – з допомогою вчителя визначає кількість і послідовність слів у реченні; – розуміє та правильно відповідає на запитання, із чого складається речення та про що в ньому йдеться; – практично розрізняє групи окремих речень і текст (з допомогою вчителя); 	<p>Формування та розвиток практичних мовленнєвих навичок письма на базі доступних відомостей про речення як таке, що виражає закінчену думку (а також текст як завершений твір чи його фрагмент);</p> <p>розвиток довірливої уваги, спостережливості;</p> <p>формування та розвиток осмисленості сприймання (розуміння того, що сприймається);</p> <p>формування та розвиток узагальненості сприймання (виділення в реченнях чи текстах суттєвих властивостей та ознак);</p> <p>розвиток розумових операцій</p>

		<p>Знаходження в реченнях тих слів, у яких про когось або про щось говориться, що саме говориться.</p> <p>Види речень за інтонацією (розповідні, питальні, окличні). Розділові знаки в кінці речень.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – відповідає на запитання, про що йдеться в тексті; – з допомогою вчителя визначає кількість і послідовність речень у тексті; – з допомогою та за питаннями вчителя визначає тему та основну думку тексту; – відповідаючи на запитання вчителя, знаходить у реченні слова, які вказують, про кого або про що говориться в реченні, що саме говориться; – розрізняє на слух різні за інтонацією речення; – з допомогою вчителя називає інтонацію, з якою промовляється речення; – разом з учителем добирає розділовий знак, який необхідно поставити в кінці речення; – за нагадуванням та наслідуванням учителя дотримується відповідної інтонації при вимовлянні розповідних, питальних та окличних речень. 	<p>аналізу, синтезу, порівняння, узагальнення;</p> <p>розвиток слухового та полісенсорного сприймання;</p> <p>розвиток зв'язного мовлення; формування та розвиток інтонаційної виразності усного мовлення;</p> <p>формування умінь контролювати власні дії;</p> <p>формування умінь застосовувати набуті знання на практиці.</p>
--	--	--	---	--

2	10	<p>Розвиток навичок мовленнєвої діяльності (<i>протягом року</i>)</p> <p>Слухання-розуміння (аудіювання) усного мовлення Сприймання на слух мовлення і читання вчителя, інших осіб (усного і в запису).</p> <p>Сприймання на слух і розуміння фактичного змісту і смислу сприйнятого тексту.</p> <p>Розуміння значення вжитих у тексті слів, словосполучень, речень, висловлювань у цілому.</p>	<p><i>Учень:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – сприймає на слух мовлення і читання вчителя, інших осіб (усного і в запису); – з допомогою вчителя фіксує початок та кінець розповіді, тексту; – розуміє зміст прослуханого; – розуміє і пояснює (за питаннями та з допомогою вчителя) значення вжитих у тексті слів, словосполучень, речень, висловлювань у цілому; – відповідає повним реченням на запитання за змістом прослуханого (<i>хто?, що?, де?, коли?</i> та ін.); – визначає послідовність описуваних подій, відповідаючи на запитання вчителя; 	<p>Розвиток уміння налаштуватися на слухання мовлення;</p> <p>формування та розвиток уміння пригадати значення знайомих слів, щоб зрозуміти зміст тексту;</p> <p>розвиток та вдосконалення слухового сприймання;</p> <p>активізація аналізуючого спостереження, спрямованого на визначення в об'єктах основних властивостей (виділення в одиничному загального, типового для певної групи предметів або явищ);</p> <p>формування та розвиток цілеспрямованості сприймання;</p> <p>формування та розвиток навичок усвідомленого сприймання усного мовлення;</p> <p>виховання цілеспрямованої та довірливої уваги;</p>
---	----	---	---	--

	<p>Розпізнавання на слух окремих елементів мовлення (слово, речення).</p> <p>Розпізнавання на слух схожих та відмінних за звучанням слів; нових і незрозумілих слів; слів з іншої мови.</p> <p>Практичне спостереження над засобами відмежування речень в усному мовленні (пауза).</p>	<ul style="list-style-type: none"> – висловлює емоційне ставлення до описуваних подій (з допомогою вчителя); – співвідносить зміст прослуханого з рельєфним малюнком, макетом, предметом; – виділяє слово з мовленнєвого потоку, називає його; – пояснює значення слів; – розпізнає схожі та відмінні за звучанням слова після декількох прослуховувань; – практично розпізнає нові та незрозумілі слова після декількох прослуховувань; – виділяє речення з мовленнєвого потоку; – адекватно відповідає на запитання, про що йдеться в реченні; – з допомогою вчителя визначає межі речень в усному мовленні; – з допомогою вчителя фіксує увагу на засобах відмежуван- 	<p>розвиток слухової уваги та пам'яті;</p> <p>розвиток навичок слухання-розуміння слів, речень, текстів;</p> <p>розвиток емоційного ставлення до почутого;</p> <p>розвиток фонетичного слуху;</p> <p>формування вміння уявляти те, що прослуховується;</p> <p>формування та розвиток розумових операцій аналізу, порівняння, узагальнення;</p> <p>збагачення словникового запасу учнів;</p> <p>конкретизація уявлень про довкілля;</p> <p>формування навичок користування інструкціями вчителя при виконанні завдання;</p> <p>формування навичок довільної поведінки.</p>
--	--	--	---

	<p>Розпізнавання на слух інтонацій усного мовлення (розповідної, питальної, окличної).</p> <p>Розуміння запитань, завдань, інструкцій та пояснень учителя та інших осіб.</p>	<p>ня речень в усному мовленні (пауза);</p> <ul style="list-style-type: none"> – з допомогою вчителя сприймає та розпізнає на слух розповідну, питальну та окличну інтонації; – вміє вислухати запитання, завдання, інструкції та пояснення вчителя та інших осіб; – розуміє запитання, завдання, інструкції та пояснення вчителя та інших осіб, адекватно реагує на них; – з допомогою вчителя дотримується відповідних інструкцій при виконанні практичних завдань. 	
	<p>Говоріння</p> <p>Відповіді на запитання щодо змісту прослуханого.</p>	<p><i>Учень:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – вміє будувати відповіді на запитання щодо змісту прослуханого (у вигляді словосполучень, речень); – відповідає на запитання повними реченнями (за необхід- 	<p>Вироблення чіткої артикуляції всіх звуків, уточнення їх вимови;</p> <p>формування та розвиток чіткості та виразності усного мовлення;</p>

	<p>Розвиток діалогічного мовлення. Побудова діалогічних висловлювань.</p>	<p>ності – після нагадування вчителя);</p> <ul style="list-style-type: none"> – включається в діалог з учителем, учнями; – вміє відповісти на запитання співбесідника або запитати його про щось; – бере участь у колективному обговоренні прослуханих казок (оповідань тощо), розглянутих рельєфних малюнків (макетів, предметів); – виявляє активність у спілкуванні з допомогою та за нагадуванням учителя; – з допомогою та за наслідуванням учителя дотримується відповідної інтонації при вимовлянні розповідних, питальних та окличних речень; – під керівництвом учителя дотримується правил культури спілкування; – декламує напам'ять вірші; 	<p>розвиток зв'язного усного мовлення;</p> <p>формування та розвиток навичок діалогічного й монологічного усного мовлення;</p> <p>формування вміння ініціювати та підтримувати діалог;</p> <p>формування вміння змістовно, граматично правильно, логічно висловлюватися та доцільно використовувати слова в конкретному значенні;</p> <p>розвиток культури спілкування;</p> <p>формування та розвиток правильної звуковимови, інтонації мовлення;</p> <p>запобігання вербалізації знань;</p> <p>формування невербальних засобів спілкування (міміка, жести);</p> <p>розвиток емоційного ставлення до почутого, сприйнятого;</p> <p>розвиток цілеспрямованої ува-</p>
--	---	---	--

		<p>Розвиток усного монологічного мовлення (самостійне висловлювання).</p>	<ul style="list-style-type: none"> – переказує зміст окремих епізодів, частин прочитаного твору (з допомогою та за питаннями вчителя, за рельєфними малюнками); – розповідає про побачене, почуте, відповідаючи на запитання вчителя; – з допомогою та за питаннями вчителя коментує та пояснює власні дії; – словесно описує обстежувані предмети, спостережувані явища тощо (з допомогою та за питаннями вчителя); – за питаннями переказує епізоди з прослуханої теле- (радіо-) передачі, фільму тощо. 	<p>ги, аналізуючого спостереження;</p> <p>розвиток слухового, дотикового та інших збережених аналізаторів;</p> <p>виховання уважного, доброзичливого ставлення до співрозмовника.</p>
		<p>Читання Читання вголос цілими словами (після опрацювання в класі). Поскладове читання важких за структурою слів.</p>	<p><i>Учень:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – читає вголос цілими словами доступні за змістом тексти (після опрацювання з учителем); 	<p>Розвиток навичок правильного читання вголос;</p> <p>розвиток навичок розпізнавання знайомих слів;</p> <p>розвиток виразності читання</p>

	<p>Розпізнавання слова в реченні та речення в тексті за певними тактильними характеристиками.</p> <p>Відшукування окремих слів, висловів, уривків (за завданням учителя).</p> <p>Інтонування речень під час їх читання.</p> <p>Розвиток усвідомленості читання слів, речень, текстів.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – читає по складах важкі за будовою слова; – впізнає у тексті знайомі найуживаніші слова з двох–трьох букв; – розпізнає у тексті речення за певними характеристиками (інтервал між реченнями, розділовий знак у кінці); – за завданням учителя знаходить у тексті потрібне речення; – за завданням та з допомогою вчителя знаходить у тексті окремі слова, вислови; читає їх уголос; – з допомогою та за наслідуванням учителя дотримується відповідної інтонації при вимовлянні розповідних, питальних та окличних речень; – за завданням та з допомогою вчителя пояснює лексичне значення слів і висловів, вжитих у тексті; 	<p>і усного мовлення;</p> <p>розвиток навичок читання-розуміння слів, речень, текстів;</p> <p>розвиток навичок орієнтування в прочитаному реченні (тексті);</p> <p>формування та розвиток уміння вживати у власному мовленні слова і фрази з прочитаних текстів;</p> <p>формування та розвиток навичок слухання-розуміння та читання-розуміння текстів різного призначення;</p> <p>удосконалення граматичної організації мовлення учнів.</p>
--	---	---	--

			<ul style="list-style-type: none"> – розуміє значення слів, які відрізняються однією буквою; – розуміє значення речень, які відрізняються одним словом; – розуміє значення текстів, різних за інформаційним змістом (художніх творів, інструкцій та завдань підручника тощо). 	
		<p>Письмо Виконання письмових вправ за підручником відповідно до завдання. Списування рукописного і друкованого текстів цілими словами. Вибіркове списування за завданням учителя. Написання під диктовку речень і текстів.</p>	<p><i>Учень:</i> – за завданням учителя знаходить у підручнику вправу, виконує її; – списує друкований текст цілими словами; – за завданням учителя знаходить у тексті і списує окремі слова, нескладні речення; – пише під диктовку нескладні речення і тексти.</p>	<p>Формування правильної граматичної будови мовлення; розвиток мислительних процесів аналізу, порівняння, синтезу; конкретизація уявлень про предмет, слово і його значення; розвиток та удосконалення фонетичного та фонематичного слуху; розвиток логічно зв'язного писемного мовлення; розвиток уміння сприймати на слух і запам'ятовувати слова, речення, тексти;</p>

				формування та розвиток акуратності, охайності, самостійності всіх записів.
3	116	Знання про мову. Мовні уміння (<i>протягом року</i>)		
	6	Усне й писемне мовлення Закріплення уявлень про мовлення як засіб спілкування людей. Значення мовлення у житті та діяльності людей.	<i>Учень:</i> – знає та розуміє, що спілкування між людьми здійснюється за допомогою мовлення; – усвідомлює, що рідна мова – українська; – знає, що українська мова – державна мова України, мова спілкування українців; – розрізняє на практиці усне і писемне мовлення; – знає про необхідність говорити правильно та зв'язно; – виділяє на слух речення з мовленнєвого потоку, визначає його межі, повторює його; – в усному мовленні дотриму-	Досягнення правильної вимови звуків рідної мови; розвиток фонетичного та фонематичного слуху; формування та розвиток слухової уваги та пам'яті; розвиток навичок слухової диференціації (уміння розрізняти слова, близькі за звуковим складом); формування процесів порівняння; виховання любові до рідної мови та поваги до мови та культури інших народів; розвиток усного зв'язного мовлення;
		Закріплення знань про усне й писемне мовлення, засоби відмежування речень в усному і писемному мовленні.		

		<p>Культура мовлення і спілкування. Практичне засвоєння вміння вести діалог.</p>	<p>ється пауз між реченнями (з допомогою та за нагадуванням учителя);</p> <ul style="list-style-type: none"> – знає про написання великої букви на початку речення; – пише крапку, знак питання чи знак оклику в кінці речення (за необхідності – з допомогою вчителя); – практично володіє різними формами звертання до співрозмовника (слова ввічливості, які вживаються під час зустрічі і прощання); – самостійно або після нагадування вітається, прощається; – включається в діалог з учителем, учнями; – за завданням чи з допомогою педагога може запитати, відповісти, попросити, подякувати, вибачитись; – наслідуючи вчителя, намагається дотримуватися необхід- 	<p>регулювання інтонаційної виразності мовлення;</p> <p>збагачення лексичного запасу;</p> <p>формування та розвиток культури мовлення;</p> <p>формування та розвиток уміння застосовувати здобуті знання та вміння на практиці;</p> <p>виховання культури поведінки.</p>
--	--	---	--	--

			<p>ної інтонації при вимовлянні відповідних слів;</p> <p>– з допомогою та за нагадуванням учителя дотримується правил культури спілкування.</p>	
10	<p>Текст (<i>протягом року</i>)</p> <p>Розрізнення групи окремих речень і тексту.</p> <p>Визначення за допомогою вчителя теми та основної думки тексту.</p> <p>Заголовок, його відповідність темі. Добір заголовків до текстів і рельєфних малюнків (макетів).</p>	<p><i>Учень:</i></p> <p>– практично розрізняє групи окремих речень і текст (з допомогою вчителя);</p> <p>– відповідає на запитання, про що йдеться в тексті;</p> <p>– з допомогою та за питаннями вчителя визначає тему та основну думку тексту;</p> <p>– розуміє зв'язок заголовка зі змістом твору, його темою, основною думкою (з допомогою вчителя);</p> <p>– з допомогою вчителя добирає заголовки до текстів і сюжетних рельєфних малюнків (макетів);</p> <p>– з допомогою та за питаннями</p>	<p>Формування та розвиток практичних мовленнєвих навичок письма на базі доступних відомостей про речення як таке, що виражає закінчену думку (а також текст як завершений твір чи його фрагмент);</p> <p>формування та розвиток осмисленості сприймання (розуміння суті того, що сприймається);</p> <p>формування та розвиток мисленнєвих операцій аналізу, синтезу, порівняння, спостереження за мовними явищами;</p> <p>розвиток логічного мислення;</p> <p>розвиток запам'ятовування та адекватного відтворення інформації;</p>	

	<p>Формування уявлень про будову тексту: речення-зачин, основна частина, заключна частина. Спостереження за будовою розповідних текстів, виділення в них заголовку і складових частин.</p> <p>Відновлення текстів з деформованих складових частин.</p> <p>Переказ (детальний) розповідних текстів за даним планом, у вигляді відповідей на запитання плану (під керівництвом учителя).</p>	<p>вчителя називає послідовність описаних у прочитаному творі подій;</p> <ul style="list-style-type: none"> – співвідносить їх разом з учителем із структурними частинами твору (зачин, основна та заключна частини); – визначає та називає заголовки прочитаного твору (за необхідності – з допомогою вчителя); – розуміє зміст тексту на основі спостереження разом із учителем логічного зв'язку між його частинами; – разом з учителем відновлює нескладні тексти з деформованими частинами на основі встановлення логічних зв'язків між частинами тексту, з'ясування послідовності подій; – детально переказує розповідні тексти, даючи відповіді на запитання плану (під керівництвом учителя); 	<p>формування та розвиток логічної послідовності побудови висловлювань;</p> <p>розвиток логічно послідовного писемного зв'язного мовлення; стимулювання пошукової діяльності учнів;</p> <p>стимулювання творчої діяльності учнів;</p> <p>формування умінь переказувати, розповідати про щось за певним планом, послідовно передаючи зміст прослуханого або прочитаного;</p> <p>формування навичок самостійного висловлювання;</p> <p>формування вміння регулювати власні дії відповідно до плану та інструкції щодо виконання завдання;</p> <p>формування вміння виявляти і виправляти допущені помилки;</p> <p>формування позитивного ставлення до виконуваної роботи;</p>
--	--	--	---

		<p>Складання текстів (усно) за даним заголовком, планом і опорними словами. Додержання в текстах-розповідях структурних частин.</p> <p>Практичне оволодіння вмінням орієнтувати своє висловлювання на слухача і дотримуватись при цьому культури мовлення і спілкування.</p> <p>Складання під керівництвом учителя письмового поздоровлення друзям, рідним. Написання адреси на конверті.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – разом з учителем усно складає нескладні тексти за даним заголовком, планом і опорними словами; – з допомогою та за нагадуванням учителя дотримується структурних частин при складанні текстів-розповідей; – з допомогою та за наслідуванням учителя орієнтує своє висловлювання на слухача, дотримуючись при цьому правил спілкування; – з допомогою вчителя складає текст письмового поздоровлення, розуміє та пояснює його призначення; – знає про розташування та правила написання адреси на конверті. 	<p>стимулювання мовленнєвої і загальної активності;</p> <p>виховання уважного й турботливого ставлення до рідних і близьких;</p> <p>виховання культури мовлення та спілкування.</p>
20	<p>Речення (<i>протягом року</i>)</p>	<p>Складання різних за метою висловлювання речень. Розділові знаки в кінці цих речень.</p>	<p><i>Учень:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – уміє розрізняти на слух різні за інтонацією речення; 	<p>Розвиток слухового сприймання, пам'яті та уваги;</p> <p>розвиток логічного мислення;</p>

		<p>Головні члени речення – підмет і присудок. Другорядні члени речення (без поділу на види).</p>	<ul style="list-style-type: none"> – з допомогою вчителя називає інтонацію, з якою промовляється речення; – разом з учителем складає речення, різні за метою висловлювання (розповідні, питальні, окличні); – разом з учителем добирає розділовий знак, який необхідно поставити в кінці речення; – за нагадуванням та наслідуванням учителя дотримується відповідної інтонації при вимовлянні розповідних, питальних та окличних речень; – відповідаючи на запитання вчителя, знаходить у реченні слова, які вказують, про кого або про що говориться в реченні, що саме говориться; – за допомогою запитань разом з учителем знаходить у реченні головні (підмет і присудок) та другорядні (без поділу на види) члени речення; 	<p>формування та розвиток аналітико-синтетичної діяльності; формування та розвиток умінь дотримуватися правил правопису на письмі; формування та розвиток умінь виконувати дії заміщення та символізації (за допомогою схем речення); розвиток фонетичного та фонематичного слуху; формування та розвиток інтонаційної виразності читання та самостійного мовлення; виховання вміння відчувати емоційний настрій висловлювання; розвиток умінь користуватися допомогою у вигляді зразка, схеми, підказки тощо; стимулювання активності та самостійності в роботі.</p>
--	--	--	--	---

		<p>Встановлення за допомогою запитань зв'язку між словами в реченнях.</p> <p>Практичне вправління у складанні речень за зразком і схемою; завданням учителя з опорою на рельєфні малюнки, макети; відновлення деформованого порядку слів (слова задані у правильній граматичній формі).</p>	<p>– разом з учителем за допомогою запитань встановлює зв'язки між словами у реченні;</p> <p>– з допомогою вчителя буде прості речення за зразком і схемою; завданням учителя з опорою на рельєфні малюнки, макети;</p> <p>– упорядковує деформовані речення (слова подаються у правильній граматичній формі).</p>	
41	<p>Звуки і букви (<i>протягом року</i>)</p> <p>Алфавіт. Голосні і приголосні звуки і букви.</p>	<p><i>Учень:</i></p> <p>– знає та правильно вимовляє алфавітні назви букв;</p> <p>– розташовує букви в алфавітному порядку з орієнтацією на першу букву (разом з учителем, з опорою на зразок алфавіта);</p> <p>– з допомогою вчителя пише слова за алфавітом;</p> <p>– розрізняє на слух, правильно і чітко вимовляє голосні та приголосні звуки;</p>	<p>Досягнення чіткої артикуляції звуків;</p> <p>розвиток фонематичного слуху;</p> <p>розвиток уміння розрізняти звуки, схожі за звучанням, та букви, схожі за написанням;</p> <p>удосконалення звукового і звуко-буквеного, складового аналізу слів;</p> <p>розвиток способів запам'ятовування, швидкості запам'ято-</p>	

	<p>Наголос у слові. Наголошені й ненаголошені склади (повторення).</p> <p>Наголошені й ненаголошені голосні. Ненаголошені голосні <i>e, u</i>. Перевірка їх написання зміною форми слова (<i>село – села</i>).</p> <p>Дзвінки та глухі приголосні. Сумнівні приголосні в кінці та в середині слова. Перевірка їх написання зміною форми слова (<i>гриб – гриби</i>).</p>	<ul style="list-style-type: none"> – за питаннями вчителя визначає місце відповідного звуку (букви) у слові; – визначає наголос у двоскладових (самостійно) і трискладових (з допомогою вчителя) словах; – з допомогою вчителя визначає наголошені та ненаголошені голосні у слові; – застосовує найпростіший спосіб перевірки написання ненаголошених голосних <i>e, u</i> зміною форми слова (з допомогою вчителя); – розрізняє на слух та на письмі дзвінки та глухі приголосні у кінці та в середині слова (з допомогою вчителя); – за питаннями вчителя визначає місце відповідного звуку (букви) у слові; – застосовує правило перевірки написання відповідного 	<p>вування навчального матеріалу;</p> <p>удосконалення способів написання букв;</p> <p>розвиток уміння актуалізувати засвоєні раніше знання;</p> <p>формування та розвиток уміння уважно слухати інструкцію вчителя щодо виконання завдання, аналізувати зразок виконання завдання, оцінювати виконане завдання;</p> <p>розвиток уміння орієнтуватися на зразок при виконанні завдання;</p> <p>розвиток самоконтролю діяльності;</p> <p>формування навички правильно обирати поставу під час письма;</p> <p>виховання довільної поведінки на уроці;</p> <p>виховання уважності, дисциплінованості, відповідальності.</p>
--	--	--	--

		<p>Апостроф після <i>б, п, в, м, ф, р</i> перед <i>я, ю, є, ї</i>. Вимова, написання і перенос таких слів.</p> <p>Подвоєння приголосних у найуживаніших словах. Перенос таких слів.</p>	<p>приголосного шляхом зміни форми слова (з допомогою вчителя);</p> <ul style="list-style-type: none"> – знає про написання апострофа після <i>б, п, в, м, ф, р</i> перед <i>я, ю, є, ї</i>; – з допомогою вчителя розрізняє на слух та на письмі слова з апострофом; – з допомогою та за наслідуванням учителя правильно вимовляє слова з апострофом; – вміє правильно записувати та переносити слова з апострофом (з допомогою вчителя); – розрізняє на слух та на письмі подвоєння приголосних у найуживаніших словах (з допомогою вчителя); – з допомогою та за питаннями вчителя розрізняє на слух та на письмі слова з подвоєнням приголосних; – з допомогою та за наслідуванням учителя правильно вимов- 	
--	--	---	--	--

			<p>ляє слова з подвоєнням приголосних;</p> <ul style="list-style-type: none"> – вміє правильно записувати та переносити найуживаніші слова з подвоєнням приголосних (за допомогою та нагадуванням учителя). 	
	<p>39 Слово (протягом року) Розрізнення за питаннями основних категорій слів: слова-назви предметів; ознайомлення з терміном «іменник»; слова-назви дій предметів (дієслова); слова-назви ознак предметів (прикметники).</p> <p>Узгодження цих категорій слів у реченні. Розбір речень за частинами мови і членами речень.</p>	<p><i>Учень:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – розпізнає слова, що означають назви предметів, відповідаючи на питання <i>хто?</i>, <i>що?</i>; – знайомий із поняттям іменник; – ставить до слів питання <i>хто?</i>, <i>що?</i>; – співвідносить значення слова, що означає назву предмета (іменника), з відповідним предметом (особою, явищем тощо); – з допомогою вчителя та з опорою на унаочнення добирає іменники; – розпізнає слова, що означають дії предметів, відповідаю- 	<p>Розвиток уявлень учнів про сигніфікативну функцію мовлення (функцію позначення); активізація засвоєння семантичної (сислової) сторони слова;</p> <p>збагачення словникового запасу учнів;</p> <p>формування та закріплення правильної української вимови слів;</p> <p>розвиток розумових операцій аналізу, синтезу, порівняння, узагальнення;</p> <p>розвиток оперативної та довготривалої пам'яті;</p>	

		<p>чи на питання <i>що робить? що роблять?</i>;</p> <p>– ставить до слів питання <i>що робить?, що роблять?</i>;</p> <p>– за допомогою вчителя та з опорою на унаочнення добирає слова, що означають дії предмета;</p> <p>– знаходить у реченні слова, що означають дії предмета, за питаннями вчителя: <i>що робить?, що робив?, що зробив?, що буде робити? (робитиме)?, що зробить?</i>;</p> <p>– узгоджує слова-назви дій предметів із словами-назвами предметів під час усного мовлення (за нагадуванням учителя);</p> <p>– розпізнає слова, що означають ознаки предметів з допомогою та за питаннями вчителя;</p> <p>– ставить до слів питання: <i>який?, яка?, яке?, які?</i>;</p> <p>– знаходить у реченнях слова, що означають ознаки предме-</p>	<p>розвиток уміння використовувати набуті знання;</p> <p>розвиток усного та писемного зв'язного мовлення;</p> <p>запобігання вербалізації знань; формування та розвиток усвідомлення конкретного змісту слів;</p> <p>розвиток операцій самоконтролю власного мовлення;</p> <p>корекція та розвиток стійкості уваги, можливості її розподілу та переключення;</p> <p>розвиток уміння пригадувати вивчений матеріал;</p> <p>розвиток навичок слухової диференціації;</p> <p>формування та розвиток умінь застосовувати набуті знання в нових ситуаціях;</p> <p>систематизація знань і вмінь учнів;</p> <p>виховання самостійності в роботі.</p>
--	--	---	---

	<p>Велика буква у власних назвах (повторення). Розширення кола власних імен: назва власної держави – <i>Україна</i>, назви інших держав.</p>	<p>тів, за питаннями та з допомогою вчителя;</p> <ul style="list-style-type: none"> – узгоджує слова, що означають ознаки предметів, із словами-назвами предметів в усному мовленні (за нагадуванням учителя); – разом з учителем здійснює розбір речень за частинами мови і членами речень; – знає про написання великої букви в іменах, по батькові, прізвищах людей і кличках тварин, назвах держав; – застосовує у власному мовленні слова-назви міст, сіл, вулиць тощо; – застосовує у власному мовленні слова: <i>Батьківщина, Україна, Вітчизна</i>, знає, що вони пишуться з великої букви; – з допомогою вчителя наводить приклади та знаходить у тексті слова, що означають власні імена; 	
--	--	---	--

		<p>Роздільне написання прийменників із словами.</p> <p>Правила переносу слів (узагальнення вивченого).</p>	<ul style="list-style-type: none"> – знає та дотримується правила написання прийменників окремо від інших слів (за необхідності – за нагадуванням учителя); – з допомогою вчителя знаходить у реченні прийменники; – поділяє слова на склади (за необхідності – з допомогою вчителя); – визначає кількість складів у слові за кількістю голосних (з допомогою вчителя); – переносить слова із рядка в рядок; – вміє переносити слова з апострофом з допомогою вчителя. 	
4	8	<p>Повторення вивченого протягом року</p> <p>Техніка письма Вироблення навички правильного, охайного письма і спи-</p>	<p><i>Учень:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – правильно тримає грифель у руці під час роботи на приладі 	<p>Розвиток дрібної моторики кисті та пальців рук;</p>

	<p>сування з поступовим прискоренням темпу письма.</p> <p>Удосконалення написання літер <i>л, м, у, с, е, є, о, а, ф, я, ч</i>.</p> <p>Виконання письмових вправ за підручником.</p> <p>Списування речень і нескладних текстів із вставленням пропущених букв і слів.</p> <p>Вибіркове списування за вказівкою вчителя.</p> <p>Написання під диктовку речень і невеликих текстів із до-</p>	<p>для письма шрифтом Брайля;</p> <ul style="list-style-type: none"> – при письмі дотримується відповідного рядка, користується обома руками; – намагається писати охайно; – орієнтується в підручнику (з допомогою вчителя знаходить потрібну сторінку, вправу); – виконує письмові вправи за підручником; – списує з підручника речення і нескладні тексти із вставленням пропущених букв і слів (з допомогою вчителя, у доступному для нього темпі); – спільно з учителем перевіряє правильність написання слів шляхом орфографічного промовляння; – за завданням та з допомогою вчителя вибірково списує слова та нескладні речення; – пише під диктовку доступні речення і тексти з дотриман- 	<p>корекція та розвиток просторової орієнтації та просторових уявлень; корекція постави; удосконалення техніки і темпу письма;</p> <p>розвиток дотикового сприймання графічного зображення букви, просторового розташування її елементів (крапок); запобігання графічним помилкам (недоколи крапок, перекоси, дзеркальне наколювання літер);</p> <p>розвиток просторових уявлень та орієнтування в малому просторі;</p> <p>формування та розвиток уміння користуватися допомогою, орієнтуватися на зразок при виконанні завдання, порівнювати свою роботу зі зразком; виховання уважності, охайності, дисциплінованості, самостійності.</p>
--	---	--	---

	<p>триманням вивчених правил правопису. Упорядкування деформованих речень (слова подаються у потрібній формі).</p>	<p>ням правил правопису (за допомогою вчителя); – разом з учителем упорядковує деформовані речення (слова подаються у потрібній формі); – дотримується гігієнічних правил письма.</p>	
<p style="text-align: center;">Орієнтовні досягнення учнів на кінець навчального року:</p> <ul style="list-style-type: none"> – сприймати на слух мовлення і читання вчителя, інших осіб (усного і в запису); – відповідати повним реченням на запитання за змістом прослуханого (хто?, що?, де?, коли? та ін.); – визначати послідовність описуваних подій, відповідаючи на запитання вчителя; – висловлювати емоційне ставлення до описуваних подій (з допомогою вчителя); – відповідати на запитання співбесідника або запитувати його про щось; <p><i>знати:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – алфавіт; алфавітні назви букв; – спосіб перевірки ненаголошених голосних і сумнівних приголосних; – правила переносу слів; – розділові знаки в кінці речення (крапка, знак питання, знак оклику); <p><i>уміти:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – аналізувати слова за звуковим складом (кількість складів, склади наголошені й ненаголошені; голосні й приголосні звуки, ненаголошені голосні, сумнівні приголосні); 			

- правильно вимовляти, писати й переносити слова з апострофом;
- писати прийменники окремо від інших слів;
- знати про написання великої букви у власних назвах;
- визначати підмет і присудок у реченні;
- розрізняти речення за інтонацією;
- виконувати опрацьовані протягом року види робіт з розвитку зв'язного мовлення.

МАТЕМАТИКА

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програму з математики для допоміжних класів шкіл слабозорих та сліпих дітей розроблено на основі Державного стандарту початкової освіти дітей з порушеннями зору та з обмеженими розумовими можливостями, з урахуванням змісту чинної програми для допоміжної школи. Її відмінність від програми допоміжної школи полягає в дещо зменшеному обсязі знань з геометричного матеріалу, в іншому розподілі програмового матеріалу в часі, деталізації деяких питань програми.

Змістом програми з математики для початкових класів передбачено вирішення таких основних завдань:

- формування та уточнення в учнів кількісних, просторових і часових уявлень, потрібних у самостійному житті та в трудовій діяльності;

- вироблення в учнів поняття про натуральний ряд чисел і нуль;

- навчання дітей виконувати чотири арифметичні дії з цілими числами;

- накопичення життєвого досвіду учнів, збагачення конкретних уявлень про навколишню дійсність, активізація їхньої пізнавальної діяльності;

- прищеплення умінь застосовувати здобуті знання і навички у повсякденному житті;

- вироблення практичних умінь і навичок обчислювання та вимірювання;

- підвищення рівня загального розвитку учнів та корекція психофізичних вад.

Засвоєння математичних знань викликає в учнів допоміжних класів особливі труднощі. Відність запасу предметних уявлень та їх недостатня узагальненість, швидка втомлюваність, уповільненість психічних процесів, недостатня стійкість запам'ятовування матеріалу – зумовлюють дуже повільний темп просування учнів в оволодінні знаннями. Внаслідок порушення зорового аналізатора учням важко засвоювати теми, пов'язані з формуванням просторових уявлень та понять. Це значно утруднює навчальний процес.

Досвід навчання слабозорих та сліпих дітей з пониженим інтелектом доводить, що в спеціальних умовах навчання

ці учні можуть успішно засвоювати курс математики, яка є важливим засобом корекції та компенсації їхніх психофізичних вад. У процесі вивчення математики у дітей формуються кількісні та просторові уявлення, необхідні навички обчислювання та вимірювання. Навчання математики сприяє розвитку логічного мислення та мовлення учнів допоміжних класів.

Програму з математики побудовано за предметними змістовими лініями, визначеними Державним стандартом початкової ланки освіти дітей з порушеннями зору:

- властивості та відношення предметів;
- лічба;
- числа та дії над ними;
- числові та буквені вирази;
- геометричні фігури та їх властивості;
- величини та одиниці вимірювання величин.

Пропедевтичний період.

Основними завданнями пропедевтичного періоду, який триває I півріччя, є підготовка учнів до засвоєння курсу математики. В цей час у учнів формуються найпростіші навички орієнтування в класі, в спальні, в шкільному приміщенні, на шкільному подвір'ї, прищеплюються навички самообслуговування. Проводиться робота з подолання розладів мовлення, виховання уваги, пам'яті; відводиться час на підготовку слабозорих та сліпих розумово відсталих дітей до навчання математики.

У процесі цієї роботи, з використанням ігрових та природних ситуацій, звертається увага учнів на кількісні характеристики предметів, формуються та уточнюються кількісні, просторові, часові уявлення учнів, виховується інтерес до предмета.

Така робота здійснюється на конкретному матеріалі переважно в ході практичного керування ним, в предметно-практичній діяльності. Це створює сприятливі умови для загального розвитку учнів. Протягом першого півріччя вчитель широко використовує навчальні екскурсії, обстеження натуральних предметів у природній обстановці та на уроках, ліплення, малювання, складання; посильні практичні роботи на шкільній ділянці, ігрову діяльність. Велику увагу приділяє розвитку в учнів способів використання збереже-

них аналізаторів у пізнавальній діяльності; проводить роботу з вироблення основних навичок гігієни та охорони залишків зору.

Нумерація

У 1 класі учні вивчають числа першого десятка, в 2 – узагальнюються відомості про утворення, послідовність і запис перших десяти чисел натурального ряду, на другому році навчання учні ознайомлюються з другим десятком: порядкова лічба в межах 20, нумерація в межах 20.

У 3 класі уточнюються і закріплюються знання дітей про утворення, послідовність і запис чисел першого та другого десятків; вивчається нумерація в межах сотні; десяток як нова лічильна одиниця.

У 4 класі в учнів закріплюються знання про нумерацію в межах 20; формуються знання про утворення та запис повних чисел першої сотні; уточнюються поняття: *число* і *цифра*.

Учнів вчать лічити в прямому і зворотному порядку будь-якими розрядними одиницями (в межах програми); видаляти більше (менше) число з ряду чисел; вказувати, чому певне число більше чи менше за інше (уміння порівняти числа за величиною старших розрядів). Учні повинні знати таблицю класів і розрядів.

Усна лічба

Усна лічба має велике практичне значення для дітей з вадами зору. Тому розвитку навичок усної лічби в програмі приділяється значна увага. Усні прийоми обчислень допомагають учням краще засвоїти десятковий склад чисел і властивості арифметичних дій. Усна лічба полегшує письмові обчислення. Метод усних обчислень сприяє активізації уваги, розвитку і тренуванню пам'яті. Усні обчислення знімають зорове навантаження, що є особливо істотним для слабозорих учнів.

Для набуття навичок усної лічби в молодших класах широко використовуються наочні посібники, дидактичний матеріал.

Учні допоміжних класів виявляють великий інтерес до різних ігор. Підбір відповідних лічильних ігор дає змогу вчителю розширити та урізноманітнити види вправ з усної

лічби. Проте і предметний матеріал, і ігри повинні виступати допоміжними засобами для досягнення основної мети: навчити учнів лічити усно без допоміжного матеріалу.

Протягом навчання в перших чотирьох класах учитель має продемонструвати учням деякі прийоми, що прискорюють і полегшують процес усної лічби. Наприклад, переставлення доданків, якщо другий доданок більший перший; групування доданків, переставлення співмножників.

Учні привчаються розв'язувати приклади і задачі усно. Для усного розв'язування корисно пропонувати і задачі на 2–3 дії.

Виконуючи усні обчислення, учень весь час напружує пам'ять, увагу, щоб запам'ятати цифрові дані. В цей же час він повинен і виконувати з ними різні операції. Це дуже складна діяльність, тому усну лічбу доцільно проводити на початку уроку, коли учні ще не втомилися.

Вправи з усної лічби в старших класах ускладнюються.

Використання дидактичних і навчальних ігор математичного змісту є одним із ефективних засобів, який дозволяє розширити можливості вивчення усіх розділів математики, в тому числі усної лічби. Вчитель має добирати такі ігри і продумувати методичні прийоми роботи з ними як на уроках, так і в позаурочний час.

Програму подано за новою структурою у вигляді таблиці, що містить три колонки. У першій колонці наводиться зміст навчального матеріалу. Відповідно до дібраного змісту математики у другій колонці наводяться навчальні досягнення учнів, тобто ті знання й уміння, якими вони мають оволодіти в результаті засвоєння навчального матеріалу. У третій колонці, відповідно до змісту навчання й очікуваних результатів учнів, визначається спрямованість корекційно-розвивальної роботи на занятті, тобто виділяються вміння, розвиток яких уможлиблюється конкретним змістом навчання.

Матеріал у програмі розподілено за класами з визначенням орієнтовної кількості годин на вивчення кожної теми, подано перелік вимог до знань і вмінь учнів підготовчого, 1-го, 2-го, 3-го, 4-го років навчання.

ПРОГРАМА

Підготовчий клас

(140 годин; 4 години на тиждень)

Пор. №	К-сть год	Зміст навчального матеріалу	Навчальні досягнення учнів	Спрямованість корекційно-розвивальної роботи та очікувані результати
1		<p>Пропедевтичний (підготовчий) період Виявлення та уточнення кількісних, просторових та часових уявлень учнів. Ліплення з пластиліну паличок, кульок для лічби.</p> <p>Кількісні уявлення: <i>багато–один, більше–менше, однаково (рівна кількість), стільки ж, пара.</i></p> <p>Поняття про величину: <i>великий–маленький, більший–менший, однакові; високий–низький, вищий–нижчий; широкий–вузький, ширший–вужчий, ши-</i></p>	<p><i>Учень:</i></p> <ul style="list-style-type: none">– називає і показує певну кількість предметів, поступово відмовляючись від перелічування;– знає кількість предметів в парі;– визначає відношення предметів за величиною (розміром);– змінює розташування предметів на площині за їх величиною;	<p>Розвиток дрібної моторики пальців рук, точності рухів пальців і кисті руки.</p> <p>Розвиток збереженого зору, дотику, дотикового обстеження предметів довкілля.</p> <p>Створення у дітей чуттєвої бази для опанування дчислових уявлень і понять.</p> <p>Розвиток в учнів збережених аналізаторів.</p> <p>Уточнення і подальший розвиток дчислових уявлень: <i>багато, мало, трохи, небагато</i> на</p>

	<p><i>роки–вузькі; довгий–короткий, довгі–короткі, однакової довжини.</i></p> <p>Способи порівняння предметів: накладання, прикладання, вкладання.</p> <p>Часові уявлення: <i>доба, частини доби: ранок, день, вечір, ніч; сьогодні, вчора, завтра.</i></p> <p>Просторові уявлення: <i>справа–зліва (правий–лівий); вгорі–внизу (вище–нижче, верхній–нижній); на, над, під; між, попереду, за; тут–там, спереду–заду.</i></p> <p>Форми предметів: <i>кругла, квадратна, подовжена.</i></p>	<p>– порівнює 2 предмети, які різняться одним параметром;</p> <p>– впізнає і розрізняє час доби на основі власних відчуттів у зв’язку з різними подіями в житті вдома і в школі;</p> <p>– адекватно розміщує предмети на площині (на столі, парті);</p> <p>– впізнає і називає просторове розташування предметів (основні напрями) відносно самого себе, <i>у сліпих дітей</i> – на основі рухів голови, рук, тулуба (напр., вперед – рух обличчям до предмета; назад – рух спиною до предмета; рухи руками та ін.);</p> <p>– називає після зорово-дотикового або лише дотикового обстеження форми знайомих предметів;</p>	<p>основі нерозчленованого сприймання предметних груп.</p> <p>Формування в учнів умінь порівнювати множини, встановлювати відношення між ними, узагальнювати їх.</p> <p>Збагачення словникового запасу математичними термінами.</p> <p>Розвиток просторового орієнтування.</p> <p>Усвідомлення просторових відношень предметів, основних напрямів.</p> <p>Конкретизація і збагачення уявлень учнів про геометричні форми знайомих предметів довкілля.</p>
--	---	--	--

		<p><i>Для сліпих дітей:</i> Підготовка до користування грифелем і приладом для письма шрифтом Брайля. Шестикрапка. Місця крапок і рельєфних числових фігур в шестикрапці. Цифровий знак.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – обстежує форми предметів, супроводжуючи свої дії поясненням; – правильно утримує грифель під час роботи на приладі для письма шрифтом Брайля; – перелічує і впізнає число крапок рельєфних числових фігур на картках, співвідносить їх з відповідною цифрою та кількістю (сукупністю); – порівнює предмети, групи предметів за кількістю, величиною, розташуванням у просторі під час практичних дій з ними; – практично застосовує вивчені способи порівняння. 	<p>Розвиток дрібної моторики пальців і руки. Розвиток дотикової чутливості пучок пальців. Розвиток логічного мислення учнів, переборення його стереотипності у сліпих дітей. Розвиток спостережливості і довільної уваги. Формування узагальнених понять (кількість, сукупність, множина та ін.). Формування математичних знань на основі предметно-практичної діяльності учнів.</p>
2		<p>Лічба в межах 3 Лічба предметів, звуків, рухів у межах 3. Поняття <i>скільки?</i> Лічба предметів у різному напрямі та просторовому розташуванні. Практичне усвідомлен-</p>	<p><i>Учень:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – лічить предмети, почуті звуки, власні рухи в межах 3; – лічить розташовані на площині предмети в різному напрямі; 	

	<p>ня поняття сукупності, множинності.</p> <p>Спосіб перелічування предметів в утвореній сукупності в межах 3.</p> <p>Збільшення, зменшення сукупності (множини) на 1 у межах 3.</p> <p>Поняття <i>скільки стало</i>.</p> <p>Послідовність і позначення в шестикрапці чисел 1, 2, 3. Цифри 1, 2, 3. Співвіднесення цифри, числа і кількості.</p> <p>Порядкова лічба предметів до 3.</p> <p>Просторові уявлення: <i>посередині, справа–зліва, [попереду–позаду]</i>.</p>	<p>– дає правильну відповідь на запитання «<i>Скільки?</i>»;</p> <p>– відносить останнє число 3 до всієї сукупності перерахованих предметів;</p> <p>– утворює множини в межах 3 способом перелічування і правильно називає їх;</p> <p>– збільшує, зменшує множини на 1, правильно відповідає на запитання «<i>Скільки стало?</i>»;</p> <p>– пише цифри плоскодруківаним шрифтом;</p> <p>– пише і читає цифри 1, 2,3 шрифтом Брайля;</p> <p>– співвідносить цифру і число, цифру – кількість, число – кількість;</p> <p>– лічить по порядку до 3 і правильно відповідає на запитання «<i>Котрий за рахунком?</i>»;</p> <p>– орієнтується на парті, приладі для письма шрифтом Брайля.</p>	<p>Розвиток просторових уявлень. Розвиток логічного мислення.</p> <p>Розвиток дрібної моторики пальців рук.</p> <p>Розвиток аналітико-синтетичної діяльності.</p>
--	--	--	---

3	<p>Лічба в межах 5 Лічба предметів у межах 5. Назви, послідовність чисел від 1 до 5. Порядкове місце предмета (числа). Сусідні числа певного числа, попереднього і наступного чисел. Вирази <i>перед</i>, <i>після</i>, <i>між</i>.</p> <p>Позначення чисел від 1 до 5 плоскодруктованим і шрифтом Брайля. Співвіднесення цифри, числа і кількості. Виділення 1–3 предметів з множини за будь-якою ознакою (практично). Визначення кількості предметів, що залишилися, способом перелічування.</p> <p>Збільшення, зменшення множини на 1. Практичне усвідомлення понять: <i>Скільки стало</i>; <i>Скільки залишилося</i>.</p> <p>Складання і розв’язування прикладів на основі дидактичного матеріалу.</p>	<p><i>Учень:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – лічить предмети по порядку від 1 до 5; – називає сусідні числа в межах 5; – визначає порядкове місце предмета і знаходить його за порядковим місцем; – пише цифри від 1 до 5 в шестикрапці; – співвідносить цифру, число і кількість предметів; – називає число, яке отримує (усно) від збільшення або зменшення множини на 1; – розв’язує приклади в межах 5 на основі дидактичного матеріалу; 	<p>Розвиток математичного мовлення.</p> <p>Формування чітких уявлень про склад числа у різних комбінаціях.</p> <p>Розвиток розумових дій учнів як механізму міркувань.</p> <p>Стимуляція до вживання математичної термінології під час опису життєвих ситуацій, виконання практичних завдань.</p> <p>Переконавання учнів у життєвій потребі математичних знань.</p>
---	---	--	---

		Геометричні фігури: круг, квадрат.	– розрізняє вивчені геометричні фігури.	
4		<p>Лічба в межах 10 Лічба предметів у межах 10. Пряма і зворотна лічба. Позначення чисел першого десятка цифрами. Співвіднесення цифри, числа і кількості. Відтворення ряду чисел, починаючи з будь-якого числа. Склад чисел у межах 5 (10). Утворення чисел на основі дидактичного матеріалу. Розв’язування прикладів на додавання і віднімання способом перелічування предметів.</p>	<p><i>Учень:</i> – називає числа першого десятка; – лічить предмети в межах 10; – записує цифри по порядку від 1 до 10 (<i>слабозорий</i>); – лічить предмети в прямому і зворотному порядку; – утворює задані числа за допомогою дидактичного матеріалу; – розв’язує приклади в межах 5 (10) на збільшення і зменшення числа способом перелічування предметів; – порівнює контрастні множини предметів за кількістю (один – багато, багато – мало та ін.); – орієнтується на приладі для письма шрифтом Брайля, правильно користується грифелем і обома руками під час письма.</p>	<p>Формування навичок працювати в колективі.</p> <p>Розвиток емоційно-вольової сфери учнів: наполегливості, працелюбства, доведення розпочатого до кінця тощо.</p>

Орієнтовні досягнення учнів на кінець навчального року:

Учні:

- знають основні сенсорні еталони предметів: форма, розмір, колір;
- мають основні дочислові уявлення: кількісні, просторові, часові, про величину, форму предметів;
- порівнюють предмети за розміром, формою, кольором;
- називають числа першого десятка;
- лічать різні предмети в межах 5 (10);
- порівнюють дві групи предметів за кількістю способами прикладання, накладання елементів однієї множини на елементи іншої (більше, менше, однаково); називають знайомі геометричні фігури (круг, квадрат, трикутник);
- орієнтуються в найближчому оточенні, в мікропросторі (на парті, на аркуші паперу, в зошиті, на приладі для письма шрифтом Брайля; точно виконувати вказівки вчителя);
- володіють різними способами обстеження предметів;
- впізнають і називати множини предметів після їх обстеження;
- порівнюють кількості, величини, форми знайомих предметів засвоєними способами прикладання, накладання;
- орієнтуються в завданнях, які дає вчитель, способах їх виконання;
- застосовують вивчені способи виконання арифметичних дій;
- оперують засвоєними математичними термінами;
- мають емоційно позитивне ставлення до навчання в цілому, до вивчення математики;
- виявляють організованість, відповідальність, допитливість;
- підкорюють свої бажання загальним вимогам і правилам поведінки.

1 клас

(140 годин; 4 години на тиждень)

Пор. №	К-сть год	Зміст навчального матеріалу	Навчальні досягнення учнів	Спрямованість корекційно-розвивальної роботи та очікувані результати
1		<p>Пропедевтичний період</p> <p>Властивості предметів. Геометричні фігури, величини. Лічба предметів. Колір (повторення, розширення вивченого – у слабозорих учнів)</p> <p>Розрізнення основних кольорів (для слабозорих). Кількісна характеристика предметних множин: <i>багато – мало, багато–один, більше–менше, однаково, стільки ж, порівну, кілька, скільки, більше ніж, менше ніж</i>. Порівняння множин методом взаємооднозначного співвідношення. Способи</p>	<p><i>Учень:</i></p> <ul style="list-style-type: none">– знає назви основних кольорів, розпізнає їх (<i>слабозорий учень</i>);– порівнює групи предметів за кількістю;– називає і показує певну кількість предметів (бажано без перелічування);– порівнює з допомогою вчителя множини методом взаємооднозначного співвідношення;	<p>Розвиток моторики пальців і кисті руки.</p> <p>Розвиток дотикового сприймання.</p> <p>Формування прийомів полісенсорного обстеження предметів та об'єктів довкілля.</p> <p>Розвиток практичних дій з конкретними предметними групами чисел.</p>

	<p>урівнювання груп предметів: збільшення кількості предметів у меншій групі, зменшення їх кількості у більшій групі.</p> <p>Порівняння предметів за розмірами: <i>великий – маленький, високий – низький, широкий – вузький, товстий – тонкий, довгий – короткий, вищий – нижчий, ширший – вузьчий, довший – коротший, товщий – тонший, глибокий – мілкий.</i></p> <p>Способи порівняння: накладання, прикладання, вкладання.</p> <p>Порівняння двох, трьох предметів, які різняться одним або кількома параметрами.</p> <p>Просторові уявлення: <i>верхній – нижній, вгорі – внизу, вище – нижче; угорі, посередині; правий – лівий, справа – зліва, направо – наліво, праворуч – ліворуч; попереду – позаду, перед, після, поряд, тут –</i></p>	<p>– практично під керівництвом учителя урівнює групи предметів;</p> <p>– порівнює 2–3 предмети, які різняться одним, а за можливості й кількома параметрами;</p> <p>– називає відношення предметів на основі їх порівняння, вимірювання за допомогою мірок;</p> <p>– з деякою допомогою вчителя застосовує доступні способи порівняння предметів за розміром під час виконання практичних дій з ними;</p> <p>– практично визначає розташування предметів у просторі (в межах доступних уявлень);</p> <p>– визначає просторове положення предметів відносно самого себе, відносно іншого (за можливості);</p>	<p>Розвиток предметно-практичної діяльності.</p> <p>Формування в учнів умінь порівнювати множини з метою встановлення відношень між ними.</p> <p>Розвиток просторової орієнтації та просторових уявлень.</p>
--	--	---	--

	<p><i>там; далеко – ближче, поруч, біля, у(в), за.</i> Розміщення предметів у просторі та на площині. Визначення положення предметів один відносно іншого. Визначення відстані (<i>ближче, далі</i>) на основі зорового сприймання (у дітей зі зниженим зором) та полісенсорного сприймання (<i>у сліпих</i>).</p> <p>Порівняння предметів за масою: <i>важкий – легкий, важче – легше, однакові за масою (вагою)</i>. Розташування трьох предметів, різних за масою (<i>легкий, важчий, важкий</i>).</p> <p>Часові уявлення: <i>доба, частини доби; вчора, сьогодні, завтра, потім, рано, пізно, повільно, швидко.</i></p> <p>Порівняння за віком: <i>молодший – старший.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – правильно розміщує предмети на площині за зразком, словесною інструкцією вчителя; – визначає напрям руху, місце розташування предмета відносно іншого; – визначає відстань на око; <ul style="list-style-type: none"> – порівнює предмети за вагою під час практичних дій з ними; – визначає вагу доступних знайомих предметів на основі «зважування» в руках; – називає і виконує дії, які змінюють кількість предметів, рідини; – розрізняє час доби на основі спостережень реальних природних явищ, у зв'язку з подіями, які відбуваються вдома, в школі; – розрізняє людей за віком; – адекватно вживає слова-наз- 	<p>Розвиток в учнів окоміру та відчуття відстані.</p> <p>Розвиток м'язових відчуттів.</p> <p>Розвиток довільної уваги та спостережливості.</p> <p>Розвиток математичного мовлення.</p>
--	--	--	--

	<p>Геометричні фігури: круг, квадрат, трикутник, їх розрізнення.</p> <p>Лічба. Кількісна і порядкова лічба предметів.</p> <p>Закріплення поняття сукупності, множини, <i>багато і один, скільки</i>.</p> <p><i>Для сліпих дітей:</i> повторення шестикрапки. Місце крапок рельєфних числових фігур. Цифровий знак.</p> <p><i>Для дітей зі зниженим зором:</i> писання елементів цифр. Зафарбовування та обведення фігур. Письмо плоскодруктованим (рельєфно-крапковим) шрифтом і читання цифр у межах 5. Ут-</p>	<p>ви частин доби, часові поняття у процесі спілкування, самотійного мовлення;</p> <p>– називає після зорово-тактильного обстеження вивчені геометричні форми;</p> <p>– впізнає знайомі геометричні форми в предметах довкілля під час ознайомлення з ними;</p> <p>– лічить предмети та різні об'єкти в межах доступної кількості;</p> <p>– лічить розташовані на площині предмети в заданому порядку;</p> <p>– виділяє з групи предметів (один або кілька), які характеризуються певними властивостями (кольором, розміром, формою, призначенням тощо);</p> <p>– показує і називає один із предметів даної групи, усі предмети;</p> <p>– пише і читає цифри в межах 5, розпізнає їх серед інших (<i>для слабозорих</i>);</p>	<p>Формування уявлень про геометричні форми, їх розташування в просторі.</p> <p>Формування креслярських та вимірювальних умінь.</p> <p>Розвиток навичок математичного письма.</p> <p>Формування у сліпих дітей навичок читання грифелем.</p> <p>Розвиток м'язово-рухової діяльності.</p> <p>Уточнення смислу математичної термінології.</p>
--	--	---	---

	<p>ворення числа прилічуванням одиниці. Збільшення і зменшення числа на 1. Поняття «Скільки стало». Співвідношення цифри, числа і кількості.</p> <p>Порівняння кількості предметів способом перелічування (<i>більше, менше, стільки ж</i>). Способи порівняння предметів за кількістю під час виконання практичних дій з предметами (розкладання предметів один під одним або парами по одному предмету з кожної групи). Поняття пари.</p>	<p>– утворює число, збільшує або зменшує його засвоєним способом;</p> <p>– співвідносить цифру, число і кількість;</p> <p>– порівнює предметні множини вивченими способами.</p>	<p>Формування математичного мислення.</p>
2	<p>Числа 0, 1, 2, 3, 4, 5</p> <p>Називання чисел у межах 5 в прямому і зворотному порядку. Утворення й запис чисел від 1 до 5.</p> <p>Число і цифра 0. Запис 0 шрифтом Брайля.</p>	<p><i>Учень:</i></p> <p>– читає і порівнює числа в межах 5;</p> <p>– перелічує (відлічує) предмети, утворюючи числа;</p> <p>– розрізняє вивчені арифметичні знаки, правильно їх зас-</p>	<p>Формування логічних операцій порівняння під час порівняння предметних множин та чисел.</p> <p>Розвиток аналітико-синтетичної діяльності під час складан-</p>

	<p>Співвіднесення числа до групи предметів і групи предметів до числа. Знаки дорівнює «=», менше «<», більше «>».</p> <p>Склад числа. Визначення складу числа за практичними діями з предметами, за малюнками. Лічба в межах 5.</p> <p>Порівняння предметних множин за чисельністю. Порівняння чисел за значенням та місцем у числовому ряду.</p> <p>Порядкова лічба (ознайомлення).</p> <p>Додавання та віднімання в межах 5.</p> <p>Знаки додавання «+» й віднімання «-».</p> <p>Складання та розв'язування прикладів у межах 5 (на конкретному матеріалі).</p> <p>Підготовка до розв'язування задач. Знак питання «?».</p>	<p>тосовує під час запису чисел і прикладів;</p> <p>– порівнює предметні множини з допомогою вчителя;</p> <p>– складає на наочній основі і усно розв'язує з допомогою вчителя прості арифметичні задачі;</p> <p>– дає повну відповідь на запитання задачі;</p>	<p>ня і розв'язування простих арифметичних задач.</p> <p>Розвиток навички чітко пояснювати вибір кожної дії під час розв'язування арифметичних прикладів і задач.</p>
--	---	--	---

	<p>Ознайомлення з лінійкою. Точка, пряма та криві лінії. Креслення прямих ліній за допомогою лінійки (<i>діти зі зниженим зором</i>), в приладі для письма шрифтом Брайля (<i>сліпі діти</i>). Геометричний матеріал. Квадрат, трикутник, прямокутник (практичне ознайомлення). Обведення шаблонів, трафаретів. Складання фігур з лічильних паличок. Зображення фігур (трикутника, прямокутника) на папері в клітинку (<i>слабозорі діти</i>), конструювання з лічильних паличок (<i>сліпі діти</i>).</p>	<ul style="list-style-type: none"> – креслить пряму лінію за допомогою лінійки (<i>слабозорий учень</i>), в приладі для письма шрифтом Брайля (<i>сліпий учень</i>); – знає назви вивчених геометричних фігур; – відрізняє їх одну від одної. 	<p>Формування креслярсько-вимірювальних навичок. Розвиток м'язово-рухової діяльності.</p> <p>Розвиток просторового орієнтування, просторових уявлень. Розпізнавання відомих геометричних фігур у навколишньому оточенні та на рельєфних малюнках.</p>
3	<p>Числа 6, 7, 8, 9, 10 Називання, утворення і запис чисел 6, 7, 8, 9. Склад чисел (на основі практичних дій з предметами). Способи порівняння чисел: перелічування, в процесі виконання практичних дій з розк-</p>	<p><i>Учень:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – знає назви чисел першого десятка; – користується знаками «+», «-», «=» і цифрами 0, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9; – знає таблиці додавання і 	<p>Розвиток навичок роботи з калькулятором. Розвиток логічно послідовного математичного мовлення. Розвиток предметно-практичної діяльності. Розвиток аналітико-синтетичної діяльності.</p>

	<p>різків з точністю до 1 см (<i>для слабозорих дітей</i>).</p> <p>Утворення, склад та запис числа 10. 10 одиниць – один десяток. Таблиці додавання та віднімання одноцифрових чисел в межах 10.</p> <p>Задачі на знаходження суми і [остачі].</p> <p>Монети: 1 коп., 2 коп., 5 коп., 10 коп. Повторення складу чисел на монетах.</p> <p>Повторення в кінці року.</p>	<p>точністю до 1 см;</p> <ul style="list-style-type: none"> – знає і записує число 10; – відкладає на рахівниці 10 одиниць, один десяток; – додає і віднімає 1, 2, 3, 4 у випадках, коли результат не перевищує 10; – розв’язує прості арифметичні задачі на одну дію на знаходження суми і [остачі] (за потреби з допомогою вчителя); – розрізняє монети номіналом 1, 2, 5, 10 копійок. 	<p>Уточнення і збагачення словникового запасу учнів математичними термінами, назвами геометричних фігур.</p> <p>Розвиток емоційно-вольової сфери учнів: наполегливості, самостійності, доведення розпочатої роботи до кінця.</p>
<p><i>Орієнтовні досягнення учнів на кінець навчального року</i></p> <p><i>Учні:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – полісенсорно обстежують предметні сукупності; – активно користуються збереженими аналізаторами під час виконання практичних дій; – мають достатньо розвинену дотикову чутливість пальців і кистей обох рук; – використовують у процесі вивчення математичних знань необхідні пізнавальні процеси : сприймання, мислення, мовлення, запам’ятовування, увагу; – мають доступний своїм можливостям рівень орієнтування в завданні, в способах виконання арифметичних і практичних завдань; 			

- обмірковуюють завдання вчителя, умову задачі і пояснюють свої дії;
- орієнтуються в малому просторі та часі;
- користуються в різних ситуаціях (навчальних, побутових, практичних) математичною термінологією та символікою;
- контролюють свої записи, власні дії та свою поведінку;
- виявляють вольові якості під час виконання різноманітних завдань.

2 клас

(140 годин; 4 години на тиждень)

302

Пор. №	К-сть год	Зміст навчального матеріалу	Навчальні досягнення учнів	Спрямованість корекційно-розвивальної роботи та очікувані результати
	60	Перший семестр		
1		Повторення вивченого в 1-му класі		Розвиток предметно-практичної діяльності.
2		Нумерація в межах 10 Порядкова лічба. Лічба пряма і зворотна одиницями, двійками, трійками. Порівняння чисел у числовому ряду. Порівняння сусідніх	<i>Учень:</i> – називає і записує числа по порядку в межах 0–10 ; – лічить одиницями, двійками, трійками в прямому та зворотному порядку; – порівнює сусідні числа у числовому ряду;	Розвиток м'язових відчуттів. Розвиток аналітичних процесів (аналізу, порівняння, співставлення). Розвиток практичних дій з конкретними предметними групами множин.

	чисел у числовому ряду. Порівняння чисел за значенням (виділення більшого або меншого числа, визначення зайвих одиниць у більшому числі або скільки одиниць не вистачає в меншому числі). Знаки більше ($>$), менше ($<$).	<ul style="list-style-type: none"> – виділяє в числовому ряду більше – менше число; – правильно вживає під час запису знаки $>$, $<$; 	Удосконалення довільної уваги.
3	<p>Арифметичні дії в межах 10 одиниць – 1 десяток. Таблиці додавання та віднімання чисел у межах 10. Додавання та віднімання чисел з використанням прийомів додавання та віднімання групами чисел, перестановки доданків, прийому віднімання, що ґрунтується на знанні складу чисел та зв'язку додавання з відніманням.</p> <p>Нуль як компонент додавання і віднімання.</p> <p>Практичне ознайомлення з переставним законом додавання.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – знає, що один десяток становить 10 одиниць; – називає, з допомогою вчителя, місце десятка та одиниць в числі 10; – знає склад чисел в межах 10; – знає таблиці додавання та віднімання в межах десяти; – розв'язує приклади на додавання та віднімання в одну дію відомими прийомами; – розв'язує приклади на додавання та віднімання з нулем, як одним з компонентів арифметичної дії; 	<p>Розвиток моторики пальців і кисті руки.</p> <p>Розвиток дотикового сприймання.</p> <p>Розвиток процесів логічного мислення та пам'яті.</p> <p>Розвиток практичних дій з конкретними предметними групами множин.</p> <p>Активізація довільної уваги та пам'яті.</p> <p>Розвиток математичного мовлення.</p>

		Розв'язання простих задач.	– з допомогою вчителя складає на наочній основі і усно розв'язує прості арифметичні задачі;	
4		<p>Нумерація в межах 20 Утворення і склад чисел другого десятка. Усна й письмова нумерація чисел від 11 до 20. Десяток – нова лічильна одиниця: 10 – один десяток, 20 – два десятки. Місце одиниць і десятків у числі. Лічба пряма і зворотна одиницями, двійками, трійками, четвітками. Лічба від заданого числа до заданого числа. Натуральний ряд чисел і місце нуля в ньому. Співвіднесення цифри, числа і кількості. Міри вартості. Повторення вивчених монет.</p>	<p>– читає і записує числа в межах 11 – 20; – має поняття про десяток; – з допомогою вчителя визначає склад чисел другого десятка; – лічить одиницями, двійками, трійками, четвітками в прямому і зворотному порядку; – лічить від заданого числа до заданого числа; – розуміє місце і значення нуля в натуральному ряді чисел; – співвідносить цифру, число і кількість; – розрізняє двоцифрові і одноцифрові числа; – ознайомлений з монетами номіналом 1, 2, 5, 10, 20 коп., може їх розмінати;</p>	<p>Удосконалення навичок усної лічби. Розширення уявлень про лічильні одиниці. Формування умінь встановлювати відношення між числами та кількістю. Розвиток просторового сприймання двоцифрових чисел на основі визначення десятків і одиниць. Розвиток умінь застосовувати набуті арифметичні вміння під час вивчення монет.</p>

	<p>Монета номіналом 20 копійок. Розмін і заміна грошей.</p> <p>Геометричний матеріал: точка, пряма лінія.</p> <p>Креслення прямих за допомогою лінійки, приладу Брайля. Креслення прямих, які проходять через одну точку, через дві точки в різних напрямках.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – впізнає і розрізняє точку і пряму лінію (практично); – креслить пряму лінію за допомогою лінійки (<i>сліпий учень</i> – в приладі Брайля); – будує прямі відрізки між двома точками, через одну точку в різних напрямках; 	<p>Розвиток перцептивних дій.</p> <p>Розвиток просторових уявлень та просторового орієнтування.</p> <p>Розширення конкретних уявлень про лінії.</p> <p>Формування елементарних креслярських умінь.</p> <p>Збагачення математичного словника геометричними поняттями (назвами).</p>
5	<p>Арифметичні дії в межах 20</p> <p>Числа одноцифрові, двоцифрові.</p> <p>Утворення двоцифрового числа додаванням одиниці до попереднього.</p> <p>Десятковий склад числа.</p> <p>Робота з рахівницею.</p> <p>Порівняння чисел за значенням.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – утворює число способом додавання одиниць до попереднього; – знає десятковий склад чисел 11 – 20; – рахує десятками та одиницями на рахівниці та самостійно (з допомогою вчителя); – порівнює одноцифрові та двоцифрові числа; 	<p>Розвиток предметно-практичної діяльності.</p> <p>Уточнення математичної термінології.</p> <p>Поглиблення знань про арифметичні дії.</p> <p>Формування логічного мислення і математичного мовлення.</p> <p>Розвиток аналітико-синтетичної діяльності: навичок аналі-</p>

		<p>Геометричний матеріал: пряма лінія, відрізок. Довжина відрізка в сантиметрах. Порівняння відрізків з точністю до 1 см. Міри часу. Тиждень. Назва і кількість днів у тижні.</p>	<p>– знає відмінність між прямою лінією і відрізком; – креслить відрізки заданої довжини, порівнює їх між собою (довший – коротший); – знає кількість днів у тижні, називає їх.</p>	<p>зу, порівняння, зіставлення, узагальнення. Формування уявлень про геометричні форми, їх розташування у просторі. Формування креслярських та вимірювальних умінь. Розвиток пам'яті (обсягу, точності). Розвиток слухового сприймання.</p>
6	80	<p>Другий семестр</p> <p>Додавання та віднімання чисел у межах 20 Додавання та віднімання чисел у межах 20 без переходу через розряд на конкретному матеріалі. Нуль як компонент додавання. Таблиці додавання та віднімання в межах 20.</p>	<p>Учень: – знає знаки позначення арифметичних дій додавання і віднімання; – виконує приклади на додавання і віднімання, засновані на десятковому складі числа (виду 18 ± 1, $18 - 8$, $18 - 10$, $8 + 10$, $10 + 8$) на конкретному матеріалі й абстрактно;</p>	<p>Розвиток м'язово-рухової діяльності. Уточнення математичної термінології. Формування математичного мислення. Розвиток аналітико-синтетичної діяльності під час розв'язування арифметичних задач.</p>

	<p>Прості арифметичні задачі на збільшення і зменшення числа на кілька одиниць. Запис розв'язання задач.</p> <p>Одиниці довжини: сантиметр (см). Побудова відрізків заданої довжини.</p> <p>Геометричний матеріал: лама на лінія. Розрізнення геометричних фігур.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – знає таблиці додавання й віднімання в межах 20; – виконує додавання і віднімання нуля; – збільшує або зменшує число на кілька одиниць; – розуміє поняття «більше на», «менше на»; – записує розв'язання прикладів та задач; <ul style="list-style-type: none"> – скорочено позначає довжину відрізка (см); – будує заданий відрізок в сантиметрах з точністю до 1 см; <ul style="list-style-type: none"> – впізнає на малюнку і креслить ламану лінію; – практично розрізняє знайомі геометричні фігури (квадрат, кут, трикутник, прямокутник); 	<p>Розвиток логічного міркування під час аналізу змісту задач. Розвиток графічних навичок у процесі запису прикладів та розв'язання задач.</p> <p>Формування у сліпих дітей навичок перевірки власних записів графем.</p> <p>Розвиток супроводжуючого мовлення.</p> <p>Розвиток наочно-образного мислення.</p> <p>Розвиток вимірювальних навичок.</p> <p>Формування креслярських умінь.</p> <p>Розширення конкретних уявлень про лінії.</p> <p>Розвиток рухової пам'яті.</p> <p>Формування креслярських умінь.</p> <p>Збагачення математичного словника геометричними поняттями (назвами).</p>
--	---	---	--

7	<p>Додавання та віднімання чисел у межах 20 без переходу через розряд Додавання і віднімання числа 10. Додавання одноцифрових чисел до 10.</p> <p>Віднімання без переходу через розряд (за винятком $20 - 5$, $18 - 12$). Переставний закон додавання (практичне використання). Прості задачі. Структура задачі: умова, числові дані, запитання, відповідь (повторення). Знаходження суми двох, трьох доданків.</p> <p>Знаходження остачі.</p> <p>Збільшення числа на кілька одиниць, зменшення числа на кілька одиниць.</p>	<p>– додає і віднімає число $10 (10 + 10; 20 - 10)$; – додає до 10 одноцифрові числа ($10 + 1, 10 + 5, 10 + 9$); – віднімає від 20 одноцифрові числа; – застосовує, з допомогою вчителя, переставний закон додавання; – аналізує задачу за структурою; – розв’язує прості задачі на знаходження суми двох, трьох доданків; – розв’язує прості задачі на знаходження остачі; – розв’язує прості задачі на збільшення, зменшення числа на кілька одиниць;</p>	<p>Удосконалення навичок усної лічби. Розвиток логічного мислення в процесі аналізу умови задач. Розвиток супроводжуючого мовлення. Застосування набутих арифметичних знань та вмінь у процесі розв’язання прикладів та задач. Розвиток аналітико-синтетичної діяльності.</p> <p>Удосконалення графічних навичок.</p> <p>Розвиток усвідомленої пам’яті.</p>
---	---	--	---

	<p>Запис розв'язання: записуються запитання і коротка відповідь.</p> <p>Міри ваги. Повторення понять важкий – легкий, важче – легше. Кілограм. Одиниця маси – грам (г).</p> <p>Міри часу. Година, хвилина, секунда. Визначення часу за годинником.</p> <p>Геометричний матеріал: кут, сторони кута. Прямокутник. Кількість сторін прямокутника. Кути прямокутника. Прямий кут.</p>	<p>– практично визначає вагу знайомих предметів на основі «зважування» в руках; – знає одиниці маси – грам, кілограм;</p> <p>– знає міри часу – година, хвилина, секунда та співвідношення між ними; – визначає час за годинником; – впізнає прямокутник серед інших геометричних фігур; – визначає в ньому кількість сторін; – креслить прямокутник.</p>	<p>Розширення уявлень про міри ваги. Розвиток «баричного» почуття. Формування умінь визначати вагу знайомих предметів. Розвиток порівняльної діяльності. Розвиток орієнтування в часі. Розвиток довільної уваги та спостережливості. Розвиток зв'язного мовлення. Розвиток зорового (слабозорі діти) і тактильного сприймання геометричних фігур. Конкретизація уявлень про геометричні фігури та види кутів. Розвиток предметно-практичної діяльності. Формування креслярських умінь. Розвиток рухової пам'яті.</p>
--	---	---	--

				Розвиток просторового орієнтування, просторових уявлень. Розпізнавання відомих геометричних фігур в навколишньому оточенні та на рельєфних малюнках.
<i>Орієнтовні досягнення учнів на кінець навчального року</i>				
<p><i>Учні:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – вміють читати. Записують, відкладають на рахівниці та порівнюють числа до 20, користуватися знаками більше «>», менше «<»; – знають назви компонентів дій додавання та віднімання; – виконують додавання та віднімання в межах 20 без переходу через розряд; – розв’язують приклади на дві арифметичні дії; – розв’язують прості арифметичні задачі на знаходження суми двох доданків, збільшення та зменшення числа на кілька одиниць; – замінюють одні монети іншими; – послідовно називають дні тижня; – знають назву одиниці довжини (см); – знають назву одиниць маси (г, кг); – називають і показують елементи прямокутника (сторони, кути); – креслять пряму лінію за допомогою лінійки та вимірювати відрізки з точністю до 1 сантиметра; – креслять прямокутник (квадрат), трикутник за заданими вершинами; – полісенсорно обстежують предметні сукупності; 				

- користуються збереженими аналізаторами під час виконання практичних дій;
- використовують у процесі вивчення математичних знань необхідні пізнавальні процеси: увагу, сприймання, мислення, мовлення, запам'ятовування;
- орієнтуються з деякою допомогою вчителя в завданні, способах виконання арифметичних і практичних дій;
- намагаються обміркувати завдання вчителя, умову задачі, пояснювати власні дії;
- самостійно орієнтуються в малому просторі та часі;
- користуються, з деякою допомогою вчителя, математичною термінологією та символікою в різних ситуаціях (навчальних, побутових, практичних);
- намагаються контролювати свої записи, власні дії, поведінку;
- виявляють вольові якості під час виконання різноманітних завдань;
- вживають математичні терміни у різних життєвих ситуаціях;
- організовано та самостійно виконують арифметичні завдання та практичні роботи;
- наполегливо та самостійно завершують розпочату роботу.

3 клас

(140 годин; 4 години на тиждень)

Пор. №	К-сть год	Зміст навчального матеріалу	Навчальні досягнення учнів	Спрямованість корекційно-розвивальної роботи та очікувані результати
1	60	Перший семестр Арифметичні дії з цілими числами в межах 20 Повторення вивченого.	<i>Учень:</i> – розв'язує приклади на додавання та віднімання двоциф-	Активізація уваги, розвиток та тренування пам'яті.

	<p>Нумерація, додавання та віднімання чисел без переходу через розряд (12+3; 3+12; 20-4; 13+7; 7+13).</p> <p>Додавання та віднімання в межах 20 з переходом через розряд.</p> <p>Прийоми додавання одноцифрових чисел з переходом через десяток.</p> <p>Прийоми віднімання одноцифрових чисел з переходом через десяток.</p>	<p>рових чисел без переходу через розряд;</p> <p>– додає та віднімає числа 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9 з переходом через десяток у межах 20;</p> <p>– користується прийомами додавання та віднімання одноцифрових чисел з переходом через десяток;</p>	<p>Розвиток процесів логічного мислення та пам'яті.</p> <p>Розвиток уміння застосовувати набуті знання для розв'язання практичних завдань.</p>
2	<p>Прості арифметичні задачі</p> <p>Знаходження суми двох, трьох доданків, остачі.</p> <p>Збільшення й зменшення числа на кілька одиниць.</p>	<p>– правильно добирає дію для розв'язання відповідної задачі;</p> <p>– правильно записує та розв'язує приклад, відповідно до певної задачі;</p>	<p>Формування вміння обґрунтувати вибір кожної дії, розкривати залежність між даними в задачі величинами та шуканою, пояснювати одержані результати.</p> <p>Розвиток математичних умінь та уявлень на основі практичної діяльності.</p>

		<p>Міри об'єму рідини: літр, півлітра.</p> <p>Визначення об'єму води за допомогою літрових і півлітрових склянок. Позначення літра (л) <i>(для слабозорих учнів)</i>.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – розуміє поняття «остача»; – розв'язує приклади на збільшення і зменшення числа на кілька одиниць з остачею; – має уявлення про міри об'єму рідини – літр, півлітра та їх позначення; – знає як визначити об'єм води за допомогою літрових і півлітрових склянок; 	<p>Узагальнення та поглиблення знань про арифметичні дії.</p> <p>Збагачення чуттєво-практичного досвіду та словника дитини.</p> <p>Розвиток зорового сприймання об'єму. Розвиток тактильного сприймання. Розвиток мислення на основі порівняння об'єму.</p> <p>Формування практичного оволодіння елементарними навичками вимірювання об'єму рідини.</p>
3		<p>Арифметичні дії з цілими числами в межах 20 з переходом через розряд</p> <p>Закріплення вивченого.</p>		
4		<p>Нумерація в межах сотні</p> <p>Усна нумерація і запис чисел 21–100.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – знає, називає та записує числа від 21 до 100; 	<p>Розвиток пам'яті та довільної уваги.</p>

	<p>Помісьцеве значення цифри в числі.</p> <p>Порівняння чисел у числовому ряду.</p> <p>Порівняння чисел за значенням.</p> <p>Десятковий склад числа.</p> <p>Назва і запис круглих десятків.</p> <p>Лічба до 100 пряма і зворотна.</p> <p>Лічба десятками в межах 100.</p>	<p>– розуміє помісьцеве значення цифри в числі;</p> <p>– порівнює числа на основі знань про числовий ряд;</p> <p>– розуміє поняття «десяток»;</p> <p>– називає та правильно записує круглі десятки;</p> <p>– має уявлення про пряму і зворотну лічбу;</p> <p>– усно та письмово лічить десятками в межах 100;</p>	<p>Розвиток просторового сприймання числового ряду.</p> <p>Розширення математичних уявлень.</p> <p>Формування математичного мислення та мовлення, їх логічної стрункості.</p> <p>Розвиток процесів порівняння.</p> <p>Розширення запасу конкретних уявлень та словника.</p> <p>Розвиток аналітичних процесів.</p> <p>Розвиток математичних умінь та навичок правильного охайного письма.</p> <p>Розвиток пам'яті та довільної уваги.</p> <p>Розвиток уміння використовувати набуті знання для розв'язання практичних завдань.</p> <p>Розвиток узагальнення.</p>
5	<p>Множення чисел 2, 3, 4, 5.</p> <p>Множення. Знак множення «·».</p>	<p>– розуміє значення виразів «помножити», «збільшилось в», «стало більше в»;</p>	<p>Формування уміння використовувати засвоєний словник у власному мовленні.</p>

		<p>Ділення. Знак ділення «:».</p> <p>Поняття про ділене як про віднімання рівних груп (практичне ознайомлення).</p> <p>Назви компонентів дії множення і дії ділення в мовленні вчителя.</p> <p>Ділення на рівні частини.</p> <p>Розв'язання прикладів на дві дії.</p> <p>Порядок дії.</p> <p>Дужки.</p> <p>Порядок виконання дій у прикладах з дужками.</p> <p>Міри часу. Рік – 12 місяців.</p> <p>Порядок місяців, їх назви.</p> <p>Календар.</p> <p>Міри довжини: сантиметр.</p>	<p>– знає назву дії та правильно називає її складові, виділяє знак множення серед знайомих знаків;</p> <p>– розуміє значення виразів «поділити», «зменшити в», «зменшилось в», «стало менше в»;</p> <p>– знає назву дії та її компонентів, виділяє знак ділення серед знайомих знаків;</p> <p>– розв'язує приклади на дві дії;</p> <p>– використовує знання про порядок дій;</p> <p>– знає порядок виконання дій у прикладах з дужками;</p> <p>– знає одиниці часу – місяць, рік та співвідношення між ними;</p> <p>– має уявлення про календар;</p> <p>– знає одиницю довжини – сантиметр;</p>	<p>Активізація уваги, розвиток та тренування пам'яті.</p> <p>Розвиток мисленневих операцій на основі розв'язання математичних прикладів.</p> <p>Формування математичного мислення та мовлення, їх логічної структурності.</p> <p>Розвиток умінь практично застосовувати набуті знання.</p> <p>Розвиток логічного мислення.</p> <p>Активізація уваги, розвиток та тренування пам'яті.</p> <p>Попередження виникнення вербалізму уявлень.</p> <p>Розвиток мовлення.</p> <p>Формування практичного оволодіння елементарними навич-</p>
--	--	--	---	---

		Вимірювання з точністю до 1 сантиметра.	– самостійно вимірює довжину з точністю до 1 сантиметра.	ками вимірювання довжини. Розвиток рухової пам'яті.
6	80	<p>Другий семестр</p> <p>Додавання та віднімання в межах 100</p> <p>Додавання та віднімання круглих десятків (30+20; 50–20).</p> <p>Додавання до двоцифрового числа та віднімання від двоцифрового числа круглих десятків (36+40; 86–20).</p> <p>Задачі, які розв'язуються множенням і діленням; додаванням.</p> <p><i>Міри вартості.</i> Монети номіналом 25 і 50 копійок. Паперові гроші: 1 гривня. Співвідношення між одиницями вартості: 1 грн = 100 коп.</p>	<p><i>Учень:</i></p> <p>– розв'язує приклади на додавання та віднімання круглих десятків в межах 100;</p> <p>– додає та віднімає від двоцифрового числа круглі десятки;</p> <p>– правильно добирає дію для розв'язання відповідної задачі;</p> <p>– усвідомлює відношення «більше на», «менше на», правильно записує приклад, відповідний до розв'язання певної задачі;</p> <p>– розуміє поняття: вартість, гроші, монети, паперові гроші;</p> <p>– знає одиниці вартості, співвідношення між ними;</p>	<p>Розвиток вміння використовувати набуті знання для розв'язання практичних завдань.</p> <p>Розвиток узагальнення</p> <p>Активізація мислення та розвиток математичних умінь на основі практичної діяльності.</p> <p>Розвиток аналітико-синтетичного сприймання множини.</p> <p>Розвиток уміння встановлювати співвідношення.</p>

		<i>Міри часу:</i> місяць – 28, 29, 30, 31 день. Доба – 24 години.	– знає одиниці часу – доба, тиждень, місяць та співвідношення між ними;	Попередження виникнення вербалізму уявлень. Розвиток обсягу і точності пам'яті.
7		Арифметичні дії в межах 100 без переходу через розряд Додавання та віднімання двоцифрових та одноцифрових чисел без переходу через розряд. Дії першого й другого ступенів, порядок їх виконання у прикладах без дужок та з дужками. Розв'язання простих задач, які містять відношення «менше у», «більше на». Складання задач за малюнками, схемами.	– розв'язує приклади на додавання та віднімання двоцифрових чисел без переходу через розряд; – самостійно перевіряє дії першого і другого ступенів; – знає порядок виконання дій у виразах без дужок та з дужками; – усвідомлює відношення «менше у», «більше на», правильно записує приклад, відповідний до розв'язання певної задачі; – складає задачі за малюнками і схемами з допомогою вчителя;	Розвиток логічного мислення. Формування плануючої та контролюючої діяльності. Формування в учнів організованості та самостійності при виконанні практичних завдань. Активізація уваги, розвиток та тренування пам'яті. Формування вміння обґрунтовувати вибір кожної дії, розкривати залежність між даними в задачі величинами та шукаючи, пояснювати одержані результати.

	<p>Міри часу: 1 година = 60 хвилин, півгодини = 30 хвилин.</p> <p>Геометричний матеріал: виділення з ряду геометричних фігур, називання без визначення.</p> <p>Коло і центр кола. Круг.</p>	<p>– знає міри часу – хвилинка, година, та співвідношення між ними;</p> <p>– розпізнає та виділяє задану геометричну фігуру у декількох фігурах різної конфігурації, у предметах найближчого оточення;</p> <p>– має уявлення про коло та центр кола, круг.</p>	<p>Розвиток творчої активності учнів.</p> <p>Попередження виникнення вербалізму уявлень.</p> <p>Розвиток зорового (слабозорі діти), тактильного сприймання геометричних фігур.</p> <p>Активізація мислительної діяльності на предметно-практичній основі.</p> <p>Розвиток перцептивної діяльності.</p> <p>Розвиток уміння встановлювати відповідність зображення до уявлень про еталон форми.</p> <p>Корекція просторових уявлень.</p>
	Повторення і закріплення		

Орієнтовні досягнення учнів на кінець навчального року

Учні:

– знають назви і послідовність натуральних чисел від одного до двадцяти, місце нуля в ряду чисел, десятковий склад чисел;

- знають властивість додавання;
- вміють читати, записувати і порівнювати числа від 1 до 20;
- вміють записувати двоцифрові числа у вигляді суми розрядних доданків;
- вміють читати та записувати найпростіші вирази (сума, різниця, добуток);
- вміють знаходити значення числових виразів на дві дії;
- вміють усно і письмово виконувати дії додавання і віднімання в межах 20;
- вміють знаходити значення виразу з однією змінною при заданих заданих змінної;
- вміють розв'язувати прості задачі на одну–дві дії;
- вміють складати задачі за життєвими ситуаціями, моделями;
- вміють складати обернені задачі до простих задач;
- знають одиниці довжини, вартості, часу, маси, співвідношення між одиницями довжини, вартості, часу та використовують їх під час розв'язування задач;
- вміють знаходити геометричні фігури на малюнках та навколишніх предметах;
- вміють вимірювати і креслити відрізки (в сантиметрах) за допомогою трафарета, приладу Брайля;
- користуються збереженими аналізаторами в процесі виконання завдань з наочним і практичним матеріалом;
- добре орієнтуються в підручнику, зошиті, на робочому місці, в знайомому приміщенні;
- виявляють навички оперування роздатковим матеріалом;
- користуються приладом для письма шрифтом Брайля;
- впевнено користуються письмовим приладдям;
- сприймають, запам'ятовують та відтворюють необхідну інформацію;
- свідомо використовують прийоми обчислень;
- використовують набуті знання для виконання практичних дій;
- чітко та точно роблять необхідні пояснення;
- використовують засвоєну математичну лексику у відповідях на запитання вчителя, у власних поясненнях;

- виявляють інтерес до вивчення математики;
- виявляють свідому готовність до оцінювання результату своїх дій;
- адекватно сприймають оцінку виконаних дій чи завдань;
- виявляють самостійність при виконанні завдань на етапі закріплення та повторення матеріалу;
- виявляють зібраність, організованість та відповідальність при виконанні завдань, а також бажання вчитись.

4 клас

(140 годин; 4 години на тиждень)

Пор. №	К-сть год	Зміст навчального матеріалу	Навчальні досягнення учнів	Спрямованість корекційно-розвивальної роботи та очікувані результати
1	60	Перший семестр Арифметичні дії з цілими числами в межах 100 Додавання та віднімання круглих десятків (30+20, 50-20). Додавання до двоцифрового числа та віднімання від двоцифрового числа круглих десятків (36+40, 40+36, 86-20).	<i>Учень:</i> – володіє поняттям про круглі десятки та дії додавання і віднімання з ними; – розв'язує приклади на додавання до двоцифрового числа та віднімання від двоцифрового числа круглих десятків; – використовує знання роботи з рахівницею в процесі додавання;	Розвиток процесів логічного мислення та пам'яті. Розвиток уміння застосовувати набуті знання для розв'язання практичних завдань.

	<p>Додавання на рахівниці.</p> <p>Переставний закон додавання. Додавання та віднімання як взаємно обернені дії. Нуль як компонент додавання та віднімання.</p> <p>Прилічування і відлічування по 6 (до 60), по 7 (до 70), по 8 (до 80), по 9 (до 90).</p> <p><i>Міри довжини: метр, дециметр, сантиметр, міліметр.</i> Співвідношення цих мір. Вимірювання з точністю до міліметра.</p> <p><i>Міри ваги: кілограм, центнер.</i> Позначення центнера (ц) їх співвідношення: 1 ц = 100кг.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – має уявлення про переставний закон додавання, співвідносить додавання і віднімання як взаємно обернені дії; – уміє розв’язувати обернені дії в процесі додавання та віднімання; – володіє поняттям «нуль», як об’єктом додавання та віднімання; – додає та віднімає двоцифрові числа, якщо доданок або від’ємник дорівнює кількості одиниць або десятків; – має уявлення про одиниці довжини – метр, сантиметр, міліметр та їх позначення; – співвідносить та називає, скільки міліметрів в сантиметрі, сантиметрів в дециметрі; – має уявлення про міри ваги кілограм та центнер; – знає та називає, скільки в центнері кілограмів; 	<p>Розвиток умінь практично застосовувати набуті знання.</p> <p>Поповнення запасу математичних уявлень та понять.</p> <p>Розвиток мисленневих операцій аналізу, синтезу, узагальнення.</p> <p>Формування відповідних математичних уявлень та понять.</p> <p>Активізація мисленнєвої діяльності на основі практичних дій.</p> <p>Розвиток навичок співвідношення кількісних понять.</p> <p>Розвиток уміння практичного використання визначень мір ваги.</p>
--	---	---	--

		<p>Розв'язування простих арифметичних задач на залежність між величинами: ціна, кількість, вартість.</p>	<p>– має уявлення про грошові одиниці (копійка, гривня);</p> <p>– усвідомлює поняття: ціна, кількість, вартість, гроші та має уявлення про залежність між цими поняттями; може свідомо зробити нескладні грошові розрахунки;</p>	<p>Розвиток супроводжувального мовлення на основі вміння пояснювати вибір кожної арифметичної дії, обґрунтувати одержаний результат.</p> <p>Розвиток уміння використовувати набуті знання для розв'язання практичних завдань.</p> <p>Розвиток уміння застосовувати набуті математичні знання у життєвих ситуаціях.</p>
2	<p>Додавання та віднімання в межах 100 без переходу через розряд</p> <p>Додавання та віднімання двоцифрового та одноцифрового чисел без переходу через розряд ($36 + 2$, $56 + 3$, $38 - 2$, $59 - 3$).</p> <p>Додавання та віднімання двоцифрових чисел без переходу через розряд ($26 + 13$, $39 - 13$, $42 + 22$, $64 - 22$).</p> <p>Дії першого й другого ступенів, порядок їх виконання у</p>	<p>– розв'язує приклади на додавання та віднімання двоцифрових та одноцифрових чисел без переходу через розряд;</p> <p>– додає та віднімає двоцифрові числа без переходу через розряд;</p> <p>– самостійно перевіряє дії першого й другого ступенів, поряд</p>	<p>Розвиток мисленнєвих операцій.</p> <p>Активізація уваги, розвиток та тренування пам'яті.</p> <p>Розвиток умінь практично застосовувати набуті знання.</p> <p>Формування в учнів організованості та самостійності при</p>	

		<p>прикладах без дужок. Порядок виконання дій у прикладах з дужками.</p> <p>Задачі, які розв'язуються множенням і діленням.</p> <p>Знаходження половини, четвертої, п'ятої, шостої частин конкретної величини і конкретної кількості (прямокутника, симетричного предмета – яблука, картоплини тощо).</p>	<p>док їх виконання у прикладах без дужок та з дужками;</p> <ul style="list-style-type: none"> – виконує задачі, які розв'язуються множенням і діленням; – правильно записує приклад відповідний до розв'язання певної задачі; – правильно записує та розв'язує приклади на знаходження конкретних величин; – робить необхідні пояснення. 	<p>виконанні практичних арифметичних завдань.</p> <p>Формування вміння обґрунтувати вибір кожної дії, розкривати залежність між даними в задачі величинами та шуканою, пояснювати одержані матеріали.</p> <p>Розвиток математичних умінь та уявлень на основі практичної діяльності.</p> <p>Розвиток уміння самостійно ілюструвати умову задачі, користуватися схемами, малюнками.</p>
3	80	<p>Другий семестр</p> <p>Додавання та віднімання в межах 100 з переходом через розряд</p> <p>Додавання та віднімання двоцифрового й одноцифрового чисел з переходом через розряд: $38 + 3$, $32 + 9$, $41 - 3$, $41 - 9$.</p>	<p><i>Учень:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – розв'язує приклади на додавання та віднімання двоцифрового та одноцифрового числа з переходом через розряд; 	<p>Розвиток процесів логічного мислення та пам'яті.</p>

	<p>Додавання та віднімання двоцифрових чисел з переходом через розряд: $38 + 24$, $54 - 28$. Лічба пряма й зворотна в межах 100.</p> <p>Лічба пряма й зворотна по 2, 3, 4, 5.</p> <p>Міри часу: секунда (с). $1 \text{ хв} = 60 \text{ с}$.</p> <p>Геометричний матеріал: чотирикутники (квадрат, прямокутник). Побудова прямокутника (квадрата) на основі даних довжин сторін (у сантиметрах) за допомогою креслярського кутника.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – додає та віднімає двоцифрові числа з переходом через розряд; – лічить числа у прямому та зворотному порядку в межах 100; – лічить числа у прямому та зворотному порядку рівними числовими групами; – має уявлення про міру часу секунду та її позначення; – знає та називає, скільки в 1 хвилині секунд; – впізнає та називає вказані геометричні фігури; – може самостійно побудувати прямокутник та квадрат на основі даних довжин сторін за допомогою креслярського кутника; – знає, чим різняться прямокутник та квадрат; 	<p>Розвиток умінь практично застосовувати набуті знання.</p> <p>Розвиток запасу математичних уявлень та понять.</p> <p>Розвиток умінь застосовувати набуті математичні знання.</p> <p>Розширення обсягу математичних уявлень.</p> <p>Розвиток уміння застосовувати набуті теоретичні знання під час виконання практичних завдань.</p> <p>Формування та розвиток уміння працювати з креслярськими та вимірювальними інструментами.</p> <p>Розвиток аналітичного сприймання та узагальнення.</p>
--	---	--	--

4	<p>Таблиці множення і ділення чисел 2, 3 (4, 5) Множення. Знак множення «·». Ділення. Знак ділення «:». Множення чисел 2, 3 (4, 5) та відповідні випадки ділення. Парні й непарні числа. Назви компонентів дій множення (перший множник, другий множник, добуток) і ділення (ділене, дільник, частка) в мові учителя.</p> <p>Множення і ділення 0. Перевірка множення і ділення.</p> <p>Складені задачі. Розв'язування задач на дві дії.</p> <p>Повторення вивченого. Закріплення</p>	<ul style="list-style-type: none"> – володіє поняттям «помножити», знає назву дії та виділяє знак множення серед знайомих знаків; розуміє значення виразу «поділити», знає назву дії та виділяє знак ділення серед знайомих знаків; – розв'язує приклади, використовуючи дії ділення та множення чисел 2, 3, 4, 5; – має уявлення про зв'язок дій множення та ділення; користується однією дією для перевірки іншої; – знає правило множення на 0 та неможливість ділення на 0; розв'язує відповідні приклади; – свідомо добирає порядок виконання дій для знаходження невідомого компонента; – може пояснити порядок виконання дій в задачі; правильно робить обчислення; самостійно розв'язує задачі на дві дії; 	<p>Розвиток розумових операцій аналізу, синтезу та узагальнення.</p> <p>Розвиток математичного мислення та мовлення, їх логічної стрункості.</p> <p>Формування умінь обґрунтовувати хід виконання дії.</p> <p>Розвиток у учнів умінь застосовувати набуті знання під час виконання практичних завдань.</p> <p>Розвиток логічного мислення та лаконічного математичного мовлення учнів.</p> <p>Розвиток самостійності вибору відомого та раціонального способу розв'язання задач.</p>
---	---	--	--

Орієнтовні досягнення учнів на кінець навчального року

Учні:

- вміють називати компоненти арифметичних дій і читати найпростіші числові вирази (сума, різниця, добуток);
- знають назви і послідовність натуральних чисел від 1 до 100, місце нуля в розширеному ряду, десятковий склад чисел;
- вміють виконувати усні і письмові обчислення в межах 100 на різні арифметичні дії;
- вміють читати, записувати і порівнювати числа в межах 100;
- вміють виконувати письмові обчислення: додавання й віднімання в межах 100, множення і ділення на одноцифрові та двоцифрові числа;
- знають порядок виконання дій у виразах;
- знають про залежність результату дії від зміни компонентів;
- вміють знаходити значення числового виразу на одну, дві арифметичні дії;
- вміють розв'язувати прості арифметичні задачі, пов'язані з відношенням «більше–менше»;
- знають назви і позначення одиниць величин–довжини, площі, маси, швидкості, часу, об'єму та вартості;
- знають про співвідношення між одиницями довжини, площі, маси, часу, грошовими одиницями;
- вміють розпізнавати і зображувати (за допомогою креслярського кутника) геометричні фігури – точку, коло, круг, квадрат, прямокутник.
- впевнено користуються збереженими аналізаторами в процесі обстеження, виконання завдань, роботи з наочним та дидактичним матеріалом;
- добре орієнтуються в знайомому мікро- та макропросторі;
- впевнено користуються вимірювальним та креслярським приладдям, приладом для письма шрифтом Брайля;

- розуміють загальний принцип законів, які лежать в основі вивчених математичних фактів;
- роблять нескладні зіставлення та узагальнення в доступних межах;
- виявляють творчу активність при виконанні практичних вправ;
- використовують набуті знання в новій ситуації;
- виявляють інтерес до вивчення математики, бажання оволодіти новими знаннями;
- використовують засвоєну математичну лексику у власних відповідях і поясненнях;
- виявляють самостійність не тільки на етапі закріплення та повторення, а й під час засвоєння нового матеріалу;
- адекватно сприймають оцінку виконаних дій, свідомо виправляють помилки;
- виявляють прагнення до отримання більш високої оцінки;
- виявляють зібраність, відповідальність, організованість, бажання вчитись.

Програми підготували:

Українська мова

Висоцька Алла Михайлівна, кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник, завідувач лабораторії виховної роботи в спеціальних школах-інтернатах Інституту спеціальної педагогіки АПН України.

Математика

Митько Наталія Володимирівна, молодший науковий співробітник лабораторії виховної роботи в спеціальних школах-інтернатах Інституту спеціальної педагогіки АПН України.

Навчально-практичне видання

Програми для 1–4 спеціальних класів загальноосвітніх навчальних закладів I ступеня для дітей сліпих та зі зниженим зором зі складними вадами розвитку. Частина 1.

Рекомендовано Міністерством освіти і науки України

Видано за рахунок державних коштів. Продаж заборонено.

Редактори: *І.О. Нізельська*
Ю.І. Колеснікова
Т.Ю. Яремчук

Підписано до друку 22.09.2006 р.
Формат 84x108/32. Друк офсетний. Папір газетний.
Гарнітура «Шкільна».
Ум. друк. арк. 17,64. Обл.-вид. арк. 9,65.
Наклад 200 прим.

ТОВ «Видавництво «Неопалима купина».
Україна, м. Київ, вул. Банкова, 2
Свідоцтво серія ДК № 855 від 18.03.2002 р.

Для нотаток

Для нотаток

Для нотаток

Для нотаток

Для нотаток

Для нотаток
